

Megerősítés

A KONFIRMÁCIÓI OKTATÁS GYAKORLATI KÉZIKÖNYVE

Megerősítés

A konfirmációi oktatás gyakorlati kézikönyve

Megerősítés

A konfirmációi oktatás gyakorlati kézikönyve

Budapest, 2023

Kiadja a Magyarországi Evangélikus Egyház Gyülekezeti és Missziói Osztálya
Budapest, 2023

www.gyulmisz.lutheran.hu

Felelős kiadó: Németh Zoltán

Olvasószerkesztő: Miklósné Székács Judit

Nyomdai előkészítés: Ecsedi Klára

Szerkesztette: Galambos Ádám

Szerkesztőbizottság: Pángyánszky Ágnes, Keczkó Szilvia, Németh Zoltán, Galambos Ádám

A borítón a konfirmáció és az elköteleződés évének logója látható, amely a tematikus év programjainak koordinálásával megbízott munkacsoport felkérésére Borsa Aliz grafikusművész munkája.

© Gyülekezeti és Missziói Osztály, 2023

Szöveg © Szerzők, 2023

Nyomta és kötötte: Printpix Nyomda

Vezető: Szakáll Tamás

www.printpix.hu

ISBN 978-615-01-8416-6

Tartalom

A konfirmáció mint a felnőtt kereszténnyé formálódás	
útjelzője / Pángyánszky Ágnes	7
Mikor fejeződik be a konfirmáció? / Hafenscher Károly	29
A kézrátétel / Koczor Tamás	41
Látélet – avagy milyenek a konfirmandusok? / Németh Kitti	52
Megerősödés egy bő óra alatt? / Liturgikus megközelítés a konfirmációhoz / Hafenscher Károly	68
Konfirmációi előkészítő havi négyórás tömbökben / Simon Réka	93
Lehet más, mint a káté kikérdezése? / A konfirmációi vizsga alternatív útjai / Baranyayné Rohn Erzsébet – Torma-Hasza Mónika	105
Alternatív konfirmációs vizsgák / Bence Imre	113
Konfirmációs táborok / Összeállította: Keczkó Szilvia	139
Gyülekezeti konfirmandustábor / Keczkó Szilvia	139
Konfirmandus csendeshétvége / Keczkó Szilvia	151
Konfirmandus csendeshétvége / A gyülekezeti közösség megtartó ereje / Baranyayné Rohn Erzsébet – Torma-Hasza Mónika	155
Egyházmegyei konfirmandustalálkozó / Helyemen vagyok! / Németh Kitti – Pethő-Udvardi Andrea	166
A Biblia-expedíció projekt lehetőségei / Grendorf-Balogh Melinda	172
Játék a konfirmációs órán / Balog Eszter	178
Felnőtttek konfirmációja / Bence Imre	189

A konfirmáció mint a felnőtt kereszténnyé formálódás útjelzője

PÁNGYÁNSZKY ÁGNES

Mit jelent ma a konfirmáció?¹

Ünneplőbe öltözött, mosolygós fiatalok, virágokkal díszített oltár és templompadok, izgatott várakozással a templomba igyekvő családtagok, a jövőért, a folytatásban reménykedő gyülekezet, a közösségi médiában megjelenő csoportképek lelkészekről és konfirmandusokról – a világjárvány után újjáéledő konfirmáció erőtől duzzadó, bátran a világ szemébe néző evangélikus megerősítő szolgátról tanúskodik. Talán nem csupán a felénk érdeklődéssel forduló külvilágnak, hanem egyházon belül, saját magunk számára is érdemes végiggondolnunk, mit jelent számunkra ma a konfirmáció. Hogyan találkozik a konfirmációban a múlt és a jelen kritikus kérdésektől sem mentes története és az a jövő, amely a konfirmáció utáni keresztény életet, az Isten felé elköteleződött, hitben járó, egyházához hű felnőtt ember Krisztus-követő életét jelenti?

1 A 2023-as év a Magyarországi Evangélikus Egyházban a konfirmáció és elköteleződés éve. Ebből az alkalomból a megelőző és az aktuális évben is intenzíven foglalkozunk gyakorlati teológiai szempontok alapján is a konfirmációval és magával a konfirmációi felkészüléssel is. Az alábbi tanulmány részben „összegző” munka kíván lenni a szerző korábban már publikált vagy csak kéziratban lévő anyagaiból. A tanulmány megfelelő helyein lábjegyzetben jelölöm az eredeti tanulmányok vagy cikkek hivatkozását.

A konfirmáció evangélikus egyházunk jövőjének nagy reménysége. A konfirmációi felkészülés, az ünnepi vizsga és az istentisztelet olyan folyamat, és olyan ünnepi események sorát jelenti, amelyek bizonyos elvárásrendszerrel fordulnak a konfirmandusok és családjaik felé: a gyermekkorból a kamaszkorba lépés határán történjen meg, és jöjjön létre Isten Szentlelkének munkálkodása nyomán egy olyan elköteleződés, amely önálló és felnőtt keresztény életre vezet a konfirmáltakat. Fogadalomtétel, Isten ígéje, a Szentlélek segítségével hívása, a gyülekezet imádsága, személyes áldás és az első önálló úrvacsoravételhez való bocsátás: aki ezekben részesül, és konfirmál, az az evangélikus egyház felnőtt tagjává válik, és az egyház úgy várja őt gyülekezeteinek tagjává, mint aki önállóan megéli ezt a közösséghez való tartozást, és felelősséget is vállal érte.

Ebből a felvázolt perspektívából talán kitűnik, hogy a konfirmáció mint egyházi szolgálat és alkalom a valóságban nem kevés dilemmát hordoz. Kérdés számunkra, vajon tudjuk-e ezt a folyamatot a maga teljességében végigvinni, minden egyes lépését azzal a megelégedéssel nyugtázni, hogy minden úgy történik benne, ahogyan azt elterveztük, és ahogyan az a maga jó rendjében végbe megy. Hiszen az ünnep minden szépsége és áldásokat hordozó ereje mellett szembe kell néznünk azzal a fájdalmas valósággal is, hogy pont az nem történik meg a konfirmációban, amiről pedig valójában szólnia kellene. A megerősítés magát az ünnepet erősíti. Széppé, áldottá, emelkedetté teszi, de a folytatás elmaradása sok esetben keserű szájját hoz magával. Mire konfirmálunk, mit erősítünk meg, ha sok konfirmált életében egyszeri ünnep emlékeként marad meg a konfirmáció alkalma ahelyett, hogy magával hozná a gyülekezet, az egyház felé történő elköteleződést, és látható, aktív keresztény életfolytatás kapcsolódna hozzá. Érezzük és látjuk, hogy sok esetben nem csupán évek, hanem évtizedek telnek el, amíg a konfirmáltak közül valaki újra belép a templom vagy a lelkési iroda ajtaján.

A konfirmációval kapcsolatos dilemmák azonban nem új keletűek. Illusztrációként és gondolatébresztőként álljanak itt a 20. század első évtizedeiből azok a sorok, amelyeket egy református lelkész, Forgács Gyula fogalmazott meg 1925-ben:

„Mivel a szülők és növendékek közül sokan a konfirmációnak e fontos jelentőségét nem ismerik és azt csak »vizsgának« tartják, melynek letevése után nem kell többé hittant tanulni, a konfirmációi vallás- és fogadástételt a 10-12 éves gyermekek nagy része kellő megértés és érzés nélkül teszi. Ez az oka annak, hogy a konfirmáció után, serdülő ifjúságunk jelentékeny része úgy él, mintha azt fogadta volna meg az úrasztala előtt, hogy nem fog Bibliát olvasni, se templomba járni, se úrvacsorával élni, se Krisztus követésében nem fogja magát alázatosan gyakorolni. Ez pedig ellenkezik egyházunk céljaival és a konfirmáció rendeltetésével.”²

A konfirmáció céljaihoz és magához a konfirmáció kontextuális gyakorlatához igen rögzös út vezetett az egyház történetében.³ Megannyi teológiai kérdés és gyakorlat kapcsolódik hozzá, a beavatási, úgynevezett iniciációs rítusoktól a szentségi, majd kateketikai és liturgikus teológiai kérdések sokaságáig, hogy az egyház mai helyzetében ezek egy komplex kérdéssé sűrűsödjenek össze: *hogyan tudja a konfirmáció önmagában megvalósítani mindazt a kitűzött célt és elvárást, amelyet hozzákapcsolunk, és amelybe a reménységünket vetjük?*

A 2023-ban ünnepelt konfirmáció és elköteleződés éve sokféle lehetőséget nyújt a Magyarországi Evangélikus Egyház számára, hogy többféle szempontból is vizsgálja a konfirmációval kapcsolatban felvetődő kérdéseket. Ez a kiemelt figyelem abban is segítséget nyújt, hogy mélyebben a kérdések mögé nézzünk, és ne csupán a megszokás, a rutinná rögzült gyakorlat vezessen bennünket. A konfirmáció praxisában is fontos, hogy elmélyültebb kritikai vizsgálatnak vessük alá tapasztalatainkat és sokszor szerteágazó gyakorlatunkat. Ennek a teológiai reflexiónak a szükségességét hangsúlyozza Maxwell Johnson evangélikus liturgiátörténész is azzal, hogy bátorít a történeti visszatekintés fényében a jelen gyakorlatának kritikai átgondolására:

„A keresztény beavatási rítusokban »csak magukból a tapasztalatokból« származó következtetésekre támaszkodni veszélyes módszertan e rítusok megértéséhez és értelmezéséhez. [...] Az ilyen elkülönített és szétválasztott folyamat gyakran magában foglalja a keresztelést csecsemőkorban, az elsőáldozást az »értelem korában« és a konfirmációt később a serdülőkorban

2 FORGÁCS 1925.

3 PÁNGYÁNSZKY 2022, 252–255. o.

vagy a korai felnőttkorban mint az érett hitbéli elköteleződés rítusát. [...] Ha azonban figyelemmel kísérjük e rítusok fejlődését és értelmezését az egyház történelme során, akkor nem tehetünk mást, mint hogy belátjuk, e rítusok mára szétforgácsolódtak, és elszakadtak a forrásuktól. Nem annyira a rítusokkal kapcsolatos *tapasztalatunknak* kell tehát mindebben elsődlegesnek lennie, hanem magának a rítusok fejlődésének és értelmezésének, hogy ezek formálják és inspirálják tapasztalatainkat, és a kritikai reflexió lehetőségét nyújtják.⁴

A konfirmandus hitfejlődési és lelki valósága⁵

Az egyházi szolgálat külön területeiről szóló 2005. évi V. törvény III. fejezete a konfirmációi felkészítés célját a következőben határozza meg: „...az élő Krisztus-hitre és vallástételre segítés, valamint a gyülekezet életébe való beépítés.”⁶ A célmeghatározás kapcsán egyik legfontosabb feladatunk egyeztetni ezt a célmeghatározást azzal, milyen korosztályban történik főként a konfirmáció, és ezek a célok mennyiben megvalósíthatóak az adott korosztály(ok)ban. Egy folyamatban lévő kutatás kérdőíves eredményei alapján⁷ egyértelműen még ma is a tizenkét-tizenéves korosztály az, amelyben a konfirmációs felkészítés és a konfirmáció hagyományosan megtörténik az evangélikus és a református gyülekezetekben. A konfirmáció több évszázados gyakorlata során ezt az időszakot a felnőttkor küszöbének tekintette az egyház. A konfirmáció újrafogalmazásakor egyetértünk Hézszer Gábor és Thoma László erre vonatkozó megállapításával és az ehhez kapcsolódó célmeghatározással: „Nem vitatott, hogy a konfirmáció ma már nem a felnőttkorba átvezető egyházi rítus. A konfirmáció tekintetében általában két célmeghatározás a legjellegzetesebb: 1. A serdülőkori identitásbizonytalanság idején a személyiség-

4 JOHNSON 2007, xx–xxi. o.

5 A fejezet a szerző 2021-ben, a *Lelkipásztor* folyóiratban megjelent tanulmányának része, annak szerkesztett változata (PÁNGYÁNSZKY 2021).

6 <https://zsinat.lutheran.hu/torvenyek/hatalyos-toervenyek/2005.%20evi%20V.%20toervenye%20az%20egyhazi%20szolgaltat%20kuloen%20teruleteirrol.pdf/view>.

7 A nemzetközi konfirmációs kutatás első adatfelvétele alapján evangélikus és református konfirmáció a következő korokban történik: 24,5% tizenkét éves korban, 47,9% tizenhárom éves korban, 26,6% tizenéves korban (kilencvennégy válaszadó alapján).

fejlődés (aminek része a hitfejlődés is) támaszcsoport által való támogatása; 2. Konfesszionális és egyházi-gyülekezeti szocializáció és integráció.”⁸

Mindkét célmeghatározás kapcsán fel tudunk idézni olyan személyes tapasztalatokat, amelyek dilemmaként jelennek meg a lelkészek konfirmációs felkészítő szolgálatában. Az élő Krisztus-hitre és vallástételre segítség hogyan valósítható meg a serdülőkori identitásbizonytalanság idején? Hogyan tudja kezelni a lelkész a nagyjából azonos korúak közötti, hitfejlődéssel és elköteleződéssel kapcsolatos különbségeket?⁹ Míg egy konfirmandus akár már tizenkét éves korában is lehet nyitott, érdeklődő és elkötelezett, az is lehet, hogy ugyanabban a csoportban egy tizenhárom-tizennégy éves korú fiatal a legnagyobb bizonytalanság és elutasítás idejét éli meg. Nagyobb létszámú konfirmanduscsoportokra sokszor inkább egy iskolai osztály komplexitása a jellemző, mint egy azonos céllal összejövő csoport elvi homogenitása. Egyházi gyakorlatunkban egyre nyitottabb a kérdés, hogy vajon továbbra is tradicionális konfirmandus csoportjaink lesznek-e, vagy elmozdulunk az érdeklődésen, önálló döntésen és elköteleződéson alapuló csoportformálódás irányába.

Gyülekezetpedagógiai szempontból hozzákapszhatjuk ehhez a dilemmához azt a minden emberi célkitűzésnél is alapvetőbb és fontosabb célt, hogy a konfirmációs felkészülés és az ünnep során együtt élhessük meg a Szentlélek élet- és hitteremtő ajándékát. Ez a teológiai cél a misszió iránti elköteleződésünket is magában foglalja, így feladatként és felelősségként azt jelöli meg az egyház tanítói és közösségépítői szolgálatát végzők számára, hogy a pedagógiai nehézségeket és dilemmákat felvállalva ajándékként és lehetőségként tekintsenek mindenkire, aki a konfirmációra készül.

Mindehhez a zsinati törvény megfogalmazásából két szót érdemes még fókuszba állítani: segítség és beépítés. A konfirmáció – hacsak el nem mozdítjuk egy jóval későbbi életkorra – mindenképpen egy állomás, egy rítus marad a felnőtté válás útján, de reménység szerint semmiképpen sem végállomás, ahonnan már csak kiszállni lehet. Az úton járás dinamikájához hozzátartoznak korosztályi jellegzetességek: a pubertáskorban az identitásbizonytalanság, a tagadás, a kérdésekkel teletűzdelt útkeresés. A konfirmációs felkészítés ezek-

8 HÉZSER–THOMA 2019, 232. o.

9 „A konfirmáció ideje a személyes életút és érettség, hitbéli állapot és készség függvénye.” Uo. 235. o.

re a kérdésekre és élettapasztalatokra fűzheti fel a hit tartalmának az adott generációhoz alkalmazkodó, saját élményű megismertetését. Kamaszokkal úton lenni, egy ilyen szakaszban támaszcsoportot biztosítani az egyház számára prófétai szolgálat, mert alapot teremthet egy igen érzékeny generációváltáskor ahhoz, hogy az egyház és a gyülekezet kísérő támasszá válhasson a személyiségfejlődés és a személyes istenkapcsolat formálódásában. Érdekes további részleteiben is elmélyedni Hézser Gábor és Thoma László tanulmányában, amelyben kifejtik, mit jelent a pubertáskorban az identitás megszilárdulásának folyamata, a fragmentáltság elfogadása vagy az autoritáskonfliktussal való megküzdés feladata.¹⁰

A konfirmáció kontextusában a hitfejlődés kérdésének dilemmája, hogyan mozdulhat el egy alapvetően még közösségben szocializálódó, a közösség értékrendszerét elfogadó konfirmandus hitében a személyes istenkapcsolat irányába. Központi teológiai kérdésnek tekinthetjük azt, hogy a Szentlélek megerősítő munkájának hogyan lehetünk emberi oldalról aktív és kreatív munkatársai, és mely területek azok, amelyeken felismerhetjük és kísérhetjük ezt a formálódást. Ennek „feltérképezéséhez” érdemes egy pillantást vetnünk Chandler elméletére, amely hét dimenzióban vizsgálja, Isten Lelke milyen területeken végzi munkáját bennünk.¹¹ A hét dimenziót kifelé táguló koncentrikus köröknek tekinthetjük, amelyeknek középpontjában Krisztus golgotai keresztségének szimbóluma áll. Az ember krisztusi megváltottságára épülnek azok a körök, illetve dimenziók, amelyek a következőket szimbolizálják: 1. a Szentlélek által vezetett és formált hitünk útját; 2. az érzelmi formálódást; 3. a kapcsolati formálódást; 4. az intellektuális formálódást; 5. elhívásunk formálódását; 6. fizikai egészségünk formálódását; és 7. a teremtett világban a ránk bízott erőforrásokkal való felelősség formálódását (ökológiai, ökonómiai formálódás). A modell külső körét Chandler az etikus élet megvalósulásának céljaként látja, mintegy magába integrálva a krisztusi hitre alapuló dimenziókat.

A modell jól rávilágít mai konfirmációs gyakorlatunknak arra a kihívására, amelyben gyakran még mindig a kognitív tudás túlsúlya mutatkozik meg

¹⁰ Uo. 222–228. o.

¹¹ CHANDLER 2014, 18–21. o.

a spirituális, érzelmi és kapcsolati dimenziókkal szemben. A felnőtt keresztény élet kiformalódásának érdekében konfirmációi szolgálatunkban is szükséges reflektálnunk eddig alkalmazott módszereinkre és törekedni egy sokszínű egyensúly kidolgozására és megtalálására.

A konfirmáció hitfejlődési és lelkesítő hatásmechanizmusát, a Szentlélek munkáját emberi eszközökkel „mérni” nem tudjuk, mégis példaként állhatnak előttünk azok az evangéliumbéli és újszövetségi hitvallások, amelyek a Jézussal való találkozás vagy a Krisztust hirdető ige hatására születtek meg. Jézus kérdése nyomán Péter hitvallása – „*Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia*” (Mt 16,16) – felszabadít bennünket arra, hogy a konfirmációi felkészítés során szerzett hittapasztalatról a konfirmandusokkal és a konfirmáltakkal beszéljünk, és ők kifejezhessék azt, ami számukra vált a hitben való megerősödés tapasztalatává. Az istenhitben, a keresztény hitismeretben, a hithez való attitűdben és az egyház, a gyülekezet felé való elköteleződésben különböző mértékben, de minden konfirmációban részesültek az életében történik változás.

Bízhatunk-e pozitív változásban? Ha abból a dilemmából indulunk ki, hogy milyen nehézségekkel küzdünk a „kikonfirmálás” veszélye, illetve valószínűsége miatt, esetlegesen negatív attitűd jellemezheti a konfirmáció gyakorlatát és értelmét. A legújabb nemzetközi konfirmációs elégedettségi kutatás magyarországi eredményei azonban nagyon biztató értékeket mutatnak, kimutathatóan erősödő tendenciák számszerűen is mérhető pozitív eredményeivel.¹² Ez a lelkesítő eredmény azt mutatja, fontos hittapasztalatot szereznek a konfirmandusok, megérik a keresztény közösségi élet vonzó erejét, jelentős számukra a konfirmáció igei és liturgiai alkalma, de valószínűleg egy ponton bizonytalanodnak el velünk együtt: hogy hogyan folytatható mindez ezen az új „szinten,” amelybe belekerültek a konfirmáció eseményével. Nem lehet eléggé hangsúlyozni az ifjúsági munka szerepét, a gyülekezeti élet intergenerációs szempontú fejlesztését, az önkéntességben rejlő lehetőségeket és a kreatív útkeresés, a stratégiai átgondolás fontosságát ezen a téren.

12 A nemzetközi konfirmációs kutatás általános és magyarországi eredményei a 2023-as év második felében kerülnek kiértékelésre, illetve publikálásra.

Tanulás és tanítás kérdése a konfirmációi felkészítés folyamatában

A konfirmációi felkészítés módszertanát tekintve az egyik leghagyományosabb típusú gyülekezetpedagógiai tanítás. A konfirmációs káté tanítása hagyományosan a frontális oktatási módszert, a kikérdezést és a memoriterként megtanulandó tananyagot tartalmazza. Új pedagógiai módszerek irányába érezhető bizonyos elmozdulás, de mivel a Magyarországi Evangélikus Egyházban központosan nincs kurrikuláris szabályozás a konfirmációra való felkészítés során, ezért több lelkész is saját fejlesztésű tananyagot tanít a bibliai történetek, az Apostoli hitvallás, a Miatyánk, evangélikus énekek, imádságok és alapvető dogmatikai ismeretek alapján.

Az elmúlt években több gyülekezet szervez szívesen konfirmációt előkészítő táborokat, leginkább hétvégi csendesnapok formájában. Ennek az új konfirmációi felkészítési módszernek komoly impulzusokat adtak a finn evangélikus testvérgyülekezeti kapcsolatok. A finn evangélikus egyházban a népegyházi jellegből fakadóan nagy létszámú konfirmanduscsoportok készülnek fel – legtöbbször nyári táborok formájában – a konfirmációra. Az elmúlt években folyó nemzetközi konfirmációs kutatás statisztikai eredményei is alátámasztják, hogy a konfirmandustáborok pozitív hatással vannak a fiatalok konfirmációval kapcsolatos megelégedettségére.¹³ A táborokban zajló felkészülés mint alternatív tanulási módszer nagyobb teret ad a tanítási módszerek sokféleségének, és erősíti a megelégedettséget a hitfejlődés megtapasztalása, a közösség és az istentiszteleti élet pozitív tapasztalatai szempontjából. A kutatás eredményei arra is rávilágítottak, hogy a frontális tanítási alkalmak magasabb száma alacsonyabb megelégedési szintet mutat, és kevésbé erősíti a részvétel és az elköteleződés tapasztalatát. Az elemzők rámutattak arra az érdekes összefüggésre is, hogy a memoriterek tanulása mindemellett pozitív hatással van a hitben való megerősödéssre.¹⁴

13 Ezt támasztja alá az észak-amerikai evangélikus egyháznak (ELCA) a konfirmációi szolgálatot vizsgáló tanulmánykötete is, melyben az elvonulástípusú felkészülési alkalmakat (retreats) látják a legnépszerűbb konfirmációra felkészülési módszernek (HUGHES 1999, 9. o.).

14 NIEMELÄ–ILG 2015, 115. o.

Az oktatási módszereket a nemzetközi konfirmációs kutatás kérdőívének kérdései alapján öt nagy csoportra osztották a kutatók:¹⁵

1. Aktív részvételen alapuló módszerek: drámapedagógia, szerepjátékok, csoportos munka, festés, rajzolás, játékok.
2. Látogatások és találkozások gyülekezeti tagokkal és szakértőkkel: látogatások és kirándulások, gyülekezeti tagokkal való találkozók, beszélgetések szakértőkkel.
3. Zene és meditáció: közös éneklés, közös zenélés, imádság, elcsendesedés, meditáció.
4. Tanító-/tanárközpontú módszerek: frontális tanítás, szövegalapú tanulás, rejtvények, memoriterek megtanulása.
5. Digitális oktatás: internethasználat, mobiltelefon-használat, közösségi-média-használat.

A konfirmandusok között 2012–2013-ban végzett kutatás során az öt csoportra osztható módszertani lehetőségek közül a következő sorrendiség alakult ki a tíz legtöbbet használt módszer tekintetében: beszélgetések/viták, csoportmunka, bibliai szövegekkel kapcsolatos tanulás, a konfirmációs felkészítést vezető lelkész/munkatárs frontális tanítása, imádság, közös éneklés, játékok, történetek és történetmondás, festés, rajzolás.¹⁶ A kutatás eredményei is mutatják, milyen nagy szerepe van a konfirmációs felkészítésben (és az ifjúsági munkában is) a tanuló-/résztevőkönzpontú módszerek nagyobb hangsúlyának. Hazai evangélikus gyülekezetpedagógiai eszköztárunk is tartalmaz ilyen típusú kézikönyvet lelkészek és a felkészítésben közreműködő gyülekezeti munkatársak számára: a *Tanuló közösségben* című konfirmációs kézikönyv tanulókönzpontú, aktivitásra épülő és családfókuszú módszerekkel tanítja az evangélikus konfirmáció tradicionális tananyagát.¹⁷

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakos hallgatói egy gyülekezetpedagógiai reflektív feladat keretein belül vallottak arról, hogyan látják a konfirmáció lehetőségeit és dilemmáit most, és mit szeretnének majd megvalósítani jövőbeni szolgálatuk során. Válaszaikban (amelyeket itt név nél-

¹⁵ Uo. 110. o.

¹⁶ Uo.

¹⁷ *Tanuló közösségben. A konfirmációs oktatás kézikönyve.* Luther Kiadó, Budapest, 2008. (A kézikönyv új, bővített kiadása megjelenés előtt áll.)

kül közlünk) feltárják azokat a tanításra és tanulásra is vonatkozó tartalmi és módszertani kérdéseket, amelyek nem csupán a Magyarországi Evangélikus Egyházban, de számos más protestáns, a konfirmációt gyakorló egyházban is dilemmát jelentenek.¹⁸ A következőkben a válaszok alapján sorra vesszük azokat a főbb kérdéseket, amelyek a konfirmációi felkészítésben és magában a konfirmáció ünnepében is lényeges, továbbgondolásra alkalmas kérdések. A lelkeszi szolgálatra készülő teológiai hallgatók kritikai reflexiói alapján kirajzolódnak azok a területek, amelyek központi jelentőségűek a konfirmációi felkészítés, a konfirmáció ünnepe és az azt követő elköteleződés kérdéskörében.

„A konfirmáció során tisztáznunk kell: ez nem a mi projektünk, nem rólunk szól, csupán eszközök vagyunk, a lehetőségeket kell megteremtelnünk, hogy a konfirmandus találkozhasson Istennel. Ez nehezen mérhető számokban (pontosabban a mért számok nem feltétlenül mutatják, hogy munkánk eredményes volt-e), de ha tudatosítjuk a fent említett tényállítást, ez nem is lesz fontos.”

„Mindenekelőtt a bizalmi közeg megteremtését érzem fontosnak a konfirmációs felkészítés során. Ha az iskolához hasonló frontális módszerekkel próbálkozunk, eleve nehéz helyzetbe kerülünk, mert könnyen egy kötelezően letudandó dologként fognak tekinteni a fiatalok a konfirmációs órákra. Ha viszont együtt megyünk velük az úton, személyes és bensőséges közeget teremtünk, akkor sokkal inkább rá fognak tudni hangolódni a dolog lényegére. Ilyen értelemben a vezető elsősorban hittestvér, ahol nem az alá-fölérendeltségi viszony a hangsúlyos. Biztos vagyok abban, hogy maga a vezető is rengeteget épülhet, táplálkozhat a konfirmációs órákból, ha hagyja a gyerekeket kibontakozni.”

- A lelkeszi önreflexió szükségessége a lelkész tekintélyi pozíciója (deduktív tanítás) vagy „eszköz”-/hittestvéri szerepe (induktív tanítás) a konfirmandus Istennel való találkozásának útján;
- bizalmi és bensőséges közeg teremtése a konfirmandusok számára;
- a frontális tanítás módszerének és eredményességének dilemmája.

¹⁸ A nemzetközi konfirmációs kutatás több tanulmánykötete feldolgozza az elmúlt tíz év konfirmációs kutatásait. További információk a kutatás honlapján olvasható: <http://konfirmandenarbeit.eu/en/home-page/#overview>. (Megtekintés: 2023. június 1.)

„Szerintem a konfirmációnak fontos funkciója, hogy a fiatal konfirmandus egyrészt megfogalmazza saját maga számára, hogy mit jelent neki a hit és az Istennel való kapcsolat lehetősége, másrészt pedig fontos, hogy egy olyan közösség részévé válhasson, ami támogatja őt mind a hitének fejlődésében, mind az élete egyéb területén megtett haladása során. A konfirmáció célját szerintem nem lehet lekorlátozni a káté bemagolására vagy csupán bibliaismeret elsajátítására. Az ilyen tudás gyorsan jön és gyorsan megy. Viszont amennyiben egy kortárs csoporttal együtt élhetnek meg és tapasztalhatnak meg személyes hittel kapcsolatos dolgokat is a fiatalok, az már sokkal inkább fogja őket érdekeltté tenni abban, hogy egyrészt tanítványként álljanak az új ismeretekhez, másrészt pedig a későbbiekben is kötődjenek a gyülekezethez, és annak aktív, formáló részeseivé akarjanak válni.”

- A hittel kapcsolatos attitűd és reflexiók személyes tisztázásának lehetősége;
- a hitfejlődésben támogató közösség megléte;
- kortárs csoportban zajló tanulás;
- aktív gyülekezeti kötődés.

„A konfirmáció – nálunk, evangélikusoknál legalábbis biztosan – kritikus életszakaszban történik. Véleményem szerint mindenképp érdemes lenne újra-gondolni, hogy biztos jó-e ebben az életszakaszban (tizenkét-tizennégy év) konfirmálni. Viszont amíg ez így van, szembe kell néznünk azzal, ami ekkor jellemzi a fiatalot. Testi és lelki változások, lázadás, szélsőséges gondolatok, meggondolatlan cselekedetek. A személyes hit és az istenkép is nehezen definiálható ilyenkor, nagyon különböző egyébként fiúknál és lányoknál. Ahhoz, hogy a fiatalokat később a gyülekezetben tartsuk, olyan élményt kell nyújtani nekik a konfirmációs felkészítéssel, ami a személyiségükre hatással van, és ténylegesen megéri őket. Ehhez elengedhetetlen, hogy olyan kérdésekkel is foglalkozzunk, amelyek aktuálisan foglalkoztatják őket. A káté és a Biblia szövege távolinak tűnhetnek nekik, ha mindössze egy átadandó anyagként tekintünk rájuk. Ilyen módon tehát elsősorban hit- és személyiségfejlődésről beszélhetünk, amely természetesen keresztény alapokon áll.”

- A korosztályi jellemzők jelentősége;
- a személyiséget megszólító és megérintő konfirmációi felkészítés;
- aktuális, a konfirmandusok korosztályát érintő kérdések.

„A konfirmációnak többek között van egy gyülekezeti közösségbe integráló szerepe, amelyhez járul egyfajta félelem, hogy a gyerekek »kikonfirmálkodnak« a gyülekezetből, tehát csak addig lehet őket ott tartani, amíg még nem konfirmáltak. Ezért fontos, hogy a konfirmanduscsoport ne legyen elválasztva a gyülekezet egészétől, hanem a gyülekezet egészének legyenek tagjai. Érdekes kérdés, hogy hogyan lehet arra tekintettel lenni, hogy egy gyerek mikor érik meg a konfirmációra, mikor tud erről érett döntést hozni. Tehát hogyan lehet ezt a gyülekezet építő, szervező munkában beépíteni.”

- Gyülekezeti közösségbe integrált konfirmációi felkészülés;
- egyházi/gyülekezeti jövőkép a konfirmandusok és a fiatalok szerepéről és lehetőségeiről a gyülekezetben;
- a korcsoport jellemzőinek integrálása a gyülekezeti életbe;
- a konfirmációban való elköteleződés hitfejlődési kontextusának szerepe.

„A konfirmációnak lényeges helye van a gyülekezeti életben, de mellette kissé túl is van hangsúlyozva a jelentősége, és sajnos mostanra túlon túl is csak egyfajta formalitássá vált. Úgy gondolom, ez elsődlegesen a családi minták, másodlagosan a gyülekezeti minták, harmadlagosan a világi tényezők miatt történt így. Nem a világot akarom kritizálni, sőt, inkább az a baj, hogy sok esetben a gyülekezet nem tud eléggé vonzó lenni a fiatalok számára. Fontos azonban, hogy a lelkész miként áll a konfirmációhoz, hogy kezeli, miként tartja a felkészítő alkalmakat, és a gyülekezettel karöltve mennyire tudják jelentőségtelivé tenni a konfirmációs ünnepet. Tudják-e ünnepi alkalomként megélni? Fontos a konfirmációs alkalom hitmegvalló szerepének és az Istenhez való tartozás közösségi eseményének a megélése.”

- A formális konfirmációval szemben a konfirmáció „újrafelfedezése”;
- vonzó gyülekezettel való találkozás;
- a gyülekezet lehetőségei a konfirmáció ünnepi jellegének erősítéséért;
- a konfirmáció ünnepének affektív megélése.

„Véleményem szerint jó, hogy többé az úrvacsoravétel nem kötődik előzetes vizsgához, és szerintem nagyon fontos szerepet kaphat így a konfirmáció is. A konfirmáció másik következménye, hogy a konfirmált személy felnőtt gyülekezeti

taggá válik. Ezt lehetne véleményem szerint hangsúlyozni. A – lehetőleg a gyülekezetben felnőtt és szocializálódó – gyermek a konfirmációja során nemcsak saját belső, személyes istenkapcsolatát és hitéletét értse meg és tanulja meg vállalni, de a gyülekezethez való tartozása is váljon olyan integránssá, amiben megélheti, hogy más szerepkörbe lép a konfirmációja után. A gyülekezeteknek pedig bátorítaniuk kell ezeket a folyamatokat azzal, hogy a fiatalokat bevonják minél több fórumba, döntéshozatalba és egyéb szituációba, ahol érezhetik, hogy egyenjogú tagjai a közösségnek.”

- A konfirmáció értelmezésének új lehetőségei;
- a konfirmáció mint új gyülekezeti szerepkörbe való helyezés;
- a konfirmáltak integrálása a gyülekezeti döntéshozatalba;
- az egyenjogúság konkrét gyülekezeti megtapasztalásának megteremtése.

A konfirmáció e legutóbbi perspektívája áll a legközelebb ahhoz a jövőbe mutató koncepcióhoz, amelyet Polster *empowerment*nek, megerősítésnek vagy felhatalmazásnak nevez. A két fogalom – *empowerment*¹⁹ mint felhatalmazás/megerősítés és konfirmáció – az értelmezési lehetőségek széles tárházára való nyitottságával érezhetően nem áll távol egymástól. Polster a két fogalom kapcsolatában egyfelől az egyéni élettörténetek vallási dinamikájának komolyanvételét, másfelől a konfirmációhoz eddig kapcsolt szocializációs paradigma egyoldalú orientációjának újragondolását látja lehetőségként.²⁰ A konfirmáció mint megerősítés vagy felhatalmazás teret adhat a normatív eredményközpontúság (lásd: konfirmációi fogadalomtétel) helyett az egyéni „hitutak” és élettörténetek megszólaltatásának és Isten és a közösség általi lelki befogadásának. A szocializációs paradigma helyett pedig a keresztény katekézis nem csupán élethosszig tartó lehetőséget, hanem az ez irányba megvalósuló igény megszületését is tudja jelenteni. Ezen megközelítések alapján azt látjuk, hogy amennyiben

19 Az *empowerment* elmélete olyan gyűjtőfogalom, amelyet Joseph szerint többféle tudományterület is alkalmaz: többek között a neveléstudomány, a szociális munka, a közösségfejlesztés, a pszichológia, az egészségügy és az üzleti élet területén is használják az egyén öntudatosabbá formálása, sorsa saját kezébe vétele, a kritikai pedagógia célkitűzéseinek megvalósítása céljával. Vojtek az *empowerment*hez a következő értelmezési, illetve fordítási lehetőségeket kapcsolja: önhatékonyság, kritikus gondolkodás, empátia, problémamegoldás, kommunikáció és önképviselés. (JOSEPH 2019, 1. o.; VOJTEK 2022, 345. o.)

20 POLSTER 2021, 309. o.

con-firmatio történik, ez egy olyan folyamatba való meghívást jelent, amelynek során az egyház tagjainak, az elhívottaknak a sorába tudatosan vállalt istenkere-
séssel és Istenre való rátalálással, felnőtt keresztényként, felhatalmazással lép-
het be az, aki megkeresztelkedett, konfirmált, és az úrvacsorai közösségben
részesül. Konfirmációs szolgálatunk kontextuális kihívása, hogyan tudunk
olyan módszertani megoldások felé nyitottá válni és elmozdulni, amelyek te-
ret adnak ennek az integratív, megerősítő, az egyén életútját és az életre szóló
közösségi elköteleződést munkáló pedagógiai módszerek alkalmazásának.

A gyülekezet mint a konfirmáltak befogadó közösségének feladata és felelőssége²¹

Az előzőekben már említett segítség és beépítés fogalmak mind folyamatot jelölnek, így a konfirmáció célmeghatározásai közül a felekezeti és egyházi-
gyülekezeti szocializáció/integráció sem képzelhető el úgy, mint amit a konfir-
máció majd tökéletes és végleges szintre emelhet. Ez a „beépítési”, avagy
szocializációs és integrációs folyamat az érett felnőtt hitre és a tanítványi életre
vezető út tudatos kezdete és felvállalása, azzal a reménységgel, hogy az Isten
útját jární akaró ember maga mellett tudhatja a vele közösséget vállaló Szent-
lélek vezetését. Konfirmációs gyakorlatunkban ezt az integrációs folyamatot
is érdemes kritikai reflexió alá vetni. Három kérdés segítheti ezt a reflexiót:²²

1. A gyülekezeti stratégiában hogyan jelenik meg a konfirmáció, hogyan tekint rá a gyülekezet?
2. Milyennek látja a fiatal az adott gyülekezeti közösséget, valóban szívesen csatlakozik hozzá?²³
3. Hogyan értelmezi a gyülekezeti lelkész a konfirmációs kapcsolat felelősségét, milyen erőforrásokat mozgósít a megfelelő motiváltsághoz?

Az eddigi, első úrvacsoravételre fókuszáló konfirmációról a keresztségben részesültek hitbéli megerősítésére és a keresztény közösség melletti elkötele-

21 Az alábbi fejezet a szerző 2022-ben, a *Lelkipásztor* folyóiratban megjelent lmk-előkészítő cikkének része, annak szerkesztett változata (PÁNGYÁNSZKY 2022).

22 HÉZSER–THOMA 2019, 235–236. o.

23 HÁMORI–PÁNGYÁNSZKY–SIBA 2015, 249–256. o.

zódásra tevődik át a hangsúly. Nem mindegy tehát, hol és miben találja meg a konfirmandus azt a befogadó közösséget, ahová szívesen csatlakozik, ahol indíttatást kap arra, hogy a hit útján járva élje meg a konfirmációban megerősödő hitét. A gyülekezet részéről fontos feladat, hogy a konfirmandusok aktív kapcsolatban legyenek az ifjúsággal, és minél többször legyen lehetőségük aktív részt vállalni az istentiszteleti és gyülekezeti szolgálatban. Diaszpóra-egyházként bizonyára sok kreatív megoldást kell alkalmaznunk, amelyek az egyházmegyében vagy az egyházkerületben valósíthatóak meg, és olyan közösségi élményeket tudnak biztosítani, amelyek erősíteni tudják a konfirmandusok elköteleződését, egyház- és gyülekezetszeretétét.

A konfirmációi felkészítés és a konfirmáció annak ellenére, hogy meghatározó szolgálati területek, mégis gyakran elszigeteltek maradnak a gyülekezet életétől és szolgálatától. Egy inkluzív irányba induló gyülekezeti modell segíthet bennünket abban, hogy a konfirmandusokkal és a gyülekezet minden csoportjával úgy foglalkozunk, hogy ők a gyülekezet nagy egészének a részesei legyenek. Az inkluzív szemléletnek fontos eleme, ahogyan a konfirmációról és az ifjúsági munkáról gondolkodunk. A konfirmáció és az ifjúsági munka a felnőtt keresztény élet, a tanítványság gyakorlótereppei, amelyeken a keresztény életforma megtapasztalása mintaként szolgál a felnőtt tanítványi élethez. Ehhez kapcsolódik az is, mennyiben tekintjük az ifjúsági szolgálatot gyülekezet-építési stratégiának, missziói elkötelezettségünknek. Népegyházi kereteken nyugvó, demográfiaileg súlyos terheket hordozó egyházunkban bizonyosan a kreativitás végső határait kell súrolnia közös gondolkodásunknak, de egyre kevésbé tehetjük meg, hogy lelkészekként és gyülekezetekként nem kérdezzük meg magunktól: hogyan állunk az ifjúsági munkával? Ha a konfirmációnak nincs hol folytatódnia, mit tükröz ez gyülekezetépítési gondolkodásunkról, Isten országa építéséért végzett tanúságtételünkről? Egyházunkban minden követ érdemes lenne megmozgatnunk azért, hogy segítsük a gyülekezeti ifjúsági szolgálat minden irányú építését, növekedését.

A konfirmandusok gyülekezetben való megtartásának esélyeiről gyakorlati útmutatót csak úgy illik adni, ha az kipróbált gyakorlaton alapul. Most a megvalósítás lehetőségeihez egy olyan – a pilisi evangélikus gyülekezetben 1998 és 2014 között folyamatosan kidolgozott és megtartott – gyakorlatot

szeretnék ismertetni, amely a lelkészi munkaközösségekben zajló beszélgetések további kiindulópontja lehet. A konfirmandusok gyülekezeti integrációjának alkalmi és programjai az alábbi tematika alapján valósultak meg: istentiszteleti részvétel, közös tanulás, ifjúsági életbe való integráció, diakónia, önkéntes szolgálat, gyülekezeti integráció és egyházi integráció.

- A konfirmációra történő hívogató istentiszteleti hirdetése és az anyakönyvek alapján családlátogatásokat tettünk legalább azokban az esetekben, ahol nem jelentkezett a család a konfirmációra. Ezt nem csupán szervezési kérdésnek tekintettük, hanem a gyülekezet közösségzsemlélete, összetartozása teológiai kifejeződésének.
- A konfirmáció első heteiben úgynevezett BB-estet szerveztünk, ami befogadó bulit jelent, és az ifisek szervezik. Itt egy közös áhítat mellett bemutatkozás, beszélgetések, sok játék, közös étkezés adta a programot.
- A konfirmandusok a konfirmációi felkészítés idején kötelezően vettek részt a vasárnapi és istentiszteleti ünnepeken. Ennek értelme nem a kötelező jelleg van, hanem azon, hogy a felnőtt egyháztagságra készülők számára folyamatos, élő tapasztalat lehessen a gyülekezet istentiszteleti élete. Természetesen ide kapcsolódó kérdés, hogy az istentiszteleten mennyiben tud a gyülekezet és a lelkész tekintettel lenni a konfirmandusok korosztályi jellegzetességeire az istentiszteleti szolgálatba való bevonás, keresztény ifjúsági énekek használata vagy a fiatalokat is jobban megszólító igehirdetések tekintetében.
- A konfirmandusórák után közvetlenül folytatódtak az ifjúsági órák. Az ifisek, ha tudtak, jöhettek a konfis óra elejére, ahol fél óráig élénk és vidám éneklés zajlott a kántor vezetésével. A közös éneklés jó élmény mindenki számára. Az ifisek a tanulás alatt megvárták az ifióra kezdetét. Énekeskönyvi és gitáros énekeket egyaránt tanultak a konfirmandusok. A konfirmációi istentiszteleten a szépen éneklő fiatalok egyedül, ketten vagy akár kis csoportokban is önállóan énekeltek.
- A *72 óra kompromisszum nélkül* elnevezésű ifjúsági önkéntesprogramban a konfirmandusok az ifisekkel együtt vettek részt, szükség esetén az iskolából is kikértük őket.

- Az arra elhívást érző konfirmandusok és ifisek önkéntes segítőként állhattak be a gyülekezet gyermekei mellé az adventi és böjti időben tartott gyermek-szeretetvendégségeken, ahol nagy hangsúlyt helyeztünk az ünnephez kapcsolódó kézműveskedésre.
- A karácsony ünnepe előtti napokban a konfirmandusok és az ifisek a lelkészekkel együtt több csoportban olyan idősekhez indultak betlehemezni, akik otthon, betegen feküdtek, és nem tudtak volna a templomba eljutni. A konfisok és az ifisek vegyes csoportokba kerültek, így indirekt módon valósulhatott meg a közösségi alapú diakóniai-szociális tanulás. Az évek során a gyülekezet tagjai is egyre tudatosabban jelezték, kikhez menjenek a fiatalok a betlehemes szolgálattal.
- Szilveszter előestéjén közös ifis-konfis évbúcsúztatóra került sor, hasonlóképpen farsangkor is közös estét tartottak a fiatalok. Ezek a korosztályos szabadidős alkalmak az áhítatokon, az éneklésen és a játékokon keresztül nagyon sokat tudtak hozzátenni a közösségi összetartozáshoz.
- A böjti időszakban kialakult az ifjúsági passió alkalmak is, amelyen a virágvasárnapi esti istentiszteleten a gyülekezet is részt vett. Egy alkalommal maguk a szülők készültek a passióra úgy, hogy ez meglepetés volt a konfirmandusok számára.
- A konfirmációt megelőző hónap egyik hétvégéjén konfirmandusok és ifisek közös felkészülésre, csendesnapokra utaztak el. Az együtt töltött hétvége során az ifisek is részt vettek a konfirmandusok felkészülési alkalmain, az arra alkalmas nagyobb fiatalok önállóan kis beszélgetőköröket is tartottak a konfisok számára. A közös éneklések, játékok, kirándulások még inkább összekovácsolták az egyébként is egymáshoz közel került csoportokat.
- A konfirmáció előtti szombaton a konfirmandusok és családjaik összegyűltek a templom kitakarítására.
- A konfirmációi istentiszteletekre (szóbeli vizsga, ünnepi istentisztelet pünkösdhétfőn) az egész gyülekezet külön meghívást kapott a közös ünneplésre.
- Az egyház könyvajándékát a frissen konfirmáltak egy héttel később, az ifjúság által számukra szervezett ifjúsági istentiszteleten vették át. Itt már

közösen vett úrvacsorát a frissen konfirmáltakkal kiegészült gyülekezeti ifjúság.

- A konfirmáció után nyáron sem állt le az ifjúsági élet, minden péntek este a megszokott időben megtartásra kerültek az ifjúsági órák, hogy az újak is érezzék a folytonosságot, és nyitott ajtót találjanak hitbéli növekedésük biztosítására. Az őszi tanévkezdés pedig már az új konfirmandusok fogadásának feladatával indult.
- Az ifjúság nyári tábora az országos frissen konfirmáltak tábora volt, ahol örömmel ismerték meg a fiatalok egyházunk többi evangélikus fiatalját. Szoros barátságok szövődtek, szívesen találkoztak a nyári táborban vagy más kerületi vagy ifjúsági alkalmakon is a fiatalok.

Dilemmák helyett megerősítő reménység – zárógondolatok

A lutheri reformáció azon meglátása és döntése, hogy a konfirmáció nem hordoz szentségi jelleget, felszabadító üzenet nem csupán az evangélikus hitvallásuk számára, hanem magára a konfirmációra nézve is. A keresztség és az úrvacsora teológiai tartalma az isteni kegyelem hit által történő ingyenes ajándékának elfogadását, a bűnbocsánat Krisztusban hozzánk közel jött valóságát, Isten szavának életet hordozó reménységét és az Istennel való közösség lelki és fizikai valóságát is magába foglalja. A keresztség és az úrvacsora szentségi valósága nem szorul kiegészítésre, pótlásra, emberi módon történő „megragadásra” vagy „szabályozásra”. Az egyház konfirmációi szolgálata a Szentlélek megerősítő erejének segítségül hívását jelenti abban a közösségi egzisztenciában, amelyre Krisztus hívott el mindannyiunkat, és amelyben ő maga fog össze és tesz bennünket egymás testvéreivé, tanítványokká, szolgálattévőkké.

A konfirmáció a hitben való megerősítésért könyörgő gyülekezet közösségében az Istentől kapott kegyelmi ajándékok egyike. A keresztyén ember elhívásának, állandó úton járásának, tanítványi létének nem egyszeri, hanem a sok lehetőségből egy ünnepi mozzanata. Ez a lehetőség, hogy nem végállomásként kell tekintenünk rá, hanem az életutunk egy állomásaként, új tartalommal töltheti meg a konfirmációi felkészülésnek és a magának a kon-

firmációnak a gyakorlatát. Az egyház közössége mint a Krisztusban élő *communio* odaállhat a hit útján járó fiatal (vagy felnőtt) mellé, és együtt kérhetik a korai egyház által még gyakorolt olajjal való megkenés és a Szentlélekhez fohászzkodó beavatási rítus teológiai kincsét: Isten erejét, hogy megtartsen bennünket az üdvösség útján már itt a földi életünk során és majd az örök élet valóságában is. A konfirmáció célja a keresztyén ember elhívásának és identitásának megerősítése és az elköteleződés örömeinek egyéni és közösségi megtapasztalása. Ez valósul meg az önálló úrvacsoravétel első ünnepi lehetőségében, hogy a folytatásban az úrvacsorai közösség öröme állandó erőforrásként legyen jelen a tudatos keresztyén elköteleződés során.

Az evangélikus egyház kontextuális szolgálatának nagy kihívása, hogy milyen gyülekezetpedagógiai és milyen gyülekezetépítési módszereket rendel ehhez a teológiai feladathoz. Másfelől megközelítve az, hogy milyen egyensúlyt találunk a katechetikai, a liturgiai, az igehirdetői, a lelkipáterezői és a közösségépítői szolgálatok között, hiszen a konfirmációi felkészítés és maga a konfirmáció sem szűkíthető le egyetlen egyházi szolgálati területre. Teológiai feladatunk, hogy a konfirmáció gazdagságát és az ebben a gazdagságban rejlő lehetőségeket minél szélesebb spektrumban mutathassuk meg, és adhassuk át egymásnak.

A konfirmációi szolgálat teológiai tartalma kivételével hatalmas szabadságot nyújt az egyház és a szolgálattevői számára, hogy a konfirmációra való jelentkezés minél személyesebb és személyre szólóbb meghívás legyen; hogy ne monológ, hanem dialógus váljék belőle; hogy a hitfejlődés útján véletlenül se tekintsük egy elért és elvárt szintnek; hanem társai legyünk egymásnak hit és élet állandó dinamikában lévő kérdéseinek és ajándékba kapott válaszaik keresésében.

A 2023-as év konfirmációi és az elköteleződéssel kapcsolatos fókuszja lehetőséget nyújt szolgálatunkban arra, hogy a konfirmáció protestáns tradíciójára támaszkodva, de a megvalósulás dilemmáinak sokasága miatt megújuló teológiai és pedagógiai nyitottsággal gondoljuk át a következő kérdéseket:

1. Konfirmandusaink élettrajzi, életkori és hitfejlődési sajátosságait hogyan tudjuk úgy összekapcsolni a megtanulandó tananyaggal, hogy az a hit kérdéseit megfogalmazhatóvá, átélhetővé, megragadhatóvá tegye a konfirmációra készülő fiatal számára?

2. A konfirmáció tananyagfókuszú megközelítése helyett a gyülekezeti életbe hogyan integrálható a konfirmáció úgy, hogy hittapasztalat-fókuszú és közösségfókuszú legyen?
3. Hogyan segíti a gyülekezet a konfirmandust mint egyént, aki a maga vallásos szocializációjával vagy éppen annak hiányával érkezik a gyülekezet közösségébe?
4. A konfirmációi felkészülés és a konfirmáció során megvalósuló katechetikai, liturgiai és közösségi fókuszú programok mennyiben tudják segíteni a konfirmandust és a konfirmált fiataalt abban, hogy a gyülekezet bizonyágtétele is segítsen összekapcsolni számára a Szentíráson tájékozódó tanítványi élet releváns lehetőségét életének egészen személyes megküzdéseivel, tapasztalataival és élete értelmének keresésével?

„Mindentre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13) A 2023-as konfirmáció és elköteleződés évének vezérigéje visszavezet bennünket ahhoz a forráshoz, amelyből a megerősödés valóban érkezik. A názáreti Jézus az, akiben, akitől, aki által ez a megerősödés valósággá válhat, aki soha ki nem apadó forrásként nyújtja az erőforrás lehetőségét, hogy erősítsen, felhatalmazzon, életet adjon, és végül is egész életünk során konfirmáljon.

Felhasznált irodalom

- CHANDLER, D. J.: *Christian spiritual formation. An integrated approach to personal and relational wholeness*. InterVarsity Academic, Downers Grove, 2014.
- FORGÁCS Gyula: *Ágenda és konfirmációi káté. Útmutatás a konfirmációi vallás- és fogadástételre készülők számára a magyar református keresztyén egyház tanítása szerint*. Tahitótfalu, 1925.
- HÁMORI Ádám – PÁNGYÁNSZKY Ágnes – SIBA Balázs: A konfirmáció, ahogy a fiatalok látják. *Lelkipásztor*, 90. évf. 2015/9. sz. 249–256.
- HÉZSER Gábor – THOMA László: A pubertáskor lélektani folyamatai és a konfirmáció. In: Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes (szerk.): *Együtt a hit útján. Gyülekezetpedagógiai kézikönyv*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2019.
- HUGHES, Mary E.: Confirmation Ministry. Models and Stories. In: *Confirmation. Engaging Lutheran Foundations and Practices*. Fortress Press, Minneapolis, 1999.
- JOHNSON, Maxwell E.: *The Rites of Christian Initiation. Their Evolution and Interpretation*. Liturgical Press, Collegeville, 2007.
- JOSEPH, Rigaud: The theory of empowerment. A critical analysis. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*. <https://doi.org/10.1080/10911359.2019.1660294>. (Letöltés: 2023. június 3.)
- Confirmation. Engaging Lutheran Foundations and Practices*. Fortress Press, Minneapolis, 1999.
- NIEMELÄ, Kati – ILG, Wolfgang: From Classrooms to Camps? Effects of Different Physical Learning Spaces and Teaching Methods in Confirmation Work. In: Friedrich Schweitzer – Thomas Schlag – Henrik

- Simojoki (szerk.): *Youth, Religion and Confirmation Work in Europe. The Second Study*. Güterslohers Verlaghaus, Gütersloh, 2015. 106–116. o.
- PÁNGYÁNSZKY Ágnes: A konfirmáció célja és gyakorlata. *Lelkipásztor*, 96. évf. 2021/8–9. sz. 324–326. o.
- PÁNGYÁNSZKY Ágnes: Élet a konfirmáció után. *Lelkipásztor*, 97. évf. 2022/8–9. sz. 313–316. o.
- PÁNGYÁNSZKY Ágnes: Szentségek és rítus. A keresztség, az úrvacsora és a konfirmáció kapcsolódási kérdései a gyülekezetpedagógiában. In: Hafenscher Károly – Isó M. Emese – Zászkaliczky Zsuzsanna (szerk.): *Ezt cselekedjétek! Tanulmányok az úrvacsoráról*. Luther Kiadó, Budapest, 2022. 252–255. o.
- POLSTER, ANNE: *Jugendliche und ihre Konfirmation. Theologische Diskurse – empirische Befunde – konzeptionelle Erwägungen*. Kohlhammer, Stuttgart, 2021.
- SIBA Balázs – SZABÓNÉ LÁSZLÓ Lilla – PÁNGYÁNSZKY Ágnes: „Isten ad, mi továbbadjuk”. A norvég evangélikus gyülekezetpedagógiai tervről protestáns megközelítésben. *Lelkipásztor*, 94. évf. 2019/8–9. sz. 291–295. o.
- Tanuló közösségben. A konfirmációi oktatás kézikönyve*. Luther Kiadó, Budapest, 2008.
- VOJTEK Ildikó: *Az empowerment és a kritikai pedagógia*. Előadás, PEME XXIV. konferencia. 2022. https://www.researchgate.net/publication/366605267_Az_empowerment_es_a_kritikai_pedagogia. (Letöltés: 2023. június 3.)

Mikor fejeződik be a konfirmáció?

HAFENSCHER KÁROLY

A kérdés

Lehet-e magányos a keresztény ember? Még akkor is, amikor egyedül járja útját, és egyedül kell szembenéznie élete megoldandó feladataival, tudhatja, hogy testvérek s az egyház vele van, kíséri. A konfirmáció folyamata és döntő pillanata is arról beszél, hogy a mindenütt jelen lévő Isten emberek és egy konkrét közösség formájában körülveszi, vigyáz rá, segíti, utat mutat neki. Ebbe a közösségbe épülhet bele, amely nem arctalan, hiszen egy adott helyi közösség tagja lesz, ugyanakkor egy világméretű lelki családba tagolódik bele. S lesz egy olyan ember is, aki akár személyesen is kíséri, akire számíthat: a konfirmáló lelkésze. S ha ő később kikerül is a látóköréből, az egyházban mindig található olyan lelkipásztort, aki lelki atyja, kísérője, segítője, tanácsolója, azaz testvére lehet.

A megszokottól eltérő szolgálatok

Elsősorban a kazuális szolgálatok, de minden olyan szolgálat, amely eltér a megszokott egyházi-gyülekezeti életrendtől, nagyobb lelkipásztori aktivitást igényel. Több odafigyelést, lerövidített reakcióidőt, rugalmasabb reflektálást, szükség esetén határozottabb beavatkozást és jövőorientáltan tekintve akár folyamatos (akár hosszabb távú) kísérést.

Ilyen a konfirmáció is, elsősorban egyszeri volta miatt. A gyülekezet talán hozzászólt ahhoz, hogy évről évre vagy bizonyos időszakonként ismét van konfirmációi előkészítés, majd ünnepi eseménysor. De a család és még inkább a fiatal számára ez páratlan alkalom. Korábban nem élt át hasonlót, ezután sem várható ilyen jellegű program az életében. Más, mint a hittanóra, más, mint az iskolai vagy szabadidős foglalkozások. Egy összetett folyamat új helyzettel, új kihívásokkal, kérdésekkel teli kimenetellel. Ezért indokolt a vezető részéről a tudatos és nyitott lelkipásztori hozzáállás.

A konfirmáció lelkipásztori eseménysor

A konfirmáció a maga egészében lelkipásztori feladatok és lehetőségek sorát hordozza. A szolgálattevők oldaláról fogalmazva a konfirmáció igazi, sőt kiemelt lelkipásztori feladat. A „szolgálattevők” kifejezés használata már előre arra utal, hogy ez nem szűkíthető le a lelkész munkájára. Ez a nyáj – kezdetől fogva – olyan, amelyet nem hagyományos módon „legeltetnek”, hanem minden tagja a másik pásztorává válhat.

Míg az emberek java része azt gondolja, a pasztorális feladatok elsősorban a nehéz, netán krízishelyzetbe került emberekkel kapcsolatosak, éppen a konfirmáció folyamata mutatja meg ennek az ellenkezőjét. Lehet ez akár nehéz változási folyamat rögzös úttal, de a lényege szerint pozitív változást hozó, alapjában véve az élethez tartozóan természetes, örömteli eseménysorozat.

Tudatosan folyamatról beszéljünk! A konfirmáció nem csupán egy tempolmi esemény, amelyet esetleg egy külön alkalmon megrendezett vizsga előz meg, hanem igen hosszú folyamat, amelyet csak szavak és fogalmak sorával írhatunk le: *jelentkezés, beíratás, bemutatás, tanítás, nevelés, közösségépítés, gyakorlás, próbák, felkészítés a gyónásra és az úrvacsorára, vizsga, köszöntés, ünnepi istentisztelet, a befogadás különböző alkalmai (szeretetvendégség, ifjúsági óra)*. Minden egyes pontnak és azok egymásba fűzött sorának meghatározó szerepe és pasztorális karaktere van.

A konfirmáció pasztorális területei

Bejelentkezés

Eljön az ideje a konfirmációnak. Én úgy szocializálódtam, hogy nagyon-nagyon vártam. Mások úgy állnak hozzá, hogy ezen a valamiféle „felnőtté avatáson” túl kell esni. Mindenesetre eljön a pont, amikor jelentkezni kell. Hogy miként is történik a jelentkezés, az a lelkipásztortól nagy mértékben függ. Kíírja a jelentkezési lehetőséget, az első óra helyét és időpontját, a feltételeket, vagy személy szerint utána megy azoknak a családoknak, ahol konfirmanduskorú gyermekekről tud, esetleg ilyet sejt. Kiváló alkalma ez a manapság oly igen elhanyagolt szolgáltatásnak: a családlátogatásnak. Elmenni az otthonokba, hiszen ott a megszólítottak „hazai terepen” oldottabbak, nyitottabbak, mint egy hivatali helységben, legyen az bár egy lelkész hivatala. Van lehetőség személyes kapcsolatteremtésre (szülőkkel és a leendő konfirmandussal), és van lehetőség érdemi, őszinte, tájékoztató és hívogató beszélgetésre.

A meghirdetés legalább ilyen fontos. A szószékről, hirdetőtáblákon, plakátokon, a közösségi média eszközein. Nem egyszerűen attraktív, hanem kedves, barátságos szavak, vonzó képi anyag, feltűnő, de nem hivalkodó szöveg és megjelenés. Ez is a lelkipásztori attitűdhöz tartozik. Vele embereket érünk el, nélküle elveszítünk – nem csupán a jövő gyülekezete számára, hanem az Isten ügye számára.

Beíratás

A gyülekezetnek, az egyháznak, mint minden közösségnek, szüksége van bizonyos formákra. Olykor hivatalosan körülírt formákra. Ezáltal tudnak belesimulni az egyéni elképzelések a közösségbe, ezáltal válik komollyá és befogadhatóvá a közösség számára az egyén szándéka és elhatározása. Beíratás a konfirmációra. Ha nem merev, hivataloskodó, de mégis komoly formát adunk az első lépésnek, a konfirmandussá válásnak, annak is lelkipásztori hatása van. Segít biztos pontot találni. Egyértelmű helyzetet teremt: most már idetartozom, elkezdődött egy folyamat, itt „jegyeznek” engem. A nyáj tagjainak erre is szüksége van. Ezt a lelkész a pásztori hozzáállás természetes eszközeivel teljesítheti.

Bemutató

Mit ér a papírforma, mit számít egy hivatalos bejegyzés, ha nem kapja meg az emberi és emberséges formáját? Erre való a bemutatás eseménye, a gyülekezet széppé és tartalmassá tehető alkalmá.

Van, ahol az új konfirmandusok bemutatására külön alkalmat rendeznek, van, ahol ez istentisztelet keretében történik – többnyire a hirdetés után. Szüksége van erre a gyülekezetnek, a családnak és magának a konfirmandusnak is. Nem elég egy szószéki hirdetés keretében vagy gyülekezeti honlapon/újságban közzétenni, kik lettek konfirmandusok. Személyesen be kell mutatni őket. Meg kell tisztelni a konfirmációra vállalkozókat azzal, hogy a nevek mellé arcot is adunk. S ha ezt a bemutatást egy ismerkedési játék előzi meg a nulladik konfirmációs órán, ahol a lelkész többet is megtudhat a fiatal nevénél, akkor ez a bemutatás jó hangulatú alkalom lehet. S akkor már egy újabb lelkipásztori-lelkigondozói lépést tettünk.

Számos helyen fényképes bemutatkozást is közzétesznek a gyülekezet elektronikus felületén vagy a nyomtatott újságban.

Ez olyan kötődési pont, amely később a megmaradásban is segíthet. A bemutatás – bármily barátságosan és kedvesen történik is – önmagában még kevés. Szükséges a hozzá kapcsolódó imádság, amely tulajdonképpen egy folyamat elindítása. A gyülekezetet, a szülőket meg kell tanítani a konfirmandusokért való rendszeres könyörgésre. Ha ehhez valamiféle külső jel és áldás is járul, akkor teljessé lett a lelkipásztorilag értelmezhető esemény. A külső jel lehet az egyháztól kapott Biblia átadása, egy emléktárgy átnyújtása, az áldás pedig valami olyan indító gondolattal összekötött liturgikus mondat, amely akár a bemutatás után kézbe adható, magával vihető.

Tanítás

A konfirmációi oktatás hosszú tanítási folyamat, amelyben ismételt párbeszédbe kerül a lelkész a konfirmandusokkal. Ez alatt a közös út alatt sok minden kiderül egymásról. Talentumok, képességek, érzékenység, belső gátlások és akadályoztatások, esetleg görcsök. Megjelenhetnek érdektelenségre utaló jelek vagy éppen megfelelési kényszerek. Megjöhet vagy elveszhet a kedv. Mindehhez még hozzájárul az, hogy ebben a korban (többnyire tizenkét-

tizenégy évesen) nagyon sok a testi és lelki változás, amely nem könnyű kihívások sorát tartalmazhatja.

Az oktató (akár lelkész, akár hitoktató) figyelemmel kell hogy kísérje a konfirmációi oktatás résztvevőit, hogy reflektálni tudjon a magukkal hozott tudásra, érzelmekre, a felvetődő problémákra és kérdésekre, s ehhez a legtöbb esetben sok lelkipásztori figyelem, hallgatás kell. Máskor csak egy-egy jól célzott mondattal, de irányítani kell a konfirmandus gondolkodását, szembesülve az új információk okozta bizonytalansággal (például a gyermeki hit megbillenésével), közbe kell avatkozni, nehogy a megbillenés komolyabb zavart, netán borulást okozzon.

Az oktatás egésze személyes pásztori odafigyelést igényel. Igaz ez az egyes személyekre és a csoportra. Minden egyes konfirmandusközösség más csoportdinamikával működik. Ennek figyelemmel kísérése, hatékony kezelése ismét csak pasztorális feladatot jelent.

Az oktatás lelkigondozói feladata lehet az is, hogy áthidaljuk az oktató és a fiatal közötti kultúra- és gondolkodásmódbeli különbséget. Olyan új helyzetre is figyelni kell, hogy az elektronikus világba beleszületett „digitális bennszülötteket” olyanok tanítják, akik valószínűleg egy korszakkal korábban szocializálódtak. Ez a helyzet ma nem hagyható figyelmen kívül, és komoly feszültségeket és meg nem értéseket kerülhetünk el erre odafigyelő pásztori attitűddel.

Nevelés

Az imént felvázoltakból egyenesen következik az, hogy az oktatással párhuzamosan egy nevelési folyamat is játszódik, amelyet sok szempontból nehezít az átmeneti helyzetek sorát produkáló kamaszkodás. A klasszikus nevelési formák folyamatos átalakulásával újabb meg újabb kihívások érik a konfirmáló lelkészt a konfirmandusok személyiség- és hitformálásában. E korosztályra különösen jellemző az igazságkeresés, az állandó kérdések, a szabadságvágy, az el-elbizonytalanodás, a flegmaság és az önállóságigény. Direkt módon alig lehet belenyúlni személyiségformálódásukba. Mégis feladata a velük foglalkozónak nemcsak a hitre nevelés, hanem az emberségre, tartásra, igényes-

ségre és a jó rendre nevelés is. Ezek pedig mind-mind összefüggenek a kereszténységgel.

Az a lelkész, aki nem engedi el a kezüket, és mégis szabad mozgást enged, ismeretre és gondolkodásra tanít, de hagyja a szabad szellemi mozgásteret, egy életre meghatározó lehet. Elképzelhető, hogy a konfirmációi órán szerzett ismeretek később elvesznek, vagy alig felismerhető mélységben beépülnek a konfirmandus személyébe, de egy jó kisugárzású, két lépést hátralépően alázatos, mégis formáló lelkészt egy életen keresztül a szívükben és lelkükben őriznek.

Közösségépítés

Az individualizmus meghatározta világban és a virtuális közösségek varázsában élő tizenévesek beleszöppennek egy addig ismeretlen (vagy személyekben máshonnan ismert) közösségbe, amely ráadásul a világi mintáktól eltérően működik – újabb okot találnak az elbizonytalanodásra. Ha a konfirmációi folyamat megmarad oktatási kurzusnak, és egy tanfolyam stílusában, viszonyulásaiban, ideiglenességében működik, és kötelességként élhető meg, akkor nem várható erős kötődés sem az egyházhoz, sem a lelkipásztor személyéhez. A konfirmációi folyamatért felelős lelkész számára kiemelt tennivaló a közösségépítés. Meg kell teremtenie az alapjában nyitott és bizalmon alapuló kommunikációt a csoport tagjai és a csoport vezetője között. Át kell hidalnia az eltérő stílusból, szocializációból származó ellentéteket. Ki kell alakítani egy olyan összetartozás-élményt, amelyből megformálódhat az a pozitív csoport-szellem, amely működőképessé teheti a közösséget. Ez igen nagy empátiát és lelkipásztori odafigyelést igényel.

A közösségépítési feladat a gyülekezettel kapcsolatban is adott. Több szempontból jelent veszélyt, ha a konfirmandusmunka és a gyülekezeti munka csak a végtelenben található párhuzamosokként fut. Egyiknek a másikra kölcsönösen oda kell figyelni, s ebben a lelkipásztor szerepe kiemelt. Saját érdekében is, a gyülekezet jövője érdekében is, de a konfirmandusok érdekében is meg kell teremteni az összetartozás élményét. Meghatározó gyülekezeti személyek behívása a konfirmációi oktatásra, valamiféle aktivitás a konfirmandusok ré-

széről a gyülekezeti programokon, fontosságérzetet biztosító feladatkiosztás – mind-mind a közösségépítés segítésére lehetnek.

Ugyanez vonatkozik az egyház országos és világszéles vonatkozásában is. Az egyházismeret és a világegyház bemutatása nem csupán tananyag lehet, amely esetleg távol esik a konfirmandusok érdeklődésétől, hanem olyan élményalapú bemutatás, amely identitáserősítővé válhat. Ez egyben egy önértékelési folyamat is lehet, amelyben megérik és megélik azt, hogy egy nagy családhoz tartoznak, s nem számítanak különnek egy leépülő kicsiny vagy regionális egyház tagjaként.

Mindehhez hozzájön az, hogy egy szélesebb összefüggésbe bevezetve a konfirmandus könnyebben megéli a világban való helyét abban az időszakban, amelyben sem önmagát, sem pedig a világban való helyét nem találja. Ebben az értelemben is van a közösségépítésben lelkipásztori felelősség.

Gyakorlás

A konfirmációi tananyag elmélyítése, az identitás élesztése és megerősítése azáltal történhet meg, hogy a megszerzett értelmi és érzelmi ismereteket gyakoroltatjuk. Ennek szükségessége és mikéntje a csoport készségeitől, színvonalától is függ. De a közösség építése és a tananyag elsajátítása is hatékonyabb és eredményesebb, ha hozzátartozik a rendszeres gyakorlás. Ehhez pedagógiai metódusok és eszközök egész sora rendelhető, amely a valláspedagógiai irodalomban fellelhető és elsajátítható. Ezen a területen kiemelten fontos, hogy a konfirmációi előkészítést végzők egyfajta hálózatos munkája kialakulhasson, ahol mind módszertani, mind ötletmegosztási munka folyik.

Próbák

Mind a konfirmációi vizsga, mind pedig az ünnepi istentisztelet intenzív, alapos előkészítést igényel. Ehhez tartozik a próbák sora. Ha próbák nélkül tartjuk meg egyiket vagy másikat, a bizonytalanság érzése elidegeníti a konfirmandust a – reménység szerint – elsajátított lelki tartalmaktól, az egyháztól, s a jelentős hátránnyal indítja az igazi nagy konfirmációi élmények elnyerése felé. Mindent végig kell próbálni. A technikai dolgokat a bevonulástól odáig,

hogy hol és hogyan foglaljon helyet, a mikrofonhasználatától a beszédig, a vizsga és az istentisztelet felépítéséig és dramaturgiájáig. Ugyanígy a tartalmi részeket is. Ha ezt megtesszük, akkor felszabadultan viselkedik, magatartása is természetesebb lesz, a kommunikációja is életszerűbb. Érezze otthon magát a templomban, a gyülekezetben. Ha nem készítjük elő, nem próbálunk ki mindent, akkor a túlzott izgalom, a görcsösség, a bizonytalanság uralkodik el. Ennek kitenni a konfirmandusokat nem nevezhető felelős lelkipásztori hozzáállásnak.

Felkészítés a gyónásra és az úrvacsorára

Ez a terület és gyakorlat mintha háttérbe szorult volna. Az első gyónáson való helyes és méltó részvétel feltételezi, hogy a lelkész egyenként személyesen beszélgessen el a csoport minden tagjával. Ezek a beszélgetések lelkileg a tanulási-nevelési folyamat befejezését jelentik, és mérföldkövé válhatnak a fiatal életében – lezárva esetleg elvarratlan szálakat, esélyt kapva az újat kezdésre. Ugyanakkor ez már jelzi a felnőtt egyháztaggá válás lehetőségét.

A gyónásra és az úrvacsorára való felkészítés nem a tananyag része, hanem a lelkipásztori gondozás nagy lehetősége.

Vizsga

Elsősorban a vizsga körülményei és hangvétele válhat lelkipásztori jellegűvé. Ha a konfirmandus megérzi, hogy a vizsga nem olyasvalami, amitől félni kell, hanem a számonkérés-jelleg helyett a beszélgetéskarakter dominál, akkor nem a rémálomszerű emlékek között marad meg a későbbiekben, hanem élménnyé válik. Élménnyé, mert emberként, testvérként, a gyülekezet családjába tartozóként kezelték. A vizsga – megítélésem szerint – elsősorban a lelkész vizsgája. Ő vizsgázik Isten és a gyülekezet előtt, hogy mennyire sikerült az egyházba szeretni a fiatalokat, megéreztetni velük a hit szépségét, az Istennel való kapcsolatépítés lehetőségét. Igen, a lelkész a pásztori feladatvégzésből vizsgázik a konfirmáció alkalmával a gyülekezet és Isten előtt.

Köszöntések

Régi szokás – *Agendánk* is megörökíti –, hogy a vizsga végén egy vagy több konfirmandus köszönti a szülőket, a lelkészt és a gyülekezetet. Akár betanult szövegek kerülnek elő, akár saját megfogalmazású mondatok hangoznak el, azok előkészítése, „hangolása” megint csak lelkipásztori feladat. A köszönetnek lelke kell, hogy legyen. A szöveg megbeszélése, begyakoroltatása, a hangsúlyozás beállítása, személyeket megszólító jellege a konfirmációt végző lelkész pasztorális feladata, hiszen a legtöbb esetben nem a címzetteknek, hanem a köszönetet elmondóknak van szükségük a hála szavaira.

A konfirmandusok köszöntése ne maradjon el. Ez is lelkigondozói tennivaló – akkor is, ha ezt nem a lelkész, hanem valamelyik gyülekezeti tag vagy tisztségviselő végzi el.

Ünnepi istentisztelet

Az ünnepi istentisztelet felépítéséről, jellegéről, tartalmáról külön fejezet szól könyvünkben. Ezért most ennek is csak lelkipásztori vonatkozásaira hívjuk fel a figyelmet. Az énekek kiválasztása, a liturgikus szövegek hangsúlyozása, hangvétele, megszólító jellegének megformálása – mind-mind pásztori szolgálat! A prédikáció kazuális jellege, alkalomra és személyre szabott volta, a tudatos nyelvhasználat, az igehirdetés konfirmandus korosztályt is megszólító megírása és elmondása úgyszintén lelkipásztori feladat. Az, hogy megérezzék a jelenlevők, az ünnepeltek és az ünneplők, hogy itt a Legszentebb szól hozzájuk, a lelkészen keresztül maga a mindenható Isten. Hadd éljék át Isten hozzájuk lehajló szeretetét, életet kiteljesítő akaratát, ugyanakkor érezzék meg az evangélium simogató, vigasztaló, bátorító, felszabadító erejét. Az igehirdetés vezessen el a Szenthez, éreztesse meg Krisztus jelenlétét, és mutasson rá a gyülekezet Lélekben adott közösségére.

A konfirmációi istentisztelet szíve közepe a személyes áldás és vele az életre szóló ige átadása. A személyre szóló áldó ige kiválasztása – a hónapokig tartó közös út megtétele után – lelkipásztori feladat, amely bölcsességet, empátiát, imádságot és a Szentlélek segítségét igényli. Ezen igék megkeresése hosszú „érlelés” munkájával jár, de ezt nem szabad kihagyni, hiszen annak, aki megkapja, életre szóló útravaló lehet. Az igeválasztás olyan lelki kapcsolat

kialakítását igényli, amely a lelkipásztori munkából a legszebb részekhez tartozik. Az ilyen folyamat a lelkész részéről is a felelős imádság kapcsolatában folytatódik, hiszen átélheti azt az élményt, amikor Isten személyes eszköze lehetett a konfirmandus számára.

Lelkipásztori attitűdöt kíván az első önálló úrvacsora előkészítése és kiosztása. Az úrvacsora bevezetéseként mondott néhány mondatos útravaló, megéreztetni a Jézussal való személyes találkozás varázsát, a konfirmandus szemébe nézve mondott ige: „Krisztus teste, amely érted adatott”, olyan pillanatok, amelyek a pásztori szolgálat különlegesen ihletett momentumai. Nem lehet az ige és a szentség hideg-rideg „adminisztrátoraként” végezni. Csak úgy, ha benne van a lelki felelősség a ránk bízottakért. A konfirmációi istentisztelet így válik a konfirmandus, a gyülekezet és a lelkész számára különleges alkalommá.

A befogadás különböző alkalmai

A tanulási folyamat lezárása, a számadás és az ünnep után visszazökkennek az eseménysor résztvevői az egyházi élet mindennapjaiba. Ismét egy döntő változás. A megszokott heti rendet követően (konfirmációi órák), az ünnep előkészületének és lezajlásának „felpörgött” pillanatai után visszaáll a korábbi életrend. Ez akár egyfajta „elvonási tünetet”, vákuumérzetet is hozhat. Mindenképpen döntő változást jelent.

Ha minden a régi lesz, az eseménysor a feledésbe merül, a konfirmandus éli a maga ünnep előtti életét. A lelkész és a gyülekezet feladata azonban az, hogy fenntartsa a kapcsolatot a közösséggel, és így minőségében új életre, megváltozott életközösségre hívja a rábízott fiatal. A gyülekezetek egy részében ennek elkezdéséhez külön formákat alakítottak ki: szeretetvendégséget, amelyen fogadják a gyülekezet új „felnőtt” tagját. Lelkipásztori feladat olyan tartalom és körülmény biztosítása, ahol a fiatal otthon érezheti magát, s minden idegen és elidegenítő tényező ki van szűrve. Hasonló elven működik a konfirmáció utáni első, rendhagyó ifjúsági óra, amely a befogadásról szól. Megérkezett az „ifjutánpótlás”. Ha az ifjúsági munkában a klikkesedés és a korcsoportok szerinti megoszlás dominál, az nem hordoz befogadó karaktert az érkező szá-

mára. Ebben az esetben a kötődés nem jön létre, s csak „túléli” az eseményt, majd „lekopik” az ifjúsági gyülekezetből. Az elköteleződés a Szentlélek tevékenysége nyomán jön létre, de a befogadó szeretet lelkész és gyülekezet részéről medret készíthet a Lélek munkájának.

Utógondozás

Ahhoz, hogy az egyház és a konfirmált személy kapcsolata hosszú távú legyen, emberileg is meg kell erősíteni az elköteleződést. A lelkészt nem menti fel ez alól a jól végzett és befejezett munka öröme a konfirmációs folyamat lezárulása után.

A konfirmandusok követése és kísérése ezután több szempontból is kötelessége a lelkésznek és az egész gyülekezetnek. Már nem egy érdeklődő fiatalról beszélünk, nem egy tradicionális oktatás és szertartás elvégzése történt meg, hanem egy új egyháztag megtartása a tét. Természetesen ebben gyülekezeti érdek is van, hiszen a gyülekezeti létszám növelése (csökkenésének megállítás), a leendő egyházfenntartók „beszervezése”, az igehallgatók közösségének biztosítása a fontos szempontok közé tartozik. Ennél azonban nagyobb a lelkipásztori feladat. Amit Krisztus elkezdett a konfirmandusban, azt be is szeretné fejezni, teljessé akarja tenni. Ennek eszközéül pedig testvéreket, köztük lelkészt adott. Nem kisebb a tét: emberileg rajtunk múlik a konfirmandus élete, sőt örök élete.

Praktikusan ez úgy néz ki, hogy a konfirmandus nevét fel kell vennünk a teendőink listájára, hogy hívjuk telefonon, tartsuk vele a kapcsolatot a közösségi médián keresztül, legyen rajta az érintett levelezőlistán, szerepeljen a gyülekezet nyilvántartásaiban, tervezzük be a meglátogatását. Ha pedig – tanulmányi vagy más okból – elhagyja a gyülekezet területét, akkor kövessük az útját, szükség esetén tegyünk meg mindent azért, hogy új lakóhelyén felvegye a helyi gyülekezettel a kapcsolatot. Ez komoly többletmunkát jelent, de csak így van értelme a konfirmáció folyamatának: megszólítani, megtanítani, formálni, elkötelezni, megáldani, megerősíteni, felelősen gondozni. Így válhat a konfirmáció – a lelkipásztori munka intenzitásának segítségével – életre szóló eseménnyé.

Évről évre, amikor lezajlott a gyülekezetben a konfirmáció, sokak – sokunk – számára nem az a kérdés, hogy hogyan tovább, hanem hogy lesz-e tovább. Ezt azonban nemcsak a konfirmációval, hanem az egész egyház egyházzal kapcsolatban fel kell tennünk. Lesz-e tovább? A szörnyű, de sajnos nem alaptalanul elterjedt kifejezés, hogy a fiatalok „kikonfirmálkodnak”, az esetek bizonyára jelentős százalékában valóság. A konfirmációval véget ér a gyermeki keresztény élet, s a legtöbbször nincs folytatás, a gyermekből nem válik sem keresztény, sem felnővekedett, de szíve mélyén Isten gyermekeként élő Krisztus-követő. Nem jutnak el a legtöbbben az első naivitásból a másikba. A gyermeki (vagy inkább gyermetes) hitből a tudatosan megélt, de gyermeki bizalommal megerősített felnőtt hithez.

Ez az egyház kérdése is. Fel tud-e növekedni hite ismereteihez és titkaihoz úgy, hogy közben „életfogytiglan” tanítvány, s ezáltal fiatal és gyermek marad? Megharcolja – felnőttes módon – a hit harcát, de eljut a bizalom felszabadult és mély kötődéséig? Ehhez minden egyes embernek (hívőnek és „keresőnek”) és minden közösségnek szüksége van pásztori segítségre, elsősorban kíséretre. Akkor lesz egyház a jövőben, ha az nem magas katedráról tanító, hanem közösségében együtt nevelődő-formálódó pásztori közösség lesz. Ahol a pasztorális segítség és az irgalmasság nevel és növel naggyá, felnőtté, az örökkévalóságra érett, megerősített (megkonfirmált) közösséggé.

Ezért emberek (örök) életének legfontosabb kérdése és az egyház jövőjének kulcskérdése az: van-e, lesz-e pasztorális jellegű utógondozás? Mert csak ettől konfirmáció a konfirmáció.

A kézrátétel

KOCZOR TAMÁS

Buszon ültünk. A püspök a sofőr mellett levő ócska mikrofonba beszélt.

– Az áldásban mindig történik valami. E nélkül az egész hitünk semmit sem ér.

Aztán mesélt az édesanyjáról. Ismertem én is, gyermekkoromtól nagyon szerettem. Érdekes szellemi játékokat játszott velünk, míg ő a konyhai munkában szorgoskodott. Időskorában befelé fordult, szegény, akkor már nem találkoztunk, talán csak egyszer. A püspök most róla beszélt. Már nem lehetett vele kommunikálni. Alig ismerte meg a körülötte levőket, sokszor tévedett arcokban és korokban. Lelkész fiai szolgáltak körülötte olykor, maguk sem biztosan, mennyire érik még el a mondatok. Amikor azonban az áldásra került a sor, minden megváltozott. A réveteg semmibe nézést tiszta tekintetet váltotta fel, a vonások kitisztultak, a szavak érthetővé váltak.

Valahol hátul ültem. A táj úszását bámultam, emlékeimben számtalan áldás elevenedett meg. Arcok, tekintetek, ráncok, sóhajok. Valaki azt mondta, a kézrátételnél mintha áramütés érte volna. Másvalaki az egész testével érezte Isten jelenlétét. Emlékszem, amikor éreztem a kezemben azt az erőt, amelynél csak annyit kellett volna mondanom, „kelj fel, és járj!”, de nem mertem megtenni hitetlenségemben. Hiába azonban az emberi gyarlóság, az áldás valahogy mégis Isten jelenléte, közelsége, érintése.

A konfirmáció lényeges pontja a kézrátétel. A gyülekezet Szentlélekért való könyörgése után az a mozdulat a Szentlélek cselekvése. „Az Atya, Fiú, Szentlélek Isten áldjon meg és erősítsen meg téged, hogy megállj a hitben

mindvégig!” Nem szabad távol maradni! Meg kell érinteni a fejet! Ember emberrel találkozik Isten áradásában.

A konfirmáció újra és újra megismételhető. Néha ilyen, néha olyan arca van az áldásoknak is. Mi magunk is meggyengülünk olykor. Szükségünk van a gyülekezet, barátok, testvérek támogatására. És az áldó kézre, mely megérinti homlokunkat. Hogy merjünk kimondani mi is igazságokat. Hogy merjünk mi is továbbadni. Hogy merjünk mi is elrejtőzni benne.

Nem vagyunk urai.

Nem a miénk.

Isten mozdulata ez.

Csoda részesei vagyunk.

Az áldás első arca – Jákób tusakodása

Jákób történetének fontos eseménye ez az áldás, amely egyidejűleg a nép Istenhez való kötődését is kirajzolja. Az „Izrael népe” elnevezés mindig magában rejti ezt a küzdelmes harcot, amelynek a vége az elfogadtatás és az áldás.

Jákób életében sok áldás van már. *Elsőként az apja áldása* (1Móz 27–29). A fordulatok között feltűnő az a szenvedély, amellyel Jákób küzd az áldásért. Az ismert történet, amelyben egy tál lencséért megszerzi az elsőszülöttségi jogot, megmutatja, hogy mindent megtesz azért, hogy az övé legyen. Látszik, hogy Jákóbnak ez kell. Nagy formátumú gondolkodása az áldást teszi élete szenvedélyévé.

Nem tudni pontosan, hogy a szülők mennyire partnerek ebben. Fejcsóválva mutatja be a családot a Szentírás, amikor azt mondja, hogy az egyik szülő az egyik gyereket szerette jobban, a másik a másikat, de ennek ellenére lehetséges, hogy ez a jól együttműködő szülőpár világosan látja, hogy az áldás továbbvitelére, a nép továbbéltetésére nem a kissé állatias, faragatlan, együgyű erdei gyilkos lesz alkalmas, hanem a rugalmas, jó minőségű, szerethető gyerek. Mintha összejátszanának abban, hogy Izsák hagyja magát becsapni, hagyja, hogy a felesége és kisebbik gyermeke kijátssza, sajnálkozik, amikor kell, miköz-

ben lehet, hogy valóban is mélyen együtt érez Ézsauval, és a szíve szakad meg, hogy ez a kedves fia kimarad az élet nagy lehetőségéből, de tudja, hogy az áldást a fiatalabb fiúnak kell adnia. A szülők segítik el Jákóbot Lábánhoz is, az asszony testvééréhez, mentve őt, és vele együtt mentve az áldást is.

A kicsalt áldást Isten felerősíti azzal, amikor megjelenik Lúznál Jákób álmában (1Móz 28,10–22), és elhangoznak az Ábrahámnak adott áldás mondatai. *„Én vagyok az Úr, atyádnak, Ábrahámnak Istene, és Izsáknak Istene! Ezt a földet, amelyen fekszel, neked adom és a te utódaidnak. Annyi utódod lesz, mint a föld pora, terjeszkedni fogsz nyugatra és keletre, északra és délre, és általad nyer áldást, meg utódod által a föld minden nemzetsége. Mert én veled vagyok, megőrizlek téged, akárhova mégy, és visszahozlak erre a földre. Bizony, nem hagylak el, amíg nem teljesítem, amit megígértem neked.”* (1Móz 28,13–15)

Így Isten is Jákóbot tekinti már a családi láncolat folytatójának, Ábrahámnak és Izsáknak áldást hordozó utódjának. Ekkor már másodjára történik meg, hogy nem a vér szerinti elsőszülött lesz a kiválasztott. Izmael helyett, aki Ábrahám elsőszülöttje volt, Izsák lett az örökös (1Móz 21,12), Ézsau helyett pedig Jákób. Ez aztán majd a következő nemzedékeknel is így lesz.

Nagyon fontos viszont a reakció. Jákób tudja, hogy nagy esemény részese. Kijelöli a helyet egy oszloppal, Bételnek nevezi el, Isten házának. Ez egyben életének is egy kilométerköve lesz. Másrészt fogadalmat tesz, hogy ő is az Urat tartja majd istenének, de feltételt szab: ha Isten teljesíti, amit megígért, akkor ő is hűséges lesz. Így ez már a *második fontos áldás* Jákób életében.

Aztán elérkezik a *harmadik áldás* is (1Móz 32,23–33), amely arculatában teljesen más, mint az eddigiek. Közben sok idő telik el. Jákób megházasodik, gyermekei születnek. Apósánál, Lábánnál alárendelt munkát végez, de ennek ellenére meg tud gazdagodni. Aztán lezárja életének ezt a részét. Szövetséget köt az apósával, akivel a végén feszültté válik a kapcsolata, és a családjával visszatér Kánaánba.

A Jabbók folyón, amely elválasztja bátyjától, Ézsautól, átküldi a családját és mindenét, amiye van, és egyedül marad a félelmeivel. Nem tudni pontosan, álmot lát-e, vagy valóban megtörténik ez az esemény, de Istennel verekszik. A szó, melyet a Biblia használ, „Valaki” – a lényeg az, hogy valójában Istennel

verekszik. Ez elsőként elválaszt attól a szemlélettől, hogy magával küzd. Vannak félelmei, nem is alaptalanul, de mivel a harcban az áldás a tét, ezért az egész sorsa feloldódik az Istennel való szembesülésében. Ki is ő Isten tervében, mi is az élete távlata, célja, értelmessége?

„De fölkelt még azon az éjszakán, fogta két feleségét, két szolgálóleányát és tizenegy gyermekét, és átkelt a Jabbók-gázlónál. Fogta és átvitte őket a patakon, majd átvitte mindenét, amije volt. Jákób pedig ott maradt egyedül. Ekkor Valaki birokra kelt vele, egészen hajnalhasadtáig. De látta, hogy nem bír vele, ezért megütötte a csípője forgócsontját, úgyhogy kificamodott Jákób csípőjének forgócsontja, miközben vele birkózott.

Akkor ezt mondta Jákóbnak: Bocsáss el, mert hajnalodik! Ő azt felelte: Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz. Ekkor megkérdezte tőle: Mi a neved? Ő így felelt: Jákób. Erre azt mondta: Nem Jákób lesz ezután a neved, hanem Izráel, mert küzdöttél Istennel és emberekkel, és győztél. Jákób azt kérte: Mondd meg nekem a nevedet! De ő így válaszolt: Miért kérded a nevemet? És megáldotta őt. Jákób Penúélnak nevezte el azt a helyet, és ezt mondta: Bár láttam Istent színről színre, mégis életben maradtam.

Már süttött a nap, amikor átkelt Penúélnál, és sántított csípőjére. Ezért nem eszik meg Izráel fiai mindmáig a csípő forgócsontján levő inat, mert ütés érte Jákób csípőjének forgócsontján az inat.” (1Móz 32,23–33)

A verekedésben Jákób erős ember. Középkorú, nagycsaládos, gazdag pátriárka. Mindig is tudta, mit akar, céljai voltak, és sikeres volt ezek elérésében. Fizikailag is jól bírja, izmos pásztoember. Valóban küzdelmes, de győztes az élete.

Isten előtt a maga valódi életével kényszerül szembesülni. Lehet erősebb Istennél, de akkor az áldás forrását győzi le. Amikor kimondja a nevét, egy csaló nevét mondja ki. És soha nem tudhatja meg Isten teljességének titkát.

Jákób győz, de a győzelme egyféle szégyenné válik, annak megértésévé, hogy soha nem győzheti le Istent. Ez az áldásának forrása. Új nevet kap. A csaló immár Isten embere.

Újabb emlékhely: Pénúél, Isten arca. Egyben ez összegzi az eddigi áldásokkal való összehasonlítást is. Eddig Isten az ő számára elérendő cél, teljesítmé-

nyeit mérő hatalom volt, mostantól a vele szemtől szemben álló Úr, akitől a nevét kapta, akitől a sorsa meghatározott.

Ez a konfirmációi áldás. Szemtől szemben állok Istennel. Kicsoda ő, ki vagyok én? Mi is a nevem valójában, és ő milyen nevet ad nekem? Életem annyi áldása oldódik fel abban, amit most kapok. Kimondhatom múltam számtalan céltüvesztettségét, hogy megtaláljam az utat, amelyet nekem szán, hiszen érzem a teljes befogadtatást, az ítélkezés nélküli szeretetet.

Az áldás második arca – Gyermek evangéliuma

A kereszteléskor elhangzó liturgia egyik szép részlete a gyermekek evangéliuma.

„Hallgassátok meg a gyermekek evangéliumát! Kisgyermeket vittek Jézushoz, hogy kezét rájuk tegye. De a tanítványok elutasították őket. Amikor Jézus ezt látta, ezt mondta nékik: »Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Isten országa.« És ölébe vette a gyermeket, kezét rájuk tette, és megáldotta őket. Az Úr áldja meg e gyermeket, és őrizze meg bejövételét és kimenetelét mostantól mindörökké!”¹

Az evangéliumi szövegekből Márk evangéliuma áll a legközelebb ehhez:

„Kisgyermeket vittek hozzá, hogy megérintse őket, a tanítványok azonban rájuk szóltak. Amikor ezt Jézus észrevette, megharagudott, és így szólt hozzájuk: Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa. Bizony mondom nektek: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be oda. Ekkor átölelte és kezét rájuk téve megáldotta őket.” (Mk 10,13–16)

Haragvó Jézus! Ritkán van ilyen. Akkor találkozunk vele, amikor az Isten és ember kapcsolatát üzletté akarják tenni János evangéliumában, amikor kiűzi az árusokat (Jn 2,13–17), a szó maga csak itt jelenik meg vele kapcsolatban, inkább az emberek haragszanak. Mivel lehet Jézust kihozni a sodrából?

1 *Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv.* Luther Kiadó, Budapest, 2007. 616. o.

A kirekesztéssel. Lehet, hogy a tanítványok jószándékúak, hagyni akarták Jézus békén, mégis elutasítók.

Ez a történet emlékeztet keresztségünkre. A gyermekkeresztségben éppen az a szép, hogy az emberi teljesítményből nem látszik semmi. Sőt ha valami látszana, az is inkább bántó lenne. A gyerekeket viszik, nem maguktól jönnek. Nem az ő döntésük, hogy szeretnének áldást kapni Jézustól. A szüleik tartják ezt fontosnak, és Jézus örül ennek. Annyira, hogy megharagszik, ha valaki elutasító ezzel kapcsolatban.

A gyermekkeresztségnek azért vagyunk a pártolói, mert ebben rajzolódik ki a legjobban az, ami a szentségben történik, hogy Isten elfogad minket. A felnőttkeresztségben, amely egyidejűleg a konfirmáció is, arra próbáljuk rábeszélni az embereket – viszonylag kis sikerrel –, hogy fogadják úgy a szentséget, mint a gyermekek. Ilyenkor Jézussal párhuzamosan gondolkodunk. Ő egyenesen – felhasználva az alkalmat – bennük nevezi meg a stílust, ahogy az Isten országát fel lehet fedezni. Zahrnt szerint ez a stílus a játék.² Mások szerint az érzékenység vagy az újdonság keresése. Bármelyik lehet.

Nagyon szép az, ahogy az áldás öleléssel párosul. Az anyák azért vitték oda gyermekeiket, hogy Jézus érintse meg őket. Ugyanaz a szó szerepel itt, mint amit Jézus tesz a leprással, amikor meggyógyítja. Az is nagyon szép, pláne egy olyan emberrel kapcsolatban, akit tilos volt megérinteni. De itt még többet tesz: átkarolja, megöleli a gyermekeket. A tékozló fiúnak a nyakába borul az apja. Az talán még ennél is több.

Ez a konfirmációi áldás. Jézus keze a fejünkön. Teljes az elfogadtatásunk. Magához ölel. Nem tűr semmilyen akadályt. Mi magunk sem, a környezetünk sem állíthat semmiféle gátat. Akar minket. Az övéi vagyunk.

2 Zahrnt, Heinz: *Mire jó a keresztség?* Ford. Körmeny Petra. Luther Kiadó, Budapest, 2002. 187. o.

Az áldás harmadik arca – Márk missziói parancsa

A szöveg annál is inkább érdekes, mert nem Jézus szavai ezek; tudásunk szerint Márk evangéliumának úgynevezett hosszabb befejezése, amely ezt a szakaszt is tartalmazza, a legrégebbi, tehát márkí szövegből hiányzott. Az ősgyülekezetek későbbi zordsága érezhető az „*aki pedig nem hisz, elkárhozik*” fordulaton, amely a hitet egyféle kategóriának, sőt teljesítménynek látja. Az evangéliumok közül csak ebben a hozzátoldott részben olvassuk arról, hogy Jézus a tanítványoknak szemére vetné hitetlenségüket. Másfelől megszólal benne a kereszténység sajátos ereje.

„*Ezután így szólt hozzájuk: Menjetek el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek! Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözül, aki pedig nem hisz, elkárhozik. Azokat pedig, akik hisznek, ezek a jelek követik: az én nevemben ördögöket űznek ki, új nyelveken szólnak, kígyókat vesznek a kezükbe, és ha valami halálosat isznak, nem árt nekik, betegekre teszik rá a kezüket, és azok meggyógyulnak.*” (Mk 16,15–20)

A küldés eszközzé teszi a küldötteket, Jézus erejének eszközeivé. Kiemel az elviségből, valódi csodák részeseivé teszi őket. Nem kételkedik abban, hogy ahol az evangélium nyomán hit támad, ott történik valami. Ezek a mondatok bátorítanak fel minket arra, hogy merjük hinni, hogy az áldásban valóban történik valami. Hogy mondataink nem csupán elvi szinten érdekesek, hanem Isten jelenléte miatt jelek kísérik azokat. Kárhozatos folyamatok szűnnek meg szavukra, extrém módon védettek lesznek a veszedelmektől, kézzátételüktől emberek gyógyulnak meg.

A kézzátételes gyógyítást összeköti az apostoli cselekvéssel. A konfirmációban a gyülekezet együtt éneklí a *Confirmát*, az ősi megerősítő éneket:

„Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk,
és ne hagyd el népedet, kezeid alkotását!

Erősítsd meg, Jézusunk, amit cselekedtél értünk,
és tartsd meg, akiket megváltottál véred árán!

Erősítsd meg, Szentlélek Isten, amit cselekedtél értünk,
és egyesítsd híveidet békességben!”³

3 *Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv.* Luther Kiadó, Budapest, 2007. 659. o.

Ez a konfirmációi áldás. Jézus küldöttségében járunk, de nem vagyunk magunkra hagyva. Jelei kísérnek minket, abból tudhatjuk, hogy velünk van minden napon a világ végezetéig. Áldása erre szán minket, erejével indulhatunk.

Az áldás negyedik arca – A keresztyénségbe való befogadtatás

Samária városában nagyon fogékonyak lettek az emberek Krisztus követésére. Szinte magunk előtt látjuk a jelenetet. Fülöp diakónus – akit nem szabad összetéveszteni az apostollal – kitűnő igehirdető lehetett, szavára megnyíltak a szívek. Szavait valódi jelek, csodák is követik, gyógyítások és látványos megszabadulások. Mellé szegődik a város mágusa, Simon, aki bizonyosan ügyes bűvész lehetett, és próbálta megfejtetni Fülöp „trükkjeit”. Később pénzt is kínál fel majd, hogy megosszák vele a titkokat. Fülöp látja, mennyire növekszik a gyülekezet, milyen sokan megkeresztelkednek, és elhívhatja az apostolokat. Péter és János le is mennek.

„Amikor meghallották a Jeruzsálemben levő apostolok, hogy Samária befogadta az Isten igéjét, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. Ők lementek, és imádkoztak értük, hogy részesüljenek a Szentlélek ajándékában, mert még nem szállt le egyikükre sem, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevére. Akkor rájuk tették a kezüket, és részesültek a Szentlélek ajándékában.” (ApCsel 8,14–17)

Péter és János továbbítják pünkösddöt. Kézrátételük révén egyház alakul. Ez igazi konfirmáció. A megkeresztelt emberek veszik a Szentlelket. A Szentlélek egyházat formál. Ez játszódik le a konfirmációban is. Kézrátételünk a Szentlélek továbbadása. A megkeresztelkedés csodáját, amelyben az emberek átélik életük fordulását, a Szentlélek itt egyházzá alakítja.

A keresztség teljes szentség. Benne ugyanúgy megjelenik a Szentlélek áradása. Nem arról van szó, hogy majd jön a Szentlélek is később; a keresztségben a Szentlélek ajándékai teljesen megjelennek. Amit Péter és János tesz, az az egyházzá való kiteljesedés, az egyházba való befogadtatás. Ennek alapja a pünkösdi csoda.

Pünkösdkor az emberek rájöttek, hogy Isten ellenségei voltak. Számukra ez ténylegesen Krisztus megfeszítésében fogalmazódott meg, pedig szélesebb körben is felfedezhették volna, az ember egész történelmében magában hordozta Isten iránti haragját. A „mit tegyünk?” (ApCsel 2,37) kérdése azt a rettegést fejezi ki, hogy Isten bosszút áll az elviselt sérelmekért. Péter bátorítása (ApCsel 2,39) az első gyülekezet alapja: Isten nem haragvó Isten, nem bosszúálló, minden vágya az, hogy az ember megbékéljön vele.

Amikor Péter és János továbbadja a Szentlélek jelenlétét, ezt a bátorítást adja tovább a samáriaiaknak. Erre épülhet ott egyház. A konfirmációban ugyanezt a bátorítást élhetjük át. Krisztus egyháza befogad minket. Részesei lehetünk a pünkösdi csodának.

Ez a konfirmációi áldás. A pünkösdi csoda részeseivé leszünk. Évszázadok kereszténysége ölel magához pontosan úgy, mint a minket körülvevő gyülekezet. A keresztségben kapott szentség, amelyet a Szentlélek áradása töltött be, most újra megerősít, magához ölel, sajátjának tud.

Az áldás ötödik arca – Pálék elindulása külföldre

Amikor látszott, hogy a kereszténység nagyon kiszélesedik, a nagy gyülekezet elkezdte keresni a továbbvezető utakat. Érezték azt, hogy Krisztus evangéliuma világraszóló ügy.

„Egyszer, amikor az Úrnak szolgáltak, és böjtöltek, ezt mondta a Szentlélek: Válasszátok ki nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyre elhívtam őket. Akkor böjtölés, imádkozás és kézzrátétel után elbocsátották őket.” (ApCsel 13,2–3)

Nem tudjuk ennek az eseménynek a formáját. Lehet, hogy álmukban hallották ezt a hangot. Lehet, hogy valaki az emberek közül azt mondta, hogy ő megértette a Lélek üzenetét. Lehet, hogy csak egyszerűen azt mondta Pál vagy Barnabás: „Mennünk kell!”

A pillanat fontos eleme az, hogy azt kell csinálniuk, amire elhívta őket Isten. Azaz rá kellett találniuk a saját küldetésükre. Ez a küldetés adta életük

identitását, önazonosságát. Nekik nem az volt a feladatuk, hogy egy nagy gyülekezetben üljenek, és olykor okosakat mondjanak, hanem az, hogy gyalogoljanak, aztán hajózzanak, hogy idegenekkel találkozzanak, hogy más kultúrákkal ütköztessék az evangéliumot, hogy más vallások körében beszéljenek Krisztusról.

Az igazi misszió az, amit Isten tesz, amikor lépéseket tesz az emberért. Isten jön felénk, élénk szalad. Ez Krisztus Lelkének kitöltése. A misszió az, akkor tudunk igazán az ő küldetésében állni, amikor részt veszünk ebben, felismerjük a mozdulatait, jelenlétét.

Pálék döntése nem elszígetelt. Nem kérnek engedélyt, nem kell megbeszéliük senkivel, nem egyeztetnek, a Lélek küldése nem olyan, amit meg kell nagyon vitatni. Viszont a gyülekezet csodásan veszi körül őket. Bőjtölnek. Napokon keresztül koncentráltan imádkoznak, hogy a küldetés beleilleszkedjen a kereszténység addigi életébe. Nem olyan könnyű igazodni a Lélekhez, hiszen ezeknek az embereknek a gondolkodását meghatározza a zsidósáruk. Bennük van a féltés, hogy mi lesz, ha a világ vallásai feloldják a krisztusi üzenetet. De a hitük erős, nem kételkednek. Kiállítják középre Pált és Barnabást. Igazi konfirmáció ez. A Lélek jelenléte, a cél meghatározottsága, az emberek bátorsága. A gyülekezet vezetője, talán valamelyik apostol rájuk teszi a kezét. Mondatokat mond. Érzik mindnyájan az erőt. Az összes kételkedő gondolat kialszik. És Pálék másnap elindulnak.

Ez a konfirmációi áldás. A gyülekezet körbeáll szeretetével, hogy megtaláljam önmagam, a magam küldetését, a magam életét, a magam útjait. Embereket vezet hozzám, és emberekhez vezet engem. Szavakat ad a számba. Csodákat tesz velem. A konfirmációban mégsem az önazonosságra találást ünnepeljük, hanem az Istenre találást. A gyülekezet körbeáll, rám tesz a kezüket. Megáldanak.

Zárszó

Az áldás öt arca. Jákób küzdelme, a gyermeki elrejtettség, a bátorítás, a Lélek áradása és a küldetés megtalálása. Pedig a mozdulat egyszerű. Kéz a fejen.

Áldó és megáldott. A megerősítés áldása. Benne érzem minden gyengeséget. Benne megpillantom a Szent engem hordozó szeretetét. Mert az áldásban történik valami.

Nem vagyunk urai.

Nem a miénk.

Isten mozdulata ez.

Csoda részesei vagyunk.

Láttelel – avagy milyenek a konfirmandusok?

NÉMETH KITTI

Hogyha a konfirmandus korosztályról beszélgetünk, ma majdhogynem elkerülhetetlen, hogy valamikor a beszélgetésben előkerüljön, hogy „bezzeg a mi időnkben”, vagy „mi mások voltunk”, és persze ennek minden cifrázott változata. Nem szabad elvitatni ezeknek a kijelentéseknek az igazságtartalmát, hiszen van nekik, és nyilvánvaló a különbség a „mai fiatalok” és a múlt századi vagy éppen a kétezres évek elején kamaszkorukat élők között. A körülöttünk zajló társadalmi, gazdasági, informatikai, technikai változások irgalmatlan felgyorsulása, a fogyasztói társadalom – különösen is gondolok a médiafogyasztásra, annak elképesztő mennyiségére és (sokunknak) szinte már követhetetlenül változó formáira – magával hozott olyan, az ember fejlődését is befolyásoló tényezőket, amelyeket egyszerűen nem lehet figyelmen kívül hagyni és benne ragadni abban a múltban, amelyről ilyenkor olyan szívesen elevenítünk fel nosztalgikus élményeket.

A konfirmandusok a kamaszok korosztályába tartoznak. A konfirmációra általában tizenkét-tizenhat éves kor között kerül sor a legtöbb gyülekezetben. A konfirmációi oktatás felső tagozatban kezdődik, és változó, hogy milyen formában és mennyi időt ölel fel. Ez alatt az idő alatt adott a lehetőség, hogy még jobban és más aspektusokból is megismerhessük a fiatalok gondolatait, belső világukat, az őket foglalkoztató helyzeteket, konfliktusokat és problémákat, de persze örömeiket is a konfirmációra való készülés adta kereteken

belül. Ez az időszak mindenképpen fontos és közösségformáló, megalapozza azt az élményt is, amelyet a konfirmációi vizsga és az istentisztelet tetőzhet be.

Ha a kamasz szót halljuk, akaratlanul is a lázadás, a problémák, a flegma, begubózó, határokat feszegető, a felnőtté válás útjának kritikus időszakában járó fiatalok juthatnak eszünkbe. Sok elrettentő és elbizonytalanító történet kering az interneten arról, hogy mennyire kezelhetetlenek, hogy „csak túl kell élni” szülőként, családként, tanárként stb. ezt az időszakot, és hogy mennyire nem könnyű. Ez tagadhatatlanul így is van. Mégis megvan a lehetőség arra, hogy ezen az élethelyzeten átsegítsük a gyerekeket, olyan értelemben legalábbis, hogy a bennük zajló rengeteg változással legalább lépést tudjanak – és tudjunk mi magunk is akár szülőként, akár tanárként, lelkészként stb. – tartani.¹

Nem valószínű, hogy az internetes „házi praktikák” vagy a „nálunk bevált” szavakkal kezdődő jótanácsok minden esetben, mindenképpen működnek, hiszen minden gyerek egyedi, és minden gyereknek más jelentenek a kamaszkor megpróbáltatásai. Sokszor nem látjuk, nem vesszük észre rajtuk azt, hogy mivel viaskodnak éppen, de olyan is van természetesen, hogy teljesen egyértelmű, hogy valami nincs rendben, valami bántja az adott gyereket. A mi feladatunk ebben a helyzetben az lehet, hogy igyekszünk őket megérteni, őszintén vagyunk rájuk kíváncsiak, és komolyan vesszük őket még akkor is, amikor mi már tudjuk, hogy ez az időszak egyszer majd elmúlik. A kamaszkor

1 Vekerdy Tamás pszichológus több könyvében és előadásában is foglalkozott a kamaszkor életkori sajátosságaival. A *Kamaszkor körül* című könyvben az adott korcsoport segítségével vezeti közelebb a felnőtteket a kamaszokhoz. Ebből két érzékletes részletet idézünk: „A kamaszkort szokták a második születés korának is nevezni. Akkor, az első születéskor egy elkülönült kis test szakadt ki az anya testéből, és jött a világra – most egy elkülönülő személyiség szakad ki a család érzelmi burkából, hogy a világgal és önmagával egyedül is szembenézzen. Minden szülés, minden születés nehéz és fájdalmas. Annak is, aki szül, és annak is, aki megszületik. Az anyának is – a gyerekeknek is. A családnak is – a kamasznak is.” A könyv végén a pszichológus megállapítja: „A kamasz felúton van. Még fel-feltörnek mélyről fakadó – úgyszólván kisgyerekes – ösztönkésztetése, az ezeket kísérő képzetekkel, másfelől már nagy tudatossággal figyeli a világot és önmagát. Tágabb világban él, mint akár a felnőtt, akár a kisgyerek, mondhatnám azt is, hogy két világban – a felnőtt- és a gyerekvilágban, a tudatos és az ösztönös világban – él egyszerre.” (VEKERDY 2022, 19., 136. o.)

olyan krízis, amelyet valóban valahogy „túl kell élnie” mind a kamasznak, mind pedig a családjának, tanárainak, az őt körülvevő környezetnek.²

Ennek az időszaknak, vagyis a kamaszkornak a meghatározó fogalmai a teljesítmény és a kisebbségi érzése. A gyerekek be akarják bizonyítani, hogy különlegesekek, van, amiben jók, értékesek és fontosak, ám abban a pillanatban, ahogy kudarcra találnak, visszaveti a lendületüket (ha volt egyáltalán), és előtérbe kerül a szégyenlősség, az „én nem vagyok jó semmiben” vagy a „bármit teszek, ciki” érzése. Innen indul el gyakran a kamaszok „inaktív” viselkedése azokon az alkalmakon, amikor mi azt gondolnánk, hogy akár aktívok is lehetnének, a mi feladatunk pedig az volna, hogy megpróbáljuk aktivizálni őket úgy, hogy visszatérjen a valódi önbizalmuk. Sokszor hallottam azt a megjegyzést, hogy „a mai fiatalok nagyképek, sokat gondolnak magukról, pedig...” Természetesen vannak olyan fiatalok, akikre ez tényleg igaz lehet, mégis inkább tűnik a kisebbségi érzésre, a teljesítménykényszerre adott válasznak, egyfajta kompenzációnak, a „legjobb védekezés a támadás” szisztéma követésének a fiatalok olykor flegma, nagyképűnek ható vagy komolytalan viselkedése. Felnőttként segítségükre lehetünk és kell is lennünk abban, hogy a kölcsönös odafigyelés és együttműködés kulturális mintáit elsajátíthassák.³ Ekkor lehetőségük lesz arra, hogy megértsék, nincsenek egyedül, kerüljenek bármilyen, számukra nehéznek tűnő élethelyzetbe. Figyelnünk kell azonban arra, hogy nem tolakodhatunk. Érdeklődhetünk, és bátoríthatjuk a kamaszokat arra, hogy osszák meg velünk – vagy akár a közösséggel, a konfirmanduscsoporttal, ifjúsági körrel stb. – azt, ami a lelküket nyomja, de ha folyton ezzel nyomasztjuk őket, az inkább lesz riasztó, semmint hogy bátorítsa őket az amúgy is nehéz őszinte megosztásra. Kell azonban, hogy legyenek mellettük olyan felnőttek, akikkel őszintén és nyíltan beszélhetnek anélkül,

2 Erik Erikson pszichoszociális fejlődésmélete szerint minden szakasz, amelyen át kell mennie egy embernek a fejlődése során, egy krízishelyzet, amelynek jó vagy rossz megoldásai befolyásolják a későbbi szakaszokat, illetve a további pszichoszociális fejlődést, a személyiség alakulását. Ez a fejlődés egész életen át tart, és nagyban befolyásolja az egyént körülvevő szociális környezetet (lásd COLE–COLE 2006, 402–403. o.).

3 Urie Bronfenbrenner fogalmazta meg ezt azzal kapcsolatban, hogy a serdülők hajlamosak az antiszociális viselkedésre, hogyha úgy érzik, magukra hagyják őket, és emiatt (is) kizárólag a saját kortársaikkal vannak együtt (lásd uo. 622. o.).

hogy félniük kellene attól, hogy „elárulják” őket akár a szüleiknek, barátaiknak, tanáraiknak, vagy a korosztályból bárkinek.

A bizalom elnyerése nem könnyű, és olykor elég hosszú folyamat; előfordulhat az is, hogy „tesztelni próbálják” a felnőtteket a gyerekek, ám ha egyszer a bizalmukba fogadnak, akkor ezt meg kell becsülni. Értékes kapcsolat ez mind a gyerekeknek, mind a felnőtteknek, aki segítheti, bátoríthatja, de legfőképpen meghallgathatja a serdülőt, akinek bizonyára lesznek elvi, formális kérdései⁴ barátságáról, kapcsolatokról, szerelemről, szabályokról, kötelezettségekről, és folytathatnánk még sokáig a sort. Ebben az időszakban ezek az elvi kérdések, a szabályok, társadalmi elvárások nagyon fontos szerepet játszanak. Az identitás és a szerepek alakulása, rétegződése, egymásba olvadása vagy szétválása része a felnőtté válás folyamatának⁵ – de nyilvánvalóan nem könnyű. A környezet, a társadalom elvárásainak való megfelelés, a saját (adott és/vagy választott) társadalmi csoporthoz való hűség, a közös elvek betartása, valamint az elvállalt feladatok teljesítése felelősségteljes magatartásra utal. Ez megerősíti, hogy a kamaszok, köztük a konfirmandusok is szeretnének közösséghez tartozni, és ez kielégít egyfajta szükségletet az életükben. Azoknak a közösségeknek az értékrendjét, elveit követik, azonosulnak vele (identifikálódnak,⁶ ami szintén a pszichoszociális fejlődésük része), amelyeknek tagjaiként azonosítják magukat. Mindez a fiatalok erkölcsi fejlődésének része, amely a serdülőkorra jellemző.⁷

A konfirmandusok esetében – tapasztalhatjuk mindannyian, akik ezzel a korosztállyal foglalkozunk – jól felismerhető az adott fejlődéseméleti szakasz: mindannyian a serdülő korosztályba esnek, amelybe tizenkét éves korban, nagyjából hatodik osztályban már átlépnek a gyerekek. (Ez már kilenc-tíz éves

4 Jean Piaget kognitív fejlődésemélete alapján ez az időszak a formális műveletek, a szimbólumok, elvek, hipotézisek használatának, megértésének időszaka (lásd ATKINSON–HILGARD 2005, 99. kk.). Ez segítségünkre lehet a gyerekekkel a közösségépítés, az őszinte megosztás kapcsán, illetve a konfirmációi oktatásban is.

5 E. Erikson fejlődésemélete nyomán, az identitás és a szerepkonfúzió fogalmára építve (lásd COLE–COLE 2003, 403. o.).

6 Uo. 382. o.

7 Lawrence Kohlberg erkölcsi fejlődésemélete hat jól elkülöníthető részre bontja az egyén erkölcsi fejlődését, amelynek harmadik és negyedik lépcsője az említett kettő, a társadalmi rend, a lelkiismeret, a konformitás és kölcsönös elvárások a társadalmi csoporton belül, a felelősségvállalás, valamint a hűség (lásd uo. 564–565. o.).

korukban is elindulhat, hiszen a kamaszkor elindulása egyre előrébb tolódik.) A lázadó, szabályfeszegető viselkedést és az érzelmi hullámmást van, hogy már negyedik osztályban is észre lehet venni, de ötödikben mindenképp. Ezek a gyerekek még akkor is nehéz időszaknak néznek elébe, ha stabil és biztonságos családi háttérrel rendelkeznek, egészséges szülő–gyerek és esetleg testvérek közötti kapcsolat van a családban. Tudjuk azonban, hogy egyre több gyerek családi helyzete egyáltalán nem nevezhető stabilnak, megtartónak, segítőknek, bizalminak, és nem adja meg azt a háttérrel, amellyel ebben a hullámmó érzelmű (testi és kognitív) időszakban biztonságban érezhetné magát. Előfordulnak az iskolában vagy más közösségekben is olyan helyzetek, amikor egy gyerek „nem találja a helyét”. Amennyiben erre rálátunk, érzékeljük, netán a gyerek maga mondja el, mindenképpen foglalkoznunk kell vele, hiszen egyértelmű jelzés ez, hogy nem szeretne egyedül maradni.

A közösségformálás, a bizalmi légkör kialakítása, az élményszerű tanulás és hitre nevelés fontos feladat mindazoknak, akik konfirmandusokkal foglalkoznak. Ebben pedig nem általánosíthatunk, hiszen minden egyes gyerek, minden közösség minden évben más és más. Alkalmazkodnunk kell a gyerekekhez abban az értelemben, hogy nekünk is érzékenyekké kell válnunk arra, hogy meglássuk, hogy módszereink, eddigi tapasztalataink, ötleteink hogyan valósíthatók meg az adott csoporttal. Ami az egyik esetben működött, lehet, hogy a másikban nem fog. Így érdemes egy folyton megújuló ötlettárat fenntartanunk, hogy a konfirmációi oktatás, a konfirmációra való készülés valódi élmény legyen és az is maradjon. Nyilván ehhez sok befektetett energia, idő és legfőképpen imádság szükséges, de minden ráfordított perc (legyen az akár milyen boldog, aggodalmas, örömteli vagy bosszankodással telt) meghozza a gyümölcsét!

A különbségekre való tekintettel figyelembe kell vennünk az alábbiakat, mielőtt általánosítanánk a konfirmandusokkal kapcsolatban.

– *Hova, milyen iskolába jár az adott konfirmandus?* Ez már csak – az egyéb tényezőkön kívül – a hittannal való kapcsolata, az egyházhoz, gyülekezethez való kötődése szempontjából is. Ez soktényezős kérdés, de nem elhanyagolható benne az iskola szerepe. Természetesen azt is tudhatjuk, hogy a gyerekek nem egyformák abban, hogy mi érdekli őket, mivel lehet őket

motiválni, miben jók, és miben kevésbé, milyen élményeik vannak a tanulásról, közösségről az iskolájukban, és az sem mindegy, az iskolájukban hogyan állnak hozzá a tanáraik, a társaik ahhoz, hogy az adott gyerek konfirmálni fog, kvázi egyházi kötődése van. Egy vegyes csoportban igazán fontos feladat, hogy meglássuk, hogyan formálható belőlük így is közösség, és a konfirmációra való készülés során hogyan tudjuk elérni, hogy ne csak megugrandó akadály vagy kötelezőnek vélt kör legyen a konfirmáció. Egyházi iskolában sincsen mindig könnyű dolgunk ezzel. Kötelezővé nem tehető a konfirmáció, és tudjuk, hogy van, aki csak azért iratja a gyereket egyházi iskolába, mert úgy véli, minőségibb az oktatás, vagy jobbak a lehetőségek, a valódi gyülekezeti, egyházi kapcsolatból azonban nem kérne. Ha azonban a gyerekének valami fontossá válik, az lehet a reménységünk, hogy a szülő a gyerekeken keresztül megszólítható lesz, és – legalább valamelyest – támogatja gyermekét abban, hogy végigmenjen ezen az úton. (Van az ellenkezőjére is példa, természetesen, amikor a gyerek nem akarja mindezt, a szülő pedig mindenáron, de ebben az esetben is kénytelenek vagyunk a gyerek felől közelíteni, és valahogy „elélni”, megmutatni, hogy mindez miért is fontos.)

– Vannak különbségek *vidéki és városi* konfirmanduscsoportok között. Bár jómagam nem igazán tudok azonosulni e klasszikus vidék-város különbségtétellel, hiszen ma már sokkal kisebb a differencia, mint néhány évtizede, mégis érezhető egyfajta különbség a vidéki és a nagyvárosi konfirmanduscsoportok között a konfirmációhoz való hozzáállás kérdésében. Más lehetőségei és más prioritásai vannak egy nagyvárosban nevelkedő és egy faluban nevelkedő gyerekeknek. Más az, amikor egy faluban mindenki mindenkit ismer, és más az, amikor egy nagyvárosban köszönés nélkül megyünk el az emberek mellett az utcán, hiszen lehetetlen mindenkit ismerni és ezer embernek köszönni. Ha egy faluban egy evangélikus család gyereke nem konfirmál, javarészt szóbeszéd tárgya lesz a faluban, hogy vajon miért nem. A nagyvárosban ettől nem kell félni, esetleg a gyülekezetben okozhat megrökönyödést, ha az adott családnak amúgy van kötődése a közösséghez. Ha már csak erre tekintünk is, más a hozzáállás, az elvárás – mert valahol az is van –, más az egyházi kötődés szerepe. Nem jobb vagy rosszabb a városban vagy vidéken, de észre kell venni, hogy vannak különbségek, és ezeket a közösség és a kon-

firmációi felkészülés javára fordíthatjuk, mindenki a maga közösségére koncentrálva.

– Vannak különbségek a *szülői háttér*ben is. Több olyan tapasztalatom is volt az elmúlt években (bár még nem vagyok évtizedek óta lelkész), hogy egyházhoz egyáltalán nem kötődő családok gyerekei döntöttek úgy – hetedikben, nyolcadikban –, hogy szeretnének konfirmálni a többi hittanossal, akiknél ez a szülői, családi meghatározottság miatt sem volt kérdés. Volt olyan eset, amikor a szülő támogatta volna a gyereket, meghagyva neki a döntést minden téren, a gyerek pedig az utolsó pillanatban visszatáncolt, és amennyiben semmiféle szülői biztatás, terelgetés, netán szabály nincs, akkor van, hogy el kell engedni a családot is, a konfirmandust is. Másik esetben a szülő látszólag támogatta a gyereket, mégis ő akart visszatáncolni az utolsó pillanatban, a konfirmáció reggelén nem indult el autóval a gyerekével az istentiszteletre. Ebben az esetben mi mentünk el érte, de mégiscsak szomorú volt a helyzet abban az értelemben, hogy ennek a gyerekeknek a konfirmációi istentiszteleten egyetlen rokona sem volt ott. A harmadik esetben a szülő és a gyerek is teljesen melléálltak annak, hogy a gyerek konfirmálni szeretne, és végig is kísérték az útján ebben, illetve a mai napig van személyes kapcsolatunk velük. Minden egyes konfirmandus és minden család más és más, meg kell találnunk a megszólíthatóságuk mikéntjét, mert ha már csak egy családnak is fontos lesz a gyülekezettel való kapcsolat, a konfirmáció, akkor már nyertünk.

A mai konfirmandusok, ez a korosztály nem olyanok, mint mi voltunk – hangoztatjuk is, de ez tagadhatatlan tény. Ahelyett azonban, hogy folyton nosztalgiaiba esnének, lássuk meg, milyenek is a konfirmandusok.

– *Őszinték.* Abban a pillanatban, ahogy megérzik a közösséghez tartozásuk erejét, ahogy bizalmi kapcsolatot feltételeznek a közösségen belül, tudnak kendőzetlenül is őszinték lenni. Ez pedig arra engedhet következtetni minket, hogy belső értékeiket, gondolataikat, az őket foglalkoztató problémákat, érzéseiket, kétségeiket, de örömeiket is szívesen elmondják, ha van hol és van kinek, akkor, ha az „ott is marad”. Ez a bizalmi légkör azonban nem alakul ki egyből. Az első néhány alkalommal bizony próbára kell tenni, és amennyiben ez a kör megállja a próbát – jelesül: senki titka nem kerül napvilágra –,

akkor onnantól szinte mindig van arra példa, hogy valaki megosztja a konfirmáció óráan az öt foglalkoztató kérdést. Őszintén tudnak beszélni, őszintén is tudnak kérdezni. Ez azonban csak akkor marad így, hogyha mi magunk is őszinték tudunk lenni velük – hiszen ennek kölcsönös bizalomnak kell lennie (a megfelelő kereteken belül a részünkről, természetesen). Nem üthetjük el a kérdéseiket, problémafelvetéseiket annyival, hogy ez alakul még, és majd idővel más lesz (még akkor sem, hogyha mi már tudjuk, hogy ez így van), hiszen az lesz az érdeklődésük, figyelmük, energiáik középpontjában, ami aktuálisan a leginkább foglalkoztatja őket. Ha ebben a tekintetben a bizalmunkba fogadnak bennünket, akkor tartozunk azzal, hogy komolyan vesszük őket.

– *Kreatívak.* A konfirmandus korosztály meglehetősen kreatív még akkor is, hogyha mi azt látjuk most belőlük gyakran, hogy elvesztették a fantáziájukat, mert az esetek nagy részében keveset olvasnak, hogy csak az érdeklí őket, hogy a közösségi médiát böngésszék vagy éppen játsszanak, vagy hogy hiába tesszük bele szívünket-lelkünket egy-egy programba, mégsem nyeri el a tetszésüket, ha meg arra kérjük őket, hogy javasoljanak mást, akkor a „nem tudom”, „minnek?” vagy a „nekem mindegy” a válasz. Nyilván ebben is bőven akadnak különbségek, van, hogy egy nagyobb konfirmanduscsoportból több az olyan, aki aktív, és szeret közösségi programokban részt venni, vagy akár maga is megmozdítaná a többieket, hogy csináljanak közösen valamit, de akad olyan is, hogy egy kisebb, öt-hat fős konfirmanduscsoportból mindegyik a flegma részt választja. Személyes tapasztalatból mondhatom: bár sokszor rántják meg a vállukat, és esetleg grimaszolnak egy-egy közösségi, kifejezetten konfirmandusprogramra, amelynek előreláthatólag igei és tartalmi része is lesz, sőt közös éneklés és esetleg csapatban való munka is várható, amikor már részt vesznek rajta, és megtapasztalják a közösség élményét, akkor maguk is belátják, hogy ez jó, és van értelme.⁸

8 Az egyik idei (2023) konfirmandusunk, akinek az életében igen nagy szerepet játszik a számítógépes szerepjáték – a szülők tudtával és vélt kontrolljával –, a 2022 őszén rendezett egyházmegyei konfirmandustalálkozóra csak és kizárólag azért jött el, mert ezt mi minden évben kötelező konfirmandusprogramként tartjuk számon. A reggeli buszra szálláskor látszott az arcán, a hangján, a mozgásán, hogy a háta közepére sem kívánta a konfirmandus csendesnapot. A délelőtti program, áhítat és csoportos állomásos játék, az ebéd és a kis szabadidős focizás után, amikor a délutáni programválasztáshoz gyűltünk össze (párhuzamos programok közül lehetett választani), maga mondta azt, hogy (idézem): „Ez baromi

– *Értékes gondolataik vannak.* Igaz ez akkor is, amikor mondjuk a Tízparancsolat kapcsán beszélgetünk arról, hogy mennyi mindenről gondoljuk azt, hogy „ez nem tartozik bele”, vagy akkor is, amikor a keresztény reménységről beszélgetünk, vagy éppen arról, hogy a Szentlélek jelenlétét hogy tapasztalhatjuk meg. De természetesen igaz ez bármi olyan beszélgetésre, amikor engedjük, hogy ők is ötletjenek, és megfogalmazzák, hogy mondjuk egy náluk kisebbnek, alsósnak vagy kistestvérnek hogyan beszélnének adott témáról. Vannak jó és használható ötleteik, és igenis tudnak meglepetést okozóan logikus és szép képekkel gondolkodni az életről, az emberekről, a kapcsolataikról, a lehetőségeikről, az Istenről és az istenkapcsolatukról.⁹ Ezeket a gondolatfolyamokat érdemes engedni, hiszen örömteli az, amikor ilyen témában is hajlandók megosztani az élményeiket, a véleményüket vagy éppen a kritikájukat, ami jó beszélgetési alap lehet minden szempontból. Ezek a beszélgetések ropant értékesek lehetnek, hiszen ezeken keresztül sokszor kapcsolódni tudnak a konfirmációi felkészülés során hallottakhoz, tanultakhoz, és megértik, hogy ez nem valami földtől, világtól, embertől elrugaskodott dolog, hanem pont azért fontos, mert meghatározza és meg is tölti az életünket – éppen ezért nem mindegy, hogy hogy vagyunk az Istennel való kapcsolatunkban ezen a világon (sem).

– *Szegyenlősek.* Minden fentebb említett beszélgetésnek gátat tud vetni az, hogy a konfirmandus korosztály viszonylag szegyenlős. Vagy talán jobb szó lehet az, hogy bizonytalan. Ég bennük a vágy, hogy megfeleljenek azoknak

jól!” Az egész hazafelé úton végig beszélgetett, teljesen felvillanyozódott, hogy mennyire jó volt, kikkel találkozott, kiket jelölnek be Instagramon, TikTokon stb. Természetesen ezt a beszélgetést nem velem folytatta, hanem egy konfirmandustársával, akivel ráadásul nem ugyanabba az iskolába jár.

- 9 Hasonlóképp ebbe a csoportba járt egy konfirmandus, aki az egyik alkalommal csak úgy „bedobta”, hogy a Szentháromság olyan, mint a víz három halmazállapota. Az Atya a víz, vagyis a folyékony halmazállapot, hiszen víz volt a teremtés elején mindenhol, vagy éppen ha az özönvíz történetét nézzük, ott is „hatalma van a víznek”. A Fiú a jég, vagyis a szilárd halmazállapot, mert az Isten látható, tapintható, „szilárd” emberi testben, emberként jött el a világba. A harmadik a légnemű halmazállapot, ami pedig a Szentlélek, mert hogy a tűz és a szél a szimbóluma a Szentírás szerint, amelyeket szintén nem lehet úgy konkrétan megragadni, csak a hatását érezhetjük, nem zárhatók be pl. egy kis üvegbe. Bár jómagamnak még eddig – lehet, hogy ezzel egyedül vagyok – nem jutott eszembe, hogy a Szentháromság egységét így tanítsam, ezzel a hasonlattal, de nagyon hálás voltam ezért a gondolatért. Azért pedig pláne, hogy ezt egy konfirmandus osztotta meg velem, magától.

az elvárásoknak, amelyeket mások – a számukra fontosak – állítanak eléjük, mindemellett viszont azt érezhetik, hogy nem olyanok, amilyenek lenni szeretnének. Valójában nehezen viselik a kudarcot, a csalódást, és visszahúzódnak, hogyha olyan akadály gördül eléjük, amelyről azt gondolják, hogy nem tudják megugrani. Természetesen – ahogy mindig – ez sem minden egyes konfirmandusra igaz, de a többségről elmondható, hogy a sikerélmény nagyon fontos megerősítő a számukra ebben az időszakban. Ezek lehetnek egészen apró dolgok is, csak egy helyeslés egy jó válaszra vagy éppen egy sikeres sportmérkőzés, egy barátság elmélyülése vagy éppen az első „nagy szerelmek” időszakában az, hogy a másik küldött egy szívecskét a Messengeren. A mi feladatunk ebben az, hogy meglássuk és megértsük, hogy a kamaszok a megfelelési vágyukat nem feltétlenül az iskolára, a szülőkre, a tanáraikra vagy éppen a hitoktatóra vagy lelkészre vonatkoztatják, sőt. Sokkal fontosabb nekik ebben az időszakban a választott csoportjaiknak és csoportjaikban való megfelelés, mondjuk a baráti körükben, a focicsapatban vagy a táncosok között. Ez nem azt jelenti, hogy később nem jöhetnek majd rá arra, hogy vannak prioritást élvező feladatok, kötelezettségek az ember életében, de ez az időszak nekik nem erről szól, hanem arról, hogy helyet keresnek, beilleszkednek, szerepeket vesznek fel és vetkőznek le. Ezért is kell őket komolyan venni, de még nem lehet konkrétan felnőttként kezelni. Ennek a határmezsgyéjén mozgunk, amikor kamaszokkal igyekszünk dolgozni, és ezt a határt nem mindig sikerül eltalálni se nekik, se nekünk. A lehetőség azonban adott, hogy ennek ellenére is igyekezzünk kapcsolatban maradni és a lehető legtöbbet kihozni ebből a kölcsönösen nem egyszerű időszakból.

– *A fontos vállalásokat teljesítik, és vállalják is értük a felelősséget.* Személyes tapasztalatom az, hogy ha egy kamaszra olyan feladatot bízok, amelyről maga is tudja, hogy nem lehet félvállról venni, és van tétje is, akkor megbízhatóan megcsinálja. Nyilván ehhez tudnom kell nekem, aki a feladatot delegálom, hogy az adott gyerek mire képes, és mi az, amiben jó. Ha azt szeretném, hogy sikerélménye legyen, valamint a feladattal se legyen probléma, akkor egy olyan gyerekre, aki nem szeret rajzolni, nem azt fogom bízni, hogy készítsen kézzel plakátot. Ha ez a gyerek azonban precíz, és szeret számolni, akkor inkább adom neki azt feladatul, hogy például vegye számba a csendesnaphoz szüksé-

ges poharakat vagy kellékeket. Nyilván ez is sokrétű, és a gyerekek szívesen segítenek, de ha olyan feladatot kapnak, amiben jók, amiben segíthetnek, és még sikerélményük is van, akkor azt erősíthetjük bennük, hogy fontos tagjai a közösségnek, számítunk rájuk, és megbízunk bennük. Ráadásul még a feladatukat is sikeresen el tudták végezni, tehát bizonyíthattak egy olyan helyzetben, amely elsőre lehet, hogy megugorhatatlan akadálnak tűnt a számukra. Ehhez azonban kölcsönösen kell a bátorság is: nekünk, hogy rájuk merjük bízni a feladatot, és merjünk bízni bennük, illetve a részükről is abban a tekintetben, hogy merjék vállalni a feladattal együtt járó kötelezettséget, felelősséget és a feléjük mutatott bizalom „terhét” is, hiszen ennek az egész kölcsönös bizalomnak a kudarca is ott van mint lehetőség. A siker¹⁰ azonban mindkét fél számára siker, és egészen bizonyos, hogy a gyerekek is arra törek-szenek, hogy ez megmaradjon, és bizonyíthassák rátermettségüket, hogy méltók a bizalomra, hogy képesek a feladatot megoldani, és hűségesen el is végzik.

A sok pozitívum mellett persze mindenkinek eszébe juthatnak olyan esetek is, amikor azt látjuk, hogy a konfirmandusok – de úgy általában a kamaszok, a teljesség igénye nélkül – nyavalyognak, lázadnak, flegmák, nem-törődömök, lusták, nagyképeük, semmi nem jó nekik, de javaslatuk nincs, mintha direkt nem akarnák meghallani, amit mondunk, mintha direkt szabotálnák mindazt, amiről mi tudjuk, hogy „csak jót akarunk nekik”, és „csak az ő érdekükben mondjuk”, és persze „értük haragszunk, nem ellenük”, stb. Valójában ők is tudják és érzik, hogy ez nincs igazán rendjén, valami nincs a helyén. Ennek megtalálásához és megértéséhez azonban időre van szükségük. Ebben az időben pedig igényük van:

- élményre;
- közösségre;
- megértésre, meghallgatásra;
- kapcsolódásra, kötődésre,
- bizalomra (feléjük és tőlük),
- őszinteségre velük szemben, és hogy ők maguk is őszinték lehessenek;
- valahova tartozásra,

¹⁰ A siker itt inkább azt jelenti, hogy mindenki megteszi azt, ami tőle telik a feladat, program, bármilyen ügy sikeréért, amelyen közösen dolgozunk; nem feltétlenül azt, hogy hibátlanul, zökkenőmentesen vagy egyszerre eredményes lesz az, amit csinálunk.

- a felelősség megélésére,
- a „fontos vagyok” és a „számítanak rám” érzésére;
- valami különlegeshez való kapcsolatra, ami nem csak az istenkapcsolatokat jelenti, amit még felnőtteként sem egyszerű definiálni, hanem vonatkozik ez arra a közösségre is, ahol megélhetik ezt, vagy ahol minden előbbi lehetőségként adott a számukra. Ilyen lehet a konfirmanduscsoport, az ifjúsági kör, a gyülekezet, a hittancsoport (a baráti kör, az osztály, a focicsapat, a táncsoport stb. mellett). Ez lehet a célunk, hogy ilyenéné „segítsük lenni” a közösségeinket, itt most kifejezetten a konfirmandusokét, amelyben mi magunk is megélhetjük mindezt.

...és mégis mi érdekli őket, avagy hogy nem lesz unalmas...?

„Egyetlen nap alatt annyi információt kell feldolgoznunk, mint egy Shakespeare-korabeli embernek egész életében”¹¹ – jegyzi meg Nyáry Krisztián egy vele készült interjúban. Az információ az, ami bár az idők során nem vesztett az értékéből, mégis valahogy elvész a ránk zúduló rengeteg tartalom alatt. Legalábbis a valódi értéket képviselő információ mindenképpen, és olykor nagyon nehéz feladat az információömegeből kihámozni, sőt, lassan már kiásni azt, ami valódi értékkel bír, hiteles, fontos és használható. A mai kamaszok már ebben nőnek, nőttek fel, hogy ömlenek rájuk a tartalmak. Ilyen vagy olyan, de mindenképpen zúdul rájuk. A gyerekek pedig válogatás nélkül kapják meg azt is, ami értékes, és azt is, ami nem. Ennek gátat szabni nem lehet, esetleg egy teljes média- vagy digitális zárlattal lehetne a gyerek irányában, de ez természetesen nem lenne megoldás a problémára, miszerint az információk szűrését ezek a gyerekek nagyon későn vagy egyáltalán nem tanulják meg. Az információt használni, strukturálni pedig számukra (is) nehéz feladat, hiszen teljesen szabadon kapnak olyan dolgokat, amelyeket nem is tudnak hova tenni a saját, kialakulóban levő rendszerükben, csak kattintanak, pörgetnek, lájkolnak, fényképeznek, küldenek, megjelölnek, bejelölnek, tagelnek, üzennek stb. Az információfeldolgozás folyamata náluk már gyakorlatilag máshogy működik, mint ahogy még esetünkben működhet – mondom ezt jómagam az Y generációhoz sorolandók tagjaként, akik az úgynevezett digitális nemzedék, akiknek az életében már fontos szerepet játszanak a digitális

11 BONCZIDAI 2023.

platformok és eszközök, de úgy nőttünk bele –, hiszen sokkal több, gyorsabb, színesebb, vibrálóbb az, amivel találkozunk. Nem véletlen a TikTok-csatornák népszerűsége. Rövid tartalmak, színes, hangos, egy fő információt hangsúlyoz – vagyis nem kell sem hámozni, sem ásni az információtengerben –, gyorsan befogadható, és jöhet is a következő. Elképesztő statisztikai adatokat produkálhat egy-egy TikTok-csatorna a többzres követői létszámmal, a kattintások, megtekintések számával. Ugyanezt már nem biztos, hogy tudja hozni egy YouTube-csatorna vagy éppen egy Facebook-oldal, hiába vannak videók, akár még rövidiek is. Ott nem lehet olyan gyorsan „pörgetni” a tartalmakat, és nem is lehet olyan könnyen és gyorsan tartalmat gyártani, mint a Tik Tokon. Bár nem vagyok a téma szakértője, de a SnapChat is újra él és virul, ahol szintén a rövid, csattanós tartalmak kapják a főszerepet, amelyeket gyorsan meg lehet nézni és gyorsan lehet gyártani is. Az Instagram és a Facebook mint felületek még működnek ezzel párhuzamosan, de azért mégiscsak a Tik Tok jó ideje a legnépszerűbb felület. Mindezeket számba véve hogyan is rúghatunk labdába egy olyan iskolaszagú kifejezéssel, mint a konfirmációi felkészülés, oktatás vagy nevezjük, ahogy akarjuk?

Elsőként: nem adhatjuk fel a tartalmat! A módszereink, az ötleteink, a lazáságunk vagy a kreatíváságunk, az, hogy szeretnénk megszerettetni a gyerekekkel, amiről – akiről! – beszélünk, hogy szeretnénk, ha tudnának kapcsolódni, hogyha lennének élményeik, és szívesen foglalkoznának a témával – mindez nem mehet a tartalom rovására. Egy konfirmációi oktatás nem ifjúságikördélután és nem állandó társasjátékost. Legyen ennek is helye és szerepe, de nem veheti át a tartalom helyét! A konfirmandusoknak meg kell ismerkedniük egyházunk főbb tanításaival – mit hiszünk és vallunk –, illetve azzal, hogy mi a hitünk lényege. Enélkül nincs értelme annak a szókapcsolatnak sem, hogy konfirmációra való felkészülés. Igen időigényes, sok energiát, figyelmet, olykor türelmet követel – vagy kudarcot okozhat – az, hogy nem csak egy sima, fekete-fehér tankönyvből vagy csak egy általunk vagy mások által összeállított anyagból tanítunk, hanem ezt felújítva dolgozzuk fel a szükséges anyagokat.¹² Bár fáradságosnak hangzik, mégis az első pozitív visszajelzés meg-

12 Fontos megjegyezni, hogy nem az összeállított anyag vagy a kidolgozott tankönyv minőségéről van szó, hiszen egyházunk tanítása, hitünk alapja nem változik, így nem mondhatjuk azt, hogy ez vagy az innentől nem jó, egyszerűen ezekkel a gyerekekkel ma ez nem mű-

hozhatja a kedvet ahhoz, hogy tovább folytassuk azt a kreatív munkát, amelyet a gyerekekkel együtt élhetünk meg, fejleszthetünk, változtatunk úgy, hogy minél több „átmenjen”, hogy minél többet tanulhassanak, megérthessenek, átgondolhassanak és megtapasztalhassanak abból, ami a konfirmációi oktatás lényege: hogy tudjuk, miben hiszünk és miért.

Nagyon fontosak számukra a vizuális és audiovizuális tartalmak. Ma már nagyon nehezen elképzelhető bármilyen oktatás és bármilyen felkészülés vizuális és audiovizuális anyagok nélkül. Mivel minden konfirmanduscsoport különböző, szinte minden gyülekezetben más-más típusú a konfirmációi vizsga is. Ezt a vizsgát is élménnyé teszi, hogyha a gyerekek megélt siker-élménye van, és nem csak annyi, hogy azt mondják neki, konfirmációra bocsátalak. Egy dicséret, egy mosoly, egy kedves megjegyzés egy gyülekezeti tagtól nagyon bátorító tud lenni a konfirmandusok számára, és azt érezhetik, hogy volt értelme készülni. A konfirmációra való készülés során minden olyan kreatív tartalom, amely rendszerezi az addig megszerzett tudást képek, szimbólumok, igék, párosítható fogalmak nyomán, mindenképpen hasznos. Ilyen lehet például egy képek alapján párosítós játék a Tízparancsolattal vagy az Apostoli hitvallás szövegének kiegészítése képekkel. Lehet sorba rendezni a nagyhét eseményeit vagy az egyházi esztendőt képekkel, igékkel, szimbólumokkal, színekkel.¹³ Hasonlóképpen lehet a kapcsolatokról, élményekről is képekben beszélni vagy képek alapján beszélgetni. Nagyon jó kiegészítései a konfirmációs anyagnak a *Biblia neked* című kiadvány rövid videói, gondolatébresztő beszélgetései – és maga a könyv, az így illusztrált, feladatokkal tarkított Biblia is. A konfirmandusok sokkal közelebb érezhetik magukhoz ezt, mint az „egyszerű” – szövegét tekintve persze azonos – Bibliát a hozzáadott vizuális és tartalmi anyagnak köszönhetően. Bátran használhatóak filmrészletek, sőt akár még Tik Tok-videók is. Ezek a gyerekek ezeken keresztül

ködik, vagy ha igen, akkor igencsak nyögyvenyelősen kell átvergődnünk magunkat rajta, amiben nem biztos, hogy annyi öröm lesz, mint amennyit esetleg nekünk jelentett annak idején. Talán sokunknak megvannak még a konfirmációi füzetei, *Kis kártya* vagy a kérdések, amelyekből készültek annak idején. A lapjai kicsit megsárgultak talán, vagy gyűröttek, és tele vannak írva, de felidézük a mi készülésünk emlékeit, amely felett reménység szerint örömmel nosztalgizunk.

- 13 A gyülekezeti és missziói osztály által készített, konfirmációi oktatásban használható segédanyagot bátran javasolom használatra.

tudnak kapcsolódni mindenhez, hiszen a világhoz is ezeken keresztül kapcsolódnak. Egyértelmű, hogy figyelembe kell vennünk az élethelyzetüket, tapasztalataikat, de az szinte biztos, hogy lesznek kedvenc tiktokereik vagy olyan influencer, akit szeretnek, netán egy zenész, énekes, gamer, bárki. Ha érdeklődve figyelünk rájuk, akkor nagyon sokat tanulhatunk abból, hogyan látják és élik meg a világot, amelyben mind élünk. Bátran kérdezzünk rá, hogy az adott témáról mi jut eszükbe, ki jut eszükbe, miért éppen az vagy ő, és ha lehet, keressünk rá, meséltsük el, mutassák meg. Amennyiben használható és továbbvihető, építsük be a beszélgetéseinkbe, vagy használjuk fel adott témához, és biztosak lehetünk benne, hogy sokkal előbb és könnyebben fogják megtanulni, emlékezni rá vagy éppen beépíteni az életükbe. Mert végre nem lesz idegen – végre az ő nyelvükön szól, végre úgy hallhatnak valamiről, hogy nem azt hallgatják, hogy ez nem jó, nincs értelme, időrabló stb. Persze nem minden használható, és nem is lehet mindent átengedni a jó ízlés vagy a témák méltóságának rostáján, de ezeket a kereteket a gyerekeknek is meg kell tanulniuk, ha pedig megtanulták, akkor lehet rájuk számítani ebben az ügyben is.

Egy nemrég tartott előadáshoz kértem tőlük segítséget, mondván, hogy nem vagyok már elég fiatal ehhez, hogy a gyerekek által használt szavakat, szlenget, egymás közti nyelvezetet értssem, így kértem őket, hogy mondjanak nekem olyan szavakat, kifejezéseket, esetleg üzenetekben jeleket, amelyekről úgy gondolják, hogy én azokat biztosan nem használom és/vagy nem érteném. A 7–8. osztályos gyerekek csillogó szemmel meséltek, gyakorlatilag tanítottak engem! Ha őszintén úgy érzik, hogy nem utasítjuk el őket és a korosztályukban jellegzetes dolgokat, akkor kölcsönösen taníthatjuk egymást. A konfirmációs oktatás valójában erről is szól, a kölcsönös tanulásról. Mindaz az igyekezet, fáradozás, amit beleteszünk a konfirmációra való felkészítésbe, valójában minket is felkészít az újabb és újabb tapasztalatokra, tanít, és új lendületet adhat a következő csoporthoz is.

A gyerekek nem azt várják tőlünk, hogy legyünk olyanok, mint ők, hanem azt, hogy érdeklődjünk őszintén, és hajlandók legyünk tanulni tőlük, de legfőképpen velük. Ha őszinték vagyunk és nyitottak, ők is azzá válhatnak velünk szemben, ez pedig elengedhetetlen a gyerekekkel, főleg kamaszokkal való munkában az egészséges határtartás mellett. Nem haverok vagyunk egy közös

játék alatt sem, de kölcsönösen tisztelhetjük egymást akkor is, amikor komoly, mindenkit érintő dolgokról beszélgetünk, és akkor is, amikor együtt csocsózunk egy szabadabb időben. Néha küzdelmes, néha nehéz, olykor kudarcral tüzdel, de mindenekelőtt is fontos, örömteli és világos céllal behatárolt ez az út, amelyen együtt megyünk a konfirmációig – és reménység szerint maradunk is rajta a vándorok és a vándorlás minden változásával együtt, amíg célt nem érünk igazán.

Hivatkozott művek

ATKINSON, Richard C. – HILGARD, Ernest et al.: *Pszichológia*. Ford. Boross Ottilia et al. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.

BONCZIDAI Éva: Aki beépíti az életébe a napi húsz perc elmélyült olvasást, már egy hónap után érezheti, hogy kreatívabb lett. *Magyar Kultúra*, 2023/5. sz. 26–33. o. Web: <https://magyarkultura.hu/nyary-krisztian-sok-embernek-az-erettsegi-az-utolso-pillanat-az-eleteben-amikor-szepirodalmat-olvas/>.

COLE, Michael – COLE, Sheila R.: *Fejlődéslelektan*. 2., átdolg. kiad. Ford. Kéri Rita et al. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.

VEKERDY Tamás: *Kamaszkor körül*. Kulcslyuk Kiadó, 2022.

Megerősödés egy bő óra alatt?

Liturgikus megközelítés a konfirmációhoz

HAFENSCHER KÁROLY

A következő tanulmány öt részben járja körül a konfirmáció liturgikus vonatkozásait. Ebben az esetben is a teológia mai megközelítésének értelmében nem egyszerűen liturgikai vonatkozásokról beszélünk, hanem ennél többről: istentisztelet-teológiai összefüggésekről. Az istentisztelet-teológia több mint szertartástan, több, mint a liturgika és homiletika komplementer egymásra hatása, számos kateketikai, valláspedagógiai, gyülekezetépítési és főként pasztorális vonatkozása is van. Ez a komplex gondolkodás szólal meg a konfirmációi istentisztelet liturgikus megközelítésében.

Az öt fejezet: Megerősödés – Az ünnep főszereplője – A konfirmációi istentisztelet menetrendje, felépítése és dramaturgiája – A konfirmációs istentisztelet alapelemei – Tudományos vonatkozások és teológiai háttér. Mivel jelen írásunk egy kézikönyv része, ezek önállóan is használhatók.

Megerősödés

Aki edzőterembe jár, vagy évek óta sportol, az tudja, hogy hosszan tartó kemény munka során érhetjük el, hogy jobb kondícióba kerüljünk és megerősödjünk. Egy óra munka meg sem látszik az alakomon, egy rövid edzéstől még

nem lesz jobb az erőnlétem. Sok idő, még több energia kell hozzá. Nem szabad sajnálni semmiféle befektetést, ha megerősödéstről van szó.

A mára elterjedt elektromos autók világa megtanít minket – gyorsan-
koló régi motorosokat –, hogy a gépet hálózatra kötve jó ideig tölteni kell, hogy
újra erőre kapjon. Ahol gyorsítottok állnak az út szélén, ott is kell egy kis időt
várni, míg az áramerősség megfelelő szintre emelkedik az akkumulátorban.

A konfirmációi istentisztelet – ha a vizsgát nem annak keretében tartják
– bő egy óra alatt lezajlik. Sokszor még a bevezető liturgiát is elhagyják. Ige-
hirdetés, áldás, úrvacsora – így szikáran. Spóroljunk az idővel, mindenki siet,
a fiatalok unják, ha túl hosszú, az anyukák vagy nagymamák sietnek haza,
mert a tűzön van a leves, a lelkésznek is feszes a vasárnapi menetrend, hiszen
ott vannak még a szórványok. Az ünnepély nem attól lesz szép, ha jó hosszú.
Éppen ellenkezőleg. Frappánsan, lényegre törően. Az a kor, amikor szép nyu-
godtan, „adjuk meg a módját” gondolkodás szerint rendezték az ünnepet,
már rég elmúlt. Felgyorsult a világ. Felgyorsultak az ünnepeink is. Ez a jelen-
ség talán utolérte a konfirmációi istentiszteletet is. Ha mégsem, akkor is meg-
tartható kilencven perc alatt. De lehet-e megerősödni egy bő óra alatt?

A konfirmáció megerősítés, megerősödés. Mikor, hogyan, mennyi idő alatt,
milyen körülmények közt, kinek a segítségével erősödhetünk meg, vagy
erősíthetjük meg a konfirmációra készülöket? A kérdőjeles mondatok sora
messze nem teljes.

A kérdések nyomán már első meggondolásra is kiderül, hogy itt valami
másról van szó, eseményről, amely másként működik, ünnepről, ahol nem mi
vagyunk a rendezők, s végképp nem a „tartalomszolgáltatók”.

„Azonnal segítünk, de a csodára várni kell” – hirdette gyermekkorom-
ban a gyenesdiási autószerelő a szervizbejárat melletti táblácskán. A csodára
várni kell. Hogy mennyit kell várni, az a csoda Urának titka. Neki még erre
sem kell várni. Neki nem sok és nem kevés az a bő óra. Ha csodát akar tenni,
megtörténik, s az a csoda is megvalósul, hogy valaki egy óra alatt megerő-
södik. Ha meg időre van szükség, Isten türelme végtelen. Az idő fölött álló
Mindenhatónál más értelme és jelentősége van a perceknek, óráknak, éveknek,
évtizedeknek. A pillanat nála annyi, mint ezer esztendő, és ezer esztendő
annyi, mint egy pillanat (2Pt 3,8). A megerősödésben is ott van évezredek

története – a megváltás története – és a csoda pillanata, hogy Isten egy pillanat alatt megújítja az ifjúságot (vö. Zsolt 103,5), és az erőtlent nagyon erőssé teszi (Ézs 40,29). Egy bő óra is elég, hogy megerősítsen, hiszen szava gyorsabban hat, mint a legjobb gyorstöltő.

Az ünnep főszereplője

Gyermekek ünnepe? Családi ünnep? A gyülekezet reménységének és jövőjének ünnepe? Az élet mérföldköveinek egyike? A gyermekkeresztység „hiányosságának” (tudatos döntés) egyházi pótlása, netán korrekciója? A katolikus elsőáldozás és a bér málkozás protestáns összevonása? Sokféle vélekedést ismerünk a konfirmációval kapcsolatban.

Itt Isten az, aki megerősít – mondjuk fel a jól megtanult és megfontolt leckét –, de vajon így is gyakoroljuk a konfirmációi istentisztelet csodáját, vagy nagyon is emberi ünnepet akarunk faragni belőle? Olyat, ahol a gyerekeket, fiatalokat ünnepejük... Olyat, ahol a pogány felnőtté avatási rítusok átmennek szelíd keresztény szertartásba? Olyat, ahol a lelkész bizonyítja a hitoktatásra, ifjúsági munkára való alkalmasságát és ünneprendező képességét... Olyat, ahol a gyülekezet kedves mosollyal nyugtázza: talán mégsem mi fogjuk – utolsóként – leoltani a villanyt a templomban, hiszen lesz egy kis utánpótlás.

Ha az istentisztelet egészéről meg szoktuk állapítani, hogy az nem emberi szertartás, hanem *liturgia Dei*, akkor a konfirmációi istentiszteleten még plasztikusabban kirajzolódik a lényeg: itt van Isten köztünk, ő cselekszik, neki köszönhetjük a fiatalokat, a fiatalok neki köszönhetik az új kezdetet, azaz ő az, aki megerősít. *Isten konfirmál*. Itt rejtőzik a konfirmációi istentisztelet nagy és csodálatos titka. Ezért kéri – a méltán népszerű – ősi imádság: „Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk...” (EÉ 39) A Confirma nemcsak a lelkész ordinációján vagy iktatásán hangzik el, hanem – ezért került az énekeskönyvbe – a konfirmáció alkalmával is. Isten erősítse meg, amit értünk, a gyülekezetért, a konfirmáló fiatalokért tett és tesz.

A konfirmációi istentiszteletre, az abban zajló liturgiára így tekintünk. Beleértve a bevezető liturgiát, az igehirdetést, az énekeket és imádságokat, a konfirmációi áldást, hitvallást és az úrvacsora alkalmát. Isten munkálkodik népén, áldja az áldót (a lelkészt, szolgálattevőket) és megerősíti a konfirmandust.

A konfirmációi istentisztelet menetrendje, felépítése és dramaturgiája

A Pröhle Károly nevével fémjelzett *Agenda* szerint a konfirmációi alkalom rendje a következő elemekből áll: bevezető rész (oltári szolgálattal vagy rövid bevezetéssel), invokáció, imádság, konfirmációi igehirdetés, a konfirmandusok és/vagy a gyülekezet éneke, hitvallástétel bevezetéssel, konfirmációi kérdés, konfirmációi vallástétel, konfirmáció (Szentlelket hívó ének, Szentlelket kérő imádság, konfirmációi áldás), úrvacsorához bocsátás, Confirma, hirdetés, gyónás, úrvacsoraosztás, záró gyülekezeti ének.¹

Liturgikus könyvünk szerint: harangozás, bevonulás, „első oltári szolgálat”: invokáció, bűnbánati rész, zsoltár, kyrie, glória; igei rész: igehirdetési alapige, igehirdetés, hitvallástételre szólítás, hitvallás; konfirmációi rész: konfirmációi kérdés, konfirmációi imádság, konfirmáció (Szentlelket hívó ének, Szentlelket kérő imádság), konfirmációi áldás; úrvacsorai rész: úrvacsorához bocsátás, Confirma, úrvacsorai ének, teljes úrvacsorai liturgia.

Sokan ízlésük, időérzékenységük, helyi szokások vagy önféjű szabadságértelmezésük okán változtatnak a renden. Nem érdemes. Higgyük el, hogy amit a liturgia előkészítői – akár Pröhle Károly és csapata (1963), akár a *Liturgikus könyvet* készítő bizottság (2007) – rögzítettek, az liturgiai, teológiai, szertartásan és dramaturgia szempontjából, a megvalósíthatóság szemszögéből végiggondolt, kerek egész, amit fölösleges variálni. Bármit kiveszünk belőle, bárhogyan megcsonkítjuk, bármit hozzáadunk, billen a teológiai arány és egyensúly. Sőt az a veszély is fennforog, amit a régiék így fogalmaztak: magunkhoz rontjuk a liturgiát.

1 *Agenda* 2008, 349–352. o.

A Pröhle-agenda rendjében lehetőség van arra, hogy a vasárnapi propriumokat tartalmazó bevezető liturgiát elhagyja a lelkész, s tulajdonképpen rögvest az igehirdetéssel kezdjen.² Élünk a gazdagabb lehetőséggel, hiszen praktikusán a konfirmációi istentisztelet is beletagozódik a gyülekezet istentiszteleti életébe, ahol akkor érzi otthon magát a közösség, ha a megszokott formát gyakoroljuk. Ennél azonban még fontosabb a teológiai indok: minden részletnek – a bevezető liturgia alkotóelemeinek is – megvan a maga fontos szerepe és mondanivalója, amiről kár indokolatlanul vagy négy-öt perc spórolás okán lemondani.

A *Liturgikus könyv* rendje³ alapján véve nem változtat a Pröhle-agenda dramaturgiáján, csupán hozzáteszi a bevezető liturgia megszokott istentiszteleti elemeit, de néhány teológiai megfontolást komolyan véve bizonyos pontokat kiemel, hangsúlyokat változtat vagy funkciókat módosít. Ezek közül a legfontosabb a konfirmációs fogadalomtétel (vallástétel)⁴ átalakítása imádság formájú hitvallássá. Ez is kiemeli azt a teológiai állítást, hogy itt nem egyszerűen emberi fogadalomról, elszánásról és döntésről van szó. Amellett, hogy azt is fontosnak tartjuk, mégis mindent felülír Isten döntése, elszánása és cselekedete, amellyel meg akar erősíteni. A hitvalló mondatokat tartalmazó konfirmandusimádságban ez jelenik meg, ezért imádkoznak a fiatalok hálaadás és kérés formájában.

A konfirmációs istentisztelet alkotóelemei

Invokáció

Alaptételként kimondtuk, hogy a konfirmáció cselekvő alanya maga Isten, aki megerősít. Az invokáció ezt minden résztvevő számára világossá és egyértelművé teszi. Ha a mindenkori istentiszteletre is érvényes, akkor még inkább igaz itt, hogy a következő szertartás – minden részletében – az Atya, Fiú, Szentlélek nevében zajlik. Az ő nevében fogunk bele a liturgiába, az ő ne-

2 Uo. 349. o.

3 LK 651–665. o.

4 *Agenda* 2008, 350–351. o.

vében zajlik minden esemény, hangzik el minden szó, az ő nevére bízva magunkat éljük át a megerősödés csodáját, és az ő nevében élünk az úrvacsora misztériumával, vesszük magunkhoz Jézus Krisztus testét és véréát mint az örök élet táplálékát. Az ő nevében hangzik az áldás mint útnak indítás az istentiszteletből a hétköznapiakba. Fontos, hogy a konfirmandusok ezt megtudják és megértsék. Ennek ismeretében kell, hogy átéljék: a konfirmáció nem családi ünnepség, hanem találkozás a Mindenhatóval.

Énekeink

Az énekekkel kapcsolatban általánosan elmondandó, hogy olyan énekeket tűzzünk ki, amelyeket a gyülekezet jól ismer, s így a konfirmandusok is vonzóan éneklő gyülekezeti közösséget élnek át. Ez azonban nem helyettesíti azt, hogy a konfirmandusok az oktatás idején megtanulják és begyakorolják ezeket az énekeket.

Kezdőének

Hagyományosan az ilyen ünnepen is – identitáserősítő céllal – az evangélikus himnuszt, az *Erős vár a mi Istenünk* kezdetű éneket szokták napirendre tűzni. Fontos, hogy ezt a funkciót is jól értsék a konfirmandusok. Az evangélikus himnuszt mint lehetőség szerepel, de az ünnep tematikáját konzekvensen felépítve szóba jöhet más ének is.

Az igehirdetéshez kapcsolódó ének

A megszokottnál is fokozottabb figyelmet kell szentelni az ének szövegének a prédikációval való összecsengésére, hogy a konfirmandusok is megtapasztalják a liturgia koherens jellegét és ösztönművészeti alkotás voltát. Természetesen ez is időben való előkészületet jelent, hiszen az igehirdetés tematikáját ismerve kell úgy éneket választani, hogy a kántor időben fel tudjon készülni az igényes, minőségi szolgálatra, illetve az ünnep előtti utolsó találkozón erről is beszéljessen a lelkész a konfirmandusokkal.

A konfirmandusok éneke

Közkedveltté vált egyházunkban az *Evangélikus énekeskönyv Először lépek oltárodhoz* kezdetű éneke,⁵ amely a konfirmandusok és a gyülekezet közös, váltakozó szereposztású éneke. Ez a rezponzórikus ének a konfirmandusok kéréseit, hitvallását, imádságát, útmutatásért való könyörgését tartalmazza. Minden egyes, a konfirmandusok által énekelt versszakra a gyülekezet úgy válaszol, hogy abban benne van a biztatás a hit útjára és harcára, bátorítás a gondok idejére, megerősítés a közösségben, tanúságtétel Isten áldásáról.

Érdemes hát úgy megtanítani a konfirmandusoknak, hogy az ne csupán egy kellemetlen kötelességgént bizonytalanul elénekelt szerep legyen, hanem készségi szinten énekelhető, élményt adó dallá váljék. A gyülekezetet is fel lehet készíteni az előző vasárnapi hirdetésben, a bibliaórán vagy közvetlenül ez előtt az ének előtt egy pár jól irányzott – tanítói és lelkipásztori – mondattal arra, hogy milyen fontos mondanivalót vesznek szájukba ezekkel a konfirmandusoknak válaszoló versszakokkal.

Liturgikus énekek

Ha nem a legrövidebb formával élünk az istentisztelet megformálásában (Pröhle-agenda), akkor az egyházi esztendő (esetleg a hálaadó istentisztelet rendje) szerint végigmegy az énekverses forma a maga három énekével. A *Liturgikus könyv* önálló propriumot kínál, vagyis kimondottan a konfirmációhoz tartozó változó részeket: introitust, kibővített kyriét és saját kollektát. Tehát megvan a helye a liturgikus énekeknek. A konfirmációi istentiszteleten sok a ritka vendég. Pedagógiai szempontból érdemes a legjobban ismert éneket elővenni, azaz az énekeskönyv páratlan számú énekverses liturgiáit. Ezzel a vendégek egy része is inkább otthon érzi magát, a gyülekezet pedig biztonságosan tudja „fújni” a megszokott dallamokat.

Úrvacsorai ének

Énekeskönyvünk nem túl sok, de annál tartalmasabb éneket rejt az úrvacsorai fejezetében. Ezek mellé szoktak választani további fontos hálaadó vagy éppen bűnbánati éneket. Szükséges, hogy odafigyeljen az istentiszteletet

5 EÉ 300.

előkészítő lelkész vagy közösség, hogy az úrvacsora lényegét kifejező eukharisztikus jelleg megmaradjon, s így elsősorban ne szomorú, bünbánati jellegű, hanem hálaadó ének csendüljön fel. Az úrvacsoráról szóló konfirmációs tanításban amúgy is érdemes foglalkozni ezekkel a kimondottan úrvacsorai énekekkel, különösen is a két lutheri énekkel,⁶ hiszen azok hitmélyítő és tanító jellege egyértelmű.

Egyéb énekek

Énekeskönyvünk a válaszolós 300. éneken kívül még két konkrétan konfirmációra készült éneket közöl. Ezek elhangozhatnak az istentisztelet keretében, de énekei lehetnek a konfirmációs vizsgáknak is. Ezeken kívül mind a számadásra, mind pedig az ünnepi istentiszteletre találunk bőven alkalmazható példát a hálaadó,⁷ az egyházzól,⁸ az ígéről, a keresztyén életről⁹ szóló fejezetekben. A kiemelten ajánlható énekek listája segíthet a felkészülés közbeni válogatásnál.¹⁰

Az 1982-es *Evangélikus énekeskönyv* bevezetése óta már nem a lelkészek privilégiuma, hogy a gregorián jellegű recitálást gyakorló éneket zengjék. A gyülekezet is bekapcsolódhat, hiszen az Isten megerősítő szeretetétől könyörgő ének (Confirma) megtalálható az *Evangélikus énekeskönyv* 39. számánál.

Imádságok

A konfirmációs vizsga és istentisztelet imádságszövegei javarészt rögzített imádságok. Mivel ezek többnyire a konfirmandusokért szóló hálaadások és könyörgések, nem tudjuk megosztani velük az imádkozó szerepét. Vagy a lelkész maga mondja, vagy egy gyülekezeti tagot (például felügyelőt, presbitert,

6 EÉ 303, 304.

7 EÉ 40–130.

8 EÉ 254–317.

9 EÉ 318–478.

10 EÉ 45: *Én lelkem, áldva áldjad*; 57: *Áldjad, én lelkem, a dicsőség...:75: Úr Jézus, hozzád kiáltok*; 232: *Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét*; 239: *Jöjj, égi szent láng*; 241: *Legdrágább ajándékedért*; 260: *Ne csüggedj el, kicsiny sereg*; 269: *Krisztus népe Isten nagy csodája*; 299: *Jöjj, térd be, kapum tárva*; 305: *Megváltó drága Jézusom*; 318: *Jer, örvendjünk, keresztyények*; 323: *Áldj meg minket, Úristen*; 338: *Isten nekem erőm, bizodalمام*; 357: *Jézus, boldogságom*; 395: *Jézus a szőlőtő*.

ifjúsági munkában részt vevőt) kérünk meg az imádság mondására (olvasására).

A *Liturgikus könyv* kollektaimádsága alkalmas arra, hogy akár gyülekezeti tag, akár pedig konfirmandus imádkozza. Hasonló lehetőség nyílik a post-communioimádságokkal. Mindkettő alkalmas arra, hogy ne csak lelkész mondja.

Külön lehetőséget kínál az igehirdetés utáni imádság, amely ez esetben is kötetlen ima lehet. Ebben a lelkész egészen személyes hangon és tartalommal viheti Isten elé a rábízott konfirmandusközösség ügyét, és kérheti Isten áldását. Itt vagy az istentisztelet más pontján érdemes az imádságunkban azokért is könyörögni, akik ez alkalommal a saját konfirmációjukra emlékeznek: a jubilánsokért. Szép és fontos szokás, hogy az ünnepre meghívják a kerek évfordulós konfirmandusokat, s akár számukra is lehet egy személyes áldást mondani. De az értük mondott, őket megemlítő imádság elmaradhatatlan.

Az imádságok „csúcspontja” a konfirmáció liturgiájában az, amikor először énekben, majd prózában könyörgünk a Szentlélek eljövételéért és megerősítéséért. Ez a könyörgés fejezi ki a konfirmáció lényegét: egyedül Isten tud megerősíteni, de ha kérjük őt,¹¹ akkor elküldi megerősítő Szentlelkét, és cselekszik rajtunk és velünk. Nem véletlen, hogy az ősi imádságot mindkét liturgikus anyagunk egyformán közli, s ebből jelen tanulmányunk nem akar csupán részleteket idézni, ez az imádság a maga egészében kerüljön elénk:

„Jövel, teremtő Szentlélek, mert gyenge a mi erőnk, és gyarló a mi szívünk. Magunktól nem tudunk Krisztusban hinni, sem nála megmaradni. De benned reménykedünk: te minket is újjáteremthetsz! Szánj meg minket és ezeket a testvéreinket, akik most szép vallást tettek sok tanúbizonyosság előtt! Világosítsd meg őket, hogy Krisztushoz térjenek! Győzd meg őket, hogy Krisztusban higgyenek! Bátorítsd őket, hogy Krisztust kövessék! Erősítsd meg őket, hogy Krisztushoz ragaszkodjanak! Szenteld meg őket és minket, mindnyájunkat! Jövel, Szentlélek, szállj le ránk. Ámen.”¹²

11 A „kérő barát” példázata után hangzik Jézus biztatása – kérjétek, és adatik –, amely a lukácsi verzióban sajátos mondattal zárul: „Ha tehát ti gonosz létekre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelkét azoknak, akik kérik tőle.” (Lk 11,13)

12 *Agenda* 2008, 351. o.; LK 658. o.

Zsoltár és Krisztus imádása

A *Liturgikus könyv* használatával még két helyen nyílik lehetőség a konfirmáció tartalmának elmélyítésére – akár a fiatalok liturgiába való bevonásával is.

A bevezető zsoltár keretverse és zsoltártörzse egyaránt a középpontra irányítja a gyülekezet s benne a konfirmációra készülő fiatalok figyelmét. Az antifóna Máté evangéliumából való: „*Aki vallást tesz rólam az emberek előtt, arról én is vallást teszek az én mennyei Atyám előtt!*” Ha ez keretezi a zsoltárt, tehát kétszer is elhangzik, már megadja az ünnep alaphangját. A 119. zsoltárból való szövegtörzs pedig Isten ígéjével kapcsolatos vallomást hordoz: Uram, ígéd örökké megmarad – Lábam előtt mécses a te ígéd – Ígéd tartalma maradandó. Ha ezt egy konfirmandus vagy akár megosztva többen is olvassák, akkor ez – túl a gyülekezet felé való tanúságtétel erején – saját magukra is visszahat.

A konfirmációi istentiszteletre készített kibővített kyrie egyszerre vonhatja be a gyülekezetet és a konfirmandusokat a megszólaló aktivitásba. Megerősítés, öröm és áldás. Ez a három téma határozza meg a Krisztus-imádás kéréseit, mondanivalóját: „*Úr Jézus Krisztus, te megerősítetted és az örök élet útján indítottad el tanítványaidat, Uram, irgalmazz! Úr Jézus Krisztus, te azt akartad, hogy az ember öröme teljes legyen, Krisztus, kegyelmezz! Úr Jézus Krisztus, te megáldottad tanítványaidat, hogy áldássá legyenek mások számára, Uram, irgalmazz!*” Olyan helyen, ahol a *Liturgikus könyvet* s vele a kyriét használják, lehet a dramaturgiát úgy is formálni, hogy egy konfirmandus mondja a kérő mondatokat, s a konfirmandusközösség válaszol rá a Krisztust dicsőítő mondattal: Uram, irgalmazz, Krisztus, kegyelmezz, Uram, irgalmazz!

Ige

Az igék kiválasztása nehéz feladat. Természetesen ilyen rendkívüli alkalmon lehetséges, hogy a lelkész maga válasszon – az adott kontextust és az aktualitásokat figyelembe véve – alkalmi igeszakaszokat. Ez azonban teológiailag nagyon komoly körütekintést igényel, hiszen a textusválasztás nem térítheti el az igehirdetőt a konfirmáció központi témájától: Isten megerősítő cselekedetétől.

Igehirdetés

A konfirmációi igehirdetés nem lehet morálpredikáció, nem válhat az előkészítő hónapok eseményeiről való sztorizássá, nem is alkalom arra, hogy a lelkész értékelje a konfirmáció folyamatában lezajló dolgokat. Krisztust kell prédikálni itt is, mint evangélikus szószéktől és oltártól mindig. Fontos az, hogy a konfirmandusok szintjén és befogadóképességét figyelembe véve fogalmazódjon meg az igehirdetés. Ez meg kell hogy nyilvánuljon a megszólítás(ok)ban és a tartalomban egyaránt. Ugyanakkor az igehirdetés címzettje az egész gyülekezet, hiszen nemcsak a lelkész és a család, hanem az egész gyülekezet felelős a konfirmandusokért. Jó, ha ezt az Isten előtti felelősséget is megszólaltatja a prédikáció.

Olyan igehirdetésre van szükség, amely megszólít, feltölt, közösségbe kapcsol, jövőt kínál, életvezetést ígér – mindezt evangéliumi módon: Isten ajándékaira utalva, Jézus radikális életújítását figyelembe véve, a bűnbocsánat és az újrakezdés Krisztusi lehetőségével.

Lelkipásztori megoldás az, ha magára az igehirdetésre is együtt készül a lelkész és a konfirmanduscsoport – legalább egy beszélgetés erejéig.

Lekciók

Ha az *Agendát* használjuk, ott a – bevezetésben jelzett – „A” variáció szerint helye van az olvasmányoknak.¹³ A *Liturgikus könyv* szerinti rend III. részében, az igei részben nincs jelezve lekcioolvasás, de a lelkésznek szabadságában áll az igehirdetési alapige előtt másik igét/igéket olvasni. Az ige egyházában az időre való hivatkozással ne spóroljuk meg a lekcio(ka)t. Ha nem a perikópát használjuk ezen a különleges napon, akkor a gazdag liturgiára való tekintettel rövid lekciokat olvassunk. Ezeket pedig a konfirmandusokkal olvassuk, hogy ők is be legyenek vonva a liturgiába. Akinek feladata van az istentiszteleten, az mindig jobban a sajátjának érzi. Ugyanezt megtehetjük a zoltárokkal és az oratio oecumenicával is. (A konfirmandusok bevonása az istentiszteleti szolgálatba már az oktatás hónapjaiban is ajánlott!)

¹³ *Agenda* 2008, 349. o.

Hitvallás

A konfirmáció a gyerekkereszttségben szüleink és keresztszüleink által elmondott hitvallás megerősítése. Ezt a karaktert emelik ki gyakran, ha az egész folyamatról van szó. Itt a konfirmandusközösség tagjai, ki-ki egyenként önmagáért állva az oltár előtt mondja el személyes hitvallásként. Nem csak egyéni hitvallásról van szó. A konfirmáció kazuálteológiai szempontból akkor válik teljessé, ha hordozza a hitvallás egyéni és közösségi karakterét.¹⁴

Az egyén hitvallása ugyanis azzal teljesebbé válik, ha a szívből vállalt és ki-mondott vallomás beletagozódik a gyülekezet egészének hitvallásába. Ezért fontos, hogy a gyülekezetet megtanítsuk arra, hogy a konfirmandusok által hangosan, azaz az egész templomban jól hallhatóan mondott hitvallást ne csak meghallgassa a közösség, hanem vele együtt mondja abban a tudatban, hogy egymás hite által erősödik Isten népe.

Gyónás

A gyónás szerves része a konfirmációi liturgiának – függetlenül attól, hogy az egyik vagy másik rendet használjuk, és az istentisztelet a bűnvallási résszel kezdődik, vagy a konfirmáció után, közvetlen az úrvacsora előtt kerül sor a gyónásra. Itt is hangsúlyos az előkészítés. Néhány gyülekezetben tradíció volt, hogy a lelkész a konfirmációi istentisztelet megelőző napon személyes gyónásra fogadta a konfirmandusokat. Elgondolkodtató módszer, megújítva, megfelelően friss formában érdemes lenne újra használatba venni.

Az ünnep közös gyónását is – a lehetőségekhez mérten – személyessé kell tenni, ennek fontos eszköze az, hogy ne csak a gyónási kérdéseket tanulják meg a konfirmandusok, hanem tudják könyv nélkül is mondni a közös gyónóimádságot: „Vallom előtted, szent és igaz Isten...”¹⁵ Figyelnie kell a lelkésznek arra, hogy tudatosítsa, hogy a gyónás önvallomáshoz hogyan kapcsolódik a felszabadító kegyelemhirdetés, a feloldozás. A kettőnek arányos súlyát kell megéreztetni a konfirmandusokkal.

A gyónásra különösen is igaz, hogy kevés az értelmi felkészítés, amely ahhoz szükséges, hogy tudja a konfirmandus, miről szól az esemény. Leg-

¹⁴ KARLE 2020, 527. o.

¹⁵ *Agenda* 2008, 38. o.

alább ekkora érzelmi felkészítésre van szükség ahhoz, hogy megérezze a személyes megszólítottaságot, a terhektől való megszabadulás lehetőségét és örömét, és ahhoz, hogy belső igénye támadjon a későbbiekben erre a lelki rendrakásra, takarításra.

Áldások

A kyriében áldásért is könyörgünk, s a liturgia dramaturgiája erre válaszként él a személyes és a közösségi áldás ajándékával. A liturgia – írom, mert az ebben az esetben is Isten liturgiája, azaz cselekedete, közhasznú munkája, értünk való fáradozása. Az áldás is több, mint a lelkész jókívánása a felnőtté válás útjára lépő fiataloknak vagy a gyülekezetnek szóló útravaló a hétköznapokra az istentisztelet végén vagy a templom ajtajában. Az áldásban Isten aktív, értéket teremtő igéje és jósága mutatkozik meg. Az Isten szolgálatában álló lelkészt – a Lélek munkáján és az ezért mondott imádságon keresztül – az ige megszólaltatása (meghirdetése) által használja fel az áldásra. Az áldás nem egyszerűen egy szó, egy mondat, hanem esemény. Ahogyan hitünk, a bibliai kinyilatkoztatás és a teológia kétezer éves tanúságtétele szerint az ige első-sorban esemény, úgy még inkább így van ez az áldásnál is. Ahol az áldó Isten – szolgáin keresztül – megszólal, ott történik valami.

A konfirmandusoknak szóló áldás – az esemény megfelelő előkészítésének segítségével – életmeghatározó, netán életfordító eseménnyé válhat. Ezért a lelkész különös felelőssége az áldó igék kiválasztása. A személyre szólóan végiggondolt bibliai mondat a konfirmandus élettörténetét és jelen lelkiállapotát ismerő lelkész igeapplikációja, amellyel – hitünk szerint – a lelkészen keresztül Isten maga áldja és erősíti meg a konfirmandusokat és az őket befogadó gyülekezetet. A nevek elhangzásával egybekötött áldó igét követően az egész közösséget szólító módon hangzik el az áldás: „Az Atya, Fiú, Szentlélek áldjon meg és erősítsen meg titeket, hogy megálljatok a hitben mindvégig! + Ámen.”

A név kimondása is utalás a keresztségre – „... *neveden szólítottalak, enyém vagy*”¹⁶ –, ahol Isten névre szóló szeretetét hirdetjük meg. Ezt erősíti meg a konfirmációi áldó ige.

16 Ézs 43,1: „*De most így szól az Úr, a te teremtőd, Jákób, a te formálód, Izráel: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!*”

Nem formai kérdés az áldás mikéntje: a kézrátétel. Itt is megnyilvánul, hogy a konfirmáció a keresztelestől következik, és arra épül. Eredetileg a keresztelestől a püspök kézrátétellel adta tovább a Szentlélek ajándékát a hitét megvalló megkereszteltnek. A gyermekkeresztségben is elhangzik névre szóló áldás – kézrátétel keretében. Az akkor szülők és keresztszülők által elmondott hitvallás személyes megismétlésekor, az Isten által felkínált megerősítés rítusában újra megismétlődik a kiemelkedő pillanat, amikor a Szentlélek átadását hordozó mozdulattal, a kézrátétellel történik a megáldás. Az érintés, a fejre tett kéz, az értelem helyén való érintéssel elhangzó áldás egyszerre az Isten verbális és nonverbális kommunikációja.¹⁷ A konfirmációi oktatáson térjünk ki erre. Ne csak a technikai megbeszélés részeként, hanem lelki, teológiai információként szóljunk erről.

Bejelentések, felhívások

A liturgia lényegével ellenkezik a konferálás. Nem műsor zajlik, amelyben újra meg újra be kell jelenteni, hogy mi történt vagy mi fog történni, hiszen ez meg-törri a dramaturgia ívét, és a folytonos magyarázással megzavarjuk a Szent jelenlétében zajló áhítatot és elmélyedést. A liturgia konferálgatással show-műsorrá válik. Ez igaz a konfirmációi istentiszteletre akkor is, ha van két olyan rész, amely messze túlmegy a programbejelentés műfaján. A hitvallástételre szólítás mindkét közkezen levő liturgiának része.

Az *Agenda* tradicionálisabb szöveget közöl, a *Liturgikus könyv* két – a konfirmandusokat személyesebben megszólítani próbáló – bejelentés- és felhívásvariációt is közöl. Ezekben a lelkész utal a keresztségre, hivatkozik a vizsgán elmondott ismeretekre és örömmre biztat: „Örüljete a keresztségben kapott ajándéknak, és Isten hívó szavára tudatos, Krisztus-követő élettel válasszoljatok.”¹⁸

A vallástételre szólítás másik fő témája a hitvallás: „Isten oltalma alatt tudhatjátok életetek minden percét, és ő hív benneteket Jézus Krisztus követésére. A földön élő egész kereszténységgel közösen, evangélikus hitvallásaink alapján valljuk ezt az igazságot.”¹⁹

17 Vö. BIERITZ 2004, 225. o.

18 LK 656. o.

19 Uo.

A hitvallás és a konfirmandusok imádsága után a konfirmáció aktusát bevezető mondat is több mint tájékoztatás a következő „napirendi pontról”. Ezek a mondatok elsősorban a gyülekezetnek szólnak, és az imádságra hívás ősi mozdulatát hordozzák.²⁰ A Szentlélekért való könyörgés énekének²¹ és imádságának indoklását foglalja össze a lelkész szava, beleszöve a keresztyén élet állomásait és lehetőségeit: „Kérjük Isten Szentlelkét, töltsé be a hit erejével és világosságával konfirmandus testvéreinket, hogy a hit útján járjanak, felismerjék és kövessék a jót, ellenálljanak a kísértésnek. Ha pedig elesnek, megtalálják a bűnbocsánat, a remény és az újrakezdés forrását.”²²

A Pröhle-agenda egyszerűbb, tradicionálisabb formát hoz, amelyben nem fejt ki a „következményeket”, csupán azért könyörög, hogy a Szentlélek maga erősítse meg konfirmandusokat és az egész gyülekezetet.²³

Úrvacsora

Az önálló úrvacsoravételre bocsátás egyszerű szavakkal történhet, de a szavak mögött sok-sok előkészítés, személyes beszélgetés áll. Ahogy az úrvacsora lényege is itt található meg: személyes találkozás a minket halálosan szerető, feltámadt, élő, valóságosan jelen lévő Jézus Krisztussal, a Megváltóval. Az úrvacsorának – a konfirmációi istentiszteleten is – megvan a maga objektívnek látszó liturgiája. Mégis, a megerősítés különleges alkalmán a bensőségesség, a személyesség, a közösség különösen is nagy hangsúlyt kaphat.

A konfirmációi istentiszteleten a teljes úrvacsorai liturgiát végezzük. A *sursum cordától* a postcommunióig végighúzódik az az ív, amely által, az egyes liturgikus tételek segítségével a legszentebb dráma részese lehet a konfirmációi ünnepi gyülekezet. Ebben jelen van az értünk önmagát adó Úr, és jelen van a feltámadt Krisztus. Bármilyen időtakarékosági szándékot felülír a liturgia gazdag tartalma. Ne rövidítsük, hanem a szent dráma lendületével végezzük el a szertartást úgy, hogy a jelenlévők érezzék meg: minden, ami tör-

20 A zsolozsma napkezdő imádságát nevezik ma a zsolnározó imaórát gyakorlók imádságra hívásnak. Ez a keresztyén biztatás fontos eseménye.

21 A *Veni Sancte Spiritus* kezdetű 11. századi ének Luther által megformált változata.

22 LK 657. o.

23 *Agenda* 2008, 351. o.

tént, *pro nobis*, azaz értünk történt, s hogy ez jelenvaló az életünkben. A konfirmandusok számára kell megmutatnunk a valóságosan jelen lévő Krisztust.

A technikai előkészítés igen fontos, hiszen az úrvacsora lelki elmélyültségét veszélyezteti az ügyetlenkedés, a bizonytalanság. A konfirmációi vizsga előtt az úrvacsora eseményeit is végig kell próbálni: a térdelést és a felállást, az ostyá és a bor vételét, az elbocsátó áldást. Meg kell mutatnia a lelkésznek, hogy mit és hogyan fog cselekedni. Ha tisztában van a konfirmandus az első (önálló) úrvacsoravétel mikéntjével, akkor képes koncentrálni az úrvacsora páratlan eseményére is. A lelkési liturgikus magatartás sokat segíthet ebben.

Izgalmas liturgikai és liturgioteológiai kérdés az úrvacsora osztásának formája. A Covid-időszak óta elterjedt az eredetileg csak alternatív módnak szánt bemártásos (intinctio), illetve az egyéni kiskelyhes úrvacsoraosztás. Pasztorálpedagógiai szempontból nem mindegy, hogy a konfirmandus miként találkozik először az úrvacsorával. Van-e lehetőség – akár minden személy utáni fertőtlenítő tisztítással – közös kelyhet használni, hogy az úrvacsora eredeti formáját élhessék át, vagy kénytelen a lelkész valamelyik alternatív megoldást választani? Komoly lelkipásztori mérlegelést igényel, hogy a megfelelő formát használják, ahol megvan az egészségügyi biztonság, a közösségi élmény és a teológiai tartalom nem sérül.

Konfirmandusruha

A külsőségekhez tartozik, s ma már abban a korban élünk, ahol az uniformissal vagy az egységes öltözékekkel szemben is a sokszínűség jellemzi az emberek megjelenését és a külsőségeket. Régen természetes volt, hogy a lányok hófehérben, a fiúk pedig fekete öltönyben vettek részt a konfirmációs istentiszteletükön. Olyan helyeken, ahol a népviselet használata még mindennapos volt, az is természetes volt, hogy a fiatalok a tradicionális ünnepi népviseletben jelentek meg. Ma már színesebb a kép. Olykor még a divatbemutató érzése is fenyeget, netán méltatlan versengés alakul ki. Ugyanakkor ismert a másik véglet is: már nem vesznek fel a fiatalok igazán ünnepi ruhát.

Természetesen nincs semmiféle előírás arra nézve, hogy milyen öltözék kötelező vagy legalábbis elvárható egy templomi ünnepségen. A közösség mégis elvárja az alkalomhoz méltó, elegáns, de nem hivalkodó viseletet, a vissza-

fogottan ünnepélyes ruhát, hiszen nem akármilyen találkozóról van szó. Nemcsak a gyülekezet ünnepi találkozója ez, hanem az istenlátogatás ideje, a Mindenhatóval való találkozás alkalma, ahol érezzük a liturgia alapszabályai egyikének a jogosságát: tartalomhoz a forma.

Egyre inkább elterjed – hazánkban a finn testvéregyház hatására – az, hogy a konfirmandusok egységesen egy albához hasonló öltözetet vesznek fel (számos variáció ismert ezek közül is, az egészen egyszerűtől a sodrott övvel összefogott,²⁴ netán díszesebb verzióig). Ez évről évre újra felhasználható, és a konfirmandusok családját sem terheli meg anyagilag az új, ünnepi ruha vásárlásával. Teológiai megközelítés szerint az albaszerű konfirmációs viselet is jelképezheti a konfirmáció összefüggését a keresztséggel, azt a folyamatot, ahol Isten gyermekévé fogad (ennek jele volt a fehér ruha²⁵), és ezt az elhívását megerősíti a konfirmációban. Mivel ez nem egy meghatározott, előírt szabású és mintázatú ruha, itt is van több lehetőség, akár az egyes gyülekezetek maguknak is készíttethetnek konfirmációs ruhát, ami jelentős egyszeri beruházás, de hosszú évekre megold egy ismételt felmerülő gyülekezeti, illetve családi kérdést. Ha ennek teológiai tartalmát megtanítjuk a gyülekezetnek, akkor elképzelhető, hogy a közösség áldoz rá.

Díszítés

Minden ünnepi alkalomra feldíszítik a templomot. Különösen él ez a gyakorlat az esküvők alkalmával. A gyülekezet is, a konfirmandusok családjai is szívesen fordítanak időt, energiát, anyagi erőt arra, hogy a konfirmációra ünnepi díszbe öltöztessék a templomot. A mai esztétizáló, élménytársadalmi hatások közepette ez még inkább megfogalmazódó igényként jelentkezik. Ebben a témában is a templomi íratlan szabályok érvényesek: visszafogottság, méltóság, igényes ünnepélyesség, otthonosság, harmónia. Ha a külső és a belső harmóniában van, az az ünnep ügyét szolgálja. Ha a díszítők túlzásokba esnek, netán egyfajta évfolyamok közötti, egymást felülmúlni akaró verseny alakul ki, az

24 Ezt nevezik a szerzetesi habituson kordának vagy cingulusnak.

25 A húsvét hajnalán tartott nagy keresztelési ünnepre öltötték fel a keresztelendő katekumének a fehér ruhát (amelynek számos biblikus párhuzama van – lásd Zakariás könyve 3. és Jelenések könyve), amelyet fehérvasárnapon, azaz a húsvét ünnepé utáni vasárnapon vetettek le a megkeresztelek.

méltatlan az Úristen ügyéhez. A mértéktartó lényeglátás segít a gyülekezet vezetői és aktív tagjai részéről. Hadd legyen élmény így is gyermekeinknek és az egész gyülekezetnek, de ne legyen az élettől elrugaszkodott, túlfűtött érzelmeket kifejező, felszínes látványra törekvő a díszítés.

Tudományos vonatkozások, teológiai háttér

Források, gyökerek

A konfirmáció a keresztségéből fejlődött ki.²⁶ Az ógyházi gyakorlatból, amelyben a víz rítusához kapcsolódott az olajjal megkenés, a megáldás és a kézrátétel. Önálló liturgiává – hosszú fejlődés után – a 12. századtól vált. Ez volt a bérmálás. A 13. században már előírás, hogy ez ne történhessen meg a gyermek hetedik életéve előtt. A bérmálás lényegéhez tartozott az „utólag bepótolt” keresztlési hitvallás. 1439-ben mondta ki a firenzei zsinat, hogy a bérmálás az egyház hetedik szentsége. A reformáció természetesen elutasította a bérmálást. Azzal a veszéllyel számoltak, hogy bármilyen, a keresztségre épülő rítus a keresztség erejét és annak eredeti mondanivalóját gyengítené azzal, hogy benne nem az Isten elénkbe jövő kegyelme lesz hangsúlyos, hanem az emberi szó, döntés és cselekedet. Ezért a keresztlési hitvallás megerősítését, a személyes áldást és a kézrátételt a tiszta tanítás átadásával, elmélyítésével és begyakorlásával kívánták elvégezni. Kialakult az a gyakorlat, hogy a konfirmációban összekapcsolták a pedagógiai cselekménysort a liturgikus ünneppel.

A konfirmáció és a liturgiatanítás

A konfirmáció folyamatának végére azt a célt tűzték ki a reformáció egyházai, hogy a fiatalságot ráneveljük és -szoktassuk a gyülekezet templomi közösségében való részvételre.²⁷ Ezért a bölcs konfirmációs munkatervek és a konfirmációs oktatás metodikája az hivatott segíteni, hogy az érintettek megtanulják az istentisztelet formáját és tartalmát, azaz értsék, mi zajlik a templomban, begyakorolják annak verbális és nonverbális közösségi nyelvét, s otthon

26 Vö. DEEG–PLÜSS 2021, 337. o.

27 Uo. 338. o.

érezzék magukat az Isten és ember, ember és ember találkozásának helyén, a liturgiában. Ha erre az ismeretre és erre a vágyra szert tesznek, akkor az istentisztelet nem lezárása, hanem csúcspontja a konfirmációs munkának (oktatásnak).²⁸

Nem véletlenül és nem is elvetendő példaként alakult ki olyan konfirmációs oktatási módszer, amely az istentisztelet témája köré gyűjtve oktatja az egyháztörténetet, a bibliikumot és a hittani tartalmakat. Az így konfirmáló fiatalok nem idegenkednek a templomi eseményektől, tudatosan élhetik meg a liturgia egyéni és közösségi élményeit, a gyülekezeti élet szíve közepének számító istentiszteletet.

Isolde Karle írja, hogy a konfirmációs időnek nemcsak pedagógiai, de liturgiadiadaktikai potenciálja is van.²⁹ Nem elegendő „parancsba kiadni”, hogy a konfirmációs oktatás hónapjaiban kötelező az istentisztelet-látogatás. Ez csak újabb komponens lehet az elidegenedéshez. Kísérni is kell ebben a fiatalokat. Ezt az időt ki kell tölteni vonzó feladatokkal, élményszerű pillanatokkal, aktív szolgálatban való részvétellel, folyamatos, istentiszteletet követő reflexióval. Ez az a lehetőség, amely által nemcsak egy tanfolyam részese lesz a konfirmandus, hanem valóban benne élhet a gyülekezetben. Ha a gyülekezetben egy hideg-rideg közeget talál, ha nem érzi meg, mennyire fontos az egész közösség számára, ha nem válik érintetté, ha nem érzi meg a saját, teste szabott szerepét, akkor később sem számíthatunk arra, hogy a gyülekezetben marad. Ezért a konfirmációs oktatás ideje alatt fokozott figyelmet kell szánnunk az istentiszteleten a konfirmandusok jelenlétére, kísérésére. Ez időt, energiát, áldozatot kíván a lelkésztől és a gyülekezettől, de ez a „befektetés” sokszorosan megtérül. Az adott gyülekezet missziói karakterének tesztje ez. Misszionálni nem idegenben kell. Meg kell éreznie a gyülekezetnek a fiatalok – a konfirmandusok – közti missziói feladatát és lehetőségeit. Csak így alakul ki a ránk bízott ifjúságban a keresztény és azon belül az evangélikus identitás. Ugyanakkor, amikor a liturgiában aktivitásra készítjük őket, fontos, hogy az igehirdetés is úgy formálódjék, hogy a konfirmandusok egyenként és csapatként is címzettnek érezzék magukat.

28 KARLE 2020, 525. o.

29 Uo. 522. o.

Az oktatás ideje alatt arra is szánni kell időt, hogy külön konfirmandus-istentiszteletet tartsunk annak külső és belső kritériumait komolyan véve. Nem elegendő a templom meglátogatása, ahol bemutatjuk az épületet, annak be rendezéseit, beszélünk funkcióiról, esetleg kipróbáljuk a hangszert, a harangozást, az oltárberendezést. Olyan valódi istentiszteletet kell szervezni a konfirmandusnak, amelyben megtapasztalja azt, hogy ő is az istentisztelet kreatív és alkotó része.

A speciális istentisztelet és a gyülekezeti istentiszteletbe való aktív bekapcsolódás olyan otthonosságérzetet épít fel, amely után később már nem kötelességszerűen jelenik meg a templomban.

Átmenetek liturgiája

Manfred Josuttis istentisztelet-teológiai kötetének³⁰ minden egyes fejezete azzal kezdődik: „Minden élet viszonyul, viselkedik – többnyire agenda szerint.”³¹ Ebben leírja a rítus lényegét, amelyben az érintett ember és közösség viszonyul az élet eseményeihez és időbeli folyamatához.

Kultúrantropológiai szempontból a konfirmáció az átmenetek liturgiájának egyike. Az emberi élet útján az egyes ember és a közösség a mérföldkövekhez megfelelő rítust rendel. Így van ez a születéssel, a felnőtté válással, a családalapítással, a hivatás- és munkaválasztással, az öregedéssel és a halállal kapcsolatban is. A rítuselméletek arról beszélnek, hogy minden ilyen szertartásnak két oldala van, ahogy egy ajtó is kettős funkcióval rendelkezhet: lezárja azt, ami mögöttünk van, és kinyithatja azt, ami előttünk van. Az átmeneti rítusok közt ilyen a konfirmáció is, amely lezárja a naiv gyermekkort, és nyit a felnőtté válás felé: tanulással, információszerezéssel és -feldolgozással, kételkedéssel, rácsodálkozással, megbizonyosodással, hogy azután – ki korábban, ki jóval később – elérkezzen a második naivitáshoz.³² A bűnbocsánatot hordozó karaktere miatt minden istentiszteletnek van ilyen értelme, de a konfirmáció különösen is hordozza ezt jellemzőt.

30 JOSUTTIS 1991.

31 Uo. 51. o.: „Alles Leben verhält sich – einiges Leben verhält sich manchmal nach der Agende.”

32 Vö. NYÍRI Tamás Jézus-könyvének (2000) jól ismert elméletét, amely a tanítványi életben veszi végig az utat az első naivítás elvesztéséből a második naivítás megszületéséig.

Az iniciációs liturgiák eleve hordozzák a következő fázisokat:³³ *szakítási fázis* (kiszakadás az eddigi szociális, kulturális, vallási státusból), *lebegő vagy átalakulási fázis* (ez alatt az idő alatt az érintett bizonyos értelemben a „senki földjén” tartózkodik); ebből megy át harmadjára a *betagozódási fázis*ba, amely már az új szociális, gazdasági és vallási státuszt veszi át és erősíti meg, új szereppel integrálva a közösségbe vagy éppen új közösséget hozva létre. A konfirmáció végigmegy ezen az úton, ahol a lelkésznek és a közösségnek mindent meg kell tennie azért, hogy a fiatalt segítve megkönnyítsék ezt a folyamatot, annak minden állomását.

Konfirmáció a keresztség és az úrvacsora felől nézve

Pröhle Károly az *Agenda* igen értékes apróbetűs magyarázatai közt a konfirmációval kapcsolatban is számos fontos tényre hívja fel a figyelmet.³⁴ Utal arra, hogy „a konfirmáció mai formájában többretű cselekmény, mert benne többféle értékes egyházi hagyomány és többféle fontos egyházi érdek találkozik”. Pröhle pontosan megfogalmazza a keresztség, az első úrvacsoravétel és a konfirmáció összefüggéseit. „A konfirmáció a gyermekkeresztség felől nézve az az alkalom, amelynél a felnőtt gyermek vallást tesz arról, hogy megismerte a keresztségben nyert kegyelmet, és hogy ebben a kegyelemben akar járni.” Ugyancsak innen közelítve említi meg, hogy „a konfirmáció a Szentlélek vételének alkalma, bár nem egyetlen és nem feltétlenül első alkalma. Mert a víztől és Szentlélektől születés összetartozik, ha nem is történik a kettő mindig egyszerre.”

Pröhle a konfirmáció másik fontos aspektusát is körüljárja. „Az úrvacsora felől nézve az úrvacsorához bocsátás első alkalma.”³⁵ Utal a reformáció gyakorlatára és elvárására, hogy az úrvacsorával élőknek alaposan ismerniük kell az arról szóló tanítást. Ugyanakkor a világ evangélikusságának mára kialakult gyakorlata nemcsak a tudásanyag meglétére, a tanítás folyamatára épít az első

33 Ezt a gondolatot Michael MEYER-BLANCK a 20. század elejéről, Arnold van Gennep leírásából idézi (2011, 48. o.).

34 *Agenda* 2008, 345. o.

35 Az MEE Zsinata 2022 őszétől lehetővé tette – megfelelő előkészülettel és szülői vagy más felelős személyi kísérettel – a konfirmáció előtti úrvacsoravételt az öt évnél idősebb gyermekek számára.

úrvacsoravétellel kapcsolatban, hanem az érzelmi felfogóképességre, miszerint a gyermeki lélek bizonyos értelemben akár nyitottabb lehet az úrvacsora misztériumának megragadására, mint a felnőtt.³⁶ Ezért ha biztosított a gyermek-úrvacsora családi-gyülekezeti komolyanvétele, akkor lehetőség nyílik gyermek-úrvacsorára, de sohasem önálló módon. Ebben az esetben a konfirmáció az első önálló úrvacsoravétel alkalmává válik. Ezáltal a konfirmáció súlya nem szenved csorbát, sőt valóban a tudatos keresztény élet startpontjává válhat.

A gyermekúrvacsora és a konfirmációhoz kötött első úrvacsoravétel

Bár a nyugati evangélikusság úrvacsorához való viszonya hatással volt a konfirmációi munka folyamatára (az úrvacsora valamilyen szintű adaptálása), az igazi kihívás az eddigi gyakorlat számára az volt, amikor a nyugati protestantizmusban újra megjelent a gyermekúrvacsora kérdése.³⁷ Nem úgy, mint a keleti kereszténységénél, ahol a csecsemőkeresztséggel együtt kiszolgáltatják az úrvacsorát is. Ez a gyakorlat az ortodox egyházban mind a mai napig létezik. Nyugaton – 1215-ben – a lateráni zsinat rögzítette, hogy a gyermekek legkorábban hétéves kortól áldozhatnak. Ennek az a teológiai háttere, hogy úgy ítélték, ebben az életkorban a gyermek már meg tudja különböztetni a jót és a rosszat.³⁸

Ebben az értelemben alakította ki a reformáció az úrvacsora és a hitoktatás kapcsolatát, ami az úrvacsoravétel előtti vizsgálat gyakorlatát jelentette, azaz az úrvacsorával élni kívánót kikérdezték arról, hogy tudja-e a tiszta és helyes tanítást.³⁹ S míg a katolikus gyakorlat szerint az elsőáldozás a 9. századtól már gyermekkorban természetes volt, addig a reformáció egyházaiban ezt kizárták. Csak a 20. század második felében és a 21. század elején döntenek a kíséretet feltételező gyermekúrvacsora bevezetéséről.⁴⁰

36 Nem feledhetjük, hogy Luther az asztali beszélgetések egyikében (WA.TR 1: 157, 365) elképzelhetőnek tartotta a gyermekek úrvacsorához bocsátását. Amikor azonban a gyónás elhatalmasodott az eukharisztia felett, ez szinte lehetetlenné vált. „Es steht nichts im Wege, dass auch Kindern das Sakrament des Altars gegeben werde” – azaz nem áll semmi annak útjában, hogy az oltári szentséget gyermekeknek is adják.

37 Vö. MEYER-BLANCK 2011, 509. o.

38 „Anni discretionis”.

39 Ez volt az úrvacsorához bocsátás – *admissio* – feltétele.

40 Vö. MEYER-BLANCK 2011, 510. o.

Egyházunk egész közösségünket képviselő zsinatának gyermekúrvacsorát megengedő döntése ebben az értelemben nem tette sem fölöslegessé, sem gyengévé a konfirmáció folyamatát és eseményét, sőt kiemelte, hogy az elköteleződés teszi lehetővé, hogy önállóan éljen bárki is az eukharisztia ajándékával.

Kazuális istentisztelet és konfirmáció

A keresztény istentisztelet-teológiában kiemelt szerepe van a kazuális szolgálatoknak, hiszen a keresztség (amellett, hogy szentségkiszolgáltatás), a házasság megáldása és a temetés evangélikus értelemben istentisztelet, azaz *liturgia Dei*. A konfirmáció is a kazuális szolgálatok közé sorolandó,⁴¹ hiszen konkrét eset – gyülekezethez tartozó fiatalok oktatása, nevelése ér el egy fontos mérföldkőhöz, és személyes esetekkel kapcsolatban zajlik életfordulót jelentő szertartás. A konfirmáció kazuális istentisztelet.⁴² Isolde Karle egyenesen ifjúsági kazuáliának nevezi.⁴³ Ezért szükséges a kazuális szolgálatokra szóló általános szabályokat gyakorolni a liturgusnak, az igehirdetőnek, az eseményben részt evő minden szolgálattevőnek.

A kazuális szolgálat kiemelkedő megvalósítási szempontja: egységben látni és együtt kezelni a textust és a kontextust. Ezért az alkalom egészét biblikus lelkiségnek kell átjárnia, de úgy, hogy egy pillanatra sem szabad szem elől veszteni a kontextust. A kontextus ebben az esetben kettős meghatározottságú: a *konfirmandus személyek* egyenként és a *konfirmanduscsoport* az egymáshoz, a gyülekezethez, az egyházhoz és a társadalomhoz való viszonyában.

Befejező gondolatok

Michael Meyer-Blanck szerint a konfirmáció az evangélikus keresztény lét nyilvános bemutatása.⁴⁴ Ez az összefoglaló mondat valóban megragadja a lutheránus konfirmáció lényegét. Életről van szó, amely Isten ajándéka. Ez igazi örömhír, azaz evangélium. Aki az evangéliumból él, az evangélikus. Ez az

41 Vö. KARLE 2020, 510. o.

42 DEEG–PLÜSS 2021, 69., 331.o.

43 KARLE 2020, 513. o.

44 Vö. MEYER-BLANCK 2003, 506. o.

élet azonban a megszületés pillanatától veszélynek van kitéve a világ viharai-ban és a gonosz hatalmának létünket meggyengítő támadásai közepette. Erőre, megerősítésre, újlásra és közösségre van szükségünk. A konfirmáció ezt kínálja fiataljainknak, de az őket befogadó gyülekezetnek is. Teszi ezt egy jóízűre formálható tanulási folyamaton keresztül éppen úgy, mint egy élet fontos fordulópontját jelentő rítus által. A személyes vezetésen keresztül éppen úgy, mint a névre szóló áldáson és a társat adó kísérettel keresztül.

2023-ban a Magyarországi Evangélikus Egyház a konfirmáció és elköteleződés évét tartja. Ez arra ad lehetőséget, hogy újragondoljuk, újratanuljuk és újraéljük a konfirmációt mint Isten megerősítő szeretetének jelét és eseményét. Általa épül az egyház, épül a gyülekezet és épül az emberi élet. S közben tudatosítjuk és élvezünk azt, amiről a próféta így vall: „Erőt ad a megfáradtnak, és az erőtlent nagyon erőssé teszi.” (Ézs 40,29)

Felhasznált irodalom

Agenda a Magyarországi Evangélikus Egyház lelkészei számára. Szerk. Pröhle Károly. Luther Kiadó, Budapest, 2008.

BIERITZ, Karl-Heinrich: *Liturgik.* Walter de Gruyter, Berlin, 2004.

DEEG, Alexander – PLÜSS, David: *Liturgik.* Gütersloher Verlagshaus, Gütersloh, 2021. (Lehrbuch Praktische Theologie 5.)

Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv. Luther Kiadó, Budapest, 2007.

HAFENSCHER Károly: Liturgia-e a konfirmáció? Az áldás pillanata és folyamata. In: *250 éves a konfirmáció Magyarországon. Tudományos konferencia a Magyarországi Evangélikus Egyház Néprajzi Munkacsoportja, az Evangélikus Országos Múzeum, az ELTE Folklor Tanszéke és az MTA-ELTE Szövegelemzési Kutatócsoportja rendezésében, 2005. márc. 31. – 2005. ápr. 1.* Szerk. Veres Emese-Gyöngyvér. Budapest, 2006. (Vallási Néprajz 15.) 17–21. o.

JOSUTTIS, Manfred: *Der Weg in das Leben. Eine Einführung in den Gottesdienst auf verhaltenswissenschaftlicher Grundlage.* Kaiser Verlag, Gütersloh, 1991.

- KARLE, Isolde: *Praktische Theologie*. Evangelische Verlagshaus, Leipzig, 2020. (Lehrwerk Evangelische Theologie 7.)
- MEYER-BLANCK, Michael: Die Konfirmation. In: Hans-Christoph Schmidt-Lauber – Karl-Heinrich Bieritz – Michael Meyer-Blanck (szerk.): *Handbuch der Liturgik. Liturgiewissenschaft in Theologie und Praxis der Kirche*. Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2003. 481–508. o.
- MEYER-BLANCK, Michael: *Gottesdienstlehre*. Mohr Siebeck, Tübingen, 2011.
- NYÍRI Tamás: *Ki ez az „ember”?* 2. kiad. Egyházfórum Alapítvány, Budapest, 2000.

Konfirmációi előkészítő havi négyórás tömbökben

SIMON RÉKA

A tömbösített órák előnyei

93

A konfirmációi előkészítők havonkénti, egyáltalán tömbösített blokkokban történő megtartása mellett szól az a tényező, hogy a gyermekek iskolai és egyéb foglalkozásokkal terhelt idejéhez adott esetekben talán jobban hozzáilleszthető, mint a heti találkozások formájában történő felkészülés. Ez különösen igaz lehet, ha a csoportnak olyan tagjai is vannak, akik távolabbról érkeznek az előkészítő alkalomra. Ahol a tömbösített órákkal végzett felkészítést kipróbálták, nagyrészt a szülők is azt jelezték, hogy sokkal jobban be tudják illeszteni a család időbeosztásába. Emellett rugalmasabban kezelhetőek az órák keretei, hiszen ha jobban belemerül a csoport egy-egy témába, akkor arra több időt lehet rászánni. Ha szükséges, könnyebben tervezhetőek kiegészítő alkalmak. Havonként is megtarthatók a tömbösített órák, de a konfirmáció időpontjától függően a gyakoriságuk is a saját igényekhez igazítható.

A tömbösített órák során is fontos, hogy a konfirmandus ne „vendégként” érkezzen az előkészítő helyszínére, hanem érezze, hogy egy csoportnak, a gyülekezetnek a tagja – a lelkéssel együtt. A hosszabban együtt töltött idő a helyszínen megélt, közösen végzett tennivalók által is támogatja a közösséghez tartozás érzését, a gyülekezet iránt érzett felelősségtudatot. Például a gyülekezeti házban tartott előkészítő során ilyen csapatépítő jelleget kaphat, hogy

a konfirmandusok megérkezésekor nincs előre elkészítve minden, hanem a körülbelül négyórás együttléthez ők készítik elő a helyiséget, teát főznek stb., a végén elpakolnak, mosogatnak, takarítanak... A tevékenységek, a munka által jobban sajátjuknak érzik a gyülekezet találkozásainak egyik helyszínét. Az ilyen jellegű tevékenység előkészítheti a konfirmandusban az ifis önállóságot és a gyülekezeti élet iránti elköteleződést.

A tömbösített órák témajavaslat

Az alábbi két vázlatos tanmenet, témajavaslat iránymutatást adhat a saját gyakorlat kialakításához. Mindenki az egyéni elképzeléseihez, terveihez, gyakorlatához igazíthatja és a konfirmáció helyi időpontja szerint alakíthatja. A tömbök sorrendje, de a tömbökön belül az órák sorrendje is cserélhető, változtatható. Az alábbi alkalmankénti négy-, illetve háromórás tanmeneteket két különböző gyülekezetben vezettük be és próbáltuk ki. Jelen kiadványban gondolatindító, inspiráló összeállításként adjuk közre őket, és egyéni meglátások, helyi körülmények szerint változtathatók.

A közölt sorozatok alapvetően a tanulással töltött alkalmakat mutatják be, amit az tesz egésszé, ha a konfirmandusok a gyülekezet többi tagjával és rétegével is találkoznak, illetve sor kerül énekléssel és játékkal töltött felkészítő alkalmakra is. Ezekre e kiadványban további ötletek találhatóak, ugyanakkor fontosnak tartom egyrészt azt, hogy a konfirmandusok a felkészítés során feladathoz juthassanak a gyülekezetben (például körlevél kézbesítése, idősök látogatása például adventben, gyerekprogramon segítőként részvétel, beosztás szerinti kettő-négy fős csoportokban minden vasárnap segítségnyújtás istentisztelet előtt és után stb.), másrészt azt, hogy az ifivel találkozzanak, annak részévé lehessenek. Utóbbihoz olyan konfirmandus-ifis hétvége szervezhető a felkészítők idejében (például szünidőben tartott konfirmáció hetében), amikor a napokat akár csak délután elkezdve a konfirmációi óra végén fogadják a konfirmandusokat az ifisek, és elsősorban sok játékkal, de Istenre figyeléssel is „befogadják” őket, részévé válhatnak az ifinek.

A konfirmandusaink feltételezhetően általánosan egyre kevésbé olvasnak – Bibliát is. A bibliolvasás mellett ezért különleges hangsúlyt kaphat a „szent cselekmény”, a szentség tan.

Módszertani javaslatok

A tömbösített órák időtartama alkalmanként kb. három-négy óra. Ez az időkeret megköveteli, hogy az időt változatos módon töltsük tanítással és tanulással. A *Tanuló közösségben* című konfirmációi kézikönyv erre számos ötletet ad. Ezenkívül szakkönyvekben és az interneten a csoportos és egyéni tanítás gazdag módszertani javaslataiból válogathatunk.¹ A tömbösített konfirmációi előkészítő tágabb keretet ad a személyes és közösségi elcsendesedés tanításának, a saját spiritualitás gyakorlásának, fejlesztésének is. Az alábbi sorozatok óraleírásaiban ilyen elcsendesedéssel töltött órákra is van példa. Hogy az elcsendesedés működik-e egy konfirmanduscsoportban, amelynek tagjai talán több iskolából kerülnek ki, és több hét eltelik a találkozásaik között, az attól is függ, hogy a konfirmandusok biztonságban érzik-e magukat egymás jelenlétében. A blokkok elején rövid, vezetett elcsendesedéssel is taníthatjuk a csendet, a csend elviselését a különösen sok hang között élő fiataloknak. Vezetett elcsendesedés lehet például az, ha megengedjük, hogy behunyják a szemüket, rádőljenek az asztalra, vagy ha a földön ülünk körben, akkor úgy segítsünk nekik erre alkalmas testhelyzetet találni. Engedjük meg nekik, hogy ha nem akarnak, akkor ne vegyenek részt az Isten előtti csendben, de mégse zavarják a többiek csendjét.

Ha kialakul a csend, akkor vezethetjük az imádságukat például ezekkel a felhívásokkal: 1. Gondoljatok mindarra, amiért hálásak vagytok Istennek! 2. Gondoljatok arra, amiért bocsánatot kell kérnetek Istentől, emberektől! 3. Gondoljatok arra, amit kértek Istentől! 4. Gondoljatok azokra, akiknek segítséget kértek Istentől! 5. Mondjuk el a Jézustól tanult imádságot!

1 Lásd pl. KAGAN, Spencer: *Kooperatív tanulás*. 3. kiad. Ford. Váczy Zsuzsa. Önkonet, Budapest, 2010; GINNIS, Paul: *Tanítási és tanulási receptkönyv*. Ford. Kovács János. Alexandra, Pécs, 2018; stb.

A négyórás időtartamot színesíti, ha az egymást követő, körülbelül negyvenöt perces tanórákat különböző munkamódszerekkel tervezzük meg, és ha a konfirmandusoknak lehetőséget adunk a mozgásra is. Erre ad lehetőséget, ha a négyórás blokkban nem ugyanazon a helyszínen maradunk, hanem a témától függően időt töltünk a templomban (például a szentségek tanításakor), a lelkesi hivatalban (például a kereszteleési anyakönyvbe való betekintés kapcsán) és a gyülekezet életének egyéb helyszínein, vagy egyáltalán a szabadban, stb. Nagyon fontos a tanítási és tanulási módszerek változatossága a négyórás blokkokban, de ugyanúgy fontos, hogy az alkalmazott módszerekkel tanítóként azonosulni tudjunk, és otthonosan mozogjunk bennük.

Bibliai részek értelmezésénél szintén különféle megoldásokat alkalmazhatunk az egyéni és a csoportos, a frontális és a kooperatív feldolgozásra egyaránt. Kiindulópont lehet egy önálló bibliaértelmezést segítő kocka készítése például kartonpapírból hajtogatva, ragasztva. Minden oldalára két-két bibliaértelmezést elindító javaslat kerül fel, hogy a konfirmandus az adott helyzetben választhasson. A választás lehetősége által inkább hívás-, mint feladatjellegűt kap a bibliaértelmezés. A kocka oldalaira ilyen javaslatok kerülhetnek fel: 1. Nézz körül a történetben! Lépj közel a szereplőkhöz, és figyeld őket! / Jó érzés az, hogy... 2. Nézz körül a történetben, figyeld a hangokat! / Elmondanám a barátomnak, hogy... 3. Nézz körül a történetben! Érintsd meg azt, ami megérinthető! / Mintha Isten hívna, hogy... 4. Milyen érzelmek ébrednek bennem? Vajon miért? / Mire tanítana (a bibliai rész alapján) apukám? 5. Erről eszembe jut, amikor az történt velem, hogy... / Taszít az, hogy... 6. Mit tesz Isten/Jézus? / Mire tanítana (a bibliai rész alapján) anyukám?

Több bibliai rész értelmezésénél akár megfogalmazhatunk olyan kérdéseket is, amelyekre mindegyik rész alapján kereshetnek válaszokat, így akár kisebb csoportokban dolgozva végül a válaszaikkal egymást tájékoztatják az elolvasott igéről, és segítik a közös megértést.

Egyre több alternatív ötlettel találkozunk a konfirmációi vizsgával kapcsolatban is. Fontos tényező az előkészítők során, hogy a gyermekek másként tanulnak, memorizálnak, mint a gyülekezeti tagok jelentős része, akik ugyan-

akkor elvárásaikkal vagy véleményükkel hatással lehetnek a vizsgára.² Biztonságot, tervezhetőséget jelenthet a konfirmandusok számára, hogyha a vizsgára való gyakorlás minél korábban részévé válik az előkészítőknek (például hagyományos vizsgaistentisztelet esetén „kikérdezés” a templomban az istentiszteletnek megfelelő elhelyezkedéssel, akkor is, ha a válaszokat még csak olvassák).

Azt is figyelembe kell venni, hogy sok iskolában elsősorban írásban történik a számonkérés, ezért vannak gyerekek, akik írásban bátrabban és mélyebb gondolatokkal szólnak hozzá egy-egy témához. Az esszé- és a konfirmációi naplóírás ilyen szempontból jó eszköze lehet a konfirmációi előkészítőnek. A konfirmációi napló alapja lehet egy kérdéssor, amely alapján a blokk végén egyénileg vagy kisebb csoportokban beszélgetve, vagy még aznap otthon átgondolhatják az együtt töltött időt. Ilyen kérdések lehetnek például: 1. Mikor éreztem magam legjobban a konfirmációi előkészítőn? 2. Az óra melyik részén, hogyan működött a legjobban a konfirmandus csoportunk? 3. Mit értettem a legkevésbé az előkészítőn? 4. Hogyan tudnám a saját szavaimmal kérdéssé fogalmazni azt, amit nem értettem? 5. Milyen saját válaszom van erre a kérdésre? 6. Amit a mai előkészítőn megtanultam. 7. Közelebb érzem-e magamat Istenhez? Mi vitt közelebb? Mi az, ami esetleg akadály bennem, hogy közeledjek hozzá?

A konfirmációi naplóba megbeszélés alapján a lelkész is írhat, reflektálhat a konfirmandus gondolataira, válaszolhat a kérdéseire. Ha a konfirmációi napló elektronikus formában, konfirmandus és lelkész között megosztott dokumentum, akkor könnyebben elérhető a lelkész számára, és talán korunk konfirmandusa is szívesebben használja. A konfirmációi napló hidat képez a tömbösített órák között.

A konfirmációi oktatásnak nincs a tanulók számára kézbeadható tanönyve. A közölt tanmeneteknél füzetként lapozható mappában adhatjuk oda

2 Az internet által kiszolgált problémamegoldás másolás visszafordíthatatlanul megváltoztatta a tanulási folyamatot. A harminc évnél idősebbek az információkat eltárolják. A harminc év alattiak nem az információkat tárolják el, hanem azok elérési útvonalaikat. Az elérési út vonal nem feltétlenül azonos a tudással. Ez akkor működik, ha van internet. Ez fiziológiai-technológiai kiszolgáltatottság. Ez a változás problematikusá teszi azt, ahogyan a harminc év felettiak tanítják a harminc év alattiakat. A téma mélyebb megismeréséhez ajánljuk Szücs Sándor *A krízisgeneráció és a generációkra váró krízisek* című előadását. Videó: <https://youtu.be/H1Kk1bsqpDE>.

a konfirmandusoknak az előkészítők írott anyagát. Belekerülhet a konfirmációi vallástétel szövege, a káté, a gyülekezet története, az egyházkerületek³ és az egyházmegyék⁴ térképe, jegyzetlapok stb.

Az alább közölt első konfirmációi előkészítő-sorozat négyórás blokkjaiban négy negyvenöt perces tanóra tartható, köztük tizenöt perces szünetekkel. Ez az időkeret az aktuális igények szerint rugalmas lehet annak érdekében, hogy az egyes témák és tevékenységek számára legyen lehetőség az elmélyülésre.

Hatalkalmas konfirmációi előkészítő-sorozat tömbösített órákkal

Mi a konfirmáció?

- Beszélgetés a konfirmációról
- A konfirmációi káté teljes áttekintése, átolvása
Az áttekintés célja, hogy a konfirmandusok felmérjék, hogy olyan témák is előkerülnek majd, amelyeket már tudnak, tanulták hittanórákon vagy gyülekezeti, istentiszteleti helyzetekben, és hogy melyek azok a témák, amelyekkel teljesen új információként találkoznak.
- Elcsendesedés a templomban
Az alkalom célja, hogy Isten előtti csendességben, imádságban gondoljanak a konfirmációjukra. Felhasználható a gyülekezetben használt konfirmációi vallástétel szövege.
- Ismerkedés a saját gyülekezet történetével
A gyülekezettörténet alkalmas terjedelmű leírását 4 szempont alapján, fókuszálva olvassa mindenki magában: 3 furcsa, 3 meglepő, szomorú, 3 szép, magasztos, megható, eseményt gyűjtsenek ki, és 1 olyat, ami a legfontosabb az illető konfirmandus számára, megindokolva, hogy miért az. A gyűjtött információkat kisebb konfirmanduscsoport esetén együtt beszéljük meg, nagyobb csoport esetén kb. 5-8 fős körökben.

3 <https://www.evangelikus.hu/egy hazunk/egy hazkeruletek>.

4 <https://www.evangelikus.hu/egy hazunk/egy hazmegyek>.

- Házi feladat
Beszélgessenek családtagjaikkal, rokonaikkal, hogy milyen feladatokban vettek részt korábban, vagy milyen szolgálati terület állna közel hozzájuk.

Ismerkedés az egyház életével

- Közös éneklés, egy-két új ének tanulása; beszélgetés a házi feladatokról
- Csoportmunka az evangélikusságról és a Magyarországi Evangélikus Egyházzal

Három csoportra osztjuk őket. Az egyik csoportnak odaadjuk a Magyarországi Evangélikus Egyház egyházkerületeinek a térképét, a második csoportnak az egyházmegyék térképét, a harmadiknak a saját egyházmegyénk térképét, vagy ha nincs ilyen, akkor az egyházmegyék térképét. A csoportok az internet és az *Evangélikus Naptár* segítségével gyűjtenek adatokat: 1. Püspökök és egyházkerületi felügyelők neve, elnök-püspök és országos felügyelő neve, zsinat (rákereshetnek az egyházi törvényekre), országos presbitérium, országos iroda stb. 2. Esperesek nevei, evangélikus iskolák bejelölése a térképen stb. 3. A saját egyházmegyében egyházközségek bejelölése, felsorolása, lelkészek nevei, evangélikus intézmények bejelölése stb. A feladatot úgy beszéljük meg, hogy a konfirmandusokat kérdezzük meg arról, milyen észrevételeik vannak a gyűjtött adatok alapján.

- Bibliai részek olvasása, értelmezése az egyházzal és működéséről
- Ismerkedés az egyházközség működésével – meghívott vendég: a felügyelő
Ha a csoport létszáma engedi, akkor a lelkészi hivatalban mutatjuk meg nekik a jegyzőkönyveket, beleolvashatnak előre kiválasztott, erre alkalmas régi és újabb jegyzőkönyvekbe, megnézhetik a jelenléti íveken a presbiterek névsorát, megismerkednek a presbiteri ülés és a közgyűlés fogalmával, a gyülekezeti nyilvántartás és a választói névjegyzék fogalmával, az egyházközség önfenntartó működésével, stb.

Tízparancsolat

- Éneklés; ismerkedés az első hitágazattal a *Kis káté* magyarázata alapján
- Beszéljünk a Tízparancsolat első három parancsolatáról a *Kis káté* alapján.
A beszélgetések után akár esszé írása, például a következő címek vala-

melyikével (maguk a konfirmandusok is kiválaszthatják a címet): Isten és én, Isten az életemben, Életem Istennel, stb.

- A Tízparancsolat 4–10. parancsolatának értelmezése szerepjátékban Párokban kapnak egy-egy jól körülírt karaktert, személyt. Néhány perces beszélgetésben értelmezzék a karakter jellemzőit, majd rajzolják le egy A3-as kartonra. Válasszunk egy vagy két moderátort a játékhoz. A lelkész kaphat lelkész karaktert, választhat magának jellemzőket. A moderátorok egyenként olvassák a parancsolatokat és a Luther szerinti értelmezést, majd a játékban részt vevő karakterek megvitatják a hallottakat, véleményt alkotnak, hozzászólnak, érvelnek, kérdéseket tesznek fel és válaszolnak meg. Bátorítsuk a konfirmandusokat, hogy egyes szám első személyben szólaljanak meg a játékban. A foglalkozás célja, hogy különböző megközelítésekkel érveljenek az elhangzó értelmezés mellett és ellen, hogy párbeszéd alakuljon ki a lelkésszel.

Az utolsó tíz-tizenöt percben zárókört kezdünk azzal, hogy kiemeljük őket a szerepből, és megkérjük, hogy mondják el egyenként: mi volt a legerőteljesebb tiltás számukra, a legerőteljesebb bátorítás, biztatás, és mit visznek magukkal ebből a blokkból. A megszólaló megszólítja azt, akit következő megszólalónak kér fel.

Miatyánk

- Közös ének: egy egyszerű taizéi éneket válasszunk, amelyet talán sikertől megtanítani több szólamban is.
- Bemelegítő játékként játszunk egy kommunikációs játékot, amely valahogyan az imádságra mutat. Például mindenki választ egy Dixit-kártyát abban a témában, hogy mit jelent számára az imádság, és két-három fős körökben, kisebb konfirmanduscsoport esetén együtt megbeszéljük ezeket.
- A Miatyánk szövegét részenként, Luther magyarázatával egy-egy A3-as papírra írva kilenc állomáson helyezük el imaösvényként. A konfirmandusok egyenként mennek végig az imaösvényen. Írják rá a lapokra a saját értelmezésüket. Lehet cédulákra is írni, és azokat perselyként elkészített dobozókba összehajtva beledobni. Nagy körben (ha van erre

lehetőség, akkor földön) ülve felolvassuk az értelmezéseiket, és együtt beszélgetünk róluk.

- Tizenkétszer öt perc imádság.⁵ Minden konfirmandus keressen magának egy csendes helyet, ahol végig tudja imádkozni a tizenkétszer öt percet a kiosztott leírás szerint. A csendes imádság után minden konfirmandus írja le a benyomásait a füzetébe vagy a konfirmációi naplójába. Az utolsó percekben tartunk egy zárókört, amikor mindenki röviden elmondja, hogy mit élt meg ebben az imádságban. Az alkalmat közös énekléssel zárjuk.

Tizenkétszer öt percnyi imádság

1. Elénekelem magamban (akár hang nélkül is) a kedvenc istentiszteleti énekemet.
2. Odafigyelek a légzésemre. Minden belézésnél Isten szeretetére gondolok, amit tőle kapok, a kilélegzésknél pedig arra gondolok, ami nyomaszt, és szeretnék megszabadulni tőle.
3. Elmondom Istennek, mi foglalkoztatott, és mi hatott rám tegnap.
4. Elmondom Istennek, milyen bűnöket és terheket látok magamon, amelyeket le szeretnék tenni.
5. Öt percig folyamatosan egy kiválasztott bibliai dicsérő igeverset ismételgetek.
6. Isten elé viszem a kéréseimet.
7. Célzottnan imádkozom a gyülekezetért, illetve Isten országáért általában véve: a lelkészekért, a munkatársakért, az alkalmakért, a csoportmunkáért, a világban folyó misszióért, az egyház helyzetéért...
8. Hálát adok Istennek, hogy jelen van az életemben és a gyülekezet életében.
9. Felolvasom az aznapi igazságot, és elmondom Istennek, ami arról eszembe jut.
10. Csöndben maradok, és figyelek arra, amit Isten mondani akar nekem, és beszédes hallgatással egyszerűen megállok előtte.

5 DOUGLASS, Klaus: *Isten szeretetének ünnepe. Az istentisztelet mai formáiról*. Kálvin Kiadó – Luther Kiadó, Budapest, 2005. 105. o.

11. Odafigyelve és lassan végigimádkozom a Miatyánkot vagy egy másik előre megfogalmazott imádságot.
12. Megnevezem Isten nagyságát, megnevezem a tulajdonságait, esetleg nyelveken imádkozom, majd elviszem magammal Isten nagyságának és fenségének tapasztalatát a hétköznapiakba.

Megváltás

- Jézus-énekek éneklése; ismerkedés a második hitágazattal a *Kis káté* magyarázata alapján
- A keresztség
Bemelegítő játékkal közelíthetünk a témához. Ilyen ötleteket találhatunk a *Tanuló közösségben* című könyvben, de magunk is készíthetünk például egy Fekete Péter jellegű kártyapaklit, ahol a keresztséggel kapcsolatos kérdés-válasz párokat fogalmazunk meg bibliai történetek és a *Kis káté* alapján. Segíthetjük a kérdésekre adott válaszok megtalálását különböző betűtípusok és színek használatával.
- Ezen az órán előkerülhet a keresztlési kancsó, cseppenthetünk vizet a kezükre vagy a homlokukra, megnézhetjük a keresztlési anyakönyvben azoknak a konfirmandusoknak a bejegyzését, akit az egyházközségben keresztltek. Beszélgethetnek két-három fős csoportokban a keresztlési igéikről: mit ad hozzá Isten igéje az életedhez? Az óra folyamán meg is tanulhatják.
- Játék a keresztségről Róm 6,1–11 alapján: egy álló keresztre kétoldalú ragasztószalagot ragasztunk. Kis lapokra írjanak bűnöket, amelyek terhelik a lelküket, gyűrjék össze, ragasszák a keresztre. Majd mindenki fogja meg a keresztltet, ragadjon hozzá („meghaltunk vele a keresztlten”). Amikor elengedik, akkor a bűneik ott maradnak Jézussal a keresztlten.
- Ismerjük meg a *Kis káté* magyarázatát a keresztségről.
- Beszélgessünk a gyónásról a *Kis káté* alapján.
- Levezzük a keresztlről az összegyűrt cédulákat a bűneikkel, kimegyünk a szabadba, és elégetjük a papírokat. Isten messzire veti bűneinket, és megbocsát Krisztusért. A füstölő papírok körül megállva együtt imádkozunk.

Isten országában itt és majd ott

- Ismerkedés a harmadik hitágazattal a *Kis káté* magyarázata alapján
- Feltámadás, ítélet, külső sötétség, örök élet – témafeldolgozás a *Tanuló közösségben* című konfirmációi oktatási kézikönyv 8. fejezete alapján.
- Úrvacsora
A templomban kezdhetjük az órát. Térdeljenek az oltárhoz, idézzék fel az úrvacsorával kapcsolatos ismereteiket, emlékeiket (lehet, hogy vannak közöttük, akik éltek a gyermekek úrvacsoravételének lehetőségével). Megtarthatjuk a konfirmációi istentisztelet úrvacsoravételének a próbáját, kiemelve, hogy miért nem úrvacsora az, amit a próbán teszünk, és mitől úrvacsora az, amit az istentiszteleten.
- Ismerjük meg a *Kis káté* magyarázatát az úrvacsoráról.
- Meghívhatunk gyülekezeti tagokat, akikkel az úrvacsoráról beszélgethetnek.

Nyolcalkalmas konfirmációi előkészítő-sorozat – vázlat

A második tanmenet az üdvtörténet mentén épül fel, és alkalmanként három-órás találkozásokban valósul meg, amelyeknek az elején a közös játék szolgálja a csapatépítést.

1. alkalom

- Mi a konfirmáció?
- Evangélikusság a világban és itthon (számok, képek, stb.)
- Folyó rajzolója a *Tanuló közösségben* kiadvány leírása alapján. Isten kísér minket, de hogyan ismerhetjük fel őt és munkájának jeleit? Kinyilatkoztatások, teremtés

2. alkalom

- Ismétlés
- Ha Isten kísér és szeret, akkor miért van rossz? A bűneset

- Látogatás a templomban⁶
3. alkalom
- Tízparancsolat: értelmes keretek az élethez és a kapcsolathoz
Az első órában az a játék, hogy a konfirmandusok egy csomagoló-papírra készítenek egy óriás társast, majd játszanak vele. Az egyikőjük beépített emberként úgy játszik, hogy az nyilvánvalóan szabálytalan legyen. A többiek felháborodnak. Ekkor felfedjük a titkot, és arról kezdünk el beszélni, hogy miért kellenek az élethez szabályok.
4. alkalom
- Értékek piaca játék: mindenkinek van száz kreditje, amit el lehet költeni értékre (család, szerelem, jó munka, pénz, biztonság, barátság stb.). Egyesével írjuk a szavakat a táblára, így nem tudhatják, hogy mi a következő, s így arra költenek, ami önmagában fontos nekik, nem arra, ami összehasonlításban.
 - Nagyhét és állomásai. Isten értékrendje és a megváltás (Róm 3)
5. alkalom
- Mitől evangélikus egy templom? Újra a templomban (oltár, keresztlőkút stb.). Milyen a református és a katolikus templom?
 - Evangélium: miért van négy, de valójában egy? Inkarnáció
6. alkalom
- *Luther* című film megnézése 1:19:00-ig; a reformációról röviden
 - Szentségek
7. alkalom
- Apostoli hitvallás – mi az, hogy hitvallás?
 - Egy kis szentháromságtan
8. alkalom
- Ismétlés és a konfirmációi istentisztelet próbája

6 Templomlátogatás ösztönzése: huszonöt órán át égő illatos mécsesekből választ minden konfirmandus egyet, amelyeket felteszünk az oltárra. Egész évben ott vannak, amikor a konfirmandus jelen van az istentiszteleten, akkor meggyújtjuk. Több mint a felének le kell égnie az év alatt. Versenyezhetnek, hogy kinek égett le jobban a mécsese az év végére, a vizsgán beleszámít a „jegye”, és meg is említjük a leggyakrabban templomba járó egy-két konfirmandus nevét.

Lehet más, mint a káté kikérdezése?

A konfirmációi vizsga alternatív útjai

BARANYAYNÉ ROHN ERZSÉBET – TORMA-HASZA MÓNIKA

I.

Zügn Tamás a 2000-ben megjelent *Kezed rajtunk* című gyülekezetpedagógiai füzetben ezt írja: „Általános felfogásunk és gyakorlatunk szerint a konfirmációi vizsga bizonyos megmértetés, számadás, az oktatás időszakának hagyományos, összefoglaló lezárása. A gyakorló lelkészek és a gyülekezetért mélyebb felelősséget érző laikus munkatársak hosszú idő óta érzik, hogy amiképpen a konfirmációi felkészítés egészében, úgy a vizsga tekintetében is megújulásra van szükség. Az egyik alapprobléma teljesen megegyezik a hitoktatás egészének sarokkérdésével, ha ugyan itt nem még nyomatékosabban és élesebben kerül elő: a Krisztus gyülekezetébe való beépülés nem kizárólag a megtanult anyag tárgyi ismeretén alapul, hanem a személyes pozitív élmények (»találkozások«) révén kialakuló és erősödő hívő lelkiségen.”¹

Számtalan próbálkozás zajlik a gyülekezetekben, hogy ezt az élményalapú megtapasztalást a tudással is összekapcsolják, és hogy a vizsgát ne egyéni számonkérésként, hanem közös élményként élhessék meg a konfirmandusok.

A szombathelyi és kőszegi gyülekezetben mi már évek óta nem a megszokott, hagyományosnak mondható vizsgamódszert használjuk, hanem évről évre próbáljuk úgy összeállítani a vizsgát, hogy az ne csupán a káté vissza-

1 SZABÓ Lajos (szerk.): *Kezed rajtunk. Körültekintés a konfirmációval kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdések világában.* Teológiai Irodalmi Egyesület, Budapest, 2000. 57. o.

kérdése, hanem olyan közösségben megélt interaktív alkalom legyen, amely a fiatalok számára sem túl stresszes, és a megjelent gyülekezeti tagok számára is az egykor megtanultak felelevenítése lehet. Vagyis mindenki számára tanulási alkalom, ahol egyben megtapasztalhatjuk a közösséghez való tartozás ajándékának örömet.

Egyik évben a Tamás-mise kereteibe ágyazva tartottuk a konfirmációt, ami így háromnapos lett: péntek délután kezdődött, és vasárnap az ünnepi istentisztelettel ért véget. Az első napon volt a vizsga: interaktív csapatjáték különféle feladatokkal a tananyag alapján. (Halasi András 2016-os munkáját dolgoztuk át, amely a digitális mellékletben található.) Az interaktivitása abban áll, hogy a ppt-n kivetített feladatokat a diákok megkapják, elkészítik, majd a gyülekezet közösségében ellenőrizzük, és beszélgetünk egy-egy témáról. Segítségképpen a vizgán elhelyezünk egy asztalt, amelyen különféle tárgyak kapnak helyet minden témához: például különböző fordítású Bibliák, az egyházi év időszakainak megfelelő színű oltárterítő vagy stólák, az egyháztörténeti részhez kapcsolódó tárgyak, a szentségeket megmutató kellékek – keresztelési kancsó, kehely, cibórium. A második napon a Tamás-mise első felét éltük át közösen. Ezen az alkalmon hangsúlyos volt a gyónás és az imádságjárás. Így lehetőségük volt a fiataloknak személyes imádságot írni, megemlékezni a keresztségükről, illetve a személyes áldás során konfirmációra bocsátó áldásban is részesültek. A Tamás-mise liturgiáját felhasználva a gyónást képes meditáció segítségével a konfirmáció, elköteleződés, megtartó közösség témájával egészítettük ki. Az imádságjárás alatt a saját imádságok írása mellett volt lehetőség személyes áldást kapni nemcsak a konfirmálásra készülő fiataloknak, hanem együtt a családnak, és így indulhattak a másnapi istentiszteletre. Valamint a hitről, elköteleződésről, az úrvacsorai közösségről, az Istenhez való kapcsolódásról választottunk idézeteket, amelyeket nagy kartonpapírra összegyűjtve felragasztottunk és kis cetlikre is kinyomtattunk. Ezeket elolvashatták, elgondolkodhattak egy-egy mondaton, idézeten, és húzhattak egyet, amelyet hazavihettek magukkal. A harmadik napon, vasárnap volt az ünnepi konfirmációi istentisztelet és úrvacsoravétel. (Ezen az istentiszteleten is felhasználtuk a Tamás-mise liturgiáját.) Mind a mai napig örömmel és boldog-

sággal emlékeznek vissza erre az akkori konfirmandusok, mert elmondásuk szerint megélték és megérezték azt a pluszt, amelyet ezek az alkalmak adtak.

Másik lehetőség egy olyan vizsgaforma, amely a pandémia idején született gyülekezetünkben. Ez egy olyan forma, amely tapasztalatunk szerint kis létszámú konfirmanduscsoportban jól használható.

Nagyobb csoport lévén, nálunk a fiatalok két-három fős csoportokra osztva dolgoztak fel egy-egy nagyobb témakört, amelyet a vizsgán prezentációban bemutatnak. Az első évben tematikusan készültek. Az év során elsajátított tananyag és a lelkészekről kapott internetes linkek segítségével dolgozták fel a saját témájukat (lehetséges linkek: *Evangélikus.hu*, *Onlinehittan.hu*, saját gyülekezeti honlap). Mivel a karantén idején nem tarthattunk nyilvános alkalmakat, ezért a csoportok nem közösen, hanem külön-külön mutatták be a prezentációjukat, s minden kiscsoportnak külön volt a vizsgálója. Természetesen a szülők részt vettek a vizsgán. Ennek a formának nagy pozitívuma az volt, hogy a vizsgán jó beszélgetés alakult ki a témáról a szülők, a konfirmandusok és a lelkészek között.

Ehhez hasonló volt az a próbálkozás, amikor hasonló módon kellett prezentációt készíteni ezzel a címmel: *Evangélikusok vagyunk*. Nyilván itt is kaptak szempontokat, de az egyik legfontosabb az volt, hogy legyen személyes szál is a prezentációban.

Az a tapasztalatunk, hogy az interaktív feladatok és a csapatmunka együttes erejének segítségével megvalósul az a célunk, hogy a vizsgán az egyéni tudás számonkéréséről a közösségi élményre és a közös tanulásra kerüljön a hangsúly. S bár ezeken az alkalmakon nem a kikérdezésen volt a hangsúly, mégis megvolt a vizsga ünnepélyessége, komolysága és méltósága.

II.

A következőkben egy olyan alternatív módszert szeretnénk bemutatni, amely szintén működhet egy kis létszámú konfirmandus csoportban, és amelyben az egyéni fejlődésnek is nagy szerepe van. Alkalmazásával a fiatalok számára nemcsak a tudásanyag „bemagolására”, hanem reflektivitásra és saját gondolatok megfogalmazására, a gondolkodásuk és kreativitásuk fejlesztésére, nem

utolsósorban pedig az istenkapcsolat felfedezésére és megélésére is lehetőséget teremthetünk. (Nagyobb csoportban a visszacsatolás természetesen több órát vesz igénybe, s ehhez egy egyéves felkészítési évben nem biztos, hogy van elég idő.)

Általános tapasztalat, hogy a diákoknak a tanuláshoz való hozzáállása sokat változott az évek, évtizedek alatt. A diákok, akikkel ma dolgozunk, egészen másként állnak a tanulási folyamatokhoz, mint korábban. Olyan generációhoz tartoznak, akiket már egészen másként érint a technikai fejlődés. Többek között Gyarmathy Éva pszichológus is ír és beszél erről részletesen *Az infokommunikációs társadalom generációi* című könyvében.²

A 20. század második negyedében a pedagógiában is felismerték ennek a fontosságát, és kialakult a konstruktivista tanulásszemlélet, amelynek a lényege, hogy a tanár nem tudást ad át, hanem segíti a tanulót abban, hogy a már benne levő magok kibontakozzanak, fejlődjenek, saját maga alkothassa meg tudását, saját maga gondolkozzon el dolgokon, és önmagára reflektálva hozzon létre valamit. Ez a szemléletmód a tanítási-tanulási folyamatot is átírta, a frontalitás helyett a kooperativitásra, együttműködésre serkenti a diákokat és tanárokat egyaránt, hogy a mai diáktársadalom számára a tanulás ne csak az ismeretanyag átadása legyen, ne is csupán az „amire kíváncsi vagyok, és ami érdekelt” elsajátítása, hanem olyan segítő folyamat, amelyben a már meglévő tudást konstruálják, alakítják a diákok újra, és építik ki magukban saját tudásukat. Nemcsak a konfirmációs oktatásban, de az egész hittanoktatásban is fontos, hogy gondolkodásra, párbeszédre hívjuk a tanulóinkat már egészen kis kortól kezdve, hogy ne csupán visszamondói legyenek egy-egy tananyagnak, hanem az megérintse az egész lényüket. Merjenek kérdezni és gondolkodni.

A konfirmációi oktatás során – ahogyan az ünnepi liturgiában is elhangzik – az egyház tanítását ismerik meg a fiatalok, de a konstruktív pedagógia mentén nem tényanyagként adjuk át az ismeretet, hanem egy közös tanulási folyamat részeként, amelyben megtanulnak reflektálni saját magukra és a tár-

2 Gyarmathy Éva: *Az infokommunikációs társadalom generációi*. OFOE, Budapest, 2020. https://osztalyfonok.hu/konyvesbolt/konyvek/GyarmathyEva_Az_infokommunikacios_tarsadalom_generacioi.pdf.

saikra is. Lelkészként támogató, útmutató, segítő és megmozgató (facilitáló) attitűddel vezetjük őket arra, hogy felfedezzék, mennyi ajándék, szépség és lehetőség van azokban a számukra talán száraznak hitt hittételekben, amelyek a konfirmációi oktatás tárgyát képezik.

Ehhez a tudásalkotáshoz és fejlődéshez használhatjuk a konfirmációi felkészítés, valamint a vizsga során is a portfóliót. „A portfólió a tanuló munkáiból összeállított célirányos gyűjtemény, amely bemutatja készítőjének egy vagy több területen tett erőfeszítéseit, fejlődését és elért eredményeit. A tartalom összeállításában a tanuló is részt vesz; a gyűjteménynek tartalmaznia kell a dokumentumok kiválasztására szolgáló szempontrendszert, az értékelési szempontrendszert és a tanuló reflexióit.”³

Ennek a módszernek a segítségével a konfirmációs oktatás során a lelkész kíséri a tanulási folyamatot egyrészt a konfirmációs anyag be- és megmutatásával, másrészt reflexióval, visszajelzésekkel segíti a konfirmandus munkáját, aki így nem csupán a tárgyi tudásáról kap értékelést, hanem bevonódik egy olyan fejlődési folyamatba, amelynek részesévé válik. Elgondolkodhat az adott témán, megtalálhatja a saját kérdéseit, és megfogalmazhatja azt, ami megérintette őt az adott témából.

A konfirmációi vizsga tulajdonképpen összegzése annak az együtt töltött másfél-két évnek (gyülekezetektől függően), amelyet a diákokkal együtt megélünk lelkészként. Ebben a portfólió pedig olyan visszacsatolási lehetőséget kínál, amelyben a konfirmációra való készülésük egész folyamatára tudunk visszajelzést adni, és a vizsgán sikerélményben lehet részük azáltal, hogy megmutathatják nemcsak az adott pillanatban létező tudásukat, hanem az egész készülési folyamatot.

III.

A következőkben egy példa segítségével szeretnénk megmutatni, hogyan dolgozhatunk ezzel a módszerrel a konfirmációs oktatásban és a vizsgán.

Van négy nagy témánk, s mindegyikből kell születnie egy portfóliónak. Így a felkészülés végére négy gyűjtemény születik.

3 FALUS Iván – KIMMEL Magdolna: *A portfólió*. Gondolat Kiadó, Budapest, 2009. 11. o.

A négy téma:

Isten igéje

Az egyházi esztendő – Krisztus-év

Egyháztörténet

Egyházismeret

Ebből a négy témakörből készül egy-egy munkaportfólió, a vizsgára pedig ezekből a munkaportfóliós anyagokból összeválogatott bemutató portfólió készül, amely már a saját benyomásait, meglátásait és a választott anyagokhoz fűzött személyes megjegyzéseiket is tartalmazza.

Lássunk egy példát. Az egyházi esztendő – Krisztus-év témakörével negyed évig foglalkozunk, s ebből körülbelül egy hónap (három-négy alkalom) a karácsonyi ünnepekör. Ezeken az alkalmakon az adventi időszak négy vasárnapja, a karácsony, az újév, a vízkereszi időszak kerül elénk. A témakört bevezető első órán fontos, hogy elmondjuk, miről lesz szó, és azt is, hogy ebből a témakörből kell négy-öt anyagot készíteni, amelyben van kötelező és választható elem egyaránt.

Kötelező elem:

- fogalmazás az általuk választott ünnepről (személyes élmények, családi szokások);
- feladatlap (teszt, igaz-hamis stb.);
- kreatív alkotás (rajz, makett, legóból készült alkotás, az egyházi esztendőt ábrázoló kör stb).

Választható elem:

- kisfilm készítése;
- interjú készítése családtagokkal vagy gyülekezeti tagokkal az az egyházi esztendőről;
- montázs készítése;
- versírás.

A munkájukat segíthetjük azzal, ha adunk számukra úgynevezett kulcskártyákat, vagyis olyan mondatkezdéseket, amelyek segítik őket a reflexióban:

Ez a munkám azért került bele a bemutató portfóliómba, mert...

Ezzel a munkámmal sokat dolgoztam, és ezt tanultam belőle...

Ez a munkám azt mutatja, hogy milyen sokat fejlődtem...

Azért fejlődtem, mert...

Azért vagyok büszke erre a munkámra, mert...

Ez az én legjobb... Azért tettem bele a portfóliómba, mert...

A témakör lezárásakor, az utolsó alkalmon az általuk összeállított mappát végignézzük közösen a csoporttal. Például egymás feladatlapjait is megoldjuk.

Miután végeztünk a témakörökkel, és megszületett a négy munkaportfólió, következik a vizsgára való tényleges felkészülés, amikor a négy megszületett dokumentumgyűjteményből egy válogatottat készítenek el. Természetesen ez is folyamat, egy-egy témakör zárásánál már hívhatjuk őket arra, hogy válogassák ki az általuk legjobbnak ítélt munkáikat a bemutató portfólió elkészítéséhez. Kérjük őket, hogy ebbe a bemutató portfólióba ténylegesen olyan anyagokat válogassanak, amelyekkel élmény volt számukra dolgozni, amely sokat jelentett nekik, vagy éppen olyat, amellyel küzdöttek, és amelyek készítése során kérdések fogalmazódtak meg bennük. Ezek már olyan reflexióra sarkallják a diákokat, amely tudatos átgondolása is a felkészülési időszaknak.

Segítség lehet számukra az alábbi kérdéssor átgondolása:

- A portfólió készítésének melyik része tetszett a legjobban?
- Milyen szempontok szerint válogattad össze a munkáidat, amelyek a bemutató portfólióba kerültek?
- Mi volt számodra a legnehezebb a készítés során?

IV.

Milyen előnyei vannak a konfirmandusoktatásban, a vizsgára való készüléskor és a vizsga személyessé tételében a portfóliónak?

Első hallásra nehézkesnek tűnik a portfólióval való munka, hiszen nem ebben szocializálódtunk. Tisztában vagyunk azzal is, hogy a tizenhárom-tizenévesek nem könnyen fogalmazzák meg saját gondolataikat, nehezen alkotnak véleményt, és nekik is az a legkönnyebb, ha be kell vágni a kérdésekre a válaszokat, de hisszük, hogy ez olyan tanulási folyamat, amellyel segíthetjük őket arra, hogy a keresztyén életükre úgy tekintsenek, mint

amelyben helye van a kérdéseknek, érzéseknek, gondolatoknak. Ha már ez megtörténik, megérte a munka, hiszen húsz év múlva nem „bólogató Jánosokkal”, hanem véleményüket megfogalmazni tudó, önálló személyiségekkel szeretnénk a presbitériumban dolgozni. Olyanokkal, akik a hit dolgaira is tudnak reflektálni. Ennek az útnak egyik kezdeti, első lépéséhez adhat keretet a portfólió készítése.

Digitális melléklet: <https://bit.ly/konfirmacio>

Alternatív konfirmációs vizsgák

BENCE IMRE

Mindenkit foglalkoztat az a kérdés, hogy az egyházunk rendjébe illesztett konfirmációs vizsgát miként lehet megújítani. Mivel a tanulási szokások és módszerek is változnak, és az oktatásban, a konfirmációi felkészítésben is megjelentek új módszerek és az interaktivitás, ezért a hagyományos kérdés-felelet elemekből álló vizsgák is egyre idegenebbül és korszerűtlenebbül hatnak.

Ezért ebben a fejezetben igyekszünk a teljesség igénye nélkül néhány olyan módszert felvázolni, amelyek felhasználásával a konfirmációi vizsga is színesebbé tehető. Még a *Liturgikus könyvünk* is azt a mondatot tartalmazza, hogy a „lelkész a helyi szokás szerint levizsgáztatja a konfirmandusokat”. Eleve a vizsgáztatás szó korrekcióra szorul. A vizsga egyfajta minősítéssel jár együtt, ám a konfirmációs oktatás végén nincs ilyen minősítés, nincs „buktatás” vagy dicséret. Ezért sokkal jobb ezeket az alkalmakat – ahogyan a *Liturgikus könyv* is javasolja – felhasználni arra, hogy a gyülekezetpedagógiai keretek bővüljenek. A konfirmandusok beszámolója tehát minden esetben gyülekezeti alkalom, ezért semmiképpen nem tekinthetjük elégségesnek a „zárthelyi” jellegű dolgozatokat.

A saját tapasztalatom alapján a gyülekezetek mindig örülnek annak, ha változatos és színes beszámolókat vagy bemutatókat látnak a konfirmandusoktól.

A kérdés-felelet jellegű vizsgához képest már az is előrelépést jelent, ha egy adott témát a konfirmandusok esszé formájában dolgoznak ki, s erről önálló beszámolókat tartanak. Ezt a módszert már színesebbé lehet tenni szépen kidolgozott számítógépes bemutatók vetítésével is.

Három módszerhez adok most a teljesség igénye nélkül ötleteket: színdarabok rendezéséhez, kvízzjáték- vagy vetélkedőszerű beszámolóhoz és társasjátékhöz.

Színdarabok

A színdarab előadásának rengeteg előnye van:

- A színdarab előadása különös erővel kovácsolja össze a közösséget. Már a darab megírása is lehet közös munka vagy csoportmunka. Létszámtól függően lehet külön felelőse a szövegnek, díszletnek vagy éppen a jelmeznek. Bevonhatók a szülők is.
- A szerepek a konfirmandus gyermekek karakterjegyeihez alakíthatók. Egy jó képességű konfirmandus több, egy gyengébb képességekkel rendelkező gyermek kevesebb szerepet kaphat, s ez nem lesz feltűnő a gyülekezetnek.
- A szerepek megtanulásával memoriterekkel tanulnak meg a résztvevők. Ma, amikor a memoriter tanulása meglehetősen kiment a divatból, ez különösen értékes lehet.
- A darab jellegétől függően vizuális megjelenítéssel, tehát díszletekkel, kellékekkel lehet a tartalmat hangsúlyozni.
- A színdarab története révén az asszociációs készséget is fejleszti.
- A szerepek révén humort, iróniát és gegeket is be lehet vinni a konfirmandusok színjátékába.

Vannak persze hátrányai is:

- Nehéz pont annyi szereplős színdarabot találni, ahányan a csoportban vannak.
- Ha egy fiatal kiesik (például betegség miatt), akkor nehezebb áthidalni a hiányát.
- A felkészüléshez rengeteg próba szükséges, és a próbákon kívül a színdarab szimbolikáját is el alaposan el kell magyarázni a csoport tagjainak.
- Ha nincs megfelelő helyszín, akkor nehezebb a láthatóságot és a hallhatóságot biztosítani.

Az alábbiakban színdarabötleteket mutatunk be rövid tartalmi leírással.
A teljes színdarabok a kötethez készült internetes háttértárból letölthetők.

Digitális melléklet: <https://bit.ly/konfirmacio>

Eklézsia – Amikor feltámad a szél!

A jelenetek törzsszövegét Koczor Tamás írta. A kerettörténetet Bence Imre szerkesztette az anyaghoz.

Szereplők száma: 12 fő (a szerepek bizonyos mértékig összevonhatók vagy bővíthetők).

Szereplők: Konfirmandusok, Idegen, Utas, Kapitány, Másodkapitány, Hajóács, Ácssegéd, Kormányos, Vitorlamester, Navigátor, Első matróz, Második matróz, Harmadik matróz

Tartalmi összefoglaló: A kerettörténetben egy különleges idegen érkezik a konfirmációs órára, aki még nem hallott Jézus Krisztus egyházáról. A főszövegben a fiatalok a konfirmációs oktatásban szerzett tudásukat egy hajó példáján keresztül magyarázzák el az érkezettnak. Megmutatják az egyház hajójának legfontosabb részeit (mint például a Biblia, a szentségek vagy a Tízparancsolat), melyek azonnal felkeltik az idegen érdeklődését, aki végül elhatározza, hogy maga is felszáll erre a hajóra, amely éppen arra tart, amerre ő menni szeretne.

Szükséges kellékek: számítógép, papírok, tábla, képek a templomról, jelképekről, hajóról, térkép, nagy iránytű, keresztelőkancsó, úrvacsorai kegyeszek (paténa, kehely)

Díszlet: hajó – hajótest, árboc, két vitorla – a lehetőségekhez alakítva

A nagy utazás (A három utazó)

Színdarab három felvonásban

Írta: Bence Imre

Szereplők száma: maximum 19 fő (de a felvonások között nem szükséges szereplőváltás)

Szereplők: Első utazó, információs, vagány, vak koldus, asszony; második utazó, információs, vagány, peronőr, kisgyermek, vasutas; harmadik utazó, információs, vagány, kalauz, bajbajutott, büfés, mozdonyvezető

Tartalmi összefoglalás: Egy zsúfolt pályaudvaron három utazó történetét ismerhetjük meg három jelenetben. Ami közös bennük, hogy mindhárman tanácstalanul állnak az induló vonatok előtt, nem tudják, melyikre szálljanak, hogy elérjék az úti céljukat. Bár olyannal is összefutnak, aki a rossz irányba induló vonatra szeretné őket csábítani, az állomás és a vonat személyzete szerencsére mindannyiuknak helyes útmutatást ad a Biblia és a Tízparancsolat alapján. Közösén indulnak hát el az Istenhez vezető úton, amelyre Jézus Krisztus már megváltotta nekünk a jegyet.

Kellékek: nagy hátizsák, családi képek (szülőkről, házról), igazolvány, keresztelési emléklap, csomagok, bőrdöngök, korlátok a vágányok jelzésére (rajtuk esetleg írott szabályok), színes óra, amely egy évet reprezentál, az egyházi ünnepkörök liturgikus színei alapján, Biblia, büféstől vett étel stb.

Díszlet: egy pályaudvart felidéző háttér indulást és érkezést jelző táblákkal, vágánytól védő korlátok, a díszlet tetszés szerint alakítható.

KRESZ-tanfolyam az élethez

(Kereszt reménysége engedelmes szíveknek!)

Írta: Bence Imre

Szereplők: A tanfolyam résztvevői és vezetői, bajba jutott ember (a konfirmandusok számának megfelelően)

Tartalmi összefoglalás: Fiatalok jelentkeznek a KRESZ-tanfolyamra, ahol elméleti és gyakorlati képzést kapnak, de még elsősegély-oktatásban is részt vesznek. Közben a közlekedési táblák és szabályok jelképrendszerét felhasználva a hit útjáról is vallanak.

Kellékek: vetíthető közlekedési táblák, kormány

Díszlet: Tanfolyam termét és autót imitáló háttér, webkamera, projektor és minden, amit a darab megenged.

Fogadó a Kősziklánál

Bence Győző ötlete alapján készült színdarab, amely Bence Imre átíratában lett többszereplős színdarabbá

Szereplők száma: Bence Győző feldolgozásában: 4 fő (lévita, rabló, vendéglős, megvert ember)

Bence Imre átíratában: 14 fő (különböző képességű szereplőkre szabva)

Tartalmi összefoglalás: Az irgalmas samaritánus példázatának feldolgozása. Az irgalmas samáriai visszatér a fogadóba, ahol korábban a bajba jutott embert hagyta. S ott találja a történet szereplőit.

Díszlet: asztal, székek

Kellékek: mikrofon, tányérok, poharak és minden, amit a darab megkíván

A bölcsességet keressük

Írta: Koczor Tamás

Szereplők száma: tizenkilenc (tetszés szerint csökkenthető vagy növelhető)

Szereplők: vezető, utazó, olvasó, Ábrahám, Jákób, József, börtönőr, Mózes, kövek, Illés, Zákeus, farizeusok, írástudók, emberek, Pál, Magdalai Mária, Péter, Tamás

Tartalmi összefoglalás: Az utazó egy vezető segítségével keresi a bölcsességet, és ó- és újszövetségi találkozásokon keresztül találja meg Jézus keresztyét.

Kellékek: a szereplők azonosításához szükséges attribútumok

Díszlet: nem szükséges

A megváltott fiú

Színdarab hat jelenetben

Írta: Bence Imre

Szereplők száma: 12 fő

Szereplők: a tékozló, apa, testvér, jó lélek, rossz lélek, első szolga, második szolga, első haver, második haver, idegen, gazda, lelkész

Tartalmi összefoglaló: A konfirmációs órán a tékozló fiú története kerül elő, amelyet azután a konfirmandusok előadnak. A történetben a csavar: akkor, amikor a fiú a legmélyebb ponton van, az ismeretlen idegen halála döbbsenti rá arra, hogy haza kell térnie.

Első jelenet: Az óra eleje – Témák: Biblia

Második jelenet: Az apai ház – Témák: teremtettség, Isten léte, küldetésünk Isten országában

Harmadik jelenet: Messzi idegenben – Témák: a törvény, a bűn realitása, a szabadság félreértelmezése, jó és rossz

Negyedik jelenet: A mélységben – Témák: a bűn rabságában, a bűn felismerése, bűnbánat, imádság, gyónás

Ötödik jelenet: Hazafelé és találkozások a testvérrel – Témák: megtérés, Isten vonzása, Isten megbocsátása, áldozata és az úrvacsora

Hatodik jelenet: Az óra befejezése – Témák: hitvallás

Templomos

Írta: Koczor Tamás

Szereplők száma: tetszőleges

Tartalmi összefoglaló: Koczor Tamás 2002-ben írt konfirmandusjelenete (elsősorban a gyóni) templom szimbólumait felhasználva mutatja be a hitünk alapjait. A jelenetek formálhatók úgy, hogy ki-ki a saját templomának a képeit és berendezési tárgyait, használja fel.

Az építkezők

Írta: Bence Imre

Szereplők száma: 17 fő

Tartalmi összefoglaló: A színdarab három és fél jelenetben mutatja be egy építkezés történetét. Az építkezés mint jelkép a Szentírás fontos képe, s ilyen kérdésekre keressük együtt a választ: Hol és hogyan, mire és miből építkezünk? A végkifejletben kirajzolódik az, hogy Jézus a szegletkő, a zárókő.

Ebben színdarabban az tette a játékot látványossá, hogy Ytong elemekből valóban építkeztünk, és a téglák egyik oldalára volt írva például a törvény,

másik oldalára az evangélium és a szentségek. A kövek forgatásával és egymásra építésével végül egy keresztalak formálódott ki.

Kellékek: Ytong téglák, amelyek akár kartondobozokkal is helyettesíthetők

Mese az igazság királyáról

Írta: Bence Imre

Szereplők száma: 17 fő (változtatható)

Tartalmi összefoglalás: A gazság és az igazság összetéveszthető, s a gonosz meg is téveszt bennünket. Így kerülhetünk a gazság várába. De az igazság királya először szolgálát küldte el, majd a fiát. Ő nemcsak kiszabadít bennünket, hanem életét adta azért, hogy mi az igazságot megismerhessük. Ebben a mesés történetben az evangéliumi igazság rajzolódik ki.

Díszlet: várfalat imitáló rajz, útjelző táblák

Kellékek: kőtáblák, trónszék, úrvacsorai edények, gyertyák stb.

Erős vár a mi Istenünk!

Írta: Bence Imre

Szereplők száma: tizenégy (változtatható)

Tartalmi összefoglalás: Egy erős várban biztonságban érzi magát mindenki, mégis hiányzik a szabadság. Azok, akik a szabadság mellett döntenek, mégis fogságba kerülnek. Hogy miként jutnak vissza az erős várba, azt meséli el ez a történet, s közben a konfirmndusok hitünk igazságairól is beszélnek.

Kellékek: lánc, gerenda, terített asztal, keresztelőkancsó, úrvacsorai edények és minden, ami színesebbé teszi az előadást

Kilenc kő

Ernst Lange hangjátékát konfirmációs jelenetekkel kiegészítette: Bence Imre

Szereplők száma: kilenc vagy több

Szereplők: Wenyken van Renesse, a kilenc kő és a konfirmandusok

Tartalmi összefoglalás: A konfirmációs órán a hitvallásról, a mártírságról, a Szentíráshoz való ragaszkodásról folyik a beszélgetés. Közben, mintha filmet

néznének, megtekintik Ernst Lange nagyszerű hangjátékát a hollandiai mártírról, Weynken van Renessérről, akit a Bibliája miatt elevenen befalaztak.

Kellékek: kilenc nagy kő vagy a kő imitálására alkalmas festett karton

Istentiszteletre megyünk

Írta: Bence Győző

Szereplők száma: négy-öt, a konfirmadusoktól függ

Tartalmi összefoglalás: Egy autós stoppos fiatalokat vesz fel, akik épp az istentiszteletre sietnek falujukba. A közös utazás eredményeként az autós részt vesz az istentiszteleten, amelynek a részleteit és üzenetét elmagyarázzák neki. A szöveg nincs szó szerint leírva, hogy a konfirmandusok saját szavaikkal is belefűzhessék a tanultakat.

Kvízjáték-vetélkedő

Nagy divatja van a különféle kvízzjátékoknak, és egy konfirmációs kvízhez jó ötleteket lehet meríteni a médiában látható vetélkedőkből.

A kvízzjáték előnyei:

- Kis konfirmanduscsoport esetén egyéni, nagy létszám esetén csoportos játékot lehet szervezni.
- A kvízhez fel lehet használni a modern technika eszközeit, számítógépes, internetes anyagokat, programokat.
- A kvízzjátékba be lehet vonni a szülőket és a presbiterek csoportját.
- A résztvevők egészen különböző formákban – szóban, írásban vagy éppen szavak nélkül, rajzban vagy mutogatásokkal is kifejezhetik tudásukat, ötleteiket.
- A kvízzjátékötletek könnyen felhasználhatók később egy ifjúsági órán vagy egy gyülekezeti napon is.

A kvízzjáték hátrányai:

- A csoport tagjai között egyfajta verseny alakulhat ki. A konfirmációs beszámoló nem arra való, hogy győztes vagy vesztes érzése legyen bárkinek.

- Sokféle ötlettel lehet változatosá tenni a kvízfeladatokat, s ez nagyon sok jól kidolgozott játékmódot igényel.
- Csoportos kvíz esetén előfordulhat, hogy a csoport egy-egy zárkózottabb tagja nem vagy csak alig szólal meg.

A vetélkedőhöz jól fel lehet használni a *Kahoot.com* vagy a *Mentimeter.com* lehetőségeit és egyéb, a távoktatásban is használatos internetes lehetőségeket. Ezekhez mindenki maga készítheti el a megfelelő tartalmat.

Az alábbiakban olyan kvízötleteket mutatok be, amelyeket az elmúlt években a konfirmációs vizsgákon alkalmaztunk, használtunk. A feladatok pontozását mindenki maga találhatja ki.

A vizsga menetrendje

Összeállította: Bence Imre

A játék kellékei: forgatókorong, papír, írószerszám, Jenga játék, okostelefonok, vetítő, negyvenöt darab duplokocka, vaktérkép, Jézus életét bemutató matricák képek, Biblia

A játék feladatai egy adott vizsgán: ez a játéksor egy vizsgán három ötfős csoporttal valósult meg.

Kik vagyunk mi?

A csoportok nevet választanak maguknak, és hozzá megírják a hitvalló bemutatkozásukat. Miközben a konfirmandusok dolgoznak, a lelkész beszámolhat a felkészülés menetéről, a tanultakról és a csoportról.

Majd a csoportok elmondják a választott csoportnevüket és a bemutatkozásukat.

Bibliaismeret 1.

Kahoot-vetélkedő, mindenki egyénileg játszik az okostelefonjával. Az eredményt megnézzük, és a jó válaszokra kitérünk!

Rakd sorba!

A három csoport három halmaz feliratos duplót kap, és meg kell belőle az oszlopot építeni. A csoportonként tizenöt legóból két-két darabot egy-egy

szülő kap meg, akinek a kész oszlopba kell illeszteni a kockáját. Ezeket ellenőrizzük, és néhány szót mondunk róluk.

A három oszlop tartalma: az istentisztelet részei, az egyházi év ünnepei és az Újszövetség könyvei.

Jenga – parancsolatok

A középen levő asztra helyezem a jengát. (Olyan jengánk van, amelynek minden kockájára vagy parancsolat, vagy egy szám van írva egytől tízig.) A szülőknek pedig post-it cédulákat osztok ki, hogy írjanak össze „mai bűnöket”, és ragasszák fel a táblára.

A csoportok tagjai sorban húznak a Jengából – aki parancsolatot húz, felolvassa, és elmondja a magyarázatát, és aki csak számot húz ki, az elmondja a parancsolatot. A szülők által felírt bűnöket egy-egy parancsolathoz rendezik.

Annak a csapatnak a tagjai, akiknél összedőlt a torony, forgatnak, és akire jut a forgatás, az mondja el a Tízparancsolatot.

Rajzolj hitvallást

Minden csapat kap egy-egy lapot és rajzol egy ábrát, amely a csapat tagjainak hitvallását fejezi ki. A rajz elkészülte után ezt bemutatják, és beszélnek róla. A három csapat egy-egy tagja forgat, és a csoportból az mondja el az Apostoli hitvallás első, második és harmadik hitágazatát, akire sor kerül.

Bibliaismeret 2.

Kahoot-vetélkedő, amelyekben csoportonként versenyeznek a konfirmándusok, természetesen minden jó választ nyomatékositva hangúlyossá teszünk.

Ki vagyok én?

Az ószövetségi nevekről kell egy-egy mondatot mondania annak, akire a forgatás kerül, a többieknek pedig ki kell találni azt, hogy kiről van szó.

Hol is vagyok?

A vaktérképen fel kell tüntetni a városokat, de elsősorban úgy, hogy a „mi történt?” kérdés alapján találják ki a városok nevét. Aztán a valódi térkép segítségével nagyjából ellenőrzik a találatokat. Majd tizennyolc matricát osztunk a három csoportnak, amelyet felragasztanak a vaktérképre.

Készüljünk az istentiszteletre!

A játékban minden csoportnak egy-egy ünnep istentiszteletére kell felkészülni.

Minden csoport kap egy Bibliát, egy énekeskönyvet és egy kinyomtatott táblázatot, amelyben egy-egy ünnepnek csak egy jellemzője van megadva. A jellemzők a következők: *az ünnep neve, időpontja, hozzá kötődő bibliai történet, igehely, oltárterítő színe, énekek és az ünnep mai üzenete*. A csoportok húznak egy lapot, és kiegészítik a táblázatot.

Ki is volt Luther?

Kahoot-vezérelt, amelyben a csoportok versenyeznek egymással, és egy csoportot alkotnak a szülők is.

Lenne egy kérdésem!

A kialakított csoportokkal előre bibliai vagy káté kérdéseket fogalmaztatunk meg. A saját kérdéseket aztán villámkérdésként tesszük fel, nem árulva el, hogy melyik csapat fogalmazta meg őket.

Ki a nyertes?

Értékelésként kiosztjuk a szőlőmunkásokról szóló példázatot, és azt felolvasva kell szólniuk arról, hogy „hanyadikak” lettek.

Egyéb ötletek a kvízhez

Bibliaismeret

- Keresztretjényszerű játék

A feladat lényege, hogy az adott meghatározásokkal kitalálják a konfirmándusok a megfejtésre szánt mondatot. Ez a következőképpen történik:

Minden betűnek két meghatározása van. Az első egy névre vagy kifejezésre utal, a második pedig egy számra. Ha helyes a megfejtés, akkor megvan a mondat egy betűje.

Például az első betű kérdései: a) Ki volt a bárkaépítő? (Nóé) b) Ezen a napon teremtette Isten a világgosságot (első nap). Tehát a megfejtés első betűje az N.

Ilyen jellegű kérdéssort bárki összeállíthat tetszés szerint, attól függően, hogy mit szeretne kihozni megfejtésként.

Digitális melléklet: <https://bit.ly/konfirmacio>

Egy példa a könyvhöz készített digitális háttértárból letölthető.

- Bibliai ábécéolvasás

A csoportoknak kézbe adunk egy olyan táblázatot, amelynek első oszlopába az ábécé betűi vannak beírva. Az a feladat, hogy bibliai tulajdonnevekkel töltsék ki a táblázatot. A = Aháb; B = Bálám, C = Cirenei Simon stb.

- Bibliai szókereső

Ennek a feladatnak az a lényege, hogy a Biblia megadott helyén lévő szavakat kell kikeresni, és ezekből áll össze egy általunk választott mondat. A feladat egyik fontos eleme, hogy mindenkinél ugyanaz a fordítású Biblia legyen. A megfejtésnek nem feltétlenül bibliai üzenetnek kell lennie, akár lehet a következő feladat meghatározása is.

Például a RÚF szerint: 2Móz 26,8, hatodik szó; Jób 24,18, első szó; Lk 1,33, tizenkettedik szó; Fil 1,18, hatodik szó; 2Tim 2,3, negyedik szó.
Megfejtés: Legyen gyorsan vége a munkának!

Ebben a feladatban a résztvevők a Biblia használatában való jártasságukról adhatnak számot.

- Szám- és énekkereső

A konfirmandusoknak neves évszámokkal és bibliai számokkal különféle műveleteket kell elvégezni, amelyek végeredménye egy énekszám lesz. Ezt az éneket kell aztán a gyülekezeti énekeskönyvből vagy a *Zarándokének*ből kikeresni és elénekelni. Amelyik csoportban előbb felcsendül az ének, az a nyertes.

Az alábbi példát Péter Zoltán állította össze.

1. Mi Luther születési éve? (1483)
2. Mi az évszám számjegyeinek összege? ($1 + 4 + 8 + 3 = 16$)
3. Ezt most szorozd meg annyal, ahány tételt kiszögezett Luther!
($16 \times 95 = 1520$)
4. Add hozzá Luther halálának évét! ($1520 + 1546 = 3066$)
5. Vond ki ebből az *Erős vár a mi Istenünk* kezdetű énekünk énekeskönyvi sorszámát (azt, amelyiket énekelni szoktuk, mert két verziója létezik!)
($3066 - 254 = 2812$)
6. Ebből vond ki a lutheri reformáció kezdetének tekintett évét!
($2812 - 1517 = 1295$)
7. Vedd az eredményül kapott szám számjegyeinek összegét!
($1 + 2 + 9 + 5 = 17$)
8. Ebből vond ki a Luther-rózsa színeinek számát! ($17 - 6 = 11$)
9. A kapott számú éneket keressétek ki gyorsan, és kezdjétek el énekelni!
(*Zarándokének* 11: *Megszólított, hogy legyen tanítványa*)

Luther-kvíz

Ez a Péter Zoltán által összeállított Luther-kvíz a Kahootban is megszerkeszthető, de lejátszható digitális eszközök nélkül is.

1. Ki nem „előreformátor” az alábbiak közül?
 - a) Husz János (Jan Hus)
 - b) Pázmány Péter

- c) Vald Péter (Pierre Valdès)
- d) John Wycliffe

2. Kit és mikor égettek meg máglyán egyházkritikus tanai miatt?

- a) Pázmányt 1666-ban
- b) Huszt 1415-ben
- c) Valdót 1321-ben
- d) Wycliffe-t 1483-ban

3. Ki volt az a nemesi származású ifjú, aki a 13. században szerzetesrendet alapított?

- a) Loyolai Ignác
- b) Néri Fülöp
- c) Assisi Ferenc
- d) Borromei Károly

4. Mikor született Luther Márton?

- a) 1384
- b) 1463
- c) 1483
- d) 1501

5. Mi volt Luther szüleinek keresztnéve?

- a) Hansel és Gretel
- b) Hans és Margarete
- c) Margit és Jens
- d) Martin és Hannelore

6. Milyen pályát képzelte el fiának, Mártonnak Luther papa?

- a) jogászt
- b) papot
- c) orvost
- d) reformátort

7. Minek a hatására változtatta meg pályáját Luther?
- a) egy szerelem
 - b) egy betegség
 - c) egy vihar
 - d) egy álom
8. Milyen szerzetesrendbe lépett be Luther 1505-ben?
- a) domonkos
 - b) ferences
 - c) ágostonos
 - d) ciszterci
9. Mitől félt kezdő szerzetesként leginkább Luther?
- a) Isten haragjától és ítéletétől
 - b) a vírusoktól
 - c) a pestistől
 - d) az egyházból való kiátkozástól
10. Ki volt Luther rendfőnöke és atyai jóbarátja?
- a) Philipp Melanchton
 - b) Johann Tetzel
 - c) Johann von Staupitz
 - d) II. Gyula pápa
11. Melyik egyetem szentírástudományi professzora lett Luther?
- a) Harvard
 - b) Wittenberg
 - c) Jéna
 - d) Oxford
12. Kinek volt Szászországban a legnagyobb ereklyegyűjteménye?
- a) V. Károlynak
 - b) Georg Spalatinnak

- c) X. Leónak
- d) Bölcs Frigyesnek

13. Mit árusított Tetzl János?

- a) Bibliákat
- b) búcsúcédulákat
- c) egyházi hivatalokat
- d) ereklyéket

14. Mi a hiányzó szó? „Amint a pénz a perselyben csörren, a lélek a a mennybe röppen.”

- a) pokolból
- b) siralomvölgyből
- c) tűzből
- d) halálból

15. Mire vonatkozik a tisztítótűz kifejezés?

- a) az eretnekek máglyahalál általi elítélésére
- b) a halál után ideig való, köztes szenvedésekre, mielőtt a mennybe jutnánk
- c) a pokol tüzére
- d) a hamvasztásos temetésre

16. Tudjuk-e biztonsággal igazolni a Szentírásból a tisztítótűz tanítását?

- a) igen
- b) nem

17. A reformáció elindulását egy fontos dátummal jelöljük:

- a) 1517. november 1.
- b) 1517. november 10.
- c) 1517. október 31.
- d) 1517. október 23.

18. Mi történt a fenti jeles dátum napján Wittenbergben?

- a) Luther kiszögezte 95 tételét a vártemplom kapujára

- b) Bölcs Frigyes megszabadult utolsó ereklyéjétől is
 - c) Luther hősiesen megállította a rajongók lázadását
 - d) Luther megnősült
19. Miben összegezhető Luther reformátori felismerése?
- a) csak két szentség van: a keresztség és az úrvacsora
 - b) Isten ingyen, kegyelemből igazítja meg az embert, hit által, nem pedig érdemeiért vagy jócselekedeteiért
 - c) a reneszánsz kor pápai tévelyegtek hit és erkölcs dolgában
 - d) új egyházat kell alapítani, mert a régi végleg elromlott
20. Mi a lutheri négy *sola* jelentése magyarul? Egyedül...
- a) szeretet, öröm, békesség, jóság
 - b) egyház, törvények, papok, pápa
 - c) hit, remény, szeretet, üdvösség
 - d) hit, kegyelem, Szentírás, Krisztus
21. Mikor és hol tartott ki Luther a tanításai mellett V. Károly jelenlétében?
- a) 1507, Erfurt
 - b) 1521, Worms
 - c) 1530, Augsburg
 - d) 1546, Eisleben
22. Milyen szomorú esemény történt 1525-ben Németországban?
- a) kigyulladt a Notre-Dame székesegyház
 - b) parasztlázadás és -háború a nemesek ellen
 - c) apácák elhagyták addigi zárdáikat
 - d) Luther megnősült
23. Ki szövegezte meg az *Ágostai hitvallást*?
- a) X. Leó pápa
 - b) Kálvin János
 - c) Philipp Melanchton
 - d) Ulrich Zwingli

24. Kit vett feleségül Luther Márton?
- Bíró Icát
 - Bóra Katalint
 - Lili Bárónét
 - Palvin Barbarát
25. Milyen sorrendben követték egymást Luther megszerzett státuszai, címei? Rakd sorrendbe a betűket!
- szerzetes
 - a hét szabad művészet tudósa (magiszter)
 - a Szentírás professzora
 - pap
26. Mikor és hol halt meg Luther Márton?
- 1529, Wartburg
 - 1530, Augsburg
 - 1546, Eisleben
 - 1555, Augsburg
27. Tedd sorrendbe Luther mondatát, ahogy megismerted! (Rakd sorrendbe a betűket egymás után!)
- az öröme
 - teljes
 - a kereszttel
 - a szívnek
28. Miért evangélikus egyház a nevünk?
- mert a Jézus szabadításáról szóló örömhír hirdetése az egyház legfőbb feladata
 - mert az *Ágostai hitvallás* kimondotta a négy evangéliumra alapozódik
 - mert a hívők serege rossz hír az ördögnek
 - Evanról, a Mindenhatóról származtatta ezt a nevet Luther

Társasjáték

A hagyományos társasjátékok nagy reneszánszukat élik. A közösség számára is fontos lehet a közös játék.

A társasjáték előnyei:

- Egyénileg és csoportosan is játszható.
- Az adódó feladatok sok egyéni ötlet megszületését segíthetik.
- A játék szabályai szerint a gyülekezeti életnek minden eleme előkerülhet, és így gyakorlatias gyülekezeti tagságra nevel.
- Bevonhatók a szülők és a hallgatóság is.

A társasjáték hátrányai lehetnek:

- A részvétel élvezetes, a nézőként való részvétel unalmas lehet.
- Nagyon talpraesett játékvezető tudja pörgössé tenni a játékot, ezért erre alaposan kell készülni.
- Sok apró kelléket igényel, s ezek kezelése a játékvezető segítségének ad sok feladatot.

Imádkozz okosan!

Az általunk bemutatott első játék egyfajta gyülekezetépítő modellt tartalmaz, amelyet egyénileg és csoportosan is lehet játszani. Ez a játék természetesen kvízvetélkedőben is használható elemeket is tartalmaz. A játék neve – az alapötlet felhasználásával – *Imádkozz okosan!* lett. Ez a játék a *Gazdálkodj okosan!* nevű retró játék alapjára épül, csak nem a lakást és berendezési tárgyakat kell beszerezni, hanem a gyülekezet tagjainak számát kell benne a feladatok elvégzésével növelni. A játék alapja az, hogy mindenki tegyen többet azért, hogy többen legyenek a templomban, a gyülekezetben. Ez a fajta szemlélet a missziói gondolkodást is erősítheti.

A társasjáték rövid leírása: Több kis gyülekezet egymással „versenyez”: melyiknek sikerül jobban a gyülekezetépítés?

A játékot 3-30 fő játszhatja (az ideális létszám 16 fő).

Nagyobb létszám esetén jó, ha van játékvezető!

Három-négy gyülekezet él egymás mellett (három-négy játékos vagy három-négy csoport), mindegyikhez négy-négy család tartozik (két nyugdíjas,

két dolgozó család). Minden gyülekezet egy ötven férőhelyes kis templommal rendelkezik, amelyet szeretne bővíteni. Minden gyülekezetnek van huszonöt tagja. A kezdésnél minden gyülekezet rendelkezik egy meghatározott összeggel (például kétmillió forint), és minden család egyhavi kereset összegével (például kétszázötvenezer forint). Minden csapatnak van egy bábja. (A kellékek fényképét tudjuk biztosítani, de a gyártás már megszűnt.)

Figyelem: a játékot a kétezres évek elején állítottuk össze, és az inflációt nem vettük figyelembe! 😊

Cél

- Növeld a gyülekezetet akkorára, amekkorára csak tudod! Ehhez különféle eszközöket vehetsz igénybe. Minden forduláskor vehetsz egy kis templomkiegészítést (öt padosor ötszázezer forint) vagy a gyülekezeti terem hangosítása után egy-egy széksort.
- Az a csapat nyer, amelyik egy bizonyos idő után a legtöbb gyülekezeti tagot gyűjtötte össze.
- A gyülekezetek a dobás sorrendjében lépnek – a feladatok teljesítése szerint kapnak pénzt vagy nyernek meg új gyülekezeti tagokat.
- A csapatok segíthetik egymást a szolidaritás elve alapján.
- A játék végén (meghatározott kör vagy idő után) a csapatok a maradék pénzüket padosorokra költhetik, és „bibliaterjesztéssel” (lásd az iratterjesztés szabályait!) gyűjthetnek még híveket. A végső eredménynél az számít, hogy egy-egy gyülekezetnek mekkora a létszáma. (Figyelem, padok vagy széksorok nélkül nem lehet gyülekezeti tagokat hívni!)
- A játékvezető a feladatokat a csoportok tudásszintjéhez igazíthatja, és az elbírálható feladatoknál mérlegelhet.
- A feladatok a csoportok összetételének ismerete alapján nehezíthetők.

Digitális melléklet: <https://bit.ly/konfirmacio>

A digitális háttértárban is közzétett fényképek alapján és a részletes játékszabály segítségével a játék házilag is könnyen elkészíthető.

Templomépítők

Lukács Máté és Skriba Dániel ötlete alapján

Ez a játék a *Catan telepesei* elve alapján működik. Nagyobb konfirmanduscsoport esetén csapatokban, kisebb csoport esetén személyes játékként is játszható. Állomáspontra nevezünk azt az asztalt vagy helyet, ahol a kérdéseket meg kell válaszolni. Bázis az a hely, ahol a csapat vagy a konfirmandus dolgozik.

Játékkonceptió

A játék során fel kell építeni egy templomot. Az építéshez nyersanyagokat kell gyűjteni, amihez különböző állomásokon kvízkérdésekre kell válaszolni. Minden állomáson öt kérdés van, amelyek helyes megválaszolása egy bizonyos mennyiségű nyersanyagot ér. Ha az egyik csapat már megválaszolt egy kérdést, azt a kérdést már nem lehet még egyszer megválaszolni. A játék (időtartamtól függően) több körre osztható. Az egyes körök között változik az állomáspontra kérdésekkel szerezhető nyersanyagok fajtája és mennyisége. (Tehát minden állomáson annyi kérdéskör legyen, ahány körből a játék áll.) A körök előrehaladtával jelentősen nő az egyes kérdések megválaszolásával szerezhető nyersanyagok száma. A játéknak akkor van vége, ha minden csapat megépítette a templomot, vagy ha az utolsó körnek is vége. Az a csapat nyer, amelyik a leghamarabb építette fel a templomot. Második helyezett az a csapat, aki másodikként lett kész, és így tovább. A nyersanyagok elosztását úgy érdemes meghatározni, hogy minden csapat fel tudja építeni a templomot. Így minden csapatnak lehet sikerélménye, még akkor is, ha nem ők lettek az elsők. A bázisok termelhetnek egy tetszőleges nyersanyagot minden kör elején.

Tehát a konfirmandusok vagy a csoportok meghatározott helyeken különféle kérdésekre válaszolva nyersanyaghoz jutnak, amelyet aztán a saját helyükön felhasználhatnak a templom építésére. Lényeges, hogy a konfirmációs kérdéseket úgy kell összeállítani, hogy különféle nehézségi fokokkal meghatározott értékű anyagokat vásárolhatnak. A jó felelet a „fizetőeszköz”. Nyersanyag: fa, kő, érc, festék, kő. A nyersanyagok fajtáját is lehet bővíteni!

Meg kell határozni, hogy mennyi nyersanyag szükséges a templom különböző részeinek az elkészítéséhez, s ha elég nyersanyagot összegyűjtött a csapat, akkor elkészült a templom. (Például: templomfalak: tíz adag kő, két adag fa, két adag szövet, egy adag érc; templomtető: tíz adag fa, öt adag kő, egy adag érc; torony: három adag kő, egy adag érc, egy adag fa, egy adag festék; templombelső: öt adag fa, két adag kő, három adag érc, két adag festék, egy adag szövet.) Ez tetszőlegesen alakítható.

A csoportok a megszerzett nyersanyagokkal egymással is kereskedhetnek, úgy, hogy egymásnak kérdéseket tesznek fel.

A nagy pásztor

Bencze András ötlete ahhoz, hogy a vizsgát játékosá tegye.

A játék előkészítése

Három-öt csapatra osztjuk a konfirmandusokat.

Előkészítünk annyi kérdést, amennyi legalább négy fordulóra elegendő. A fordulók számát a rászánt idő határozza meg. Tehát tizenkét-húsz kérdés legalább szükséges.

Előkészítünk a játékhoz kártyákat, amelyeket a játékosok húzhatnak. A pakliban legyen öt, tíz, tizenöt, húsz bárányt érő kártya, némelyik kártyán egy-egy nyíl jobbra és balra is, ami azt jelenti, hogy a megnyert bárányokat a következő vagy az előző csapat kapja meg. Más kártyán mosolygós fej, ami a megnyert bárányok duplázását jelenti. Néhány kártyán pedig farkas, amit ha húz a játékos, akkor minden pontot elveszít, amit abban a körben szerzett volna.

Egy-egy kör után a kihúzott kártyák nem kerülnek vissza a pakliba, ez lehetővé tesz némi taktikázást, ugyanakkor jelentős számú kártyát kell elkészíteni. Általában egy-három farkasos kártya mellé ugyanannyi duplázós kártya és három-öt irányjelzős kártya kerül a pakliba. A bárányos kártyák száma több legyen, mint ezek együttvéve.

A játék menete

Az első csoport húz egy kérdést. Ha helyesen válaszolnak rá, akkor a csoport egyik tagja kimegy a játékvezető asztalához, és elkezd húzni a kártyákból. Addig húz, ameddig valamilyen akciókártyát nem húz, vagy amíg azt nem mondja: elég.

Ha nem tudnak helyesen válaszolni, akkor a következő csapaté a válaszadás joga, akik ezzel nem veszítik el azt a jogot, hogy – mivel ők a következő csapat – még egy kérdésre feleljenek.

Az a csapat nyer, amelyik a legtöbb bányát gyűjti össze.

Értékelés

Érdemes nyereményekről gondoskodni, s mivel ez szerencsén alapuló játék, az utolsó is legalább olyan jót nyerjen, mit az első.

A játéknak csak annyi az értelme, hogy ne vizsgajellege legyen az alkalomnak: ugyanúgy fel kell készülni a válaszokra.

Az alábbiakban közzétesszük azt a kérdéssort, amely a játékban elhangzott. A kérdéssor a gyülekezetben használatos konfirmációi felkészítő anyag alapján készült, amelyet internetről lehet elérni.

A konfirmációs vizsga kérdései

- Az istentisztelet

1. Mit jelent ez a szó: istentisztelet? – Istent tiszteljük, dicsőítjük, őt szolgáljuk imádsággal és énekkel. Isten is szolgál nekünk igéjével és szentségeivel.

2. Mikor kezdődik az istentisztelet? – Az istentiszteletre készülnünk kell imádsággal, hogy a Szentlélek működjék az istentiszteleten szolgálók által bennünk – tehát az istentisztelet már a harangzúgás előtt elkezdődik.

3. Mikor fejeződik be az istentisztelet? – Záróáldással és -énekkel fejeződik be, de folytatódik az „élet istentiszteletével”.

- A templom

4. Mikor épült a mi templomunk? – Templomunk ... tervei alapján épült, ...-n szentelte fel ... püspök.

5. Milyen részei vannak a templomnak? – Két fő része van: a templomhajó, amelyben a padok helyezkednek el, és az apszis, az oltártér: a mennyei és a földi világot fejezi ki ez a kettő.

6. Mikor állunk fel az istentiszteleten? – Rendszerint akkor állunk az istentiszteleten, amikor Isten ígéje hangzik.

- Készülődés a találkozásra

7. Mi foglalja össze Isten akaratát? – Isten akaratát a törvény foglalja össze, amelyet a Tízparancsolatban és a szeretet kettős parancsolatában találunk.

8. Mondd el a Tízparancsolatot!

9. Mondd el a szeretet kettős parancsolatát!

10. Mire való a törvény? – A törvény Jézushoz, a kegyelem felé terel minket, mint beteget a betegség az orvoshoz.

11. Mi a gyónás?

- Valami új jön létre!

12. A feloldozást Jézus Krisztus rendelte el. Mi ennek szerzési ígéje?

13. Ingyen, kegyelemből van bűneink bocsánata. De valóban olcsó a kegyelem? – Drága a kegyelem, mert Jézus önmagát adta értünk. És mert Jézus követésére hív, mert a bűnnel szembeni küzdelemre hív, mert megalkuvás nélküli, elkötelezett keresztyén életre hív!

- Isten jön hozzánk!

14. Milyen zsoltár hangzik az istentisztelet elején? – Az istentiszteletet bevezető zsoltár Isten dicsőségét és hatalmát hirdeti.

15. Melyik evangéliumi történet szolgálhat alapul az istentisztelet kyrie imádságához? – A nagy halfogás története, ahol Péter leborul Jézus elé: „*Menj el tőlem, mert bűnös ember vagyok, Uram!*” (Lk 5,1–11)

16. A bevezetés Isten jelenlétének örömet fejezi ki. Melyik evangéliumi történetből születik az istentisztelet nagy dicsőségmondása: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát! – Amikor a pásztoroknak megjelent az angyalsereg, és Jézus születését adták tudtul, akkor énekelték ezt az éneket.

17. Az istentiszteleten több alkalommal imádkozunk. Milyen formái lehetnek az imádságnak? – Az imádság lehet közösségi és egyéni, spontán fogalmazott és megírt imádság, lehet sóhajtság, csend és elmélkedés.

18. Az imádság párbeszéd Istennel. De hogyan válaszol ő erre? – Leginkább igéjén keresztül válaszol, de sokszor a történetekben, az elmélkedésünk révén vagy valakin keresztül szól hozzánk.

19. Az istentisztelet szinte teljes szövege a Szentírásból való. De mi is a Biblia? – A Biblia Jézus Krisztusról szóló bizonyoságtétel. Egyszerre Isten ajándéka és emberi munka, amelyen keresztül Isten megszólít, hitet ébreszt, vezet, bátorít, vigasztal.

20. Az istentiszteleten milyen igéket szoktunk olvasni? – Két lekción olvassunk, illetve az igehirdetés alapigéjét, a textust. A három ige közül az egyik ószövetségi szakasz, a másik a levelek közül való, a harmadik evangéliumi írás.

21. Az istentisztelet egyik fókuszpontja az igehirdetés. Kik hirdethetik az igét nyilvánosan? – Az *Ágostai hitvallás* (1530) azt tanítja, hogy csak az hirdetheti nyilvánosan Isten igéjét, akit erre szabályosan elhívtak. A szabályos elhívás külső és belső.

22. Hogyan hallgatjuk az igehirdetést? – Az igehirdetés a Szentlélek munkája, ő teszi az emberi szavakat elevenné. Így figyelünk az igehirdetésre.

23. Az evangélikus istentisztelet különleges része az éneklés. De a hívő embereket végigkíséri az ének. Melyik a Szentírás énekeskönyve? – A Zsoltárok könyve százötven zsoltárt, azaz éneket tartalmaz.

24. Az énekek nem szórakoztatásunkra íródtak. Mi a funkciója az énekeknek? – Az énekeink többnyire imádságok vagy tanító jellegű énekek.

25. Mi a keresztség?

26. Mondd el a keresztelési parancsot!

27. Mit jelent a keresztségbe merülés? – Azt jelenti, hogy a bennünk levő régi embernek naponként bűnbánattól és megtéréstől vízbe kell fulladnia és meghalnia minden bűnével és gonosz kívánságával együtt, és viszont naponként új embernek kell előjönnie és feltámadnia, hogy Isten előtt igazságban és tisztaságban éljen örökké.

28. Mi a hitvallás? – A hitvallással kifejezzük közös hitünket, ugyanakkor imádság is, amelyben kérjük Istent, hogy őrizzen meg az igaz hitben.

29. Mondd el az Apostoli hitvallást!

30. Mi a konfirmáció? – A konfirmáció latin szó, megerősítést jelent. Megerősítjük azt a hitvallást, amelyet szüleink tettek nevünkben, amikor megkeresztelték, kérjük Istent, hogy erősítse meg hitünket, s a gyülekezet megerősíti, hogy Krisztus egyházához tartozunk.

31. Mi az egyház? – Az egyház mi vagyunk, akik hallgatjuk Isten ígését, akik Jézus köré gyülekezünk.

32. Az egyháznak háromféle megjelenési formája van. Melyek azok? – Az egyház szervezet, az egyház közösség és az egyház Krisztus népe.

33. Mi történik a konfirmáción? – A konfirmáció alkalmával megvalljuk hitünket, a gyülekezet a Szentlélek erejét kéri, hogy megerősítsen minket a hitben, és a lelkész személyes áldással és ígével fogad a gyülekezet közösségébe.

34. Mit jelent a gyülekezet felnőtt tagjának lenni? – Azt jelenti, hogy felelősen veszünk részt a gyülekezet életében.

35. A konfirmáció után önállóan is lehet úrvacsorát venni. Mondd el az úrvacsora szerzési ígését!

36. Ki él méltón ezzel a szentséggel? – Az, aki hisz abban, amit Jézus ígért: hogy érettünk adatott a bűnök bocsánatára.

37. Hogyan élünk az úrvacsorával? – Az első keresztyének minden héten vettek úrvacsorát. Erre a mi istentiszteleteinken is lehetőség van. De nem szokásból tesszük, hanem vágyakozunk a Jézussal való közösségre.

38. Az istentisztelet elbocsátó szavakkal végződik. Mire kapunk küldetést? – Arra, hogy Jézus Krisztus halálát és feltámadását hirdessük.

39. Hogyan tudunk ilyen nagy hivatásnak eleget tenni? – A küldetésünkre kapjuk Isten áldását. Ez erősít meg küldetésünkben.

Konfirmációs táborok

Összeállította: *Keczkó Szilvia*

Gyülekezeti konfirmandustábor

KECZKÓ SZILVIA

Az alábbiakban egy nagyobb létszámú konfirmanduscsoport számára szervezett vagy két-három szomszédos gyülekezet összefogásával megvalósuló tábor leírását mutatjuk be.

A mellékelt heti- és napirend egy hétfő délután induló, szombat délután záródó tábor tervét tartalmazza, amelynek a kezdő- és zárónapjait, óráit tetszőlegesen lehet módosítani. A hétfő délutáni kezdést indokolják az előző napi szolgálatok és a táborhoz szükséges esetleges előkészületek (félíg önellátó, a lakóhelytől messze eső, falun megszervezett tábor esetében délelőtt még elvégezhető egy nagyobb bevásárlás a hétre, a versenyek jutalmainak beszerzése, sporteszközök, hangszerek, kézműves alapanyagok összerendezése vagy bármilyen más előkészítő feladat).

A táborozóhely távolságától függően lehet megszervezni az utazást, ma-napság a legolcsóbb megoldás a vonat, amennyiben erre van lehetőség. Jó megoldás lehet szülők bevonása, három-négy gyermek egy-egy szülővel való érkezése. Délutáni órákban vagy a szombati hazautazáskor talán a munka sem akadályozza, hogy ebbe néhány szülő bekapcsolódjon, és segítsen az utazás lebonyolításában.

A táblázatban megadott sémára több tematika is ráhúzható, erre is tesztek majd javaslatokat, de mindenekelőtt a napirend bizonyos programjait szeretném kifejteni.

A szobarend pontozása: Amennyiben nem egy nagy közös hálótérben alszanak a gyerekek, érdemes naponta végigjárni a szobákat és pontozni azok rendjét, állapotát, hogy a napok előrehaladtával ne uralkodjon el a káosz. Ha tudják, hogy minél nagyobb rend és tisztaság esetén nagy pontszámot kapnak, amiért a tábor végén valamilyen jutalom jár a szoba lakóinak, partnerek lesznek a rend megőrzésében, a szemét összegyűjtésében stb.

Bibliai foglalkozás: A tábor fő témájától függően (erről a későbbiekben lesz szó) a Biblia kézbevétele, a történet megismerése és feldolgozása történik ebben az időszakban. Természetesen ez lehet körülbelül fél órával hosszabb is az utána következő programok rovására, de a tapasztalat azt mutatja, hogy egy óra az az időintervallum, ameddig valóban figyelni tudnak és lelkileg is jelen vannak a fiatalok. Ezt kezdhethük közösen, majd öt-tíz fős csoportokban dolgozzuk fel a témát, és akár a végén ismét összegyűlünk, hogy beszámoljunk egymásnak. A feldolgozás lehet bármi: a történet eljátszása, közös megvitatása kérdések mentén, gyurmából való megformálása, egy imádság megírása, de tényleg bármi. A lényeg, hogy kerüljön közelebb a történet, annak üzenete a fiatalokhoz, és gondolkozzanak el azon.

A csapatok készülése: A tábor egyik súlypontja lehet, hogy – létszámtól függően – már az első reggelen csapatokba osztjuk a gyerekeket, és a tábor teljes ideje alatt ebben kell dolgozniuk, különféle feladatokat megoldaniuk. Már öt-hat fős, de akár még a kilenc-tíz fős csapatok is működőképesek, a cél, hogy legalább három, legfeljebb hat csapat alakuljon ki a táborunkban. Ők fognak majd egymással vetélkedni a játékos vetélkedőkben, az utolsó nap akadályversenyében, a bibliaismereti versenyeken és az esti előadásokban. A csapatkészülés néven futó program délelőtti és délutáni sávja is azt jelenti, hogy ekkor szabadidőt biztosítunk a csoportnak, hogy az esti „előadásra” felkészüljön. A tábor vezetőin múlik, hogy milyen jellegű feladatot kapnak. Néhány ötlet erre, ami mellett számtalan más is alkalmas lehet:

- Minden csapat kap öt tárgyat, amelyek alapján egy történetet kell írni és eljátszani, a tárgyak felhasználásával.

- Minden csapat kap öt-tíz szót, amelyek jellemzően összefüggéstelenek, és ezeket kell beépíteni (jól kihallhatóan) az előadásba.
- Minden csapat kap egy mesét, amelyet tetszőlegesen feldolgoz.
- Minden csapat kap egy zeneszámot, amelynek alapján előadást készít.
- Minden csapat kap egy bibliai történetet, amelynek mai parafrázisát kell elkészítenie.
- Minden csapat kap egy műfajt, és ebben tetszőlegesen kell alkotni valamit.
- Minden csapat kap egy témát/problémát (pl. megbocsátás, hűség, önzetlenség, adakozás, harag, hazugság stb.). amelyet egy jelenet keretén belül kell megmutatnia.

Ezeket felfoghatjuk a táborunk könnyed pillanataiként, de kérhetjük azt is, hogy némelyik előadás legyen komoly, valóban tartalmas üzenettel bíró. A délelőtti időszámban van lehetőség megtervezni, a délutániban kidolgozni, gyakorolni, majd az este folyamán megismerjük a többi csapat aznapi közös munkáját. Ez lehet valóban mulattató, kacagtató (a jó ízlés határain belül), de elgondolkodtató vagy tanulságos is. Mindezt a konfirmanduscsoportok, a tábor jellege, hangulata és a vezetőség határozza meg.

Játékos vetélkedő: Egy rövid, frappáns, vidám vetélkedőt érdemes beiktatni a napba, ez lezárhatja a délelőttöt. Ezek lehetnek a legkülönbözőbb klasszikus sorversenyek a zsákban ugrálástól a kanálban vízholdásig. Népszerű a lufi levegőben tartása vagy a kézen fogva hullahoppkarikán átbújós játék is. Ha olyan feladatot találunk ki, amelyet a csapatok nem tudnak egy időben végrehajtani, akkor egymás után játsszanak, és az idő (vagy egyéb tényező) alapján alakul ki a sorrend. Néhány ötlet a teljesség igénye nélkül:

- Tésztás: Makaróni- és pennetésztával készülünk. Egyszerre egy csapat versenyez, időre (pl. két-három perc). A csapat minden tagja kap egy-egy szálat makarónit, amelyet a szájukba vesznek (kézzel nem szabad hozzáérni), és a start után felváltva gyűjthetnek egy asztal szélére kihelyezett pennetésztákból, a makarónit belecsúsztatva, majd egy tálba öntve (lecsúsztatva) azokat. Amíg tart az idő, a csapat tagjai sorban haladva gyűjtenek, majd megszámozzuk, mennyit szedtek össze. Utána a másik csapat következik. A legtöbb pennét összegyűjtő csapat nyer.

- Szívószálás: Az előzőhöz nagyon hasonló játék. Két asztal, egyiken egy tál nagyobb méretű csokigolyó vagy kölesgolyó, a csapatok minden tagjánál egy (papír) szívószál. A startjel után az első csapat tagjai sorban, egymást követve indulnak, „felszippantanak” egy golyót, és átteszik a másik asztalon lévő üres tálba. Nyilván a haladás alatt folyamatosan szívni kell a szívószálat, mert leesik a golyó. Ha mégis leesett, a következő csapattag indul el, és abban az esetben is akkor indulhat, ha a tálba pottyant a golyócska. Javasolt a kétperces játékidő, és a végén ismét csapatonként kell megszámolni a gyűjtött golyókat.
- A hang kitartása: A csapat tagjai szorosan egymás mellé állnak vagy ülnek, és a startjelzésre az első ember elkezd hangosan mondani, hogy „aaaaa”. Ha megáll, mert elfogy a levegője, azonnal a második folytatja, és így tovább. Érintéssel vagy egyértelmű jelzéssel jelezzük, ha a következő gyereknek kell folytatni. Mérjük az időt, hány percig, másodpercig tudta az adott csapat tartani az „A” hangot.
- Öltöztetős: Egyszerre zajlik a játék, bármennyi csapat esetén is. Minden csapatból ki kell választani valakit, még mielőtt ismertetnénk a játékot. Az idő elindítása után ruhákat kell szerezni a csapattagoknak és a kiválasztott embert felöltöztetni (az eleve rajta lévő ruhákra). Az ellenőrzés során együtt számoljuk, kire hány ruhadarab került kb. öt perc alatt. Az nyer, akin a legtöbb plusz ruha volt.
- Forma–1: Ez egy kicsit vadabb játék, de nagyon élvezik a fiatalok. A csapatok egyszerre versenyeznek. Minden csapatból kell választani egy autóversenyzőt, benzinkutasokat és kerékcseréseket. A versenyautók négykézláb (térd lehelyezése nélkül) szaladnak, kezükön és lábukon papuccsal. A rajtjelzésre egyszerre indulnak egy meghatározott pályán az udvaron. Egy körön belül kell egy kerékcseré (ketten felemelik, és valaki más papucsockat cserél a kezein-lábain), és kell egy tankolás, ahol valaki egy pohár vizet itat meg vele a csapattársak közül. Pályamérettől függően két-három kör futást javaslok. Érdemes előre elmondani a játék menetét, a szabályokat, és ezek ismeretében válasszanak szerepeket, például egy kicsi, könnyű gyermek lehet a versenyautó, hiszen emelgetni kell, stb.

Az interneten számtalan, ezekhez hasonló csapatjátékot, vetélkedőt lehet találni, amelyeket akár egy az egyben vagy a saját csapatunkra, táborunkra alakítva használhatunk.

Bibliáismereti verseny: Opcionális program, ha nem érezzük hangsúlyosnak, meg lehet hosszabbítani a pihenőidőt, szabadidőt a gyerekek számára. Ha megvalósul, javaslom, hogy a megalakult csapatok versenyezzenek egymással mindennap egy kijelölt – sok adatot tartalmazó – szakasz alapján. Őszövetségi könyvek alkalmasak lehetnek erre, naponta két-három fejezet, amelyben sok nevet, számadatot, helynevet vagy érdekes eseményleírást találunk. Ezek alapján egy 13 + 1-es totót lehet összeállítani, amely tíz-tizenöt perc alatt le is játszható. A csapatok összedugják a fejüket, és a kiosztott lapra felírják a szerintük helyes A, B vagy C választ. Ez a program szervezője részéről nagyobb előkészületet igényel, hiszen az adott szakaszból keresni kell tizennégy feladványt, de minden esetben két rossz (ám kicsit megtévesztő) választ is meg kell adni. Jó lehetőség mégis egy-egy könyv vagy szakasz folyamatos, alapos olvasására és a szórakoztató versengésre.

Foci/méta/kézműveskedés/számbátorú: A sport és a kézműveskedés ideje, természetesen lehet más sport programot is szervezni, például kidobót, röplabdát vagy bármit, amire lehetőség és igény van. Akik nem szeretnének részt venni a csapatsportokban, azok számára érdemes kézműveskedős lehetőséget biztosítani. Naponta alkothatnak egy érdekes, valóban elvihető, használható dolgot akár újrahasznosítható alapból; egy kisebb csapat ezzel foglalkozhat, amíg a többiek fociznak vagy röplabdáznak.

Esti előadás: Itt mutatják be, adják elő a csapatok a nap folyamán előkészített műveket, mini színdarabokat, jeleneteket, nevezzük bárminek. Hagyjunk időt az előkészületekre, biztosítsuk a szükséges eszközöket, zenét, majd egy meghatározott sorrendben nézzük meg az előadásokat. Ezt követheti egy közös átbeszélés, kiértékelés, különösen akkor, ha kevés számú csapat van, és rövid idő alatt lezajlanak az előadások. Hosszabb előadások vagy öt-hat csapat bemutatója esetén érdemes a táborvezetőknek külön, a takarodót követően átbeszélni, értékelni azokat és másnap elmondani a közösen kialakított értékelést.

Akadályverseny: Amennyiben egy kisebb településen, faluban vagy kisvárosban táborozunk, készítsünk a településen akadályversenyt; amennyiben nagyobb városban, akkor az épületben, a kertben és a közeli utcákban valószínűsíthetjük meg. A lényege, hogy a héten együtt dolgozó csapatokat kb. tizenöt percenként indítjuk el egy előre bejárt útvonalra, kezükben menetlevéllel. A bejárás során jellegzetes helyeket, feliratokat keresünk, amelyekre vonatkozóan kérdések szerepelnek a menetlevélen. A kérdések ne legyen teljesen direkttek, legyen bennük egy kicsi rejtelem. Például: Melyik az akciós tej a mai napon? Ebből rá kell jönniük, hogy a kisboltba be kell térni és megnézni a tejeiket. Vagy: Kinek az emlékére állítottak egy domborművet egy olyan épület falán, ahova kisgyermek jár? Ebből tudják majd, hogy meg kell keresni az óvodát és a falon egy táblát/domborművet. A terület nagyságától függően öt-tíz állomást tervezhetünk. Ha nagyon sok időnk és energiánk van, elkészíthetjük úgy is, hogy amikor előre bejárjuk a helyszíneket, elrejtünk egy-egy borítékot, és abban találják meg az adott helyszínre vonatkozó feladatot és azt is, merre kell majd továbbmenni. Ebben az esetben fontos, hogy megfelelően rögzítsük a papírokat, és mondjuk el a csapatoknak, hogy minden esetben helyezték vissza oda, hogy a következő csapat is megtalálja. Közben a még el nem induló, majd a már visszaérkezett csapatoknak vidám közösségi játékokat vezethetünk, énekelhetünk, vagy – mivel ez a program a zárónapra esik – pakolhatunk.

Tematikajavaslatok a délelőtti bibliai foglalkozásokhoz

- Illés próféta szolgálata
A tervezett tábor hosszától függően bontsuk négy vagy öt részre Illés történetét, és mindegyiknek keressünk egy hangsúlyt, amely alapján megtanítjuk és elmélyítjük a tanultakat. Egy négynapos verzió lehet például: elhívás szolgálatra – nehézségek, küzdelmek Isten követésében – Isten megerősít minket – Isten ígérete beteljesül.
- Gyógyítástörténetek az Újszövetségben
Válasszunk ki négy (vagy öt) különféle jellegű és kimenetelű gyógyítástörténetet az evangéliumokból. Fontoljuk meg, melyiknél mi lesz a hangsúly, üzenet. Lehetséges történetek: a tíz leprás, a vak Bartimeus,

a gadarai megszállott, a béna. (Hangsúlyt kaphat ezek alapján a hála, a bűnbocsánat, az együttérzés stb.)

- Elhívástörténetek az Újszövetségben

Válasszunk ki négy (vagy öt) elhívástörténetet, és mindennap egy másik alapján vizsgáljuk meg, hogyan, miként, kiket, miért hív Jézus az ő útjára, a követésre. Milyen feladatot, szolgálatot bíz rájuk és ránk? Mik az elhívottak válasza, mik a mi válaszaink? Lehetséges történetek: Péter, Lévi, Zákheus, a gazdag ifjú stb.

- Pál apostol elhívása és szolgálata (missziói útjai)

Négy napra bontva első napon az elhívást, megtérést, majd a további napokon a missziói utak főbb, érdekesebb eseményeit lehet olvasni, megbeszélni, azok mai üzeneteit továbbgondolni. Ezek közül javaslom az alábbi történeteket: Saul megtérése, Pál és Szilász a börtönben, Lídia, búcsú az efezusi vénektől, areopagoszi beszéd, Euthikosz, máltai hajótörés és megmenekülés. Természetesen ezeken kívül más, a fiatalok számára érdekes, tanulságos történeteket is kiválaszthatunk.

A heti sémába bármelyik tematika beilleszthető. Az esti áhítatok lehetőséget adnak számunkra, hogy a délelőtt elhangzottak, átbeszélt kérések újra előkerüljenek, lezárjuk vagy megválaszoljuk azokat. Javaslom is, hogy a napot záró áhítatok ezekhez kanyarodjanak vissza, mintegy keretet adva napjainknak.

Ismerkedős játékok konfirmandustáborba, konfirmandushétvégére

Ez a kis gyűjtemény elsősorban több gyülekezet által közösen megszervezett programokra alkalmas játékokat tartalmaz.

Álljon be a körbe, akire igaz!

A gyerekek körben ülve helyezkednek el, a kör közepén elegendő hely van. A játékhoz javasolt és tetszőlegesen kiegészíthető állítások sora, amelyet a játékvezető sorol, majd mindig „megvizsgálja” az eredményt:

Álljon be a körbe...

- aki még nincs tizenkét éves;
- aki elmúlt tizennégy éves;
- akinek a mai naphoz legközelebb van a születésnapja;
- akinek a mai naphoz legközelebb esik a kereszteleje;
- aki nem evangélikus, de evangélikus konfirmációra készül;
- aki két évig jár konfira;
- aki járt már Finnországban;
- akinek az osztálytársa itt van – álljanak egy kupacba, mondják el, hova járnak, hányadikosok;
- akinek a testvére itt van – álljanak egymás mellé;
- aki cserkészkedik;
- akinek van papagája;
- akinek van macskája;
- akinek van hüllője;
- akinek ugyanaz a keresztnéve, mint egy másik résztvevőnek – álljanak egy kupacba;
- aki látta a Luther-rajzfilmeket;
- akinek a matek a kedvence;
- aki gitározik;
- aki zongorázik;
- aki dobol;
- aki jobban szereti a zipzárás pulcsit, mint a belebújósat;
- akin vicces/különböző zokni van – mutassa meg;
- aki volt már kint élőben válogatott meccsen;
- aki nem kólát kér a menübe a Mekiben;
- akinek tört már csontja;
- aki volt már bicajturán;
- aki szereti a szusit;
- aki sósan eszi a palacsintát;
- aki már oviban is járt hittanra;
- aki meg tudja nyalni a könyökét – mutassa meg;
- aki meg tudja nyalni az orrát – mutassa meg;
- aki tud cigánykerekezni – mutassa meg.

A házikedvenceknél meg lehet szólítani őket, mi az állatok neve, stb. Oszálytársak esetében hova járnak suliba, hányadikosok. Neveknél milyen azonoságok vannak? Születésnap, keresztnév mikor volt? Milyen meccsen volt? stb.

Keress valakit, akire igaz, és kérj tőle egy aláírást!

Létszám szerint kinyomtatott játéklapokkal és íróeszközzel kell készülni. A játékot az nyeri, aki először kihozza az aláírásokkal teli papírt. Utána ellenőrizzük. Tetszés szerint a kérdések cserélhetők, a csoporthoz igazíthatók.

Kedvenc évszaka a tél	Olvasta az összes Harry Pottert	Negyvenes lába van	Tud gitározni
Van cicája	Röplabdázik	Utazott már repülőn	„Buta” telefonja van
Németet tanul	Májusban van a születésnapja	Szokott síelni	Eregetett papírsárkányt
Evangélikus iskolába jár	Nincs testvére	Szeret sütni	Járt már Amerikában

3. Kő-papír-olló bajnokság

Minél több résztvevővel jó játszani. A gyerekek a kör közepén mindenfelé sétálnak, zene szól, majd amikor elhallgat a zene, a hozzá legközelebb esőhöz oda kell lépni, kezét rázva bemutatkozni, és lejátszani egy kő-papír-ollót. A vesztes leül, a nyertes tovább játszik. A zene újraindul, majd legvégül egyetlen győztese lesz a játéknak. Akár száz gyerekkel is lehet játszani, egymás után többször.

4. Ez Anna karkötője

A játék megkezdése előtt mindenki hozzon magával egy kisebb méretű tárgyat (ékszer, karóra, telefon, kulcsosmó, hajcsat, hajgumi, esetleg sapka). A teremben mindenki induljon el, kezében a saját tárggyal, majd valakivel találkozáskor cseréljenek a következő módon: Anna átadja a karkötőjét, és közben ezt mondja: „Ez Anna karkötője.” Péter átveszi, és Annának adja a telefonját, miközben ezt mondja: „Ez Péter telefonja.” A két gyerek ezután a kapott tárgyakat adja tovább, például Anna ilyen módon: „Ez Péter telefonja.” Amikor már kellően összekeveredtek a dolgok, körülbelül öt-hat perc után a játékvezető leállítja a csereberét, és körben állva (vagy ülve) „ellenőrizzük” a tárgyakat, és ezzel be is mutatkozunk. Valaki elkezd, felmutatva a nála lévő tárgyat: „Ez Luca nyaklánc.” Megkérdezzük, ki Luca, megkérjük, mondjon magáról (idő függvényében) néhány információt, majd visszakapja a láncot. A kör végére sok nevet megismerünk. Akár már tíz gyermekkel is, de még harminc-negyven gyermekkel is játszható. Ha nem ragaszkodunk a végén a bemutatkozás részletességéhez, csak mindenki visszakapja a tárgyát, akkor több résztvevő sem akadály.

5. Tárgypárosító

A játékhoz mindenki hozzon magával egy személyes tárgyat (plüss, kulcs, telefon, ékszer, óra, papucs, kulacs stb.). Mindenki tegye le a tárgyat egy nagy asztalra, úgy, hogy mi ne lássuk, ki mit helyezett el. Ezután (létszámtól és időkerettől függően) két-három-négy tárgyat párosítsunk/csoportosítsunk össze, és mindig, amikor elvettük az asztalról, hirdessük ki: „Közös csapatot alkot a kék szíjas karóra, a plüssmaci és az Adidas cipő!” Amikor a tárgyak mentén kialakulnak a párok vagy kis csoportok, adjunk irányított kérdéseket, amelyek mentén meg kell ismerkedniük egymással. Az idő letelte után egymást mutassák be a csapattagok.

Lehetséges kérdések: név, életkor, gyülekezet, osztály, kedvenc étel, sport, hangszer, hobbi.

A bemutatás így hangzik el végül, például Anna mondja: „Bemutatom Sárát, aki tizenhárom éves, hetedikes, a budafoki gyülekezet tagja, kedvenc étele a fagyis, röplabdázik, nem játszik hangszeren, és hobbija a zenehallgatás.”

6. M&M's

Vásároljunk néhány csomag színes M&M's csokidrazsét, öntsük egy tálba. A gyerekek üljenek le egy körben, és indítsuk el a drazséval teli tálát. Mindenki vegyen belőle, és amilyen színű a kezébe akadt, azzal próbáljon meg bemutatkozni, de igaz dolgokat mondjon magáról először a színek alapján. Vicces eredmények születnek, például: „*Kék* pulcsi is lehetne rajtam, mert azt is szeretem, de most zöld pulcsiban vagyok, Annának hívnak, és tizenkét éves vagyok.” Vagy: „*Barna* szemem van és *barna* hajam, Márk vagyok, tizenhárom éves.” Vagy: „*Narancssárga* a szobám fala, majd mutatok róla egy képet, Marci vagyok, tizenkét éves.” Akinek a bemutatkozását „szabályosnak” ítéljük, az megeheti a csokit. Kis létszám (húsz fő alatt) esetén addig ismételhetjük a köröket, amíg el nem fogy a drazsé a tálból.

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
8:00			Ébresztő			Ébresztő
8:30			Reggeli			Reggeli
9:00			Szobarend pontozása			Összepakolás
9:30			Közös éneklés			Akadályverseny
10:00			Bibliai foglalkozás			Játék párhuzamosan a várakozóknak
11:00			Csapatok készülése			Pakolás, takarítás
11:45			Játékos vetélkedő			
12:30			Ebéd			Ebéd
13:00			Pihenő, bibliaolvasás			Eredményhirdetések
14:30			Éneklés, bibliaismereti verseny			Hazaütazás
15:15			Csapatok készülése			
16:00	Megérkezés		Gyümölcs – uzsonna			
16:30	Megérkezés, szobák elfoglalása		Foci/méta/kézműveskedés/számháború			
18:00	Vacsora		Vacsora			
19:00	Éneklés, ismerkedés		Éneklés, esti előadás			
20:00	Esti áhírat				Táborút, esti áhírat	
22:00	Takarodó				Takarodó	

Konfirmandus csendeshétvége

KECZKÓ SZILVIA

1. Mit jelent ma kereszténynek lenni/keresztényként élni a világban?

Javasolt igé

„*Ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megtélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.*” (Róm 12,2)

Témakidolgozás

A téma fő kidolgozása, feldolgozása szombat délelőtt valósítható meg legjobban. A szombati reggeli, éneklés és áhítat után körülbelül kétórás program lehet ez a délelőtt során.

Javaslat: ennél a témánál mindenképpen javasoljuk, hogy az egyik jelen lévő egyházmegyei lelkész röviden vezesse fel, adjon néhány instrukciót, ötletet.

Az egyházmegye jelen lévő konfirmandusait osszuk vegyes csapatokba, az összlétszámtól függően csináljunk négy-öt öt-tíz fős csoportot. A csapatokból egyvalaki húzzon feladattípust:

1. videó,
2. interjúk,
3. képmontázs,
4. színi előadás,
5. (öt csapat esetén) gyurmaalkotás.

A feladatokat magyarázzuk el a téma felvezetése után: hogyan ábrázolnátok/jelenítenétek meg, adnátok el, mutatnátok meg ezeknek a módszereknek, technikáknak a segítségével azt, hogy mit jelent ma keresztényként élni a világban?

Például: az alkalmi színtársulat (negyedik csapat, színi előadás) előad egy vagy több jelenetet, amelyben megjelenik, hogy egy-egy szituációban hogyan viselkedik egy hívő ember. Az interjúsok (második csapat) végigjárják a jelen lévő lelkészeket (esetleg külsőöket, járókelőket szólítanak meg az utcán/környéken), és kérdéseket tesznek fel ezzel kapcsolatban, majd megpróbálják összefoglalni a hallottakat. A videósok (első csapat) hasonló jeleneteket készítenek, mint a színtársulat, csak videóra veszik, összevágják stb.

Az eredményeket (montázs, gyurmaalkotás, videó, interjú cikk és színdarab) az este folyamán megnézzük, ezáltal az esti programunk is megvalósul, és visszacsatolunk a délelőttől.

Tervezett időbeosztás

Péntek

17.00 Megérkezés a szálláshelyre, szobák elfoglalása

18.00 Közös vacsora

19.00 Áhítat énekléssel (személyes hangú áhítat személyes igeválasztással)

20.00 Ismerkedés, ismerkedési játékok (javaslat: „Álljon be a körbe az, aki...”)

22.30 Takarodó

Szombat

08.30 Ébresztő

09.00 Reggeli

09.30 Reggeli áhítat énekléssel (személyes hangú áhítat személyes igeválasztással)

10.30 Mit jelent ma keresztényként élni ebben a világban? – rövid felvezetés, feladat ismertetése példákkal, majd a csapatok feldolgozzák a témát, szükség esetén a jelen lévő lelkészek segítenek az ötletelésben.

12.00 Szünet

12.30 Ebéd

13.30 Pihenő, szabadprogram, társasjáték-lehetőség biztosítása

14.30 Közös séta, fagyizás, lehetőség esetén sportprogramok a kertben (például foci, röpi, kidobós stb.). Esőprogram: filmklub beszélgetéssel.

16.30 Csapatvetélkedő (ez lehet például bibliaismereti kahoot, konfirmációs kahoot, de bármilyen – akár vicces – feladatokat tartalmazó, hagyományos vetélkedő). (Egyéb javaslat: emlékpóló-készítés. Mindenki hozzon magával fehér/világos pólót, készüljünk textilfilcekkel, és mindenki írja fel a hétvége vezérgéjét, majd írassa alá a többi résztvevővel a pólót.)

18.00 Vacsora

19.00 A délelőtt elkészült film, kép, színdarab stb. bemutatása, megtekintése, megbeszélése közösen

20.00 Esti áhítat énekléssel (személyes hangú áhítat személyes igeválasztással)

21.00 Szabadprogram, társasjátékklub sokféle játékkal, alkalmas hely esetén éneklős szoba, másutt beszélgetőkör biztosítása egy-egy lelkész jelenlétével

22.30 Takarodó

Vasárnap

08.00 Ébresztő

08.30 Reggeli

09.30 Morzszaszedegetés vagy közös készülés az istentiszteletre feladatok elosztásával (igéket, imádságokat fiatalok olvasnak, zenélnek, akár ide is be lehet hozni a legjobban sikerült alkotást)

10.00 Közös záró istentisztelet

11.30 Csoportképek készítése, ebéd, majd hazaindulás

2. Pál apostol élete és szolgálata

Javasolt ige

„Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13)

Témafeldolgozás

A három áhítat és akár a záró istentisztelet alapjaként választhatunk jól ismert, sokat idézett, szeretett páli igéket, például a Krisztus-himnusz, a szeretet-himnusz, a Lélek gyümölcseit.

Szombat délelőttre Pál apostol életének fontos, érdekes eseményeit javasoljuk feldolgozni úgy, hogy minden csapat készítsen színdarabot egy-egy esemény alapján. Indítsuk őket útnak a feladatok pontos elmagyarázásával, és az elején mindenképpen legyen jelen egy-egy lelkész a csapatok mellett. Ha megvan az ötlet arra, hogy hogyan dolgozzák fel, osszák ki a szerepeket – és ha tehetjük –, hagyjuk őket magukra.

A javasolt történetek

ApCsel 9,1–19; ApCsel 14,8–20; ApCsel 16,11–24; ApCsel 16,25–39; ApCsel 27,9–44; ApCsel 17,16–34

Tervezett időbeosztás

Az 1-es menetrend szerint.

Javaslat: a szombat délelőtt elkészülő színdarabokat a délután egy kijelölt időpontjában gyakoroljuk tovább, esetleg ha a helyszínen van egy jól használható „színpad” (oltártér, a terem egy része stb.), akkor ott gyakorolhatnak a csapatok.

Konfirmandus csendeshétvége

„Lábunk egyszerre lép...”

A gyülekezeti közösség megtartó ereje

BARANYAYNÉ ROHN ERSZÉBET – TORMA-HASZA MÓNIKA

Időpont	Péntek	Szombat	Vasárnap
8.00–9.00	Utazás	Reggeli	
9.00–9.30		Reggeli elcsendesedés, áhítat	Készülés az istentiszteletre
10.00–10.30		Jézussal közösségben <i>Témafelvezetés a csoportmunkához</i>	Úrvacsorás ifjúsági istentisztelet
10.40–12.30	Megérkezés	Csoportmunka forgószínpad-szerűen <i>Ünneplő közösség Hordozó közösség Vonzó közösség Hálaadó közösség</i>	
13.00	Ebéd		
	Szieszta		Hazautazás
14.30–16.30	Ismerkedős és közösségépítő játékok	Falukutatás – selfiebajnokság, rövid kirándulás	

Időpont	Péntek	Szombat	Vasárnap
16.30–18.00	Közösségek, amelyekbe tartozunk <i>Interaktív csoportmunka</i>	Az ideális gyülekezeti közösség <i>Kreatív csoportfoglalkozás</i>	
18.00	Vacsora		
19.00	Választható progra- mok négy csoportban <i>Éneklés, kézműveskedés, társas- játék, közösségi játékok</i>	Az élet gyöngyei – imaösvény	
21.00	Esti áhítat		

A téma és a tematika ismertetése

A következőkben egy olyan konfirmandus-hétvége tematikáját szeretnénk leírni, amely a közösség megtartó erejéről szól. A konfirmációra készülő fiatalok sokféle közösségnek tagjai, legfőképpen a kortársközösségek vannak rájuk hatással. Az a tapasztalatunk, hogy mindezek mellett a gyülekezeti közösség szinte már a háttérbe húzódik. A hétvégi programmal az a célunk, hogy olyan közösségi élményt kapjanak, amely megerősíti őket abban, hogy jó ide tartozni.

A több gyülekezetet összefogó, háromnapos konfirmandustáborot péntek déltől vasárnap délig tervezzük. (A lassan két évtizedre visszatekintő táboroztatási tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy soha sehol nem okozott problémát a konfirmandusok kikérése a pénteki tanítási napról. Ez sosem a szülőkre hárult, hanem lelkeszi kikérővel valósult meg.) A megérkezést követően a közös étkezés szerepe is fontos, hiszen olyan lehetőséget ad a kötetlen beszélgetésre, amely a kezdeti feszültséget oldhatja. Nemhiába fontosak Jézus számára is a közös étkezések.

A tábor mottójául egy kedvelt ifjúsági ének sorát választottuk: „Lábunk egyszerre lép”. Sok mindent hordoz magában: akivel egyszerre lépünk, arra

ráhangolódunk, azzal együtt lüktet a szívünk, arra tudunk támaszkodni, ha segítségre van szükségünk. Azzal tudunk egyszerre lépni, aki fontos a számunkra, és akinek mi is fontosak vagyunk. A program során hangsúlyozzuk, hogy a konfirmációval nem lezárul, hanem folytatódik az a megkezdett út, amelyen megtapasztalhatjuk a gyülekezethez tartozás áldásait. A három napban a közösség – s ezen belül a gyülekezeti közösség – témáját járjuk körül. Tisztában vagyunk azzal, hogy ez előkerül a felkészülés során, de egy tábor adta élmény mégis másként éri el a fiatalokat. Ebben segít a sok játék, a csoportfoglalkozás és a vasárnapi ünnepi istentisztelet.

Érdeemes a táborba a már konfirmált fiatalokat is elvinni és feladatot is bízni rájuk. Az ő jelenlétük a konfirmandusok számára nagyon motiváló, hiszen a kortárscsoportok általi példamutatás megszólító erejű lehet a konfirmandus fiatalok számára. Ahol nincs működő ifjúsági csoport, ott is meg lehet szólítani a tábor végén a konfirmációra készülő fiatalokat: eljőnnél jövőre segíteni? Mindig van, aki szívesen és lelkesen jön.

Péntek

A pénteki nap az ismerkedésről és a csapatépítésről szól. Mivel nagy létszám-ról beszélünk, ezért olyan játékokat játszunk, amelyek sok emberrel is működnek, illetve szabadtéren is megvalósíthatóak. A cél az, hogy rácsodálkozzunk, mennyire sokfélék vagyunk együtt ezen a hétvégén, és ebben a sokszínűségben tanuljunk meg együttműködni. Pontosan úgy, ahogy jó esetben egy gyülekezeti közösség is működik. Két blokkban valósítható ez meg:

1. Ráhangolódás, ismerkedés, közösségépítés

- Ki mivel érkezett?

Minden gyülekezet egy szoborban mutassa meg, hogy érkezett a helyszínre.

- Szociometriás játékok
 - Egy láthatatlan vonalban álljanak fel születési sorrendben (hónap, nap is számít), cipőméret szerint (ezt szavak nélkül próbálják).

- „Álljanak fel azok...” A „Cseréljenek helyet azok...” játék egyik variációja.

Akikre igaz az állítás, azoknak kell felállniuk. Például: álljanak fel azok, akik szeretik a csokit, akik rendben hagyták otthon az íróasztalukat, akik szeretik az állatokat, akik rendszeresen sportolnak, akik szeretnek olvasni, akiknek van testvérük, akik ma játszottak a telefonjukon, akiknek evangélikus az anyukájuk, apukájuk stb.

- Bingó

Az győz, akinek mindenütt van egy aláírása valakitől, egy ember csak egy helyen írhat alá.

<https://bit.ly/konfirmacio>

A bingólap a digitális háttértárból tölthető le.

- Labdajátékok

Szükséges eszközök: színes műanyag kislabda, lufi, lepedő

- Két csoportra osztjuk a résztvevőket, mindenki kap labdát. A játék célja: átjuttatni a labdákat a másik térféltre (energetizáló, feszültségoldó játék).
- Lepedőn a labda megtartása.
- Lufis játék: a résztvevők számától függően osszuk csoportba őket (egy csoportban kb. tíz fő legyen). A játék célja: a kapott lufit a csoport tartsa fenn a levegőben anélkül, hogy elengednék egymás kezét. Ha ez már jól megy, élvezetesebbé tehetjük a játékot azzal, hogy a csoportok lufit cserélnek egymással. (Érdeemes különböző színű lufikat választani.)

- Élő Hugó-hami (KIE-s ötlet alapján): gyermekkorunk játéka alapján született közösségi játék. A régi társasjátékban a cél az volt, hogy a közepén lévő kis színes gömbökkel megetessük az éhes vízilovakat. Amelyik víziló a legtöbb golyót gyűjtötte, az volt a győztes. Az élő Hugó-hamiban is ez a cél: a csapatok gyűjtsék össze a lehető legtöbb kis színes labdát. Amelyik csapat több labdát gyűjt, az a győztes.

Szükséges eszközök:

- csapatonként egy gördeszka,
- kisméretű gumilabdák (sok),
- csapatonként egy kosár/edény/lavór, amelyben a labdákat össze lehet gyűjteni.

A hely méretétől függően a játékot akár kettőnél több csapattal is lehet játszani. A labdákat úgy helyezük el a játéktéren, hogy minden csapattól egyenlő távolságra legyenek. A csapatok tagjai egyes sorban állnak egymás mögött. Az első játékos ráfekszik a gördeszkára, a kezébe veszi a kosarat/edényt, és a mögötte álló játékos a lábánál fogva előregurítja a labdákhöz. Ott a gördeszkán lévő játékos megpróbálja a lehető legtöbb labdát „bekebelezni” és a kosarával a labdákat visszahúzni a csapathoz. Az összeszedett labdákat a csapatok maguknál gyűjtik, hogy a játék végén megszámlálhatók legyenek. Amikor az első játékos visszahúzta magával a labdákat, akkor felfekszik az a játékos a gördeszkára, aki addig az előtte állót tolt a lábánál fogva, és most őt tolja a sorban következő. Ez addig megy, amíg a játéktérről el nem fog az összes labda, vagy a játékvezető le nem fújja a játékot. (A játék ideje a kihelyezett labdák számának függvényében változhat.)¹

2. A közösség, amelybe tartozunk

Ebben a blokkban azt gondoljuk végig, hogy egy-egy közösséghez mi alapján tartozhatunk.

A feladat leírása

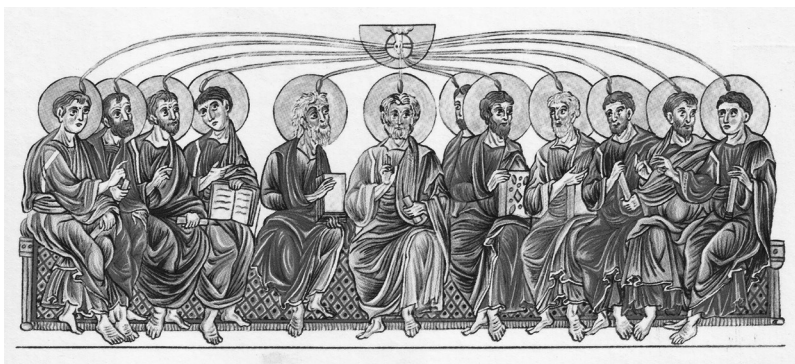
Öt csoportba osztjuk a résztvevőket, minden csoport húz egy kártyát, amelyen egy közösség található (néptánc, zenekar, e-sport, röplabdacsapat, osztály-

¹ <https://www.facebook.com/tensingsavariae/videos/613578196101591>.

közösség). A csapatjukba egy új tag érkezik, ezután készítsék el azt a listát, amellyel szerintük rendelkeznie kell ennek az új csapattagnak ahhoz, hogy beilleszkedhessen. Milyen elvárásaik vannak feléje?

A csoportmunkát rövid frontális lezárás követi.

Összegyűjtjük a csoportok listáit, megnézzük, hogy milyen feltételeknek, elvárásoknak kell megfelelnie az új belépőnek. Majd csoportonként kapnak egy puzzle-t, amelyen a pünkösdi történet képe van.

Rakják össze, találják ki a történetet! Hogyan kapcsolódhat ez az előző feladathoz? A gyülekezethez tartozásnak van-e feltétele?

Amit összegyűjtöttek, azok mind fontosak, de azok emberi elvárások. Azonban jó tudni azt, hogy a gyülekezet közösségébe, az ifjúsági csoportba való tartozásnak nincs feltétele; egy dologra van szükség: nyitottságra, hogy Isten megszólíthasson. A belépő – Isten megelőző szeretetének jele – a keresztség, amely által mindannyiunkat nevünkön szólított, és meghív ebbe a közösségbe. Itt ki lehet térni a keresztségre, s a már tanultak alapján összefoglalni mindazt, amit tudnak róla. Lehetséges interaktív feladat: post-itet adunk minden fiatalnak, írják rá a keresztnévüket, majd egy keresztelőtálba beragasztjuk azokat az összetartozás, Istenhez tartozás szimbólumaként.

Szombat

3. Jézussal közösségben – „Térj be, vendég, hozzám...”

A reggeli áhítat után a csoportfoglalkozások felütéseként egy kb. harmincperces témafelvezetést ajánlunk.

Miben adhat többet a Jézussal való közösség? A többi is megadja a barátokat, a kapcsolódásokat, de Jézus mivel hoz többet? – Jn 13,35, az új parancsolat: *„Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.”*

Az előző estéhez kapcsolódva – amikor a fiatalok az általuk megélt közösségekre tekintettek rá – most arról beszélhetünk, hogy mennyiben más a Jézussal való közösség. Ott a pünkösdi történettel zártunk, hogy rávezessük a fiatalokat a beszélgetésen keresztül, hogy az Isten közösségébe való bekapcsolódás nem feltételekhez kötött, ő hív és megszólít, bárholnan is érkezünk. Ebben a részben ezt visszük tovább.

A témafelvezetést követő csoportos feldolgozásban (ApCsel 2,42–47 alapján) az első gyülekezetre jellemző négy fókusz kerül elő. Ebben a rövid felvezetésben mint előkészítésben így térjünk ki az alábbi témákra:

- Tanító, megajándékozó Jézus

Jézus beszélgetései (Nikodémussal, a samáriai asszonnyal, Mária és Márta története – fontos lekuporodni, de fontos a szolgálat is).

- Nekünk a szükségeset megadó Jézus

Ötezer ember megvendégelése, majd Jézus, aki önmagát adja (a csoportban az úrvacsora fog előkerülni, amelynek egyfajta előzetese lehet ez a történet).

- Imádkozó Jézus

Milyen volt az imádkozó Jézus? A belső szoba csendjébe elvonul, ugyanakkor biztat és tanít az imádságra. Miatyánk, élő kapcsolat az Atyával, személyesség, felkészülés, erőforrás, kapcsolódás. Történet: Jézus főpapi imája, a Gecsemáné-kertben elmondott imája (gyönyörűen beszélő képeket és ikonokat találhatunk ehhez a témához).

- Közösségre hívó Jézus

Elhívástörténetek (tanítványok, Máté, Zákéus), életváltásra hív.

„Térj be, vendég, hozzám...” – Hívjuk be őt az életünkbe! De ne csupán vendég legyen, aki az ünnepi pillanatokban jelen van, hanem családtag, aki mindig ott van.

4. Csoportmunka Apcsel 2,42–47 alapján

Ebben a blokkban az első gyülekezet ismertetőjegyei alapján gondoljuk át gyülekezeti életünket. Arra keressük a választ, hogy ezek az ismertetőjegyek miért fontosak, mit kapunk bennük, mi kell ahhoz, hogy áldásaiban részesüljünk. Ebben a kb. másfél órás foglalkozásban – azért, hogy mindenki találkozzon mindegyik témával – forgószínpad-szerűen dolgozunk. Ez lehet egy klasszikus kiscsoportos beszélgetés, de feldolgozásban használhatjuk a *world café* módszer szemléletét, amelynek segítségével egymásra reflektálhatnak, egymáshoz kapcsolódhatnak, és egymás gondolatait továbbgondolhatják a csoportok. Adott a négy témakör és a négy csoport. Mindegyik témához kapcsolódhat egy-egy szimbólum, amelyet egy csomagolópapírra előre megrajzolunk. Ez megkönnyíti a közös gondolkodást. (Az a legjobb, ha az ifjúsági csoportban van olyan, aki tud szépen rajzolni, és ezeket elkészíti a vezető kérésére.)

Szózékoltár: ünneplő közösség – tanítás, úrvacsora

Kéz: hordozó közösség – imádság, diakónia

Út: vonzó közösség – misszió

Vonalrendszer vagy szív: Istent dicsérő, hálaadó közösség – éneklés

Az első csoport csak az előre megrajzolt szimbólummal találkozik, s ahhoz gyűjt a csoportvezető segítségével gondolatokat, amelyeket szöveg vagy rajz formájában vetnek papírra. A következő csoport már többet lát, s a meglévő dolgokhoz kapcsolódik. Így a négy csoport munkája után egy szép, színes alkotás lesz, amelyet a csoportvezetők mutatnak be a legvégén. Az alkotásokat ki lehet tenni a tábor idején a falra.

5. Mozgó közösségben

Az első délutáni blokkba olyan programot terveztünk, amelyet szabadterén lehet megvalósítani kisebb-nagyobb csoportbontásban. A lényeg, hogy kint legyünk a szabadban, és mozogjunk. A program formája a tábor helyszínétől függ, de lebonyolítását bízuk az ifis korosztályra, akik erre előre készülnek. Lehet „falukutatást” hirdetni, amelynek során a település egy-egy helyszínét kell felkeresni és valamilyen feladatot kapcsolni hozzá. (Például: a Fő utca 18.-ban milyen kutya futkos az udvaron?) Lehet selfiebajnokságot hirdetni, kijelölünk négy helyszínt, ezeket meg kell keresni, s ott kell egy-egy képet készíteni.

6. Az ideális gyülekezeti közösség

A délutáni második blokkban kreatív tevékenységre hívjuk a fiatalokat. A létszámtól függően osztjuk őket csoportokba (ideális a hat-nyolc, maximum tízfős csoport). A feladatuk az, hogy megjelenítsék a számukra ideális gyülekezetet. Mi az, ami mindenképpen megjelenik benne? Hagyjuk, hogy a fantáziájukat szabadon engedjék! Fontosnak tartjuk, hogy a konfirmandusok által kialakított csoportokban ifjúsági tagok is legyenek mint „csoportvezetők”, ők koordinálhatják és segíthetik ezt a kreatív munkát.

Szükséges anyagok: mindenféle kreatív alapanyag, például oázis vagy parafa lap (ezzel könnyen lehet dolgozni, és elkészülés után is mobilis), hurkapálcák, krepp-papír, színes lapok, zseníliadrót, pom-pom, gombostűk, gombok, ragasztó, színes papír, ceruzák, zsírkréta, dekorgumi, filcanyag, gyöngyök, különböző színű fonalak stb.

Miután a csoportok elkészülnek, körbejárjuk az alkotásokat, meghallgatjuk az ötleteket az elkészült alkotásokról: először a „vendég” csapatok, majd

a készítőik is elmondják, hogy mit, miért alkottak. A vándorlás alatt énekelhetünk: a *Zarándokének* 161 egy-egy versszakát az állomások között, vagy a *Térj be, vendég, hozzám* (ZÉ 95) kezdetű éneket.

7. Az élet gyöngyei – imaösvény

Az este során az előre megvásárolt gyöngyökből elkészítjük a karkötőt, majd rövid ismertetőt is adunk ennek eredetéről², a gyöngyök jelentéséről.

Javasoljuk, hogy a gyöngyöket az interaktív imaösvény során gyűjtsék össze a fiatalok, majd azokat közösen fűzzük fel. Ha ezt a formát választjuk, akkor az imaösvény végigjárása után történik a karkötő elkészítése, miközben a vezető elmondhatja, felolvashatja az egyes gyöngyöknél azok jelentését.

Az imaösvény összeállítása, leírása a digitális háttértárban érhető el, amely az adott csoport résztvevőihöz és vezetőihez illesztve szabadon formálható. Az imaösvényhez szükséges eszközök és gyöngyök mellett szükség van még két teremre: az egyik az imaösvénynek, a másik a gyöngyfűzésnek.

Ha nincs lehetőség az interaktív imaösvény megvalósítására, akkor egy teremben ülünk le közösen, és a vezetőkkel ismertessük a karkötő eredetét, majd közösen fűzzük fel azt, az egyes gyöngyöknél mondjuk el a hozzájuk tartozó jelentést, imádságos, elgondolkodtató részt.

Vasárnap

Fontosnak tartjuk, hogy a vasárnapi istentiszteletre a fiatalokkal együtt készüljünk. Ha nem templomban tartjuk, akkor vonjuk be őket a terem berendezésébe, az oltár díszítésébe és természetesen a liturgiába. Minél többen szolgáljanak az istentiszteleten. Az istentiszteletre javasoljuk a Tamás-mise rendjét. (Letölthető a digitális háttértárból.) Hívjuk fel a fiatalok figyelmét az adakozásra is, amelyet egy jó célra hirdethetünk meg (lásd: hordozó közös-

2 <https://www.eletunk.net/beszamolo-ismerteto/tizennyolc-gyongyszem-ut-onmagunkhoz-es-istenhez-ismerje-meg-a-krisztusfuzert-az-elet-gyongyeit/>
A gyöngyök jelentését tartalmazó leírás ide kattintva érhető el: <https://drive.google.com/file/d/1WDFGAwu59KneQz5026FLDPA974Bw4t3c/view>

ség). Bár a jelenlévők nagyobb része nem él még a szentséggel, mégis érdemes a jelen lévő ifjúsági csoport miatt úrvacsorás istentiszteletet tartani.

<https://bit.ly/konfirmacio>

A tematikához tartozó összes melléklet megtalálható egyben a digitális háttértárban.

Egyházmegyei konfirmandustalálkozó

Helyemen vagyok!

NÉMETH KITTI – PETHŐ-UDVARDI ANDREA

Időpont	Program
8.30–9.00	Gyülekező
9.00–9.30	Köszöntés, ismerkedés, ráhangolódás
9.30–10.00	Kezdőáhítat
10.00–12.00	Délelőtti játék, csoportos vetélkedő
12.00–13.30	Ebéd
13.30–15.30	Délutáni választható program (többféle)
15.30–16.00	Eredményhirdetés, lezárás, úti áldás

166

A találkozó célja

A megyei konfirmandustalálkozó célja, hogy a gyülekezeti konfirmanduscsoportok találkozzanak, ismerkedjenek egymással, illetve a kisebb létszámú gyülekezetek néhány fő csoportjai is megtapasztalják a nagyobb közösséghez tartozás élményét.

MEGERŐSÍTÉS

A találkozó programjának részletes leírása

Köszöntés, ismerkedés, ráhangolódás

A rövid köszöntés, bemutatkozás után a találkozó szervezője külön szólítja meg a különböző gyülekezetekből érkező konfirmandusokat. Álljanak is fel, hogy lássuk: honnan hányan jöttek. Ez a köszöntés, ismerkedés a létszámtól függően történhet játékos, interaktív formában.

Ezután következhet a napi program ismertetése, a technikai információk megosztása.

Kezdő áhítat

Jeremiás elhívása (Jer 1,4–10)

Délelőtti csoportos játék

Téma: a worms-i birodalmi gyűlés

Az áhítat után a találkozó szervezője mondja el a legfontosabb információkat a csapatversenyről, illetve történjen meg a csapatok beosztása, a menetlevél átadása is.

A menetlevelek, a játék egyes állomásainak feladatai és leírásai a digitális háttértárból tölthetők le.

A konfirmandusok egy többállomásos, csapatos játékon vesznek részt. Az egyes állomásokon Luther Márton egy-egy híres mondatát kell kiegészíteni, a szavakat, szövegrészleteket az adott állomásokon, a feladatok megoldása után tudják majd meg. Minden állomáson legalább egy szó vagy szövegrészlet a megfejtés. A csapatok menetlevelet is kapnak, amely a pontok gyűjtésére szolgál, illetve ezen szerepel az idézet, ide tudják beírni a megfejtésül kapott szavakat, szövegrészleteket. Azt, hogy melyik állomás megfejtését hova illeszthetik be, jelöljük a szövegben. Mivel a csapatok egy időben, de más-más állomáson kezdik a versenyt, ezért többféle menetlevelet készítettünk.

A csapatok beosztása különféle elven történhet, a következő ajánlástól a létszám és a helyszíni adottságok szerint természetesen el lehet térni.

Egy állomáson maximum húsz percet tölthetnek el a csapatok, összesen öt helyszíni lesz, mindegyik helyszínen két állomás. A konfirmandusokat öt

csapatra osztjuk úgy, hogy egy adott gyülekezetből érkezők együtt maradnak, de közösen versenyeznek egy vagy két másik gyülekezet fiataljaival. Érdemes a csapat egyik felének az egyik, a másiknak a másik állomás feladatait odaadni.

Lehetőség szerint mindenki játsszon, szólaljon meg vagy vegyen részt a megfejtésben. Az állomásokon telefont használni tilos! Az állomásokon pontokat lehet gyűjteni, minden megfejtés egy pontot ér. (A pontozást lásd minden feladatleírásnál külön.) A pontokat a menetlevélre az adott állomáshoz kell beírni az állomásvezető aláírásával együtt.

A megfejtendő szöveg

„Közöttük egyesek *tankönyvek*, ezek a *Szentírást* magyarázzák. *Ezekről vallom*, hogy az enyéme, és hogy *nincs bennük semmi rossz*. A többi *vitairat*, amelyekben a *pápával* és *ellenfeleimmel* vitatkoztam. Ha ezekben volna valami rossz, azt *megváltoztathatom*. A *harmadik rész* olyan *könyvekből* áll, melyekben a *keresztyén tanításról* vitatkozom.”

Háttérinformációk a témához a szervezőknek, segítőknek

1519-ben választották császárrá V. Károlyt. A koronázás után birodalmi gyűlést készítettek elő, hogy azon a nemzet minden baját orvosolják. A fiatal császár magatartását előre meghatározta erős római katolikus szellemben való neveltetése és az a vélekedése, hogy minden társadalmi nyugtalanság mögött a wittenbergi reformátor munkássága áll.

Luthert is meghívták a gyűlésre. Veszélytelen utazást biztosító császári levél birtokában, számos barátja kíséretében utazott Luther Wormsba. Útja az egyes városokon át valóságos diadalmenet volt. Mind barátai, mind ellenségei számos kísérletet tettek arra, hogy visszatartsák a gyűlésen való megjelenéstől. Isten azonban Luthert – saját szavai szerint – vakmerővé tette.

„Amikor Wormshoz közeledtem, Spalatin figyelmeztetett, hogy ne menjek oda, és ne tegyem ki magamat ilyen veszélynek. De én azt üzentem vissza: »Ha annyi ördög lenne Wormsban, mint cserép a háztetőn, akkor is bemennék.« Mert rettenthetetlen voltam, és egyáltalán nem féltem. Nem tudom, hogy ma lennék-e ilyen vakmerő.” (Virág Jenő: *Dr. Luther Márton önmagáról*, 143. o.)

1521. április 16-án érkezett meg Luther Wormsba, azonban rögtön huszonegy óras gondolkodási időt kért a kihallgatás előtt, csalódást okozva ezzel híveinek.

„Néhány nap múlva megidéztek a birodalmi tanácsba, az összes hercegek elé, este pontosan hat órára. Itt dr. Eck, a trieri püspök kancellárja beszélt a birodalom részéről, és így szólt: »Márton, elismered-e, hogy a könyvek tied?« Ott feküdtek összes könyveim egymás mellett a padon. Én rögtön azt mondtam volna, igen. De dr. Schurff Jeromos, jogi védelmezőm hangosan így kiáltott: »Olvassák fel a könyvek címét!« Ekkor felolvasták a könyvek címét, s valóban mind az enyémekek voltak.

Erre így szóltam: »Mindenekfelett kegyelmes császár! Legkegyelmesebb hercegek és uraim, az ügy fontos és nagy, ez alkalommal nem tudok a könyvekre vonatkozólag válaszolni, és kérem, szíveskedjenek nekem meggondolási időt adni!« Ez megtörtént, és ezzel szétoszlott a birodalmi gyűlés.” (Virág Jenő: Dr. Luther Márton önmagáról, 143–144. o.)

Ám április 18-án a császár előtt nagyon határozottan elutasította tanai visszavonását: „Nem tanácsos bármit is a lelkiismeret ellen cselekedni. Itt állok. Másképp nem tehetek! Isten engem úgy segítjen. Ámen.”

„Amikor ismét a gyűlés elé idéztek, hatalmas tömeg volt a teremben. Mindenki hallgatni akarta válaszomat. Fent a karzaton sok fáklya égett, ugyanis késő este volt. A tolongást és lármát nem szoktam meg. Amikor felhívtak, hogy beszéljek, így kezdtem szólni: »Mindenekfelett kegyelmes Császár, legkegyelmesebb Választófejedelmek, Hercegek és Uraim! Azok a könyvek, melyeket tegnap nekem megmutattak, az enyémekek.

.....

..... (Itt következik a megfejtendő rész!)
Ezek mellett szilárdan kitartok, történjék, amit a jó Isten akar!« Amint ezt elmondtam, azt kívánták, hogy ismételjem meg latinul. Erősen izzadtam és melegem volt a tömeg miatt, jóllehet a hercegek között álltam. Ekkor von Thun Frigyes úr azt mondta: »Ha nem tudja ezt megtenni, Doktor úr, úgy

elég volt.« De én megismételtem minden szavamat latinul. Frigyes hercegnek, a választófejedelemnek ez szerfelett tetszett.” (Virág Jenő: *Dr. Luther Márton önmagáról*, 144–145. o.)

A kihallgatás és Luther bizonyágtétele után a császár kijelentette, hogy minden erejével igyekszik elnyomni Luther istentelen ügyét. Ezután ígéretének megfelelően még huszonegy napi veszélytelen utazást biztosítván, hazabocsátotta az „eretneket”. Luther április 26-án kíséretével elhagyta Worms városát.

Azonban egy hónap múlva V. Károly aláírta a wormszi ediktumot, amely birodalmi átok alá helyezte Luthert, közellenségnek nyilvánította rokonait, követőit, pártfogóit. Az ediktum értelmében Luthert bárki bármikor elfoghatta, akár meg is ölhette.

Bölcs Frigyes fejedelem azonban már a Wormsból való elutazása előtt megüzente Luthernek, hogy biztonságba fogja őt helyezni. A Wormsból Wittenberg felé vezető úton Bölcs Frigyes megbízott emberei színleg elrabolták Luthert, és Wartburg várába vitték. Maga a választófejedelem sem tudta a helyet, hogy szükség esetén jó lelkiismerettel tehessen esküt arra, hogy nem ismeri Luther rejtekhelyét.

A halottnak vélt Luther tanítása ezután kezdett igazán terjedni. A reformáció ügyét, Isten igéjének terjedését már nem lehetett megállítani.

Bibliai igék

„Te azt a hitet, amely benned van, tartsd meg Isten előtt. Boldog, akinek nem kell elítélnie önmagát abban, amit helyesel.” (Róm 14,22)

„Az elbizakodott ember nem őszinte lelkű, de az igaz ember a hite által él.” (Hab 2,4)

„Mert Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki benne hitből hitbe, ahogyan meg van írva: »Az igaz ember pedig hitből fog élni.«” (Róm 1,17)

„A higgadt válasz elhárítja az indulatot, de a bántó beszéd haragot támaszt. [...] Az indulatos ember viszályt szít, a türelmes pedig lecsendesíti a perpatvart.” (Péld 15,1.18)

Javaslatok délutáni szabadidős tevékenységekre

A délelőtti játék után a délutáni program folyhat kötetlenebb módon. Javasoljuk, hogy többféle programlehetőséget kínáljunk fel, amelyek közül a fiatalok választhatnak. Törekedjünk arra, hogy minél több igényt lefedjünk: legyen sportolási lehetőség, kirándulás, kézművesfoglalkozás, beszélgetős csoport, előadás, filmnézés stb. A résztvevők a programok ismertetése után kiválaszthatják, melyikhez szeretnének csatlakozni. Fontos, hogy előre határozzuk meg, hány fő vehet részt az egyes programokon, eszerint iratkozhatnak fel az érdeklődők.

Lezárás

A napot újra együtt zárjuk. A délelőtti verseny eredményhirdetése után olvassuk fel a Luther-idézetet, valamint röviden foglaljuk össze a wormszi birodalmi gyűlés eseményeit, hogy minden fontos információ időrendben elhangozzon. Reméljük, a végére minden résztvevőnek összeáll a kép.

Az úti áldás és az imádság pedig szóljon arról (is), hogy mindannyian megtalálhatjuk a helyünket, valamint a nekünk szóló küldetést saját gyülekezetünkben, amelynek a konfirmáció után felnőtt tagjai leszünk.

A Biblia-expedíció projekt lehetőségei

GRENDORF-BALOGH MELINDA

Az alapkoncepció ismertetése

A *Biblia-expedíció* (BE) kiadvány- és ötletgyűjtemény célja a Biblia korának átlátható megismerése, a bibliai szövegek olvasása iránti vágy felkeltése és a különböző történetek közötti tájékozódás segítése a kisiskolás korosztálytól kezdve az ifjúságig. A különböző típusú, de egységes teológiai és grafikai koncepciójú segédanyagok kiindulópontjai lehetnek különböző gyülekezeti alkalomoknak is.

Az expedíció nyomtatott részei:

- A1-es méretű bibliai idővonal, hátulján ehhez kapcsolódó interaktív térkép;
- a bibliai könyvek rövid ismertetőjét tartalmazó leporelló ehhez tartozó matricás regiszterrel;
- bibliai Dobble és párosító játék;
- matricagyűjtemény.

Bibliai idővonal

A Biblia nem szorul segítségre, mi viszont igen, hogy átlássuk a különböző történelmi korok meghatározó alakjait és megismerjük szolgálatuk körülményeit. Ebben segít az idővonal, amely nemcsak saját szimbólumrendszerrel jelöli a Biblia könyveit, hanem segít tájékozódni az ó- és újszövetségi események között, és kitekintéssel van az intertestamentális korra is.

Bibliai térkép

A kisebbek számára is könnyen befogadható képi világú térképen könnyen felismerhetjük a legismertebb történeteket és elhelyezhetjük a sok helyszínt, amely szemtanúja volt Isten történelemformáló és megváltó tetteinek. Izrael földjének felnagyított térképe pedig kifejezi környezetére gyakorolt mindenkori, rendkívüli hatását is.

Leporelló: a bibliai könyvek rövid bemutatása

Hol mit találok, és mit hol találok? Ehhez ad kapaszkodót ez a jól áttekinthető és könnyen kezelhető leporelló, amely igyekszik rámutatni a Biblia könyvei között lévő belső összefüggésekre is. Segíthet bibliaolvasási célokat is kijelölni, illetve – főleg az újszövetségi részének használatával – könnyen visszakereshető egy-egy fontos hitéleti téma is.

Bibliai regiszter

A tartalomjegyzék állandó lapozgatása helyett a bibliai könyvek között segít tájékozódni ez a matricagyűjtemény, amely felhelyezése során és használata közben is a leporelló képi világával és színkódjával segítheti a Biblia könyveinek felfedezését, később pedig a kapcsolódási pontokat kereső olvasást.

Bibliai párosító és Dobble játék

Sok családban ismert a már sokféle változatot megélt Dobble játék. Ez a verzió nemcsak annyiban különleges, hogy a Biblia könyveinek szimbólumaira épít szöveges és képi megjelenésében, tehát párosító játékként is lehet használni, hanem gyülekezeti közösségben az idővonal és a térkép használatával újabb kreatív feladatokra lehet ösztönözni a gyermekeket és a fiatalokat.

Bibliai matricás gyűjtemény

A Luther Kiadó gondozásában megjelent tízlapos matricagyűjtemény egy része kapcsolódik az expedícióhoz. A napkeleti bölcseket ábrázoló óriásmatrica vezet be a Jézus életének főbb állomásait tartalmazó miniképeket. Három lapon találkozhatunk az Ószövetségből vett képekkel történeti és a korabeli világot bemutató illusztrációk formájában.

Módszertani lehetőségek a feldolgozásra

Az elmélyült feldolgozás már szétfeszítheti a klasszikus egyórás alkalmak kereteit. A Biblia könyveinek áttekintését javasolhatjuk esetleg otthoni feldolgozásra. Ha van rá mód, akkor a közös felkészülés hétvégéjén vagy konfirmandustáborban ajánljuk felhasználásra az anyagokat, az alábbi módszertani ötletekkel gazdagítva az ismerkedést és ismétlést is.

A regiszter matricái és faspatulák segítségével különböző játékokat készíthetünk. Mind az idővonalhoz, mind a térképhez készültek különböző kérdéskártyák. Egy könnyen kinyomtatható dobókocka is segítheti az ismeretanyagban való elmélyülést. A történetfeldolgozáshoz is gyűjthetünk különböző lehetőségeket, ezeket képekkel illusztráltuk. Az ötletek eredeti verziója letölthető a kiadványhoz tartozó tárhelyen.

Egy szabadulószoza jellegű, a BE különböző részeire épülő kódfejtő feladatsort is megosztunk a tárhelyen, amelyet kisebb csoportokban, extra eszköz-igény nélkül lehet megvalósítani. De a mintára saját verziót is készíthetünk már ifisekkel a konfirmandusok számára.

<https://bit.ly/konfirmacio>

A térképen található történetek igejegyzéke itt található meg: <https://gyulmisz.lutheran.hu/biblia-expedicio>.

A konfirmáció éve és a Biblia-expedíció: új lehetőségek

A feldolgozáshoz, visszacsatoláshoz újabb letölthető segédanyagok is születtek a konfirmáció évéhez kapcsolódva, ezeket ismertetjük a következőkben:

A leprellóra épülve minden bibliai könyvhöz készült egy szófelhős feladvány. A megadott szavak alapján kell kitalálniuk a fiataloknak, hogy melyik bibliai könyvre gondoltunk. A könyveket a bibliai sorrend szerint dolgoztuk fel, a műfajok szerinti színekódok is segítenek a megfejtésben. Az Ószövetség és Újszövetség könyvei két külön dokumentumban érhetőek el. A megoldókulcs külön fájlban található.

Húsz áttekintő kérdést állítottunk össze a Biblia könyveiről, ezek a Biblia tartalomjegyzékére, illetve a leprellóra épülnek. Ez is letölthető formátumban érhető el a megoldókulccsal egybeszerkesztve.

Szintén közösségi felhasználásra ajánljuk a nagy térkép alapján készült hat vaktérképet, illetve az idővonal egyes részeihez négy kiegészítő feladatot az alábbiak szerint:

1. Területek
2. Vizek
3. Ábrahám útja
4. Mózes útja
5. Jézus életének fontosabb állomásai
6. Pál apostol szolgálata
7. Ószövetségi idővonal 1.
8. Ószövetségi idővonal 2.
9. Jézus és Pál élete az idővonalon
10. Az újszövetségi könyvek idővonala

Az idővonalon található bibliai könyvek megfejtéséhez a regiszteres matrikát is fel lehet használni.

Felhasználás¹

Az eddigi jó gyülekezeti felhasználási gyakorlatok összefoglalását adjuk még közre bátorításképpen, ötletmerítésre a gyűjtemény egyéni tovább fejlődéséhez.

A térképet, idővonalat sokan használják ovis-kisiskolás hittanon és ifin egyaránt, van belőle a közösségi helyiség falán, de asztalra kiteríthető példány is. Szeretik a grafikáját, hasznos kiegészítő, a nagyobbaknak pedig a szám-egyenes segít a kronológia átlátásában. A Dobbléval ifjúsági órán is játszanak.

A Biblia-expedícióból kapott dolgok kiegészítésképpen kerülnek elő. A térkép és az idővonal is fennvan a hittanterem falán, a gyerekek már automatikusan rá is néznek. 2023-ban a hittanversenyre való készüléskben is nagy segítséget nyújtott. A leprellő főleg a konfirmandusokkal kerül elő. A regiszterekből elkészült a pálcikás verzió, illetve gyufaskatulyából is elkezdtek készíteni közösen egyfajta „könyvespolcot” a bibliai könyvekből. A Dobble játékot szeretik a gyerekek, bár kellett egy kis idő hozzá, hogy tudjanak vele játszani, de már nagyon rutinosak lettek benne. Kiegészítésképpen nagyon hasznos a *Biblia neked* kiadvány, együtt használják a Biblia-expedícióval, sokszor jók benne a feladatok, összefoglalások és a fiataloknak szóló stílus.

A leprellőt az ötödikesekkel használják szinte egész évben, a könyvük állandó darabja lett, kiegészítve egy színezős bibliai tartalomjegyzékkel.

A bibliai regiszter használata nehezebb azokon az alkalmakon, ahol a gyerekeknek nincs saját Bibliájuk. Így inkább a táborban került elő a bibliai ismeretével együtt. A konfirmandusok kaptak ajándékba a Biblia mellé egy-egy regisztergyűjteményt.

2021-ben az egyik gyülekezetben a kisebbek hittantáborának *Ország, város, fiú, lány...* volt a címe, amely az ismert játékra épült, de bibliai vonatkozásban, és ott nagyon jól tudták használni a már hittanórákról ismert térképet, idővonalat kiegészítve az általuk készültekkel. A legtöbbet és legszívesebben használt eszköz a Dobble. Még a legnagyobbak is szívesen játszanak vele egy-egy kört, velük már az írott felével is játszanak. Itt annyit bőví-

1 Ez az összeállítás Molnár Lilla, Németh Kitti, Pethő-Udvardi Andrea és Tóth Ildikó beszámolóinak alapján készült el.

tettek a szabályokon, hogy van olyan játékkör, amikor konkrét megnevezése van a képeknek. Például bárka: Nőé, Jézus lecsendesíti a vihart, gyertya: advent, templom: evangélikus, egy konkrét evangélikus templom megnevezve, hal: ötezer ember megvendégelése, nád: Mózes, Nílus stb.

<https://bit.ly/konfirmacio>

A dokumentumok és képek innen tölthetők le.

Játék a konfirmációs órán

BALOG ESZTER

Bevezető

Sokéves tapasztalatom szerint minél nagyobb ma egy fiatal, annál jobban kell motiválni a játékra. Ez a csoportvezető személyiségén múlik nagyrészt. Ha saját maga sokra becsüli a játékot és annak értelmét, és látja annak összes pozitív hatását, mondhatni: hiszi, hogy értelme van a játéknak, akkor a fiatalok is nagyra fogják tartani az erre szánt időt a konfirmációs órán. Ha a csoportvezetőnek nincs motiváltsága, nehezen fognak a mai fiatalok maguktól lendületbe jönni. Az új kihívás, amely ma extrán érinti a konfirmációs órát tartókat (többnyire lelkészeket), az maga a játék iránti elköteleződés – ha ez az alap megvan, akkor jön a következő lépés: meghatározni, hogy a csoport a fejlődésének melyik szakaszában áll. Ha a fiatalok már jól ismerik egymást, összezokott csapat – akár az iskolai hittanórák, akár táborok vagy mindkettő miatt –, akkor a közösségépítő játékokkal lehet máris kezdeni. Nyilván, ha a csoport a fejlődésének az alapfokán áll, mivel senki nem ismer senkit – ilyen is lehetséges –, akkor több ismerkedős játékkal érdemes kezdeni.

Sokszor előfordul, hogy újabb konfirmandusok csatlakoznak be az első hetekben, és egy kicsit elhúzódik a beilleszkedés. Az ismerkedésre ráfordított idő azonban megtérül. Jobb mindenkit beilleszteni a csoportba, mindenkire kellő figyelmet szánni a játékban, mint átrohanni a csoportfejlődés kezdeti szakaszán, csak azért, hogy „gyorsan tanuljunk”. A konfirmációs órákon a já-

téknak mint közösségépítő alapnak helye van; úgy gondolom, ezt senki nem kérdőjelezi meg.

A mindenkori kihívás az, hogy mit tudunk a konfirmandus korosztállyal játszani. Ez a kis összeállítás ehhez kínál segítséget. Nyilván sok minden elérhető az internetről, de az emberi tapasztalat is jól jöhet annak, aki ez iránt érdeklődik. Így most – a teljesség igénye nélkül – összefoglalom, melyek voltak azok a játékok, amelyek nekem, illetve a konfirmanduscsoportjaimnak segítségére voltak az elmúlt években, mindig szem előtt tartva azt az alapelvet, hogy onnan kell indulni, ahol a csoport tart.

Játékok

Megérkeztem, itt vagyok!

Az órát jó játékkal kezdeni (egy kis éneklés után), mert feloldja a hangulatot. Sok fiatalnak nincs kedve beszélgetni, van köztük olykor kifejezetten csendes, szerény, néha gátlásos alkatú is. Nekik különösen jó, ha feloldódik a terem hangulata a játék által.

Válassz a gombok közül!

Ehhez kell egy nagy tál tele mindenféle gombokkal. Feladat: válassz egyet, amely ma hozzád illik. Ha mindenki vett a tálból, el lehet mondani, hogy ki miért pont azt választotta.

Ki vagyok én?

Mindenkinek kiosztunk egy lapot, amelyre ráírja a legfontosabb tudnivalókat magáról, név nélkül. Ehhez lehet támpontokat adni, például: Mi a kedvenc ételed? Mi volt eddig a legnagyobb csínytevéсед? Van-e kutyád vagy macskád, ha van, mi a neve? Mi akarsz lenni, ha nagy leszel? Mi a kedvenc színed?

Összeszedjük a lapokat, és egy kalapba tesszük azokat. Majd a fiatalok húznak egyet a kalapból. Felolvassuk, ami a lapon van, és ki kell találni, kire illenek a felolvasottak. Ezt bármikor lehet játszani, csak a szempontokat kell jól kitalálni, például az elmúlt héttel kapcsolatban is, akár így: volt-e valami

jó élményed, vagy éppen rossz; hallottál-e valamilyen jó viccet; mit tanultál a héten, amit eddig még nem tudtál?

Szülinapi sorrend

A konfirmandusoknak egy sorba kell rendeződniük a szülinapjuk szerint. Ez egy mozgalmas bevezető lehet a kezdetek kezdetén. Csoportban is játszható, székekre állva még izgalmasabb a játék (cipőt levéve).

Betűháló

Egy nagy papírra úgy kell felírniuk a keresztnévüket, hogy azok egy-egy adott betűnél kapcsolódjanak egymásba. Az elkészült alkotást ki lehet tenni a falra.

„Szőke Kata”

A keresztnévéhez mindenki hozzátesz egy olyan tulajdonságot, amely illik rá. Körben ülünk, és ahogy mondják a fiatalok, igyekszünk is megjegyezni a vicces neveket, például úgy, hogy az első bemutatkozik ilyen módon, a másodiknak mondania kell a magáét, és az előbb elhangzóét is ismételni kell. Az utolsónak igazán nehéz dolga lesz, de addigra már a többség meg is tanulta egymás nevét!

Név és mozdulat

Ez is egy bemutatkozó játék, vidám formában. Elsőként a keresztnévet mondjuk, majd teszünk egy mozdulatot hozzá. A játékvezető figyel, öt mozdulatot meg kell hogy jegyezzen, mert kérdezni fog: „Kinek a mozdulata volt ez?” – és mutatja. Aki ki tudja találni, annak igazán jó megfigyelőképessége van! Ezt létszámtól függően két csoportban is lehet játszani, ebben az esetben pontokat is lehet gyűjteni.

Le a lepelle!

Ehhez a játékhoz kell két csapat, két szék és egy lepedő. Két fiatal ül egy-egy székre, szemben egymással, egymást azonban nem láthatják meg, mert két

másik fiatal tart egy lepedőt közöttük. Számolásra (egy, kettő, három) lehull a lepedő. Amelyik előbb tudja mondani a másik nevét, az kap pontot.

Életem mottója

Körben ülünk, mindenkinek kell papír és toll. Feladat: egy mondatban foglalj össze életed mottóját (azt, ami a legjobban jellemzi az életedet)! Az alkotásokat megbeszéljük.

Életem logója

Feladat: rajzold meg életed logóját, készíts egy címerszerű rajzot, egy logóképet, amely téged a legjobban jellemez! Az alkotásokat megbeszéljük.

Bevezető, benti játékok az aznapi témához – témafelvezetés

Asszociáció

Egy kiválasztott betűvel kell olyan szavakat mondani, amelyek köthetők például az aznapi óra témájához. Több kört is játszhatunk, fokozhatjuk a sebességet is.

Brainstorming

Egy nagy kartonra felírunk egy érdekes szót, fogalmat, idézetet például az aznapi óra témájához. Mindenki felírhat rá valamit, ami eszébe jut róla, majd ezeket megbeszéljük. Ha egy kisebb csoporttal ülünk az asztal körül, feloszthatjuk a kartont úgy, hogy felrajzoljuk a kartonra a határokat, majd ha mindenki maga elé írta a kartonra, akkor elfordítjuk a kartonlapot. Így a következő konfirmandus oda tudja írni a saját gondolatát a már felírtakhoz. A kartonlapot addig-addig fordítgatjuk, amíg körbeér. Végül megbeszéljük a leírtakat.

Illeszd össze!

Előre kiválasztott verseket, szövegeket olvasunk fel, amelyek az aznapi témához illenek. Majd megbeszéljük, mi a közös bennük. Ezek akár lehetnek

vicces történetek is odaillő mondanivalóval. Játékos lehet, ha szétvágjuk ezeknek a versszakaszait, részeit, és kiosztás után a konfirmandusoknak maguknak kell kitalálni, melyik rész jön melyik után, majd sorba rendeződnek kezükben a szövegszakaszokkal, és felolvassák azokat. Ezt egy Bibliából származó igével vagy történettel is meg lehet tenni és aztán arról az igéről vagy a történetről beszélgetni. Több csapatban is lehet játszani, vetélkedőre is alkalmas. Akik előbb helyesen állnak sorba, azok nyernek.

Válassz képet!

Az adott témával kapcsolatosan sokféle képet lehet kitenni az asztalra, amelyekből mindenki választ egyet egy megadott szempontrendszer szerint, amely az aktuális témához kötődik. Lehet meghökkentő, elgondolkodtató képeket is választani, vagy vicceseket. Jó beszélgetést lehet ebből kihozni, ha mindenki elmondja, miért azt a képet választotta.

Adj címet a képnek!

A témához kapcsolódóan bevihetünk híres festményeket, fotókat is, a lényeg: ne mondjuk meg a konfirmandusoknak a festmény címét. Ők adjanak címet a képnek! Jó beszélgetést lehet indítani az új címeikkel – és a valódi címek közti különbséggel. Ajánlott téma: Jézus keresztre feszítése, halála, feltámadása. (Ajánlott festmény: Matthias Grünewald: Isenheimi oltárkép.)

Add át a történetet!

Előre ki kell küldeni két fiatalt a teremből. A csoportnak felolvassuk a történetet a Bibliából. Majd kiválasztunk valakit spontán, aki úgy érzi, hogy el tudná mondani a történetet a lehető legpontosabban és legrészletesebben (szöveghűen) annak, akit behívunk. Kiválasztjuk ezt az illetőt, majd egyet behívunk a kintiek közül. Megtörténik az elmondás emlékezetből. Utána majd ennek a fiatalnak kell elmondania a következő behívottnak mindazt, amit hallott és megjegyzett. Végül aztán megint csak ez az illető mondja el a történetet a következőnek, stb. Amíg mindez történik, gyakorlatilag a csoport többször is hallja a történetet, hamar meg is tanulják.

Mi van a bőröndben?

Különbféle tárgyakat hozunk be az órára egy nagyobb táskában, a témához illően. Ezeket jól meg kell néznie a csoporttagoknak. Majd egy önként jelentkezőt kiküldünk. Ha kiment, egy tárgyat elveszünk. Visszahívjuk, és ki kell találnia, mi hiányzik onnan. Aztán kiküldünk megint valakit, néhányszor ezt megismételhetjük. Ugyanígy lehet képekkel is dolgozni, szavakkal, idézetekkel, vagy mindezt kombinálva.

Ki írta? Mikor írta?

A témához kapcsolódva felolvasunk imádságokat, gondolatokat, idézeteket stb. A konfirmandusoknak meg kell tippelni, hogy ki írta és mikor írta a felolvasott szöveget. Vetélkedőre is alkalmas a játék.

Melyik a hamis?

Az aznapi témával kapcsolatban mindenki ír három állítást. Kettőnek igaznak és egynek hamisnak kell lennie. Ha elkészültek, egymás után, sorban felolvasák mind a hármat. A csoporttagoknak meg kell tippelniük, melyik állítás a hamis.

„Post-it” páros

Előkészítés: A témához kapcsolódva post-it jegyzetlapokra gondolati párokat írunk fel (egyre csak egy kerüljön). Annyi jegyzetlap legyen, ahány konfirmandus van, de figyeljünk arra, hogy csak párosan játszható.

A fiatalokat körbeállítjuk, mindenki kifelé fordul. A játékvezető felragasztja a homlokukra a post-it lapokat. Majd jeladásra befelé fordulnak, és meg kell keresniük a saját párjukat. A saját homlokán levő feliratot senki nem láthatja, viszont mindenki másét igen. Ahhoz, hogy megtudják, mi van a saját lapjukon, egymással kell kommunikálni, de senki nem mondhatja ki, hogy mi van ráírva a másik homlokára, csak körül lehet írni azt. Egy játékos csak egy információt adhat a játékostársának a nevről. Így mindenkinek magának kell kitalálnia, hogy kicsoda vagy épp micsoda, és így kell megtalálnia a saját párját.

Példa: készítettem egy Ádám–Éva párt, ezek egy-egy fiatal homlokán lesznek. Éva esetében a játékosársai ilyen infókat adhatnak neki: asszony vagy; kiűztek az Éden-kertből; stb. Hasonlóan Ádámnak is egy-egy mondatot mondanak: te vagy az első ember; a feleséged az oldalbordádból lett; stb. Ezek alapján kell megtalálniuk egymást.

Javasolt párok: Ádám és Éva, Sámson és Delila, Nőé és a bárka, sötétség és világosság, farizeus és vámszedő stb. Lehet általánosságokat is írni, de lehet az adott témával kapcsolatban is, például a templom témájánál: keresztelőkancsó és keresztelőkút, ostya és bor, templom és harang, virág és váza, oltár és gyertya, templomajtó és templomkulcs, kántor és orgona stb.

Kitalálsz csukott szemmel?

Az egyik konfirmandusnak bekötjük a szemét. Különböző tárgyakat teszünk ki eléje az asztalra, amelyek jellemzően a templomhoz köthetők, például Biblia, énekeskönyv, gyertyatartó, virág, templomkulcs, kották, keresztelőkancsó, keresztelőkendő, ostyatartó, kehely stb. Feladat: ki kell találnia, hogy mik ezek a tárgyak, és mire valók, mi a funkciójuk, stb. A tárgyak függnek a választott témától, szabadon variálhatók.

Mit üzen a templom csendje?

A bevezető játék arról szól, hogy mindenki keres egy helyet a templomban, amely neki a legkedvesebb, és ott helyet foglal. Néhány dolgot itt át kell gondolni csendben. Így kezdhető például: 1. Csukd be a szemed. 2. Maradj egy kicsit csendben, és figyelj a csendben az érzéseidre, gondolataidat hagyd áramlani. 3. Gondold át: Milyen hangok szűrődnek be a templomba? Milyen hangokat tudsz felidézni? Milyen illatot érzel? Mire emlékszel vissza itt, a templomban ülve? Mit juttat eszedbe a templom, a templom csendje? A csendesség után üljetek össze kettesével, hármasával, és cseréljétek ki az élményeiteket! Ezeket le is lehet írni, és aztán a nagyobb csoportban megbeszélni. (Az összefoglalásokat ki lehet tenni egy falíújságra is.)

Élménydús játékok a szabadban

Ernyős játék

Ehhez szükséges egy ernyőszerűen megvarrt nagy textília, a cikkelyek végén fogófüllel. Egy ilyen „ernyővel” sokféleképp lehet játszani, például mindenkinek van egy száma, és az elhangzó számpároknál helyet cserélnek az ernyő alatt, amit a többiek értelemszerűen addig „lebegtetnek”. Ki lehet találni hősök neveit is, filmsztárokat, színészek neveit vagy bibliai személyeket, akár hősöket az egyháztörténelemből is.

Spárgapálya

Székeket kiteszünk két sorban, egymással szembefordítva, körülbelül másfél méter távolságra egymástól, majd spárgával vagy kötéllel pályát építünk úgy, hogy a széklábaknál megtekerjük a spárgát, és mindig szembe kötjük át. Nyilván úgy kell kialakítani, hogy átjárható legyen, kreatívan komplikálható. Bármilyen hosszú pályát készíthetünk így.

Reflexjáték

Két sorban vannak a székek, de egymásnak háttal. Pont annyi szék kell, ahány konfirmandus van. Párosan játszható. A fiatalok leülnek a székekre (egymásnak háttal). Egy sor egy csapat. Meg kell fogni egymás kezét, sorláncot alkotva. A széksor elejétől körülbelül három méterre ki kell tenni egy széket és arra egy vizespalackot (legyen benne víz, hogy súlya legyen). A játékvezető az ezzel ellentétes oldalú széksor végénél áll, két kezében fogja a legelső játékosok kezeit, majd egyszerre megszorítja egy kicsit a kezüket. A játékosoknak tovább kell adniuk nagyon gyorsan a kézszorítást. A kézszorítás így elérkezik a legelső játékoshoz, akinek fel kell állnia, odaszaladni a vizespalackhoz és magához ragadni azt. Amelyik csapat előbb elvitte a vizespalackot, az szerez egy pontot. A két „futó” játékos nem ugyanoda ül vissza, hanem a sora végére. Így mindenki eggyel előrébb ül, és mindenkinek van esélye futó játékosnak „lenni”. Bármeddig játszható, érdemes a csoport létszámához igazítani, hogy mindenkire kétszer-háromszor vagy akár többször is sor kerüljön.

Igaz-hamis – totó a templommal és a környezetével kapcsolatban
Előkészítést igényel. Állítsunk össze egy feladatlapot ötletes és izgalmas kérdésekkel a templommal és annak környezetével kapcsolatban. Például szószéklépcső, oltár, gyertyatartók – vázák – padok – lámpák száma, feliratok a templomban, díszek a templomban, ezek hol vannak, hogyan helyezkednek el, valamint ablakok, ajtók, orgona, énekeskönyvek, énekszám tábla stb. Templomkertben a nevezetességek, például emléktábla, egyéb díszek, növényvilág és egyebek. A legfőbb szempont a mozgalmasság és az új ismeretek szerzése. Ez a játékos feladat egyénileg vagy párban is elvégezhető. Ha van wifi vagy mobilinternet, lehet olyan feladatot is adni (akár az énekszám táblánál), amelybe a zene is bevonható: például keressenek rá egy énekre, és azt meghallgatva feleljenek a kérdésekre.

Mitől működik a gyülekezet?

A templom és környezete sok helyszínnel rendelkezik, hiszen minden feladat végzésének megvan a maga helye. Pl. lelkész – parókia, kántor – orgona, segítő – sekrestye, pénztáros – iroda, presbiter – gyülekezeti ház, ha van intézmény, akkor pl. iskola – igazgató, kert – kertész, raktár vagy tárolóhelyiség – gondnok, stb. Egy délutánt rá kell szánni arra, hogy a csoportokba osztott konfirmandusok akadályverseny-szerűen bejárják a helyszíneket, mindenhol eltöltsenek körülbelül tizenöt percet, megismerkedjenek a segítséget adó fontos személyekkel, akik nélkül nem haladna a gyülekezet szekere. Erre rá lehet szánni egy egész napot is, egy finom ebéddel fűszerezve.

Játékok egy téma összefoglalásához

Vetélkedő sebességkártyákkal

Készítsünk csapatonként tíz kártyát (ha tíz kérdés lesz) különböző sebességfokozatokkal: 10 km/h, 20 km/h stb., 100 km/h-ig. (Ha több kérdés lesz, több lapot gyártunk, folytassuk a számsort: 110 km/h stb.) Minden csapat – vagy páros – megkapja a sebességfokozatokat jelző lapokat. Egy-egy kérdés elhangzása után megbeszélik, mennyire tudják a választ. Ennek függvényében

lerakják a sebességes lapjukat. Amelyik csapaté a legnagyobb sebességértékű lap, az viszi el a válaszadás lehetőségét, és megválaszolja a kérdést. Egy kártya kell még, ez a „leelőzlek” kártya. Ezt döntetlen esetén lehet használni, ilyenkor újra lehet tenni sebességkártyát vagy „leelőzlek” kártyát. Ezután az válaszolhat, aki ezt kitette. De ha ketten vagy többen teszik ki egyszerre a „leelőzlek” kártyát, akkor ők nem válaszolhatnak, mert balesetveszélyes helyzetet okoztak. Egy sebességes lapot csak egyszer lehet kitenni!

Variáció: „defekt” kártya. Ha valaki nem tudja a választ, akkor kiteheti ezt a lapot, de csak egyszer! (Így egy alkalommal megspórolhatja a sebességkártyáját egy többpontos kérdésre.)

A vetélkedőhöz készülhet versenypálya kartonból, ahol az egyes szakaszokat a kérdésekkel lefedi egy előlap, rajta számmal. A csoportok kérhetik, melyiket akarják megválaszolni. Lehetnek könnyebb és nehezebb kérdések – útszakaszok – is. Nehezebb „helyen” több pontot lehet szerezni.

A vetélkedő témája igazából bármi lehet, például a gyülekezet múltja vagy Luther Márton élete stb. Élménydús visszakérdezési lehetőség.

Mi a menete az istentiszteletnek?

Előkészítés: az istentisztelet részeit felírjuk kártyalap méretű vastagabb lapokra, le is laminálhatjuk ezeket. Az istentisztelet részei a kártyalapok segítségével jól visszakérdezhetőek. Feladat: az istentisztelet részeit tartalmazó kártyákat tegyék le egymás után, a megfelelő sorrendben. Ha tévedés van, meg kell beszélni.

Mikor kell felállni?

Ha már megtanultuk, mikor kell felállni az istentiszteleten, akkor játszható. Feladat: felolvassuk az istentiszteleti részeket, és ha fel kell állni a templomban, akkor álljanak fel a konfirmandusok is. Ha ülve kell maradni a templomban, akkor maradjanak ülve a konfirmandusok is. Ha elrontja valaki, újra megbeszélhető, mikor mit kell tenni.

Barkácsolás, kreatívkodás

Rajzold le a templomot!

Reformáció környékén lehet egy rajzos, kreatív órát is tartani, amikor mindenki lerajzolja a templomot kívülről vagy belülről, ez szabadon választható. Szép kiállítást lehet belőle készíteni a reformáció napjára (vagy bármilyen, gyülekezetet érintő évfordulóra).

Fess a témához!

Modern festmények, modern képek mindig jól illeszthetők a témákhoz. Érdeemes néha egy-egy érdekes festményre is felhívni a figyelmet. Sőt ha kreatív a csapat, lehet a témához illeszkedően festeni is. Ha jól sikerül mindez, lehet kiállítást is szervezni.

Anyagokkal a téma körül

Eszközök: papír, műanyag, fa, kötél, szalag, üveggolyók stb. Feladat: készíts a témához illeszkedően egy egyéni alkotást! Ezekből szintén kiállítás szervezhető.

Giccsparádé/giccskiállítás

Az adventi, karácsonyi időben a legalkalmasabb, konfirmandusok szervezésében megtörténhet a gyülekezetben, például a gyülekezeti házban vagy teremben kiállítás formájában. Jó alkalom arra, hogy a kiállított tárgyak alapján beszélgetés induljon arról, mi van a giccsek mögött, mit akarnak kifejezni, stb.

<https://bit.ly/konfirmacio>

Konfirmandus csoportok számára kidolgozott foglalkoztatók, feladatlapok és további játékok gyűjteménye.

Felnőttek konfirmációja

BENCE IMRE

Alapvetés

A konfirmáció az az egyházi szokás, amelynek során a keresztségben részesült gyermekek az úrvacsoravételre és a felnőtt gyülekezeti tagságra felkészülnek. A felkészítő oktatás esetenként eltérhet, és eltérő lehet a konfirmációs vizsga vagy beszámoló, de a konfirmációs istentisztelet liturgiája adott. Ebben a liturgiában a hitvallás, a lelkész kézzrátételes áldása és a gyülekezet Szentlélekért való könyörgése a legfontosabb elem az első úrvacsora előtt. Mivel a konfirmáció nem szentség, ezért a felkészülés alapjait és formáit a gyülekezet vagy az egyház maga határozhatja meg. Jó azonban, ha nem csak a gyermekek esetében, hanem a felnőtt konfirmandusok esetében is van valamilyen iránymutatás, hiszen – a látásom szerint – egyre többször fogunk a felnőttkonfirmáció jelenségével találkozni.

A felnőttkonfirmáció bibliai alapjait abban a folyamatban láthatjuk, amelyet a Szentlélekkel való betöltekezésént vagy a Szentlélekkel való kereszttelteként írnak le az újszövetségi iratok. A Lélek munkálja a hitet. És amikor áldás és imádság kíséretében valakire kiárad a Lélek, akkor megbizonyosodik, elköteleződik. S mivel a felnőttkonfirmáció esetében általában ez egy belső vággyal párosul, ezért a Lélek munkája is szembe-tűnőbb módon rajzolóódik ki.

De ilyen bibliai alapnak tekinthetjük Pál szavát is, aki ezt írja: „*Végül pedig: erősödjetek meg az Úrban és az ő hatalmas erejében*” (Ef 6,10), vagy

szinte ugyanezekkel a szavakkal: „*Te azért, fiam, erősödjél meg a kegyelemben, amely Krisztus Jézusban van.*” (2Tim 2,1)

Kik jönnek felnőttként a konfirmációra?

Lelkipásztori gyakorlatomban négy különböző csoportot fedeztem fel.

1. Felnőttként, tehát a tizennyolcadik életévüket betöltve jelentkezhetnek konfirmációra olyan fiatalok, akiknek az életében az evangélikus templomban történt keresztség után elmaradt a konfirmáció. Ennek több oka is lehet: családi élethelyzet, közömbösség vagy éppen valamilyen konfliktus (például a szülők válása vagy vegyes házasság esetén felekezeti nézeteltérés). Az is gyakori, hogy egy családi trauma, gyász vagy betegség ébreszti fel a hiányt, s ennek hatására kezdenek el vágyakozni Isten ígéjének megismerésére.

2. Érkeznek olyanok is, akik valamilyen egyházi cselekményre szeretnének felkészülni. Esküvőre készülnek, vagy keresztszülőségre kérték fel őket. Ezek a jelentkezők legtöbbször a keresztséget is kérik. Ezekben az esetekben mindig izgalmas az, hogy miként jutunk el a formai „teljesítéstől” – tehát hogy legyen a keresztségről és a konfirmációról egy igazolásuk – odáig, hogy a gyülekezet tagjai legyenek. Ebben az esetben az a kedvezőbb felállás, ha az a közeg, amelyben élnek, a gyülekezethez vagy egyházunkhoz kötődik.

3. Vannak, akik más felekezetből érkeznek (például katolikus templomban voltak kereszttelve), de valamilyen ok miatt érdeklődni kezdtek az evangélikus egyházunk tanítása és élete iránt. Olykor nagyon jó „hittantudással” és bibliaismerettel érkeznek ezek a jelentkezők. De van olyan helyzet is, amikor csak a sztereotípiák miatt (pl. az evangélikus egyház nem olyan szigorú) lesznek érdeklődők, vagy azért, mert a katolikus egyházfegyelmi rendbe nem férnek bele (például mert elváltak). Ezekben az esetekben mindig izgalmas az, hogy miként tudjuk őket a sztereotíp klisékből kimozdítani, vagy mivel tudjuk azt erősíteni, hogy a Krisztushoz való kötődésük az egyházunkban megélt gyakorlattá legyen.

4. S vannak olyanok is, akiknek a gyermekei és az unokái már a gyülekezet tagjai, és éppen a családjuk fiatalabb generációjának gyülekezeti aktivitása

ébredtet fel bennünk a vágyat, hogy ők is konfirmáljanak. Ebben az esetben külön kérdés az, hogy a nagyszülők korosztálya – hiszen az ő generációjuk esetében sem volt természetes a konfirmáció a rendszerváltás előtt – milyen felkészítésben részesül.

A felkészülés módja

A gyermekkonfirmációra való felkészülésnek a szokásokra építve kialakult rendje és tananyaga van. A felnőttkonfirmáció esetében a felkészülés nagyon sokféle lehet. Általában nehéz csoportot alakítani, és a jelentkezés ideje is egészen különböző lehet. Az év bármely szakaszában léphet be érdeklődő, kereső ember a gyülekezetünkbe. S különösen akkor, amikor a motivációt egy, már kitűzött egyházi cselekmény határozza meg, lehet egyfajta sürgetés is.

Mégis – amennyire lehet – törekedjünk arra, hogy jó mederben folyjon a felkészülés. Az előre kiszámítható menetrend biztonságérzetet ad. Az előre kialakított rend egyrészt tartalmazhatja a felkészülési alkalmak számát, a konfirmáció prognosztizált időpontját és a feltételeket (például azt, hogy kapcsolódjon be a gyülekezet egy meglévő közösségébe, vagy vegyen részt az istentiszteleteken, stb.).

Mégis – a menetrend ismerete ellenére – nyitva kell hagyni annak az ajtaját, hogy a folyamat közben is legyen döntési lehetőség a jelentkezőnek. Elképzelhető, hogy a tanulási fázis közben arra ébred rá valaki, hogy még nagyon keveset tud, vagy kételyei támadtak, és még időt kér. Ahol lehetőség van rá, igyekezzünk a gyülekezeti alkalmakba integrálni, bevonni a jelentkezőt! Példaként említem meg, hogy gyülekezetünkben korábban a „fifére” (fiatal felnőttek bibliáorájára) hívogattuk a felnőtt konfirmációra jelentkezőket. Ez olyan alkalom volt, amelyre a középgeneráció tagjai jártak. Később pedig úgy alapítottuk a Fügefa csoportot, hogy öt felnőtt konfirmandus mellé öt gyülekezetünkben aktív és korosztályukban hozzájuk illő felnőttet hívtam meg. A gyülekezetünk felkészülési rendjéhez tartozik tehát az, hogy ebben a csoportban vegyenek részt, és kapcsolódjanak be az istentiszteletekbe. De a közösségi alkalmakon túl személyes beszélgetéseket is szervezek.

S amennyiben megfelelő idő áll a rendelkezésünkre, akkor a felkészülés után a húsvét hajnali istentiszteleten van a felnőttkeresztelés és -konfirmáció.

A tananyag jellemzői

A legfontosabb jellemzőnek a *személyre szabottságot* jelölöm meg. Az a tapasztalat, hogy a különböző háttérrel, felkészültséggel, bibliaismerettel és habilitással érkező jelentkezők egészen különböző módon akarnak elmélyedni a keresztyén tanítás ismeretében, és a keresztyén élet titkaiban. Van, aki könyvek halmazát kéri el, és örömmel olvas. Másnak mély beszélgetésekre és közös bibliatanulmányozásra van igénye. Megint mások személyes élethelyzetükből kiindulva várnak valamilyen lelkivezetést. Ezért fontosnak tartom a személyre szabott, a kérdéseket megfogalmazni hagyó beszélgetéseket. Természetesen van valamilyen közös alap. Minden esetben kézbe adom a finn kátét, amely tartalmazza Luther Márton *Kis kátéját* is. A most megjelent *Koldusok vagyunk* című, beszélgetésre inspiráló könyv szintén olyan olvasmány, amely segíti ezt a felkészülést. A benne rejlő kérdések, feladatok a csoportos feldolgozáshoz is segítséget jelentenek. Ezenkívül egy általam összeállított segédanyagot kap minden felnőttkonfirmációra készülő a kezébe.

A másik fontos jellemző a *rugalmasság*. Látható, hogy a felnőttek felkészítése egészen sajátos lehet. Több esetben az élethelyzetből, a munkavégzésből fakadóan nem lehetséges a rendszeres találkozás. A beszélgetési témák előzetes kialakítása – kvázi tanmenet formálása – fontos lehet, mert ez ad a felkészüléshez egyfajta biztonságérzetet. De azt még fontosabbnak látom, hogy a felkészülés során nemcsak tanítóként, hanem lelkivezetőként legyünk jelen. Ebben az esetben nemcsak arra szükséges odafigyelni, hogy mi milyen ismereteket, tudást akarunk átadni, hanem arra is, hogy hogyan tudjuk a lelki növekedésben vezetni a konfirmációra készülő felnőttet.

A felkészülés fontos jellemzője kell, hogy legyen a *nyitottság*. A felkészítő lelkésznek minden esetben nyitottnak kell maradni a felnőtt jelentkező élethelyzetére, személyére. Amikor a felkészülés során a konfirmációra jelentkező megérzi, hogy a felkészítője útítárs azon az úton, amelyen ő elindult,

a biztonságérzete erősödni fog. A közös és őszinte válaszkeresések megéreztetik azt, hogy a lelkész nem a mindentudás fölényével, hanem a kereső hit alázatával kíséri a konfirmandust. Másrészt azt értem a nyitottság alatt, hogy a felkészülési folyamat során merjük feltenni azt a kérdést, hogy ezen az úton hol tart most a konfirmációra készülő.

S végül az legyen jellemző, hogy ebből a személyre szabott, rugalmas és nyitott felkészítésből az *elköteleződés fontossága* rajzolódjon ki a leginkább. Ha valaki személyesen és tudatosan dönt felnőtt fejjel a konfirmáció mellett, akkor segítsük őt arra, hogy a konfirmációja révén valóban elkötelezett, a hitét és a közösségi életet komolyan vevő keresztyén legyen! Ebben az is segíthet, ha olyan közösséghez kapcsolódik a felkészülés során a gyülekezetben, amely a konfirmáció ünnepi alkalma után is lelki töltekezést vagy szolgálati lehetőséget jelent számára. Mi a hitet mérni nem tudjuk, de azt a szomjúságot, amely az ige, a lelki táplálék és a közösség áldást hordozó ereje után megvan a felnőtt konfirmandusban, a lelkivezető tapasztalata révén jól ki-tapinthatja.

A Szentírás alapvető ismerete

A felkészülés tartalmi része a Szentírás alapvető ismerete. Ehhez az *Útmutató* vagy egy személyre szabott bibliaolvasási kalauz segítséget jelenthet. Evidencia, hogy nem lehet a hit dolgairól úgy beszélgetni, hogy ne ismerjük a Szentírást. Ezért nagyon fontos, hogy a felkészülés során a Biblia olvasására és az abból falakó kérdésekre is kitérjünk. Sokszor találkozunk azzal a jelenséggel, hogy valaki az elejétől akarja végigolvasni a Szentírást, és az első nehezebb résznél feladja. Ezért is fontos, hogy a Bibliával való ismerkedés irányított, segített legyen.

Gondoljuk végig, hogy mely igeszakaszok lehetnek elsősorban az Újszövetségből, majd később az Ószövetségből azok, amelyeket a felkészülés során jó megismerni. Érdeemes lehet – ha az *Útmutatót* nem tartjuk a legmegfelelőbbnek – személyre szabott bibliaolvasási programot összeállítani. Ennél

figyelembe lehet venni a jelentkező előképzettségét, szellemi fogékonyságát és a személyes kérdéseit is.

Az általam kialakított felkészülésben a már említett közösségi alkalmak (Fügefa) mindig igei alapokból indulnak ki. Az a cél, hogy az alapvető bibliai szövegek úgy kerüljenek a résztvevők elé, hogy azoknak a mélyebb értelme is feltáruljon. Minden évben más-más fókusza van a bibliaismeretnek. S ezzel is azt segítjük, hogy az alkalmakon ne csak a konfirmáció ünnepéig vegyenek részt a jelentkezők.

Az elmúlt évek bibliaismereti tematikája így alakult: Hegyi beszéd (2019), Apostolok cselekedetei (2020), Pál levele a rómaiakhoz (2021), a Zsoltárok könyve (2022). Mivel kéthetente találkozunk, egy munkaévre tizenöt-húsz alkalom jut.

A felkészülés tartalma

A Biblia olvasásának több szintje van.

a) Az első az, amikor a szavak és így a szöveg értelmére koncentrálunk. Ez a fajta ismeret a tárgyi tudást erősíti, és könnyebbé teszi az olyan jellegű beszélgetéseket, amelyekben a bibliai idézetek vagy történetek példaként kerülnek elő.

b) A következő szint, amikor már kezdjük feltárni a különféle kortörténeti összefüggéseket vagy a szövegtudomány eredményeit. Ez segítséget jelenthet a Biblia világában való tájékozódáshoz.

c) A harmadik szint az, amikor a Biblián belüli utalások, párhuzamok vagy éppen „áthallások”, fordítási különbségek kerülnek elő. Ez a szöveg még mélyebb megértését segíti elő.

d) A textus átélése már azt a szintet jelenti, amikor az olvasó az érintettségét éli meg. Belehelyezkedik az olvasott történet szereplőinek helyébe, és átéli, hogy valójában az ige neki is és róla is szól.

Vannak kiadványok, amelyekkel jól tudjuk segíteni a felkészülést. Ezeket a teljesség igénye nélkül csak felsorolom:

- Biblia
- Finn káté
- Luther Márton: *Kis káté*¹
- Németh Zoltán: *Koldusok vagyunk* (2022)
- Pröhle Károly: *Az evangélium igazsága* (1958)
- Jörg Zink: *Szent erőforrás* (2005)
- Sólyom Jenő: *Hiszem, tudom* (1994)
- Gémes István: *Igen* (1994)
- Szabó Lajos (szerk.): *Az úrvacsora szentsége* (2017)
- Szabó Lajos (szerk.): *A keresztség ünnepe* (2015)
- Dietrich Bonhoeffer: *Követés* (2007, 2022)

De segítséget jelenthet egy regény is. Legtöbbször Bo Giertz *Hitből élünk és Házát közziklára építette* című könyveit szoktam ajánlani, mint amelyek az evangélikus igei és lelki gondolkodást nagyon jól segítik.

Készüljünk együtt címmel összeállítottam egy egyszerű kiadványt, amelynek három része van:

1. Néhány gondolat a keresztség megértéséhez;
2. Néhány gondolat az úrvacsora megértéséhez;
3. Néhány gondolat a lelki növekedésről.

Ez utóbbi a Szentlélek munkájáról, a gyónásról és az imádságról szól.

Ennek az anyagnak nagyon egyszerű a felépítése: az első pontban a hagyományos *Konfirmációi káté* kérdései olvashatók. Tudatosan csak a kérdések kerültek az összeállításba, hogy a válaszokat a beszélgetések során együtt keressük meg. A folytatásban olyan bibliai íghelyek vannak feltüntetve, amelyek az adott témára vonatkoznak.

Keresztség

Mt 3,13–17 – Jézus keresztsége

Mt 28,18–20 – A keresztség szerzési ígéje

Mk 16,16 – A keresztséghez kapcsolódó ígélet

Róm 6,1–10 – A keresztség és az új élet

Róm 8,14–17 – Isten gyermekei vagyunk

¹ <http://kiskate.oldalunk.hu/site.php?sd=kiskate>.

Gal 3,27 – Krisztust öltöttétek magatokra
Kol 2,12kk – A keresztségben Jézussal temettettünk el
Ef 4,1–6 – A keresztség egy
1Pt 3,18–22 – A keresztség megment

Úrvacsora

Lk 22,7–23 – Az utolsó vacsora története
Jn 6,1–15 – Az ötezer ember megvendégelése
Jn 6,22–59 – Jézus az élet kenyere
Lk 24,13–36 – Az emmausi tanítványok Jézust a kenyér megtöréséről ismerik fel
ApCsel 2,42–47 – Az első gyülekezet élete
1Kor 11,17–34 – Pál szava az úrvacsora rendjéről

Lelki növekedés

Zsolt 51,3–15 – Dávid bűnbánati imádsága
Zsolt 127,1–2 – Isten munkálkodik a mi munkánkban
Mt 13,1–23 – Isten igéjének munkája
Mt 6,5–15 – Jézus imádkozásra tanít
Lk 18,9–10 – Jézus imádkozásra és bűnbánatra, alázatra tanít
Lk 10,25–37 – Jézus a felebarát szeretetére tanít
Mt 18,21–35 – Jézus a megbocsátásra tanít
ApCsel 2,37–47 – A Lélek munkája az első gyülekezetben
1Kor 3,6–23 – Isten adja a növekedést, és mi Isten temploma vagyunk

Ezeket az igéket követi a *Kis káté*, majd a *Nagy káté* szövege, és végül a témához kapcsolódó ének. Meglátásom szerint az énekek szövege sokat segít a tanulásban.

A fent is megnevezett három téma a felkészülés fókuszára utal. A keresztségünk komolyanvétele segíthet a hitben való erősödésben, az úrvacsora segít bennünket a Krisztussal való kötődésünk erősödésében, s a lelki növekedéshez hozzátartozik az önvizsgálat, a bűnbánat, a bűnvallás és a Lélek megelevenítő, megerősítő munkája is.

A felkészítés személyes tartalma

Nagyon nehéz a személyes felkészülés tartalmi elemeit és menetét meghatározni. A tapasztalatom az, hogy a felkészítésre jelentkező személyiségekből fakadnak a kérdései. Ezekben fontos szerepet játszik a konfirmációra jelentkező motivációja. Ezért izgalmas rákérdezni a miertre. Miért jelentkezett, miért épp az evangélikus gyülekezetet, egyházat választotta? Így nem az lesz a legfontosabb kérdés számunkra, hogy mit tanítsunk, és hogy meg kell-e határozni egy felnőttkonfirmációs tudásminimumot. Hanem sokkal inkább az, hogy honnan indulunk el, és merre, milyen cél felé segítjük a jelentkezőt.

A teljesség igénye nélkül néhány ilyen irány:

1. Az ismeretlen Biblia felől a Biblia megismerése felé

Erről a témáról már elsősorban a közösségi képzés gondolatkörében írtam. Nem szabad elfelejteni azt, hogy a mai középgeneráció még éppen kimaradt a kötelezően választható hit- és erkölcsstan oktatásból. Ugyanakkor – éppen az általános műveltsége és a benne felébredt vágy miatt – nem teljesen fehér folt számára a Biblia.

2. A nyitott, befogadó egyház képétől Krisztus felé

Felmérések jól tükrözik, hogy az evangélikus egyházat sokan nyitott, befogadó és ebből fakadóan liberálisabb gondolkodású egyháznak tartják. Ez a gondolkodásmód azt is sugallja, hogy egyházunkban könnyebb „ellavírozni” komolyabb elköteleződés nélkül. Nincsenek olyan szigorú egyházfegyelmi vagy egyházjogi szabályok, nem kell például a szentséggrádicson végigmenni, és sem a gyónást, sem a misére járást nem kell olyan halálosan komolyan venni. Ebből a felfogásból adódik az, hogy a merevebbnek látott egyházak helyett könnyen választják a miénket. Közben mi, lelkészek és aktív gyülekezeti tagok éppen attól szenvedünk, hogy az elköteleződés hiánycikké vált, és választható szabadidős tevékenység lett keresztyénnek lenni. Ezért a felkészítés fontos eleme kell, hogy legyen az, hogy a külső felületes megítélésétől elvezessük a jelentkezőt a Krisztus-hit teljessége felé. Hisz igaz a nyitottság és a befogadás, de mindez Krisztusba vetett hitünknek a látható következménye. Hitből jön a cselekedet és a magatartásforma.

3. A „mi a különbség?” kérdéstől Krisztus felé

Elsősorban azok a felnőttek, akik valamilyen más egyházban szocializálódtak, vagy valamilyen érintőleges kapcsolatuk volt más felekezettel, teszik fel azt a kérdést, amely óhatatlanul is foglalkoztatja az egyházakat kívülről szemlélő embereket. Miért van ennyi felekezet? És mi a különbség a felekezetek között? A látható különbségekről könnyű beszélni. Az igazán izgalmas éppen az, ami nem látható, sőt alig észrevehető. Ebből a szempontból, mivel a konfirmáció az első úrvacsoravételre is felkészít, az úrvacsorai tanítást kell komolyan venni. Ezenkívül – az evangélikusság hídszerepe miatt – a *theologia crucist* emelném ki mint az evangélikus egyház sajátosságát. Érdeemes a felkészülés során erre a pasztorális szempontból is fontos teológiai gondolkodásra időt szánnunk.

4. A formai keresztyénségtől a megélt hit felé

Ezen az úton arra van szükség, hogy a tradicionális rítusok, liturgiák értéketővé váljanak. A keresztyénségünknek vannak olyan megnyilvánulásai, amelyek könnyen formálissá válhatnak. Ilyen az istentisztelet liturgiája és az egyházi esztendő rendje. Látható, hogy az aktív templomba járók sem tudják pontosan, hogy mikor mi és miért történik a liturgiában, és az ünnepek milyen evangéliumi üzenetet hordoznak. A felkészülés során törekedjünk arra, hogy az istentiszteleti életbe is bekapcsolódjon a jelentkező, és közben legyen módunk arra, hogy annak az értelmét, a liturgiában kirajzolódó dramatikát úgy tegyük ismertté számára, hogy aztán értő módon tudja átélni a közös élményt. Ez különösen is fontos a konfirmációs istentiszteletnél.

5. A némaságból a hitét megvalló keresztyénség felé

A tizenéves konfirmadusok esetében a konfirmációi vizsga az a fórum, ahol a tanultakról számot adnak. A felnőttek esetében célszerűnek látom azt, hogy a gyülekezet aktív tagjai előtt – amely lehet egy szűkebb grémium, elnökség vagy presbitérium – nyilvánuljanak meg a hitükről. Emellett fontosnak tartom azt is, hogy válasszanak maguknak „vezérigét”, és arról néhány maguk által megfogalmazott mondatban tegyenek bizonyosságot a konfirmációi istentiszteleten. Ezzel együtt lehet őket abban is erősíteni, hogy a saját környezetükben is beszéljenek döntésükről és mindarról, amit a konfirmációs felké-

szítés folyamatában vagy éppen az ünnepi istentiszteleten kaptak. Családi állapotuktól függően vonják be ebbe a folyamatba a szeretteiket is.

6. Az e világi reménységtől az örök élet felé

A keresztyénséget sokszor a szeretet vallásának titulálják, pedig annál sokkal több. A mi reménységünk a feltámadott Krisztus és az általa készített örök élet. Ezeket az egyházi zárványnyelvben érthető kifejezéseket és a mögöttük lévő hittartalmakat úgy kell átadni, hogy ne szólamok vagy frázisok legyenek a konfirmandusok számára, hanem reménységet éltető erő. Mert a mi reménységünk nem e világra tekint. Az a tény, hogy halál nem választ el Istentől, és ha élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg, új dimenziókat ad az életnek. Olyan dimenziókat, amelyeket a neoliberális, termelési központú világ nem igazán ért meg. De látni kell, hogy hitvalló keresztyénnek lenni a 21. században is azt jelenti, hogy két világ polgárai vagyunk!

7. Az emberi döntéstől a Szentlélek keresztsége felé

A konfirmációs istentiszteleten – ahogyan a *Konfirmációi káté* is írja – a gyülekezet Isten Szentlelkéért könyörög. A kézzel is azt jelenti, hogy a felülről, Istentől jövő áldást közvetítjük. A felnőttkonfirmáció emberi elhatározásból indul, de nem az emberi elhatározás teszi teljessé, hanem az, hogy Isten kísér, megújít, megerősít és bátorít. A Lelke által munkálkodó Istenre kell tekinteni, és így vehetjük komolyan, hogy nem a karizmatikus kisközösségek látványos élményt jelentő aktusa a Szentlélek keresztsége, hanem a hitet ébresztő csendességben és nyitottságban, a hitben megtartó hűségben és a szeretet cselekedeteiben is felfedezhetjük azt.

A felnőttkonfirmáció ünnepe

Agendánk és Liturgikus könyvünk megadja annak a keretét, hogy miként történjék egy felnőtt konfirmációja. Azt azonban fontosnak érzem, hogy mivel ez mindig jelentős ünnep a gyülekezet életében, a liturgikus rendbe is feltétlenül illesszük bele azokat az opcionális elemeket, amelyek még személyesebbé teszik az alkalmat.

Ilyen lehet egy korosztályi csoport közös éneke vagy éppen a konfirmandus által választott ének. Vagy a felügyelő köszöntésén túl (vagy helyett) olyan valakinek a köszöntése, aki korosztályban közel áll a konfirmáléhoz, és aktív a gyülekezetben. Adjunk át egy személyes ajándékot, amely az emléklap mellett később is emlékezteti a konfirmáltat erre az ünnepre. Amennyiben a gyülekezetben a felnőttek konfirmációja rendszeresen egy bizonyos naphoz kötődik (húsvét, pünkösöd vagy reformáció), akkor fontos lehet, hogy azon az ünnepen a jubiláló felnőttek is kapjanak áldást.

Felismeréseim, jegyzeteim

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

GYÜLEKEZETI ÉS MISSZIÓI OSZTÁLY

1085 Budapest, Üllői út 24.

gyulmisz@lutheran.hu

<http://gyulmisz.lutheran.hu>

„Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.”

(Fil 4,13) A 2023-as konfirmáció és elköteleződés évének vezérigéje visszavezet bennünket ahhoz a forráshoz, amelyből a megerősödés valóban érkezik. A názáreti Jézus az, akiben, akitől, aki által ez a megerősödés valósággá válhat, aki soha ki nem apadó forrásként nyújtja az erőforrás lehetőségét, hogy erősítsen, felhatalmazzon, életet adjon, és végül is egész életünk során konfirmáljon.